

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

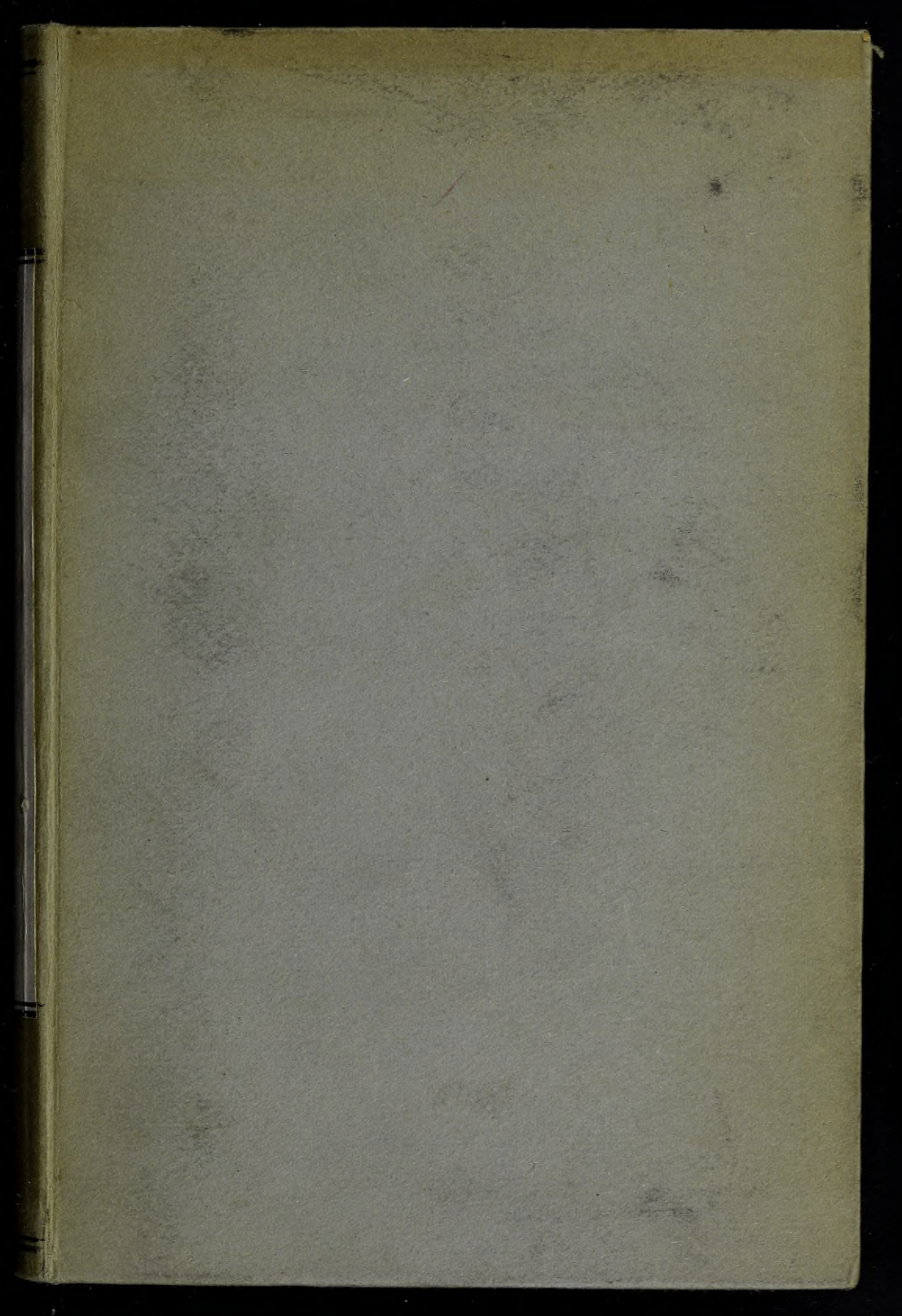
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

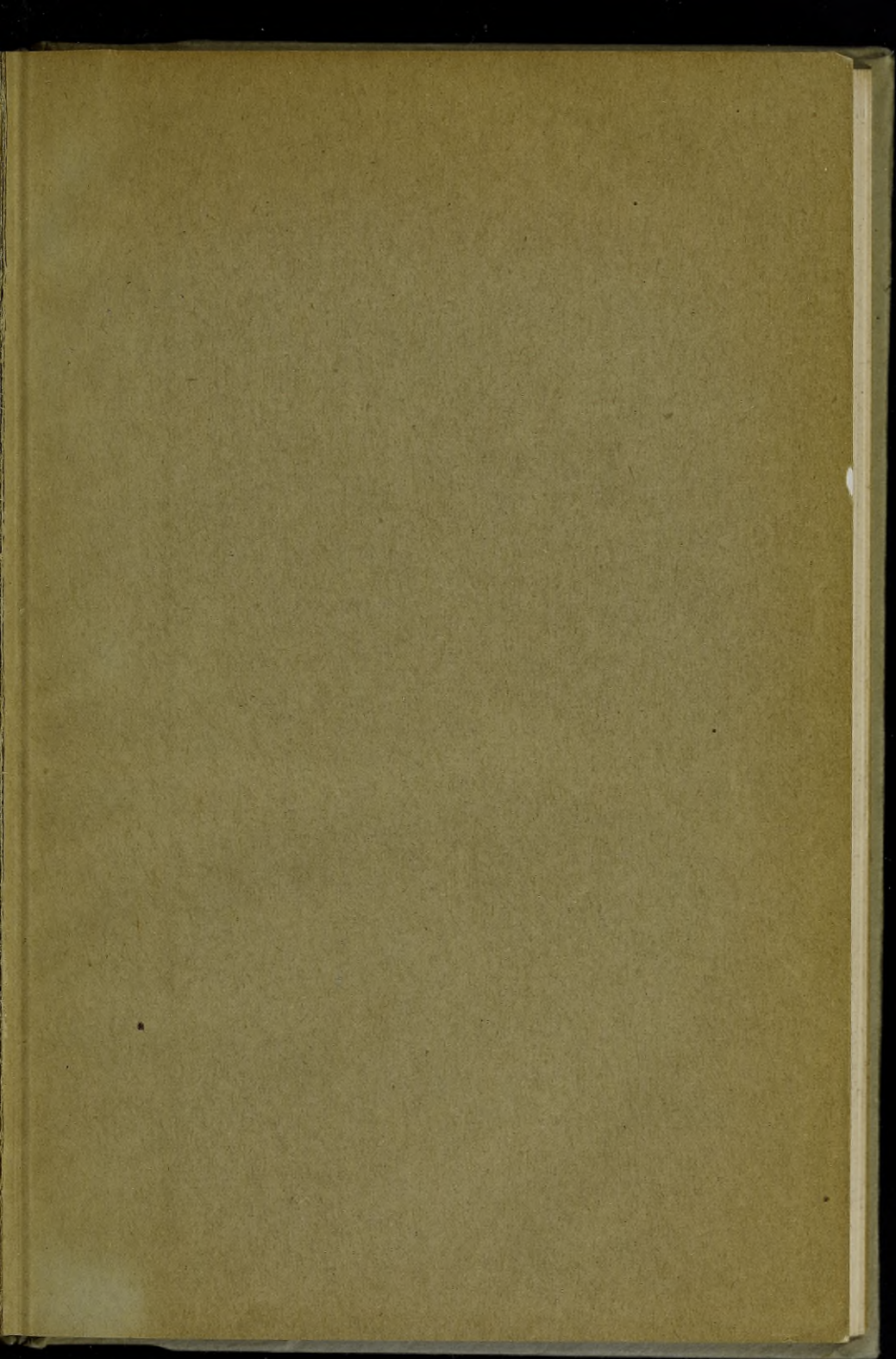
LUNDS
UNIVERSITET

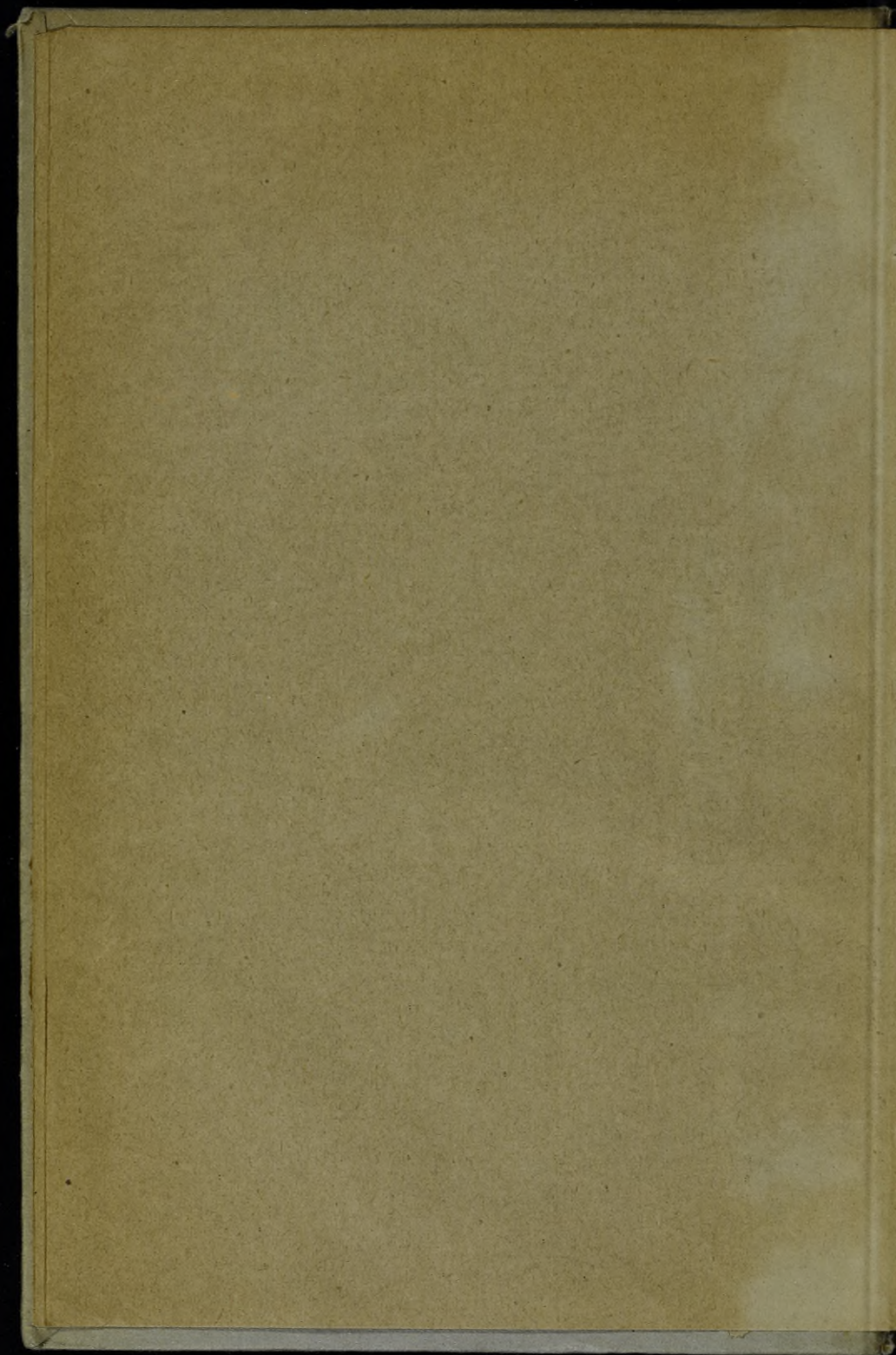

UPPSALA
UNIVERSITET

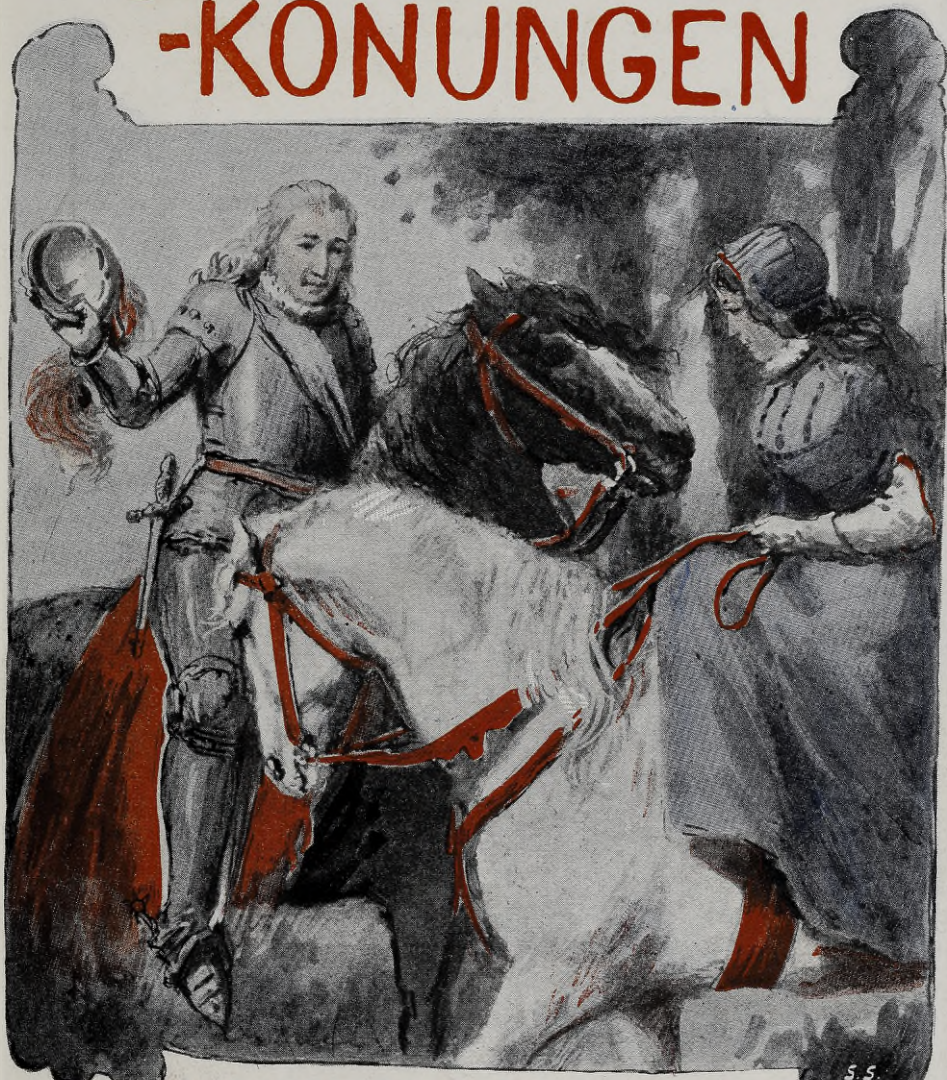

Vitt.
Su.

SJÖRÖFVARE- KONUNGEN

ALGOT SANDBERG

S.S.

12

وہ کہتا ہے کہ وہ اس کا نام نہیں دے گا

VAREKONUNGEN

SJÖRÖFVAREKONUNGEN

STÖRÖFVAREKONUNGEN

SJÖRÖFVAREKONUNGEN

SVENSK HISTORISK ROMAN

FRÅN 1400-TALET

AF

ALGOT SANDBERG

STOCKHOLM.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

SLÖRÖFVAREKONUNGEN

SVENSK HISTORISK ROMAN

ÅR 1600

ALB. BONNIERS

STOCKHOLM.

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1899.

I Visborgs slottsträdgård.

»Nå, värdaste herrar, hur smakar eder denna rostocker-mumman?» sade konung Erik och sköt ifrån sig silfvertumlaren på kalkstensbordet.

»Förträffligt, ers nåde,» svarade den gamle rådsherren Hans Kreyenschok, i det han ännu stånkade efter den väldiga slurk han nyss låtit strömma ned genom sin strupe. »Slikt ett öl lärer man icke köpa till hvardagslag, icke ens till hofs, menar jag.»

Den gamle kung Erik drog sina tunna läppar till ett grin, som skulle föreställa ett leende.

»Nej, lita på det han, Kreyenschok, men den bälde marsken är heller icke den herre, som ser på noblerna, då det gäller att traktera Stockholms borgerskap för att vinna gunsten. I skolen veta, att denna laddning mumma, hvaraf jag här gifvit eder smaka, var bestämd just för marsk Karl och hans hof, då Koningk i behaglig tid utanför Burgsviken bragte upp skutan och förde den i säkerhet hit. Där var *multum* under luckorna, både af siden, kläden, kryddor, öl och kostligt vin. Må han nu se sig annorledes om efter lägenhet att fylla sina behof, men passa upp, att jag icke tullar äfven nästa Yora. Jag har månget par ögon att se med.»

»Det är sant, ers nåde,» sade rådsherren insmickrande, »och det änskönt . . .»

»Änskönt jag begynner blifva till åren, menen I, Kreyenschok? Nå, nå, ännu är jag, dess bättre, icke mera lastgammal, än att marsken och de svenske skola få väl så hårdt ett arbete att knäcka mina ryggkotor, eller hvad sägen I, riddar Snaf?»

Den tilltalade, en liten svartmuskig karl, bugade sig djupt och mumlade något, som ingen hörde.

»Jaså, ers nåde, marsken är då i Stockholm?» sporde en tredje i sällskapet, en reslig herre, klädd till hälften i rustning.

»Hvad nu, van Elten,» skrattade konungen, »är du så långt efter med tidenderna! Nå det är sant, du har ju haft dina färdvägar åt andra håll nu en tid. Jo, han är i Stockholm sedan mera än en månad, då han lämnade Viborg med talrikt följe. Mina kunskapare hafva godt gifvit mig underrättelser om hans göranden och låtanden allt sedan min kärälsklige systerson i Helsingborg gick till Gudi. Lyster det dig veta mera härom, lär du kunna få det af min advocatus, mäster Marquardus. Men låten icke gommarna torka, ädle herrar. Stånkan är ännu till hälften fylld.»

Och rostockermumman kolkade ånyo ned genom struparna.

Det var en vacker afton i början af juli anno 1448, som detta samtal ägde rum i en liten blomstergård, hvilken tillhörde Visborgs slott. Planteringen, som skuggades af mörkgröna mullbärsträd, låg i skydd af de söderut uppkastade vallarna och man hade därifrån utsikt öfver hafvet, som nu krusade sig sakta i kvällsbrisen. Konung Erik satt i en högryggad karmstol och trots luftens ljumhet var han insvept i en pälsbrämad, mörkviolett sammetskappa. Han var mager och hopsjunken och öfver hans annars skarpt markerade anletsdrag låg något af slapphet. Han tycktes hafva svårt att hålla underläppen i styr, den ville gärna hänga ned, och han måste synbarligen anstränga sig för att hålla munnen slutet. Händerna utmärglade och vaxgula,

höll han i skötet, knäppta, och de båda tummarna med långa, smutsiga naglar rörde han oafbrutet kring hvarandra, medan hans små brungrå ögon, när samtalet afstannade, irrade ut öfver sjön.

Han var heller ingen ungdom längre, änskönt han gärna ville anses så, ty vid detta laget hade han väl fyllt sina sex och sextio år, och gikten började svårt ansätta honom. Han hade heller aldrig sparat sin kropp, då det gällt strapatser i nöjenas tjänst, och därför låg det nu ett drag af trötthet öfver honom, som han dock med all makt sökte dölja.

Nu hade han suttit här på Gotland och Visborg i nära elfva år. Uttröttad af de evinnerliga striderna i sina tre riket och icke minst i Sverige, där man var lika led vid den svage, men tyranniske konungen, hade Erik redan 1437 öfvergifvit alltsammans och dragit till ön i österhafvet med sina utpressade skatter. Gotland ansåg han som sin enskilda tillhörighet, icke lydande under något af de tre unionsländerna, och här satt han nu och smed ränker mot sina forna riket, görande dem desslikes all skada genom vidsträckta sjö-
röfverier.

Hans sälls-kapsbröder denna afton tillhörde det tyska partiet i staden och voro hans vänner eller kreatur, som han plägade kalla på, när han fann det ensamt i slottsgemaken och det tröttade honom att tänka ut argan list mot sina fiender.

Men konung Erik återtog sin tankegång.

»Ja, den marsken,» sade han, »var alltid en stolt herre, snarrådig och äregirig, och jag tänker, att den junkern mången en natt drömt om att lyfta de tre kronorna på sitt hufvud. Men det lärer väl få stanna vid drömmen, liksom det gjort redan ett par resor förut. Dock, karsker är han, och till detta mitt län vet jag, att han har godt ett öga för Sveriges del.»

»Jag tänker, att Sveriges ridderskap föga lärer gå marsken tillhanda,» sade Otte Snaf.

»Där sade du ett sant ord, Otte,» genmälte konungen.

»Marsken är en allmogens man, sedan han höll ihop med den där folkuppviglaren Engelbrekt, fastän den vänskapen nog var så sval från marskens sida. I hafven väl hört, huru han blef mottagen i Stockholm? Slottet stängde sina portar för honom. Herrarna Bengt och Nils Jönsson, som sutto där, ville icke dansa efter hans pipa, och det har till och med sports, att det kommit till öppen fejd mellan deras och marskens folk. Så att än lærer väl sämjan icke vara god att nå, och så länge tvedräkten varar, må vi som bäst. Ah, där ha vi ju vår husfru, vår sköna Cecilia», afbröt sig konungen och gjorde en handrörelse mot trädgårdens ingång, där en högväxt kvinnogestalt visade sig och gick fram mot bordet, där konungen och hans sällskap sutto. Herrarna reste sig och bugade och Erik räckte henne sin magra hand, som hon dock icke tog.

»Hvad är det?» sade konungen. »I sen ju mäktä för-grymmad ut, min ljufva väninna. Med förlof, det kläder icke edert vackra anlete.»

»Jag tackar eders nåde för reverensen, men jag har fuller orsak att vara missnöjd. I ställen till gästabud och så finnes intet i källare och visthus.»

»Hvad för slag,» sade konungen med en lätt rynkning på ögonbrynen. »Intet i källare och visthus! Kom icke Koningk i förgår med en hel laddning?»

»Nå nå, silke och purpurtyg och spansk peppar lærer man väl svårligen kunna förnöja hungriga gäster med. Och öl och vin äro ej heller till fyllest. Nej, de goda Visby-herrarna vilja allt hafva stadigare kost än så. Och hvart skall jag taga vägen med icke fuller en ox, två kalvvar och ett får?»

»Guds död, Otte Snaf, hur sköter du skaffaretjänsten vid mitt hof?» — brusade Erik upp och slog sin magra hand i bordets stenskifva. »Det är icke första gången jag i detta stycket hör klagomål mot dig. Hvad har du att förmäla?»

»Eders nåde,» genmälte den tilltalade, »det är i sanning

en svår syssla I tilldelat mig. Många munnar äro till den dagliga spisen och det går icke så lätt som förr att bringa upp slaktboskap, herre.»

»Hvad nu? Göra bönderna svårigheter? Du har ju en gång fått min fullmakt att taga med pock, där det icke lyckas med lock. De fördömda bondhundarna! Vore det så den sista kon, skola de lämna den, hellre än att jag ännu en gång ser min Cecilias missnöjda anlete. Där har du att rätta och packa dig efter.»

»Se så, herr riddare, nu fingen I besked,» sade den sköna Cecilia skrattande, »och jag tänker, att innan morgondagen har jag visthusboden full. Men unga, feta nöt, herr Otte.»

Cecilia, den gamle kung Eriks älskarinna, som följt honom, då han drog till Gotland, var icke längre någon ung kvinna, ty hon hade allaredan nått fyrtiotalet. Men ståtligare gestalt, ädlare hållning och skönare drag såg man sällan. Hennes mörka hår låg i vågiga flätor efter ryggen och hennes svartbruna ögon hade en glans, som kunde dåra den kallsinnigaste. Hon hade som sjuttonårig flicka varit kammartärna åt Eriks sköna, olyckliga gemål, drottning Filippa, och redan under sin härskarinnas lifstid hade hon begynt det förhållande till den karakterssvage, njutningslystne konungen, som nu från hennes sida öfvergått till en blott vana, men vid hvilket han med den gamle vällustingens utvattnade känslor ännu hängde kvar. Var Erik konungen, nu utan krona — de hade ju en efter en plockats ifrån honom —, var Cecilia drottningen, som genom sin viljekraft härskade långt mera än den gamle konungen. Hennes ord voro bjudande lag på Visborgs slott, och när hon med ett ljungande ögonkast sagt sitt »jag vill» eller »jag vill icke», måste alla böja sig.

Det tycktes icke vara så allvarsamt med den sköna Cecilias misshumör, ty nu log hon igen, och med ädelt behag fattade hon ölstänkan och fyllde bägarna åt herrarna.

»Så dricka vi eder till, sköna fru,» sade rådsherre Kreyenschok, som var en galant gammal man.

Cecilia böjde sitt hufvud till tack för artigheten och satte sig på en ledig stol bredvid konungen.

»Låten icke mig störa edert samtal, gode herrar,» sade hon. »En klok kvinna lyssnar gärna, när männen byta tankar.»

»Vi talade om marskens färd borta i Sverige,» sade Erik och kastade en förstulen blick på Cecilia.

»Marsken, ja,» sade hon och det kom en glimt i de mörka ögonen.

»Nå, jag vet fuller väl,» fortfor Erik, »att min sköna väninnas hjärta icke är så afvogt mot honom, som mitt har orsak att vara.»

»Marsken är en man,» sade Cecilia med stark betoning, »och värd att vara en konung.»

»Jaså, I tycker det, vackra fröken?» inföll konungen och hans tunna läppar ryckte nervöst. »Men konung lärer han dock icke blifva, hur mycket I än anser honom vara den hedern värd.»

»Sägen icke det, ers nåde. Jag minnes granneligen den dagen, då eder frände, saligen afsomnade konung Kristoffer, gjorde sitt intåg i Stockholm. Jag stod uppe i burspråket till gamle Krister Nilssons hus vid Stortorget och besåg stassen. Där trippade konungen rund som ett kägelklot med eldrödt ansikte och stripiga hårtestar kring pannan. Och bredvid honom skred marsken, väl tvenne hufvuden högre, brunhyad och blåögd, med det rika, lockade håret öfver det höga, tanke-digra ännat. Nog vet jag hvad jag tänkte och hvad folket tänkte: den konungslige, det är marsken. Och för mig själf tillade jag: den är skapad att sätta en kvinnas hjärta i eld och brand.»

»Ha ha,» skrattade konung Erik, »han tyckes så ock hafva gjort med min sköna väninna.»

Hans ögonbryn drogo sig samman och hans långa,

smala fingrar grepo om stolens sidostöd. Cecilia såg på honom, och hennes fasta, rosenröda läppar kröktes föraktfullt.

»En man är en man, han månde vara vän eller fiende,» sade hon och lät sin spetsiga röda saffianssko glida fram och tillbaka öfver markens fina grus. »Men, riddar Snaf, skolen I hinna utföra hans nåds befallning, torde det vara bäst, att I begifven eder bort.»

Den svartmuskige lille mannen reste sig, bugade och gick ned för trädgårdsgången och försvann bakom slottsmurens hörn. Konung Erik satt tyst. Nu lät han med ena handen ölmuggen glida rundt på stenbordet.

»Jag kan, vid Gud, icke få denne marsken ur tankarna,» sade han. »I natt drömde jag, att han stod vid min säng och endast log i hån mot mig. Ja, ja, kommer han hit, skola vi väl bereda honom ett mottagande mera varmt än han anar, eller hur, van Elten?»

Riddaren skrattade.

»Ers nåde, mina fem hundra karlar äro förvisso icke att leka med, och hinner jag blott få hit de tre tusen pommerske, lärer I icke hafva något att frukta i denna starka befästning, tänker jag.»

Nu kom en man gående mot sällskapet i blomstergården. Han var lång och mager, med spetsigt, stripigt skägg och klädd i en svartbrun kaftan.

»Se, där är I ju, advocatus,» sade konungen. »Hvad nytt har väl mäster Marquardus att förkunna?»

»Ers nåde,» sade den anländande, »jag stod nyss uppe på slottvallen och spanade till hafs. Då såg jag en seglare nalkas. Han för ers nådes vimpel.»

Konungen vände sig om och såg ut öfver muren, men slottets flygel skynde utsikten norr öfver.

»Det lärer väl vara Mattis Prusse,» sade han. »Jag väntade honom redan i går, men vindarna hafva väl icke

varit gunstiga. Han skulle föra mina budskap till Göksholm. Det är en slug karl, den Prussen, han har nog klarerat försåten.»

* * *

Mäster Marquardus stod orörlig vid bordet. Hans djupt liggande ögon höllo sig oafvändt på Cecilia, som plockat en hvit chrysanthemum ur gräset och ryckte af dess kronblad, ett och ett. Det såg ut, som ville han med sina blickar draga hennes till sig, men hon satt där oberörd, så att han till sist vände sig bort och gick mot muren åt hafssidan.

Konung Eriks advocatus, såsom mäster Marquardus Steen kallades, var en svartbrödrumunk, som från Estland kommit till Gotland och där genast trädte i den afsatte unionskonungens tjänst. Sin herres förtrogne i alla hans ränksmidanden, var han en fruktansvärd man för alla, som icke ägde hans ynnest. Endast Cecilia vågade öppet trotsa honom, såsom för öfrigt var hennes vana med än mäktigare herrar än munken.

Hafsbrisen hade friskat i något och mullbärsträdens täta kronor bugade fram och tillbaka för aftonvinden. Konung Erik svepte flöjelskappan tätare omkring sig och stack händerna in i de vida ärmarna.

»Var fartyget långt till hafs?» sporde han mäster Marquardus.

»Icke så synnerligt, ers nåde. Jag tänker, att med denna vinden skall skepparen snart ligga härunder.»

»Så gån då I, van Elten, och sen till, när han kommer härtill,» sade konungen, »och tillsäg skepparen, om det är Prussen, att han utan dröjsmål infinder sig här.»

Van Elten gick och rådsherre Kreyenschok fick i det samma ett ögonkast af konungen, som tydligen bådade, att han godt kunde göra riddaren sällskap. Han reste sig också långsamt.

»Ja, goder afton, Kreyenschok,» nickade Erik, »vi ses åter på gästabudet i morgon afton! Tag min hälsning till din husfru, den dygdädra Giseltrude, och din dotter Elsbeth. Jag hoppas de befinna sig båda i högönskelig välmåga.»

Konungen var nu ensam med Cecilia och Marquardus, som fortfarande stod på afstånd med ryggen vänd mot dem.

»I synes mig så tankfull och förströdd denna afton, Cecilia,» sade konungen och lutade sig fram mot den vackra kvinnan. »Det har väl icke inträffat något oangenämt, min drottning?»

Cecilia ryckte till.

»Förvisso icke, ers nåde, men man lärer väl icke kunna hjälpa att tankarna understundom gå och komma som de seglande skyarna på aftonhimlen.»

»Och de skyarna äro mörka, Cecilia? Hellre tänkte jag, att de månde hafva purpurns färg af solen där bakom.»

Cecilia såg på Erik.

»Purpurns färg! Solen! Det är nog så länge sedan mitt öga skådade dem. Veten I icke, hvilken dag det i dag är, konung Erik?»

»I dag? Sannerligen jag mäktar att såsom kvinnor kunna behålla i hugkomst alla dagar, på hvilka något särskildt inträffat, allra helst om det ligger långt borta i tiden.»

»I minnens då icke denna dag för aderton år sedan i Vadstena?»

»Vadstena?»

»Ja. Nå, I kanske helst glömt, att den dagen drottningen andades ut sin sista suck.»

»Filippa,» sade Erik och kastade en skygg blick på Cecilia.

»Er sköna, trofasta, olyckliga maka, konung Erik.»

»Icke trodde jag, att I skullen minna mig om henne, Cecilia.»

»Jag kan så godt tänka mig det. I menen, Erik, att jag hade fulla skäl att glömma den kvinna, jag så djupt

kränkt. Ja, men jag kan det icke. Jag kan ännu, när jag vill, fastän så lång tid förflutit, se min härskarinnas troskyldiga ögon hvila på mig som den dagen, då hon märkte att . . . Hon blef icke vred, hon rasade icke, men hon tog min hand, såg på mig och sade: 'Barnet mitt, du har gjort mig svåra ondt, utan att du kan förstå det. Därför förlåter jag dig och jag beklagar dig, ty som han bedragit mig, skall han en gång också svika dig'. »

»Där ljög hon, Cecilia.» utbräst konungen häftigt.

»Nej, konung Erik, hon ljög *icke*. I har ju icke bedragit mig, såsom I menar, och det frågar jag förvisso heller icke efter, men I har bedragit mig på eder själf. I kunde tala honungssöta ord, I kunde hviska ljufveligt som ingen om eder älskog, och jag trodde eder vara en man, som kunde handla! Ah, snack! Litet mindre med eder, litet mindre med svärmeri, litet mera af detta . . . detta som — nåja, som finnes hos eder fiende marsken, och jag skulle hafva kunnat tillgifva, att I röfvade min oskuld, att I gjorde mig till en stor synderska. Ty den största synd en människa kan begå är att svika kärlekens förtroende, är att träda emellan dem, som Gud förenat. Detta kan icke ens Han förlåta, endast den förorättade, och jag hade icke kunnat lefva, om jag icke fått hennes tillgift. Det båtär ju föga att tala om detta nu, och jag är icke den, som feget vill vältra ansvaret från mig själf på någon annan, men jag kan icke hjälpa, att jag tänkt på detta i dag, och det är det som gjort min uppsyn allvarligare än I ären van att se den. Ty man kan ju lära sig till mycket här i lifvet »

»Man skulle kunna tro, att den sköna Cecilia aldrig älskat konung Erik.» sade konungen, och det låg något af undertryckt hån i stämmans tonfall.

»Älskat? Ja, jag har väl det. Icke vill jag strida härom med eder, Erik. Hvad visste jag den gången om älskog, och det kunde hända, att mina känslor då för eder icke behölle profvet, därest jag såge dem i ljuset af hvad jag nu

vet. Detta allt är ju likvisst långt till rygga. Så mycket är dock visst, att I fängsladen mig med band, som allt sedan hållit mig kvar hos eder.»

»Det är just kärleken, min ljuftva väninna.»

»Snack är detta, och intet annat, Erik. En kvinna, som mistat sin ära, hafver ofta ingen annan utväg än att sedan gå i följe ihop med äreskändaren.»

»Cecilia!»

»Jag sade äreskändaren,» fortfor Cecilia häftigt, »ty är den annat, som lockar en ovetande ungmö, är den annat som bedrager sin af Gud gifna maka. Och om I gjort det en gång, konung Erik, men det är många, många, fastän ingen varit så stark som jag. Å, om I visste, hur jag föraktar mig själf, för det jag gått eder tillhanda.»

»Det är så dags det,» sade konungen mörkt. »Och för öfrigt, jag kan omöjligen förstå, hvarför I kommer med detta i dag. . . Ja, ja, jag hörde ju, att I sade det, men det har gått många af de dagarna, då I, sköna Cecilia, utan agg legat i mina armar!»

Cecilia reste sig häftigt.

»Ja, I hafven rätt att skymfa mig, det är jag värd. Men jag skall säga eder ännu en sak: Jag känner edra anslag mot Kreyenschoks dotter, jag vet att I, så gammal I är, vill med bistånd af edra kreatur få henne därhän, dit I en gång bragte mig, men vid den lefvande guden. . .»

»Ha ha,» skrattade konung Erik, »min sköna väninna behagar vara svartsjuk.»

»Svartsjuk! Ja, I kunnen tro det, om eder lyster. Lika godt, i mån veta, att i mig skall hon hafva en försvarerska, och vi skola väl se, hvem som vinner spelet.»

»Nu är I korttänkt, Cecilia,» sade konungen med ett försök att slå bort alltsammans, »och mig lyster föga att förlänga samtalet om detta, likasom jag icke hafver tillfälle att öda tiden med kvinnofångande, då viktiga ting synas mig

förestå. Det borden I kunna begripa, Cecilia, och I veten för sänt, hvilken som äger mitt hjärtas tro.»

Cecilia gjorde en axelryckning, kastade bort de afplockade blommorna och reste sig.

»Min sköna väninna lämnar mig?»

»Ja, jag har lofvat fru Giseltrude ett besök denna afton.»

»Godt, godt, I hafven eder frihet. Mäster Marquardus,» ropade konungen åt svartbrodern, som under hela samtalet blifvit stående kvar borta vid trädgårdsmuren.

»Ers nåde, jag tyckte mig höra, att skeppsfolket landat,» sade mäster Marquardus. »Är det Prusse, skall Eders nåde väl hafva svaret från herren till Göksholm.»

»Jag tänker så med, Marquardus. Ännu har jag vänner däröfver i Sverige. Vetén I, mäster, jag åstundar jag vore blott tio år yngre, skulle jag ännu spela ett spel med både herrar och allmoge.»

Svartbrodern log, så att hans gula tänder grinade fram mellan de tunna läpparna.

»Ers nåde är i alla fall ett surt äpple för dem att bita i, menar jag, och vilja blott de danske hålla tro och loften, skola vi väl ännu kunna hålla denna fejden gångandes med lust och gamman.»

Erik gnuggade händerna.

»Du säger det, Marquardus. Det minnet skola de hafva af konung Erik, att han icke släppte tampen, så länge den minsta lilla hampsmula fanns kvar af den.»

»Har man hampa, alltid snor man ett rep.»

»Som kan fastna om egen hals ock, ja, det bören I minnas, mäster, och därför måste man vara sluger. Men det må bekännas, att i det stycket fallerar eder mycket ringa.»

Nu blef riddare van Elten synlig vid trädgårdens ingång, och han hade i följe en liten axelbred man med yfvigt, grånadt skägg samt klädd i sjömansdräkt.

»Ah,» sade konungen, »jag anade sålunda rätt. Det var Prussen, som kom. Där är han ju själf, den gamle hafsbjörnen.»

»Eders nåde,» sade skepparen och försökte med en bugning, »färden har gått lyckligt, och herren till Göksholm sänder eder sin vördsamma hälsning.»

Mattias Prusse räckte konungen ett stort konvolut med vidhängande sigill i vax, och Erik lade det i en ficka på insidan af sin mantel, sedan han granskat såväl utanskrift som sigill.

»Vi läsa det senare, Marquardus,» sade han, »nu vilja vi höra hvad den raske Prussen kan hafva för tidender att tälja. Hvad fick I för nytt att veta däröfver i Stockholm, skeppare?»

»Nyheter stora nog, eders nåde. Marsken...»

»Alltid den marsken!» utbrast konungen vredgad. »Ja, ja, Prusse, jag känner hans stämplingar fuller väl. Han är fortfarande i Stockholm?»

»Väl så, eders nåde, han drog där in med pomp och ståt den dagen jag seglade?»

»Han drog där in, säger I? Hvar kom han då ifrån?»

»Från Upsala, där han krönts till Svea rikets konung och herre.»

Erik sprang upp.

»Där säger I icke sant, skeppare. Hvad är det för snack, man tutat eder i öronen?»

»Jag talar dagsens sanning, herre, och jag tänker, att brefvet jag bragte eder skall bekräfta mina ord.»

Konungen grep det häftigt ur fickan, slet upp det och läste med rynkade ögonbryn.

»Det måste vara så då,» sade han, lät brefvet blifva liggande på bordet och satte sig åter i karmstolen. »Det hade varit mig kärare, skeppare, om I kommit med den tidningen, att den äregirige skälmen blifvit hängder än på detta sätt yttermera af hvar man känder. Nå, I såg sålunda intåget?»

»Som jag sade, herre. Marsken kom från Upsala, där han krönts efter att först hafva blifvit på gammalt svenskt

sätt korad vid Mora. Och hans drottning, den sköna Katarina, smordes af själfva ärkebiskopen herr Jöns Bengtsson. Där var mycken stass, eders nåde, och både adeln och borgerskapet tilljublade marsken lycka.»

Erik skrattade hånfullt.

»De ropade lycka, ja!» sade han. »Så hafva de ock en gång gjort mot mig. Men bladet lärer snarligen kunna vända sig äfven för dig, marsk... hm... konung Karl. Nå, du har intet annat nytt att tälja?»

»Icke utan, eders nåde. Jag hörde ock, att någon af dagarna komma icke mindre än sju stora stockholmshålkar att afsegla till Lybeck med järn och koppar, smör och hudar. Jag tänker mig, att de komma i vår väg.»

»Se det var en mera hugnesam underrättelse,» sade konungen. »I har hört den, van Elten,» vände han sig till denne, som under samtalet stått tyst. Riddaren bugade sig.

»Jag har redan hört det af Prussen, och mitt folk skall få befallningar.»

»Jag befaller eder att taga dem, riddare,» fortfor konungen. »Hädanefter lærer jag icke blifva sinnad att lämna någon pardon åt de svenske köpmännen. Se så, nu vill jag vara ensam. Goder afton. Nej, stanna I, Marquardus,» tillade han, då svartbrodern också bugade sig för att gå.

Den gamle kungen satt tyst och lät sina fingrar leka med vaxsigillet på det öppna brefvet. Marquardus, som stod bredvid, ville icke störa honom. Han förstod, hvarmed Eriks tankar sysselsatte sig.

Marsken, hans fiende, Sveriges konung! Så hade det då gått, som han dock innerst fruktat, fastän han aldrig förrådt denna sin aning. Hvad betydde då detta? Han förstod det grant. Nu skulle det snart vara slut med hans makt på denna ön.

Så länge stridigheterna mellan de store i de nordiska länderna fortforo, kunde han sitta trygg. Ty man hade då nog bekymmer för egen del och man lät lättare afspisa sig

med löften, som det aldrig var meningen att hålla. Så hade det ju gått med de danske, så med hans egen systerson, som dragit öfver till Gotland för att mäkla fred. Han hade lofvat, och när man väl vändt ryggen till, hade han skrottat på underhandlarnas bak. Men nu . . . nu styrde *en* man Sveriges öden, en man som han visste hade senor i handlofven, som icke skulle nöja sig med försäkringar, utan icke hvila förrän han, Erik, icke längre funnes till som envåldshärskare på sin ö. Han kunde dock ej låta bli att le. Så var det då kröningsvinet och kröningsmumman han tagit af marsken. Ha ha ha! Hur vred månede han icke hafva blifvit. Och mera ondt skulle han göra honom. När så icke våldet tjänade något till, finge listen blifva den hjälpande. Om han skulle söka att sysselsätta den nye konungen på annat håll? Hur var det männe med Norges rike? Hade det gått marsken tillhanda?

Han såg upp på mäster Marquardus.

»Hvad tänker I om dessa tidenderna?» sporde han svartbrodern.

»Detsamma som ers nåde.»

»Hur känner I min mening då?»

»Jag såg den ju granneligen klart i ers nådes ögon och på eder rynkade panna. Det lärer väl stunda hårda tider för oss, konung Erik.»

»Du sade det, Marquardus. Men icke tappar jag modet för detta. Än hafver jag väl dock ett finger med, både då det gäller Sverige och Norge.»

»För att icke säga Danmark, ers nåde.»

»Ja, Danmark. Icke hyser jag obetingad tillit till de danska, och I vet, att jag hafver haft mina goda skäl därtill. Men hellre än att den fördömde marsken skall få fast fot på denna ö, gifver jag mig den danske konungen i handom, därest det skulle komma till det yttersta. Han har ett godt öga hit och skulle förvisso gifva oss hjälp med härmakt, om ön ställdes under hans öfverhöghet. Nå ja, kommer dag, kom-

mer råd, det har alltid varit mitt valspråk, och vi lämna nu detta, Marquardus. Kvällen är för vacker, för att vi länge skulle sysselsätta oss med slikt obehag. Fyll mig muggen än en gång, mäster, och drick själf af konung . . . hörer I, *konung Karls mumma.*»

Solen stod klar och rodnande nere vid horisonten. Den färgade hafvet rödt, och himlen rundt om glödde i brandgul färg. På slottets murar sken ljuset, trängde in genom gluggarna och kastade långa strimmor utesfter örtagårdens gångar, som voro hvita af det kalkblandade gruset. Konung Erik satt tillbakalutad i sin stol. Han suckade.

»Ers nåde känner sig beklämd?» frågade Marquardus sakta.

»Nej, men slika kvällar har jag en sådan längtan efter någon — vet du hvem?»

Svartbrodern fick färg på de bleka kinderna.

»Efter Cecilia,» återtog konungen. »Den kvinnan har varit mig mera värd än gods och guld.»

»I sägen det, ers nåde, och jag tror det fuller väl, änskönt jag tycker, att I ibland lämnen henne ett för stort värde.»

»Lämnar! Det har hon tagit sig, Marquardus. I mågen känna henne så godt som jag, att hon är född till härskarinna.»

»Jag känner det, om någon,» sade svartbrodern med ett sötsurt tonfall.

Konungen skrattade. Så skiftade hans tankegång.

»Nå, mäster,» sade han, »hur går det med ung Elsbeth, den tjocke Kreyenschoks dotter?»

»Hm, därest icke fru Cecilia lägger sig däri, tänker jag, att det nog skall gå så bra. Men hvarför, ers nåde, har I icke öfvertalat henne att taga flickan till sin kammartärna?»

»Hon säger nej, Marquardus, hon säger bestämdt nej, och då lærer det icke lyckas på den vägen. Det är en vacker flicka, Elsbeth, tycker I icke det, mäster?»

»Jag förstår mig icke på kvinnor, ers nåde.»

»Skrymtare! Kaftanen lärer väl icke kunna sluta ögonen på eder, och känner jag min advocatus icke allt för illa, så...»

»Ers nåde,» afbröt svartbrodern afvärjande. »Jag går edra ärenden och tvår mina händer.»

»Ja ja, jag skall också löna er därför. När åren komma, känner man längtan efter ungdomen. Har I gifvit henne mitt halsband?»

»Nej, ers nåde, det har icke varit tillfälle därtill. Det gäller att vara försiktig. Den unga Elsbeth har en käraste...»

»Hvad säger I, mäster? Så ung som hon är. Då få vi laga, att han kommer bort och ej går oss i vägen.»

»Det lärer väl icke gå så i brådkastet. Det är icke någon glop till krämarsven, utan den rike Olof Hageby.»

»Köpmannen uppe på Klinten. Nå, mera guldglänsande fiskar hafva vi väl fjällat, mäster. I alla fall har I rätt. Kan man gå honom förbi, så mycket bättre. Men den vackra Elsbeth ser jag ständigt framför mig. Hon liknar Cecilia, då hon var i sin ungdoms fägring. Det var den tiden! Många väder hafva blåst sedan dess, och icke tänkte jag då, att jag på gamla dagar skulle sitta här nere såsom varg i veum för allt nordens folk. Men det är sant, Cecilia minde mig om nyss, att det i dag är min saligen afsomnade fru drottningens dödsdag. I får läsa en mäsja för hennes själs salighet i kapellet, mäster, änskönt Gud nog varit henne fullt så nådig utan böner och befriat henne från skärselden. Men gören det i alla fall, Marquardus. Så råkas vi sedan i min kammar. Vi vilja tillhoppa noga läsa, hvad herren till Göksholm hafver tillskrifvit oss.»

* * *

Svartbrodern reste sig och gick långsamt om hörnet af slottsmuren. Konung Erik vek tillhoppa det på bordet liggande

öppna brevet och gömde det. Han blef sittande ännu en god stund, med händerna knäppta i skötet och tummarna krettsande kring hvarandra, som hans vana gärna var. Han såg solen sjunka ned i hafvet, lämnande efter sig flammande eld på himmel och vatten. Det var tyst i kvällen, till dess omsider skrånande röster begynte höras nedifrån hamnen under slottsmuren. Det var Prusses folk, som fått sin förplägning och nu lät sin glädje strömma öfver, allt eftersom ölet strömmade ned genom deras törstiga strupar. Konungen lyddes till de högljudda rösterna och roade sig med att söka urskilja orden till de skrålade visorna. Men ljuden slogo mot slottsmuren och de blefvo endast till ett ekande virrvarr, som steg och föll.

Då reste han sig långsamt ur karmstolen och gick in i slottet.

Hans gestalt var något lutande och hans gång släpande.

2.

Klitternas dotter.

Otte Snaf, konung Eriks skaffare, var icke vid godt humör, då han lämnade trädgården och begaf sig in i slottet till den stora sal i jordvåningen, där knektarna voro inhysta. De flesta lågo på sina träbriter och sofvo, och snarkningarna ekade mot kalkstensväggarna. Några sutto vid ett bord af sides och spelade tärning.

»Upp, edra latmaskar!» röt riddaren. »Här duger ej att sofva. Ett dussin af er på hästryggen och det i blinken. Och du, Edmund, sadla min svarta märr.»

Det blef genast lif och rörelse bland knektarna. De voro på krigsmanér indelade i särskilda vaktlag, så att en hvar visste, hvem turen nu tillkom att följa anföraren. Han höll också sträng räfst med dessa karlar, som voro sammanrafsade från alla möjliga håll och färdiga att för god betalning begå hvilket dåd som helst. De, som skulle följa, voro redan på väg ut till stallarna. Otte Snaf slog sig ned på en bänk.

»Fly mig en mugg öl, Esten,» sade riddaren till en af de spelande. »Det tarfvas att fukta strupen, innan man gifver sig till vägs.»

Högljudt skrattande klef en jättelik man inom dörren. Hans ansikte var högrödt och svetten pärlade på hans panna, så att man nogsam såg, hvilken ansträngning det kostade honom att förflytta sin tunga kropp.

»Hvad har du så roligt åt?» frågade Otte Snaf snäsigt.

»Ho ho ho,» fortfor riddare Ernst von Wolthusen att skratta. »Prussens karlar, som blifvit muntra af ölet, ha fått fatt i gamla Höns-Greta och hålla på att dansa med henne på skutan.»

»Nå, det var väl ingenting att grina åt.»

»Inte det! De ha klädt af henne splitt naken. Ho ho, så brun och skrumpen hon är! Och då hon icke vill piruettera, utan klöser kavaljererna, får hon sig en pyts vatten akterut. Du skulle se, hur hon skuttar. Men hvad är du så svåra trumpen för, Otte?»

»Hm, glad blir man väl icke af att återigen behöfva ut och skumpa bland de fördömda bönderna. Här finns ingenting till lifs, Ernst, och fru Cecilia är knäfveln så sinnt.»

»Upp med humöret, herr Otte Snaf, jag följer dig och jag är nu i sinne att låta dem valsa därute i bygderna. Lita på mig du, att fru Cecilia skall hafva både oxar, kalfvar och får. Hallå, drönare där,» ropade han åt knektarna, »ut efter Wolfgang och led honom till dörren. Hvart färdas vi, Otte?»

»Söderut, tänkte jag. Vi hafva icke mycken tid på oss.»

»Natten lærer väl fru Cecilia ändå få gifva oss. Se så gif mig nu en slurk af ditt öl. Jag är svåra törstig efter klifvandet.»

Det dröjde icke länge, förrän slottets vindbrygga på södra sidan rasslande fälldes ned och de båda riddarna med sitt följe redo öfver bron och ut genom den södra stadsporten och vidare framåt Stenkumlavägen. Då de lämnat staden ur sikte, satte de af i skarp traf, så att hela truppen sveptes i kalkdammet, som hvirflade upp i skyar.

Skogen stod rikt löfvad på båda sidor om vägen, djup och hemlighetsfull, och från grenarnas skrymslen hördes fåglarnas aftonlåt. Här och där i en glänta lyste solen igenom, ned på ymningt gräs med blomster i tufvorna. Ekorrharna skuttade och knaprade i de höga tallarna och långt nere i en äng hördes i stillheten en tunn fårskramla.

»Nå, där ha vi redan byte,» sade von Wolthusen.

Otte Snaf höll in sin häst, och hela följet stannade.

»Af med er några stycken och få oss ett halft dussin af gimrarna,» befalldes Snaf.

De torra grenarna knakade under ryttarnas tunga stöflar, då de begåfvo sig in i snårskogen. Ängen, där fåren gingo på bet, låg icke så nära, trots det att skällans ljud tydligt hördes, och Otte Snaf begynte blifva otålig öfver det långa dröjsmålet, då karlarna ändtligen kommo tillbaka. Fåren, som de infångat och bundit till fötterna, bräkte ängsligt, där de lågo slängda öfver knektarnas skuldror. Nu bundos de fast bak i sadeln, och så bar det i väg igen, medan djuren allt fortfarande utstötte hesa läten.

»Slå de skrikande bestarna i skallen, så man slipper höra denna djäfvulens musik!» röt von Wolthusen.

Och ridten gick vidare fram till Gardrungs gård, som låg alldeles tätt invid vägen. Gårdsfolket hade redan slutat sitt arbete för dagen och aftonvardsbordet stod afätet vid manbyggnadens långsida. Gamlefar satt på trappstenarna och

såg på, hur sönerna och drängarna roade sig med varpkastning.

Då ryttarskaran nalkades, hörde pojkarne upp med leken och betraktade följet.

Men då de ridande höllo in sina hästar vid öppningen i stengärdesgården, började de blicka frågande på hvarandra och draga sig längre inåt byggnaden.

»Hallå, gubbe där!» ropade Otte Snaf. »Du ser mig ut att ha duktiga oxar i fähuset. Upp med dig och följ mig. Jag behöfver en, ser du.»

Och därmed hoppade riddaren af sin häst och klef in på gården till gubben, som mödosamt reste sig.

Men då sprang en af de unga fram.

»Sitt I, far,» sade han, »och låt mig komma till tals med riddaren.»

Med säker hållning ställde han sig i vägen för Otte Snaf.

»Nå, då kunna vi få hastigt besked,» skrattade denne. »Hvar har du oxstallet, junker?»

»Det lærer jag icke komma att säga eder. Våra oxar behöfva vi själfva och äro icke sinnade att sälja eder någon.»

»Nej, det är det icke heller fråga om. Tror du, att jag är någon oxhandlare, din dumrian? Jag tar ditt fetaste djur i tribut åt kungen.»

»Jag känner icke någon konung på denna ö,» sade ynglingen käckt.

»Håhå!» sade Otte Snaf, »här tror jag vi hafva en af dessa fördömde svenske, som ämnar sätta näsan i vädret mot sin lagliga öfverhet. Men gläfs lagom, din valp,» fortfor riddaren uppbrusande och höjde sin bastanta ridpiska mot bondpojken.

Men denne var vig nog att hinna slinka undan slaget, så att piskan dammade i stenvuren och ryckte loss några flisor.

»Du, son,» sade nu gubben darrande, »ställ icke till en olycka. Hvad kan du göra mot alla dessa? Vi få vika för våldet.»

Otte Snaf, som nu fått sällskap af en bland knektarna, begynte utan vidare gå öfver gårdsplanen åt det håll, hvar ifrån kreaturens råmande hördes. I detsamma susade en skarpkantad varpsten genom luften och träffade en af knektarna midt i pannan. Utan ett ljud föll han till marken.

»Död och pina,» skrek Otte Snaf. »Om icke med lock, så med pock, var det. Tukta dem, gossar,» ropade han utåt vägen.

Och i nästa ögonblick sprängde ryttarna in på gården. Gubben hade i förskräckelsen segnat ned på knä och lyfte bönfällande sina händer, men han hann icke framstamma ett ljud, förrän han slogs omkull af hästarnas hofvar och trampades ned.

De unga karlarna, som en sekund stått rådvilla i en grupp invid husväggen, tycktes vid denna syn återfå fattningen. Gubbens son var den förste, som grep en af de vid muren stående liarna, de andra följde exemplet, och innan de skrikande ryttarna hunnit fram till dem, susade liarna fram nära marken, om benen på hästarna. De, som träffades, stegrade sig gnäggande, under det blodet flöt ned på marken. Ridddar von Wolthusens Raymond fick hasorna afskurna och segnade bakut, under det den tunge ryttaren tumlade ned till marken.

Wolthusen riktigt röt af raseri och skrek på knektarna att draga honom fram under den kullfallna hästen, men hans rop förblefvo ohörda, ty knektarna voro redan inne i handgemäng med angriparna. Dessa höllo sig liksom genom en tyst öfverenskommelse till hästarna, men ett och annat hugg hade också träffat ryttarna i benen, och de sårade svängde ursinnigt sina tjocka ridpiskor — sina svärd plägade de icke föra med sig på dylika utflykter.

Den som först kom till besinning var Otte Snaf. Gammal i handtverket visste han, att det kunde vara farligt att allt för mycket reta allmogen -- konung Erik och hans folk

hade redan förut tillräckligt många synder af det slaget på sitt samvete.

»Hören upp, I vettvillingar!» ropade han och sprang midt in i den stridande hopen. »Hören upp, säger jag eder, pojkar, eller vid Gud sker här icke en större olycka, än I menen.»

Ynglingarna fällde sina liar vid Snafs framträdande. Mot en människa ville de icke lyfta dem. Men de sågo med flammande blickar på riddaren och de svärjande ryttarna, som högljudt gåfvo tillkänna sitt missnöje öfver att icke få fortsätta leken.

»Tig, edra satar,» skrek Snaf åt dem, »och dragen eder ut på vägen. Jag skall själf sköta pojkarna.»

Knotande lydde karlarna, som på sina haltande, blödande gångare långsamt redo ut från gården, medförande sin af varpstenen sårade kamrat.

Men nu hade von Wolthusen ändtligen pustande lyckats krafla sig lös från sin sparkande häst och reste sig långsamt, först på alla fyra och sedan rätt upp. Han var alldeles sönderbråkad i lederna efter fallet, och han kunde knappt få fram andan, då han fäktande stönade:

»Det kräfver hämnd, Otte, hämnd. Min härlige Wolfgang! Fördömda pack, jag skall piska er sönder och samman!»

Och han grep fatt i en af pojkarna, som han med sin väldiga arm likt en vante kastade långt ifrån sig.

»Det är slut nu, Wolthusen,» sade Otte Snaf, som omständigheterna återgifvit lugn. »Stick djuret och tag en af karlarnas hästar. Hur är det med gubben?»

Denne låg till utseendet liflös med hufvudet lutadt i sonens knä. En af hästarna hade trampat honom på magen.

»Ni ha dödat honom, ni vilddjur!» ropade den unge bonden och knöt handen mot Otte Snaf.

»Ja, I sen själfva, hvarthän det bär, då man sätter sig upp mot öfverheten,» sade Otte Snaf. »Fören den gamle in

i huset. Jag tänker det lärer väl icke vara så farligt med honom.»

Han gick med raska steg öfver gården från ynglingarna, som icke längre tycktes finna det vara värdt att göra motstånd, och direkt bort till ladugården, där han löste en mager oxe och en spädkalf, som han förde ut. Ett par af knektarna bundo ränsnaror om djurens horn och ledde dem ut på vägen, hvarefter truppen långsamt red därifrån. Den siste, som lämnade gården, var von Wolthusen, hvilken kastade en sorgsen blick på sin dödade häst, från hvars hals blodet rann i strömmar efter hans stick, och han slungade ännu vid bortgåendet några mustiga eder mot gårdsfolket, lofvande att icke glömma bort, hvad som timat.

Och medan skaran red bort med de råmande djuren, stodo ynglingarna kring den döende gamlefar. Man hade försiktigt lagt honom på grästufvorna och ett par tröjor hade han fått att luta hufvudet emot. Han rörde sig ett par gånger, slog matt upp ögonen, som sökte sonens, rosslade och föll tillbaka liflös, då skymningen föll på och det blef skumt på planen utanför Gardrungs gård.

Det rådde en viss förstämning bland konung Eriks riddare under hemfärden. Flera af hästarna hade sårats ganska allvarsamt af liarna och kunde gå endast fot för fot. Ernst von Wolthusen var vid dåligt humör och upphörde icke med att då och då gläfsa mot sin kamrat Otte Snaf, för det han icke tillåtit, att man »gjorde kål på bondhundarna». Men riddaren svarade icke något. Han kände fuller väl, hur hatadt konung Eriks herravälde var bland allmogen, och att det icke tarfvades mycket, för att de förtryckte skulle resa sig och ställa till svårigheter äfven inom ön. Och nu torde det blifva nog af slikt detta förutan. Ernst von Wolthusen hade berättat honom, att marsk Karl blifvit korad till Sveriges konung, och det visste Otte hvad det betydde. Det gjorde honom dock icke vidare räddhågad, ty en ärlig kamp, där krigsfolk ställdes mot krigsfolk, ville han gärna vara med

om, men dessa bondefejder voro icke i hans smak. Icke för att han var hjärtnupen, men det var en känsla af obehag, som tog honom fatt, när han tänkte på uppträdet vid Gardrungs, och han tyckte sig ännu se den gamle bonden ligga där på planen, förtrampad af hästarnas järnskodda hofvar. Och han kände vrede mot fru Cecilia, som varit orsaken till denna färd.

Det töfvade timmar, innan skaran ånyo nådde södra stadsporten, där väktaren for upp ur sin sömn genom kreaturens råmande och med rädd brådska öppnade för konung Eriks män, som till tack för påpassligheten gáfvo honom några välmenta piskslängar. Vid vallgrafven, som bildats djup och bred genom att man där brutit väldiga kalkstensblock till slottsbyggnaden, fick Otte Snaf stanna och flera gånger hojta och skrika, innan posten som slumrade sött äfven här, kom sig före med att taga lösen och fira ned bryggan.

Inne i knektarnas sal blef det sorlande lif vid talgljusens matta sken, då de sårade kommo in och finga sina skavanker omplåstrade af en läkekunnig kamrat, och svordomarna haglade öfver de stackars bönderna, då de ledbrutna männen skulle, med mycket pustande, lägga sig på de hårda träbritsarna. Man kunde, utan att störa någon, hålla hvilket lefverne som helst inom dessa tjocka stenmurar, och därför lade man icke heller band på sina känslor.

Otte Snaf och Ernst von Wolthusen gingo in i den förras kammare, där på det bastanta ekbordet en väl tilltagen måltid stod och väntade på dem.

»Nå, det kan behövas i kräfvan,» menade von Wolthusen, som redan slickade sig om munnen vid åsynen af fläskskinkan och den stora ölstånkan. »Fru Cecilia har tänkt på sin skaffare.»

Och han föll klumpigt ned på bänken, men flög hastigare än man af hans kroppstyngd kunnat ana upp igen.

»Den gumpen, den gumpen!» skrek han och gned sig

på det berörda stället. »Ridten och det fördömda fallet ha alldeles mörbultat den. Fly mig en kudde, att jag må i lugn och ro kunna äta.»

Och nu satte sig den bålde riddaren med betydligt större försiktighet än förra gången.

Medan de båda männen under tystnad hängåfvo sig åt den feta skinkan och ölstopen, bankade det på dörren och vid Otte Snafs »stig in» trädde skeppare Prusse inom. Gråskägget hade tydligen tagit sig bra till bästa, ty han sludrade betänkligt på målet.

»Jag såg ljusen lysa genom gluggarna,» sade han, »och tog med mig ett par flaskor rhenskt, som jag tänkte, att de värda herrarna ville förnöja sig med.»

»Bra, Prusse,» skrattade von Wolthusen. »Jaså, I har vinkällare, I?»

»Hä, hä, dum skulle jag vara, om jag inte stal för egen räkning på samma gång som för min herres. Eller hvad säger herr Otte Snaf om den saken?»

Han slog sig ned vid bordet och drog fram under sin vida tröja ett par stora höghalsade flaskor, som han med en kraftig knyck satte framför de båda riddarna. Otte Snaf, som fortfarande var fåordig, sköt dem tillbaka, men det likade ingalunda Prussen.

»Å, herr riddare,» sade han, »I kunnen godt dricka det. Det är så mans vin, som man begagnar till hofs, och lärer det väl, med förlof, gå i äfven eder.»

Och därmed tog han flaskan, slog af halsen mot bordskanten och hällde den gulhvita drycken i Snafs tennstop. Ernst von Wolthusen lät sin flaska undergå samma uppkorkningsmetod och häfde på en gång i sig halfva dess innehåll.

»Äh,» sade han och smackade belåtet, »kan detta icke göra dig glad, är du, min själ, icke värd, att man slösar på dig så kostelig en dryck. Icke lärer du väl längre behöfva kvälja dig vid tanken på gubbstackaren, som fick svårt att

smälta hästhofvarna. Du har ju fyllt ditt värf och lärer väl få pris och beröm af fru Cecilia, det du fuller sätter värde på, tänker jag. Hennes skinka var utmärkt, så mycket vill jag medgifva och svärja därtill. Men — Prusse, hvad tidender för I bortifrån? Hur lefde herrarna i Stockholm?»

»Allt var där upp- och nedvändt tack vare kröningen,» svarade skepparen. »Man åt och drack och lefde glada dagar. Marsken är en flott herre och skulle väl spendera, när han till sist fick konungakronan på sitt hufvud. Icke fick jag mycket med af stassen och vällefnaden, ty konung Eriks folk är icke sedt med blida ögon däruppe, det veten I, så att jag måste hålla mig i skymundan. Men på skepparelagens kneipe uppe i Gråmunkegränden var jag en afton och skrålade med till den nye konungens ära.

»Men det höll på att gå galet. Jag vardt drucken och pratade bredvid munnen, och det fallerade icke mycket, att jag ej kommit ut ur det hålet. Dock, slikt är gamle Prussens lust, och nästa gång jag kommer däröfver, skall jag ännu en gång hafva en dryckjom med de svenska skepparna.»

»Det lärer väl icke blifva i brådkastet,» menade Otte Snaf. »I får nog annat att bestyra nu, tänker jag, när kung Karl kommer med sitt folk hit öfver. Det töfvar nog icke länge.»

»Vid Gud, skola vi ej hålla honom varm!» skrek Wolt-
husen och dref näfven i bordet. »Nog skall det töfva, innan han drifver räfvarna ur denna lyan.»

»Hm,» sade Otte Snaf, »de konungske på ena sidan och bönderna på den andra. Det lyster mig att se, om de ej till slut hetsa ut oss ändå.»

»Satans bonderädsla, som gripit fatt i dig! Har du febern och tarfvar gå till sängs och skall jag sända efter mästern Marquardus att gifva dig smörjelsen? Annars talar du som en nattmössa, så mycket du vet. Då är Prussen likare. Han vet icke hvad fruktan är han.»

»Hå hå,» skrattade skepparen, »I skolen veta, att jag

hade ett nätt äfventyr ute på sjön nu sist, men hin tage eder, go' herrar, om I låten det gå vidare.»

»Tar I oss för käringar, Prusse?» menade von Wolt-
husen. »Berätta han bara.»

»Jo,» fortfor skepparen, »det var om kvällen och vi seglade för god vind söderpå, då jag fick syn på en seglare i lovalt. Jag såg, att det var en liten krämarskuta. 'Den Prusse, prejar du an', sade jag till mig själf. Sagdt och gjordt, jag lade om rodret och kryssade mig upp till smacken för att höra, hvad han hade inombords. Det var en liten stackare, men skepparen var en stor kaxe, som bad mig draga för fanen i våld och låta honom fortsätta sin väg, annars skulle det stå mig dyrt. Det, förstår I, gick en af konung Eriks kapare för mycket till sinnes, och inom några ögonblick hade vi slagit änterhakarna i honom.

»Men då skulle I ha sett på fanen. Skepparen fick fatt i en stor yxa, som han svängde mot oss, och upp rusade en svarthufvad jänta och en pojke, som skrattade och hoppade likt en galning. De svängde stora stakar kring sig och det artade sig till en riktig lek, om inte en af mina karlar passat på och med en af hakarna dragit gubben omkull. Pojken hoppade gapskrattande i sjön, så den sågo vi aldrig röken af mera, och fastän flickan ref och slet omkring sig som en vildkatta, fingo vi till sist bukt med henne.»

»Och gubben då?» sporde von Wolthusen.

»Ja, han låg där han låg,» svarade Prusse. »Då han föll, hade han slagit skallen i yxeggen, så hela hufvudet remnat i tu delar. Den var inte mycket omak med heller, förstår I. En spak under honom och så ned i sjön med honom. Ja, då hade vi förstås fört flickan ombord till mig i kajutan. Så vittjade vi skutan. Liten och skral såg den ut, men voj, voj, hvad allt hon hade inombords!»

Här stannade Prusse. Det såg ut, som tyckte han, att han pratat för mycket, men nu voro de båda riddarna ingalunda sinnade att låta honom stanna. Också Otte Snaf hade

rest hufvudet och väntade tydligen fortsättningen med intresse.

»Nå, Prussen, inga halfkvädna visor!» manade von Woltusen. »Ut med språket bara. Här är han ju bland vänner.» Skepparen töfvade dock.

»Det fördömda vinet!» sade han misslynt. »Hade jag icke fått det i mig, skulle jag förvisso icke snackat som jag gjort, ty Prussens små affärer på villande sjö angår ingen, ser I.»

»Nej, visserligen icke, men vi skola icke förråda eder, därpå kan I lita.»

»Ja, ja, jag gör så ock.»

Prusse makade sig närmare de båda riddarna.

»Jo, ser I, det var icke en vanlig pris, Prussen gjorde den gången. I har nog hört ryktas om den gamle uppe på Sandöen, som sitter där en konung likt vår nådige herre här. Jag minnes från mina unga år, hur det talades om, att han blossade falskt vid stranden i stormnätterna, hur han narrade krämarhålkarna in bland bränningarna och plundrade dem. Ingen har någonsin vågat sig dit, och ingen, som kastats upp på Sandöen, har ännu kommit dädan med lefvande lifvet. Sjöfolket tror, att det är en ond ande, som regerar däruppe.»

»Och det var den onde anden I träffade på, Prusse?»

»I sade det, riddare. Då jag rumsterat om i skutan, förstod jag det granneligen. Han var på väg upp till Stockholm att sälja och byta ut sitt, som han roffat till sig. Och det var, vid Gud, både det ena och det andra. Det var koppar och järn och späck och saltadt fårkött och — men I få hålla tyst med det, riddare — där fanns i kabyssen en låda med fullviktiga holländska dukater — jag kan, min lif, icke hålla det för mig själf, slantarna bränna mig i lomman.»

Och han kastade upp på bordet en handfull guldstycken, hvilka von Wolthusens giriga fingrar genast ramade åt sig.

»Hvad säger I, skeppare? Guld! Det lärer komma konung Erik väl till pass nu, när örlig står för dörren,» sade Otte Snaf.

»Jag har sagt eder, riddare,» svarade Prusse litet förtretad, »att det här är min egen affär, och får kungen allt det andra, hafver han icke att beklaga sig.»

»Men det kan kosta er hals, Prusse, därsom han får det att veta, betänken det.»

»Ingen känner det utom I, gode herrar, och I hafven gifvit mig edert löfte att tiga.»

»Hö, hö,» skrattade von Wolthusen, »jag har lika svårt att hålla denna saken för mig själf som I, skeppare.»

»Fanen ock!» skrek Prusse och reste sig. »Så vill jag aldrig mer tro en adelsman på hans ord.»

»I är dum, Prusse,» vidblef von Wolthusen, »munlås kan man godt köpa för slikt fullviktigt guld.»

»Hvad menar I, riddare?»

»Jag menar, att I skall hafva bäst af att dela med eder åt Snafen och mig. I borde blygas att behålla det blodköpta tjufigodset för er själf.»

»Hvad priset anbelangar, lär I icke finna det dyrare, än att I själf gladeliga skulle ha gifvit det, vore det så ock det tredubbla. Men när nu vinet sprungit bort med förnuftet, får en väl söka regalera på annat sätt. Hvad säger I, om jag gifver eder flickan?»

»Fäntan kan I behålla själf, skeppare, men ger I oss halfparten af dukaterna, är alltsammans som hade det icke varit sagdt. Eller hvad tänker du, Otte?»

Otte Snaf nickade bifallande.

»Nå, jag vill icke låta det gå till strid med eder,» menade skepparen.

»Nej, det är så godt, att I icke manövrerar med tankarna på den bogen,» sade von Wolthusen bistert och lade handen tungt på Prusses skuldra. »År det så, att I ej har bruk för flickslinkan, kan I lämna henne på köpet. Se så, låt oss nu genast göra upp denna saken. Taskan min är så tommer, att där icke finnes ett kopparstycke, och den kräfver

svåra en fyllning. Vi följa eder ombord, Prusse, så se vi, att allt går ärliga till.»

»I kunnen väl bida till morgondagen,» menade Prusse mörkt. Han var vred på sig själf nu, när han begynte nyktra till, öfver att han burit sig dumt åt.

»I morgon är en skälm, han Prusse, och slikt tarfvar helst natten att öfverkomma. I morgon? Då kan ni vara långt till sjös igen. Jag hörde ju, liksom I själf, att van Elten fick sig förelagdt att vara i beredskap för skeppen från Stockholm. Nej, vi gå mans genast.»

Och von Wolthusen tömde den sista slurken ur vinflaskan, hvarpå de båda riddarna stego upp, åtföljda af Prusse.

»Ja,» sade denne, »gjord gärning skall man icke ångra, och får käringen min halfparten af lådan till förvar, lär hon blifva nöjd, annars är hon fanen så girig, skolen I veta, go herrar.»

»Hm, I lärer allt ha, hvad många sakna, Prusse?»

»Den är en dumrian, som icke tänker på framtiden. Detta lif lärer icke bära sig i längden, och af sin herre har man nog icke stor tack att vänta då.»

De hade kommit ut i svalen, som låg mellan knektarnas logement och Otte Snafs kammare. Där var mörkt och en däfven luft slog dem i näsan. De trefvade sig fram utefter ena väggen, tills de kommo till en trappa, som bar nedåt under slottets grundmurar och bildade en hemlig förbindelse mellan dess inre och stranden nedanför, där ingången var dold af ett stenkummel, som kastats upp under byggandet af borgen.

»I kom denna vägen, Prusse?» frågade von Wolthusen, som försiktigt klef nedåt efter Otte Snaf.

»Ja,» sade skepparen, »och det synes mig likare att gå uppåt än nedåt.»

»Hö hö,» skrockade von Wolthusen, »och ändå är I kanske flere hundra dukater lättare nu än då.»

Snart stodo de tre nere vid stranden, där en pålbrygga var utlagd i det grunda vattnet, och vid dess pynt låg Prusses fartyg förtöjdt. Natten var tämligen mörk, utan stjärnor och måne.

Vakten ombord på skutan satt och sof, tung af öl och annan välfägnad, då Prusse med sina följeslagare hoppade ombord, och för denna sin försummelse fick han af skepparen ett slag med knutna handen, så att karlen tumlade baklänges på skansluckan. Prusse var i natt icke att leka med.

»I har ju icke Sandökungens smack med eder?» sade Otte Snaf och såg sig omkring i mörkret.

»Det skulle bara felas, att jag varit så dum,» svarade skepparen. »Nej, den ligger i godan ro på hafsbotten, där så mycket annat hvilar. Den var icke värd att man för den gjorde sig minsta omak.»

De hade hunnit akteröfver, och Prusse läste upp nedgången till kajutan, slog eld på ett fnöske och tände ett gult talgljus, som satt i en hornlykta i ena väggen. Han hade endast en liten kabyss att regera i, Prussen, och utrymmet blef ännu mindre genom den mängd olikartade föremål, som voro uppstaplade öfverallt. En frän lukt af späck och salpetersaltadt kött fyllde luften och kom von Wolthusen att fnysa.

»Fy för den lede, skeppare, hvad här stinker.» sade han och spottade, i det han slog sig ned på en tillhopabunden säck i ett hörn. »Hvar har i dukaterna?» tillade han så.

Prusse böjde sig ned på knä och tog haspen från en lucka i golfvat. Ur densamma halade han upp en låda, som var hopslagen af laggarna från en gammal tunna.

»Öh, är den inte större!» grymtade von Wolthusen.

Men då skepparen bände ifrån locket och de blanka dukaterna glänste mot honom, började hans ögon lysa.

»Jag vånne jag vore ensam om denna skatten.» sade han. »När det flyger en något i käftamentet, får man aldrig bita till om det med tänderna och svälja, utan alltid skola

andra hugga sitt stycke med. Men låtom oss nu räkna, Prusse, så att allt går rätt till. Intet fuffens.»

»Det skall du säga!» sade Otte Snaf. »Håll du bara fingrarna i styr själf, mans.»

Prusse räknade själf, läggande de fullviktiga mynten i två högar. Det blef två hundra i hvar och en och ett mynt dessutom.

»Det blir mitt,» sade Prusse och stoppade det i fickan. Ernst von Wolthusen grymtade.

»I har tagit en näfve förut,» snackade han.

»Jaha, och halfparten af det hamnade i er lomma,» svarade skepparen, i det han sköt undan den ena högen till de båda riddarna, hvilka brådskande ånyo gjorde en delning och fyllde sina läderpungar.

Prusse tycktes allt mera hafva kommit till insikt om att han betett sig dåraktigt genom att omtala sitt äfventyr med Sandöskutan, och hans lynne var betydligt ilsket, då han nu måst gå så långt, att han delat sin roffade skatt. Men han visste också nogsam, att detta varit enda utvägen att få behålla något, ty särskildt von Wolthusen var icke att leka med, det kände han sedan gammalt, och han hade varit i stånd att mäla alltsammans för konung Erik, och då...

Med mynten i fickan pöste von Wolthusen upp ännu mera. Han skrek och domderade med sin hesa stämma och pockade på ännu ett par flaskor af det rhenska. Men på det örat ville inte skepparen höra.

»I kunnen godt så begifva eder i land nu,» menade han, »när I hafven fått, hvad I pockat eder till.»

»Pockat! Hut, skeppare! Har I icke gifvit oss det af godt hjärta? Ingen arghet, Prusse, det likar sig intet mellan så såta vänner. Men nu skulle det lysta mig att se den där vildkattan, I fångat. Eller kanske I lät henne göra sällskap med skutan, när allt kommer till allt?»

»Det hade mera likat eder, riddare. En ärlig sjöman hafver ännu försyn för kvinnfolk. Nej, hon är nog här, men

kunnen I få ett ord ur den tösen, skall I få kindpusta mig, så jag ser tusen solar och månar.»

»Hö hö, är hon så gensträfvig, den markattan. Är det en käring, törhända?»

»Jag tänker hon ännu icke nått tjugu åren, fastän hon är bastant nog till sin lekamen.»

»Så fram med henne, säger jag. Vore här icke så fördömdt trångt, ville jag fresta en dans med den sköna.»

»Hm,» sade Prusse. »I skolen gärna få taga henne, riddare. Jag kan icke godt härbergera henne ombord, och det var nog så, att jag för hennes skull kom till tals med eder i afton. Jag sade, att jag skulle gifva eder henne, och häri vill jag hålla ord. Tagen henne. Alltid finnes det en kammare i tornet, där hon kan sitta, till dess hon blifver spak.»

Det fanns akter om skepparens kajuta ett kyffe, där Prussen annars plägade förvara en del skeppsörnödenheter. Med en bom af järn var detta rum stängdt och väl tilläst. Nu gick Prussen och fällde bommen och öppnade luckan.

»Pass mans auf,» sade han, »att hon icke klöser eder i synen.»

Riddare von Wolthusen tog hornlyktan och lyste in i det skumma hålet.

På en tågrulle satt där en ung kvinna med ansiktet doldt i händerna. Det var stora, bruna händer, men fint formade, med långa, smala fingrar. Fram öfver pannan hängde oredigt en vällande ström af mörkt hår, som samlade sig i flickans sköte. Hon var klädd i en underligt brokig dräkt, icke af tidens snitt, utan den bar spår af att vara förfärdigad efter bärarinnans egna fantasier. Den lämnade halsen, kraftig och brynt äfven den, fri nedåt ryggen, armarna voro också bara till ofvan armbågen och kring lifvet hölls kjorteln samman af ett kopparpaljetteradt bälte, försedt med ett tungt silfverspänne.

Riddare von Wolthusen blef stående utan att säga ett

ord vid åsynen af denna underliga varelse, och lika tyst blickade Otte Snaf öfver hans axel in i det lilla rummet.

Flickan lyfte ej upp hufvudet. Hon satt orörlig; man endast såg, hur hennes halft fria, fasta bröst höjde och sänkte sig under andetag, som blefvo allt kortare.

»Se så, skön jungfru, låt oss nu se edert fagra anlete,» sade von Wolthusen till sist och höll lyktan in längre emot henne.

Men hon tycktes icke höra.

Då tog han om hennes handlofve för att föra undan handen, men han kunde icke rubba armen. Förvånad såg han på Otte Snaf.

»Den du,» hviskade han, »har krafter, så det förslår. Håll du lyktan ett ögonblick, Otte.»

Och så grep han i ordentligt med båda näfvarna. Då reste kvinnan sig själfmant och blickade honom i ansiktet med två stora, svarta, flammande ögon.

»Pfui,» hvisslade von Wolthusen till och blef stående häpen vid åsynen af detta ansikte.

Det var främst ögonen med sina långa, mjuka fransar och små smala, fast tecknade bryn, näsan smal och rak med tunna vingar, och munnen, hvars fylliga läppar lätt skälfdde.

»Helga guds moder!» stammade riddaren. »Hvad har I fått för slag, Prusse. Själfva fru Cecilia är ju en otäck fuling mot den här. Min ödmjukaste reverens, skön jungfru,» sade han så och gjorde en sirlig bugning.

Flickan endast såg på honom.

»Kanske hon saknar målföre?» sade riddaren till Prusse.

»Å nej, hon kunde skrika fördömdt bra, då vi lade ombord med deras smack,» svarade han, i hvarje ögonblick väntande, att flickan skulle rusa på riddaren, ty under färden hade hon varit mycket vildsint, till dess hon föregående dag på detta sätt visat sig likgiltig för allting.

»Behagade skön jungfrun träda ut till oss,» fortfor von Wolthusen. »Den där kammaren likar icke eder.»

Han räckte fram handen mot henne, hon såg dock ej åt den, men reste sig och steg, fortfarande utan att yttra något, ut i kajutan.

Där stod hon, reslig och skön, med håret böljande långt nedom höfterna. Hennes tystnad förbryllade helt och hållet riddare von Wolthusen. Han hade tänkt, att hon skulle skria och väsnas, så att det funnits någon anledning att taga ett nappatag med henne. Men nu kom han till korta, förvirrad lika mycket af jungfruns skönhet som af hennes egenomliga uppförande. Han kom sig icke för med annat än att till sist säga:

»Vill I, jungfru, följa mig från fartyget här, skall jag se till, att I får en bekvämare kammare.»

Då kastade flickan en flammande blick på Prusse och böjde så sitt hufvud. Skepparen hviskade till Otte Snaf:

»Det är så godt I tager henne genast. Hon är icke blid i sinnet mot mig, det ser jag granneligen.»

»Så gå vi då,» sade Otte Snaf. »Goder afton, skeppare.»

Flickan följde riddarna upp ur kajutan, öfver däckets och pålbryggan i land. Vid ingången till den underjordiska uppfartsvägen till slottet stannade hon likasom tveksam, men då Otte Snaf, som gick först, med en handrörelse betecknade henne, att hon skulle följa, trädde hon in i den mörka gången, tätt följd af von Wolthusen.

»Här hafva vi en trappa, skön jungfru,» sade denne, och med ett försök att visa sig galant tog han henne om lifvet för att stödja henne. Men hon grep med högra handen om hans handlofve och det med sådan kraft, att riddaren gaf till ett rop.

»Hvad är det, Ernst?» frågade Otte Snaf. »Det var väl icke en orm, som stang dig?»

»Du sade det, Otte,» genmälte riddaren och höll sig på

respektfullt afstånd från denna manhaftiga flicka, som hade näfvar likt en gammal knekt.

Uppe i svalen stannade riddarna och öfverlade tyst om hvar de skulle härbergera sin opåräknade gäst eller fånge.

»Jag tänker vi gifva henne kammaren, som fru Hesike hade förra året, det är den likaste vi ha.»

»Men kungen?»

»Han lär icke akta på detta. Du vet ju, hvar han i dessa dagar har sina tankar.»

»Så göra vi det då.»

Och fortfarande under tystnad gingo riddarna med jungfrun upp för en trappa, som ledde lång och krokig med höga steg upp genom det nordvästra tornet. Den slutade med en järndörr, till hvilken Otte Snaf hade nyckeln.

»Du får gå efter lyktan,» sade han till von Wolthusen.

Riddaren vände litet brummande om, trefvande och snafvande.

Otte och jungfrun stodo ensamma på öfversta trappafsatsen.

»I för mig i fängelse?» sade hon plötsligt lågt, men fast.

Riddaren häpnade till, han hade icke väntat att få höra henne tala, och det dröjde innan han kom sig för att genmäla något.

»I far vilse, jungfru,» sade han slutligen. »Icke hafva vi orsak att fängsla eder. Men hos skepparen kunde I icke kvarstanna, och vi hafva ingen annanstädes, där vi kunna härbergera eder.»

»Jag kunde ha gått i vattnet, som de andra,» fortfor hon, »det gafs ju tillfälle därtill — men det likar mera en katta än en kvinna. Hvart har han fört mig, han skepparen?»

»I befinner eder i Visby, och detta är konung Eriks slott.»

»Konung Erik? Jag känner icke till någon konung. Visby? Ja, det hörde jag min fader tala om någon gång. Min fader...»

Men minnet af hans öde tycktes åter binda hennes tunga,

ty hon afbröt sig tvärt, och Otte Snaf tyckte sig höra, att hon suckade.

I detsamma kom Wolthusen upp igen, och det matta skenet gick före honom från trappans sista krökning. Otte Snaf bommade upp dörren och bjöd den främmande jungfrun stiga in i kammaren.

Det var ett fängelserum, lågt i taket och med nakna väggar. Öfver manshöjd vette en glugg utåt hafvet. Där fanns ett litet bord, en bänk och en säng, som synbarligen flyttats dit från något af slottets rum, ty den var snidad och försedd med höga stolpar. En packe lös halm, som luktade unket, låg kastad i den. På bänken funnos hopade några klädespersedlar, som tydligen tillhört en kvinna, och på bordet stod en lermugg och ett tennfat med mögliga rester af någon mat.

Jungfrun kastade en likgiltig blick omkring sig och såg så på Otte Snaf. Hon öppnade munnen likasom för att säga något, men tycktes ångra sig samt gick bort till bänken och satte sig.

»Törhända I önskar något till lifs?» frågade Otte Snaf. Men då jungfrun intet svarade, gingo de båda männen sin väg, och Otte Snaf lade åter bommen för järndörren.

Då de kommit ned i kammaren, frågade von Wolthusen:

»Nå, hvad säger du om det äfventyret, Otte?»

»Icke finner jag det behagligt. Säg mig, hvad skola vi i längden taga oss till med flickan?»

»Vi?» svarade von Wolthusen. »Missminner jag mig icke, gaf Prusse henne åt mig, och jag skall nog få henne att taga reson. Karskare kvinnfolk har jag nog gjort spaka.»

»Jag tycker det är svåra synd om henne,» sade Otte Snaf.

»Famningen regere mig, om — om jag är man till att utfundera, hvad som farit i dig på sistone. Först sitter du och ynkar den gamle bondhunden, och sedan blir du hjärt-nupen af att se på ett fagert kvinnfolk. Du har icke med denna saken att skaffa, och för att riktigt fria ditt silkessam-

vete kan du gifva mig nyckeln till tornkammaren, att jag må kunna gå dit upp, när mig lyster.»

»Hvad ämnar du med jungfrun?»

»He — hvad jag ämnar? Det låter, som skulle hon vara en stolts borgfröken, som det höfdes att gilja till på riddaremanéer och sedan med stass föra i brudstolen. Var inte dum, Otte. Jag säger dig, att du icke har med detta att skaffa. Hit med nyckeln.»

Och Snaf kastade den på bordet åt honom.

»Jag är trött och ämnar sofva,» sade han.

»Jaha, och drag nattmössan öfver öronen,» sade von Wolthusen försmädligt. Han kände sig förtretad, hvarför visste han knappt själf, och slängde igen dörren, då han aflägsnade sig.

Otte Snaf satte sig vid bordet och strök sina stripiga svarta mustascher. Det var då en svåra obarkad best, den von Wolthusen, och det kunde icke skada, om den där främmande flickan gaf honom en minnesbeta. Det såg hon honom ut till att kunna. Men han visste dock, hur det på sistone komme att gå. Med list eller hellre med våld skulle von Wolthusen nog kufva henne. Hvarför förtröt det honom? Icke hade han något att skaffa med henne mera än med andra slinkor.

Men då han påklädd kastade sig på träbritsen, tänkte han på jungfrun i tornkammaren och att hon hade talat honom till, då de stodo ensamma i den mörka tornttrappan.

3.

Vildfågeln i gyllene bur.

Konung Erik hade från trädgården dragit sig tillbaka till sina enskilda gemak, som lågo i slottets sydliga del. Aftondagern sken ännu in genom de djupa fönstrens hornbeklädnad, men dunkel låg öfver det stora rum, där konungen slagit sig ned i en väldig stol af ek, öfver hvilken hängde en himmelsblå baldakin.

Vid sidan af honom stod ett bord, som var öfversålladt med stora folianter och pergamentsbref. På ett hörn stod ett stort bläckhorn, som var borrhadt i en naturlig sten, öfversållad med musslor och andra försteningar. Gåspennan med det hvita fanet stod lutad däri.

Rummets väggar voro täckta med fritt hängande tapeter i brokad och gyllenläder. De låga sittbänkarna hade dynor i purpur och grönt, och golfvets plankor doldes ställvis af mjuka mattor från Brabant eller fällar från Novgorod. På ett väldigt ekskåp, hvars tunga sniderier visade hjortar och lejon och bågskyttar, stodo stora dryckeskannor af silfver bredvid brons-skålar och glänsande tennfat. Gemaket gaf intryck af rik prakt. Det var också här konung Erik helst dvaldes. Bonade tunga ekdörrar på båda sidor förde till hans sofrum och den stora gästbudssalen.

Mäster Marquardus Steen hade följt konungen upp och stod nu väntande på andra sidan bordet.

»Det är skumt härinne. I får tända vaxljusen,» sade konungen, »därest vi skola se att läsa detta brefvet.»

Marquardus gjorde såsom han blifvit befalld, hvarpå Erik lämnade honom pergamentet.

»I läser långsamt, att jag må väl kunna följa med,» befallde konungen.

Och Marquardus läste:

»Högmäktigste högborne herre och furste herr Ericus.

Min ödmjukelige och välvillige hälsning eders nådes högmäktighet alltid försänd med eders nådes skeppare Hans Prusse. Värdes eders nåde veta, att här i Stockholm hafva sig märkeliga ting tilldragit, alltsedan jag sist hade lägenhet att tillskrifva eders nåde. Så må då eders nåde veta, att här hafva de sjuttio riksens herrar sammankommit till hemliga rådslag beträffande Svea riksens krona åt hvilken den gifvas skulle, intet efter landsens gamla lagar och sedvänjor, utan egenmäktigt och på marskens tillskyndelse. Och hafva af dessa herrar tu och sextio gifvit sina röster åt marsken, hvilken ock korader blifvit af allmogen och krönter med konungslig salfva, och herr Jöns hafver icke mäktat att där något åtgöra. Så, käre herre eders nåde, hafver det här varit gångandes till min och alla eders nådes rättsinnige tjänares vedervilja. Men vi hafva vid detta laget heller icke kunnat något vedervåga mot all denna allmoge, som gångat marsken tillhanda.

Dock lite vi ännu till de norske, hvilka icke äro honom fuller så till sinnes, som de svenske, och vi hafva allaredan förmedelst pålitliga och trogne sändningsmän försökit att hemliga dem uppvigla och bidar jag mycken framgång häraf. Så, käre herre och furste, hafver jag att förmäla, att marsken ärnar snarligen draga till Gulland mot eders nåde med härs-makt; jag hafver det hört af herr Jöns och tviflar icke där-uppå, hvarför I, käre herre och furste, måge eder väl förbereda att honom väl undfånga, hvilket förvisso icke lärer vålla svårigheter, därest I bekommit de tre tusende pommerske samt med Danmarks bistånd, om I lofven de danske öen till vederlag, hvilket I, käre herre, intet nödigt hafver att hålla, därsom att faran afvänd varder. Herr Jöns, som står i högunstvig ynnest hos marsken, hafver mig desslikes förmält, att Birger Trolle och Magnus Green till Tidö utsedde blifva till öfverstar för den gullandske hären. Detta torde yttermera

hålla eder, käre herre och furste, vid godt mod, ity att I fuller väl veten, att Green är eder mera bevågen än marsken. Hvad mera för mina öron kommer skall jag hasta att eder meddela. Härmed eders nådes högmäktighet gudi och Sancte Erick konung befallandes. Skrifvet på Göksholm tisdagen näst efter visitationes mariæ anno domini MCCCCXLVII.

Bengt Stensson, riddare.»

Då mäster Marquardus slutat läsningen af brefvet, räckte han det åt konungen, som omsorgsfullt vek ihop det och lät det gång på gång glida mellan sina fingrar.

»Nå, mäster, hvad säger I nu om detta?» frågade han och såg under de sänkta ögonlocken upp på svartbrodern.

»Jag säger, att det gläder mig veta, att eders nåde hafver slika vänner där öfver, och jag tror, att marsken förr skall mista sitt ben i saxen än eders nåde.»

»Det tör kanhända gälla mer än benet, Marquardus. I borde hellre hafva sagt hufvudet.»

Svartbrodern grinade.

»Du känner Magnus Green?» fortfor konungen.

»Fuller väl, jag träffade honom på Herlufsholm hos riddar Joakim Trolle för tu år sedan, då jag var där i eders nådes ärenden.»

»Jag vet, jag vet. Hm... det lyster mig att veta, om ärkebiskopen ej farer ville, då han säger, att Green skall sändas mot mig. Jag trodde icke, att marsken skulle vara en så dum karl.»

»En slugare kan bedraga en slug, ers nåde, men hvad den riddaren eders nåde nämnde beträffar, syntes han mig vara af det slaget, att han gärna tjänar den, som är den mäktigaste herren. Så att fuller är icke rådeligt att ers nåde sätter sin lit till honom.»

»Ja, ja, mäster, I kan nog döma i den saken. Af sig själf känner man andra.»

»Ers nåde, icke hafver jag förtjänat en slik förebråelse,» svarade munken med ett försök att visa sig förtrytsam.

»Hm... skulle marsken blifva herre här, vet jag väl i hvems ärenden I kommer att gå.»

»Eders nåde är icke vid godt courage i afton, efter eders nåde kan säga slika ting åt sin trognaste...»

»Nå, det är ju så, att jag har en snara om halsen på eder, mäster svartbroder, och den kunde jag ju draga åt, om... Men hör I, vi talade för en stund sedan om jungfru Elsbeth. I var ju en gång god vän med Olof Hageby?»

»Det är tider sedan dess. Han var då en yngling, det var öfver i Kolk, då han lärde sig köpenskapen i Estland.»

»Och vänskapen sitter icke så fast, att I för den skull drager mig för näsan med jungfrun?»

»Hur kan eders nåde tänka sådant! Men jag har sagt eders nåde, att man måste gå varliga till väga, helst om fru Cecilia...»

»En slugare kan bedraga en slug, sade I. Visa, att det talet icke var endast snack.»

Mäster Marquardus bugade sig.

»Hvad är det för buller där nere?» frågade konungen och vände sig mot fönstret.

»Det är Otte Snaf med sina ryttare, ers nåde. De draga ut ur slottet.»

»Ja visst, ja, för gästabudet. I kan kalla hit riddare von Wolthusen.»

»Han följde med skaran, såg jag,» genmälte svartbrodern. »Kan icke jag...»

»Jo, öppna skåpet där borta och tag fram vinkannen, som står på hyllan. Mumman har gjort min strupe torr.»

Då konung Erik fått det blodröda vinet, drack han i botten en stor bägare och gaf mäster Marquardus tecken att fylla den på nytt.

»Jag vill vara ensam,» sade han så, »jag måste tänka öfver, hvad I skall svara herren till Göksholm. Jag såge

gärna, om han ville komma hitöfver. Han är en god vän och pålitlig man.»

Bugande och tyst aflägsnade sig mästern Marquardus Steen, medan konungen försjönk i tankar. Med herr Bengt Stenssons bref som medelpunkt irrade de i vida kretsar, allt vidare och vidare, till längst svunna år, då han i sin mandoms kraftiga dagar en gång satte de tre nordiska ländernas kronor på sitt hufvud. Då hade han tänkt stort, också velat stort, men han visste icke, hur det kommit sig, att det oftast i hans lif stannat vid afsikten. Han hade aldrig länge kunnat hålla ett mål klart för sig, snart kom annat och skymde bort det, framtiden var ju dock något så ovisst, hellre då fånga dagen, medan den varade. Ja, det hade han gjort. Allt hvad den hade att bjuda af njutningar hade han smakat på, öfvermåtnaden hade kommit med slapphet i tanke och vilja, och så hade det så småningom gått därefter, att han nu satt här, en fågelfri gubbe, som man icke ens ville låta dö i fred. Och den gamle kungen kände vrede mot alla dessa sina fiender. Han var dock konung, smord därtill, och marsken var en inkräktare, som med våld och list satt sig på hans stol. Marsken! Han kramade pergamentet mellan sina magra fingrar. Marsken! Så kanske de en gång skulle komma till tals riktigt. En slugare kan öfverlista en slug. Nå, då, man finge se, hur det komme att gå. Marsken kunde vara aldrig så skicklig en jägare, men hade han icke också hundar, som gingo på spår, kunde det lätt hända, att bytet komme undan. Ja ja, ja ja!

Konung Erik nickade bekräftande och tog sista klunken ur silfverbägaren. Han såg efter i kannan, och den var tom.

»Hm,» mumlade han för sig själf, »i kväll har du åter druckit duktigt, Ericus. Det gör du alla kvällar. Cecilia säger, att det intet går an. Cecilia! Bah! Nu är hon en gammal katta, men en gång var hon en silkeslen kissemiss, åh så silkeslen! Ja, det var de tiderna!»

Och han reste sig ur stolen, men vinet hade slagit ho-

nom åt hufvudet, så att han snubblade emot bordet öfver sina folianter, af hvilka några med en duns föllo i golfvet.

»Drucken!» fortfor Erik att tala för sig själf. »Ja, hvarför skulle jag icke vara det . . . af marskens vin. Marsken! Det är då fördömdt, att jag icke kan få honom ur tankarna. Jag vånne den lede toge antingen honom eller mig, så att vi sluppe dväljas samman . . . helst honom . . . helst honom. Nej, det är bäst, att jag sätter mig igen. Det blir snart bra, intet mera vin. Men jag skulle intet vilja, att Cecilia finge se mig — i kväll igen. Hon har ett sätt att blicka på mig, som är obehagligt. Så såg hon intet förr på mig. Ja, ja, det var den tiden . . . den . . . tiden!»

Så satt konung Erik en stund, nickande och lallande, med tummarna vridande sig om hvarandra, till dess att slutligen hans hufvud sjönk ned mot bröstet och han somnade. Ingen störde honom. Vaxljusen brunno ner, och han sof alltjämt, med Bengt Stenssons öppna bref nedfallet på golfvet till fötterna, med folianterna, som ramlat ned, kors och tvärs rundt karmstolen. Timmarna gingo, och konung Erik sof, sof med omtöcknad hjärna, tungt och snarkande. Hans kropp vickade då och då till i stolen, och understundom föll hufvudet så djupt, att han var nära att förlora balansen, men han rätade sig igen, och omedvetet drog likasom ett förnöjdt leende öfver hans magra, slappnade drag.

Det blef midnatt och timmar därefter. I borgen fortfor tystnaden att råda. Den atbröts endast genom det buller, som Otte Snafs hemvändande ryttare förorsakade, och det störde ej konung Erik, som sof utan drömmar drinkarens tunga sömn. Så bröt gryningen in, vinets ångor begynte förflyktigas, konungen ryckte på sig, hans ögonlock öppnades, slöto sig åter några ögonblick, för att därefter lämna de förvånadt stirrande ögongloberna fria, och i ett nu var konung Erik — så som det plägar ske med gammalt folk — alldeles klarvaken. Han såg sig omkring i halfdagern, och då han fick syn på vinkannans glänsande silfver, förstod och mindes

han genast. Han sträckte på kroppen, som kändes liksom sönderbråkad efter det icke alltför bekväma läget i stolen, och så steg han upp samt gick fram till fönstret och såg ut.

Det lämnade en vidsträckt utsikt öfver hafvet och stranden. Vädret var stillt och böljeslagen mot kiselstenarna voro knappast hörbara. Konungen öppnade fönstret, som vred sig på klumpiga järnhakar, och lät morgonluften fläkta sig om pannan.

Därnere såg han Prusses fartyg ligga förtöjdt vid pålbryggan och några sekunder efter det han öppnat fönstret nådde ljud af steg och röster upp till honom. De kommo från fartyget, och i det konung Erik lutade sig ut i den djupa fönstersvalen, kunde han iakttaga gestalter där nere. Han lyssnade. Var det icke riddare von Wolthusen, som talade? Jo, och Otte Snaf måtte det också vara, så dämpadt än orden talades. Och hvem hade de med sig? Bestämmt en kvinna? Hvem? Ja, det kunde han icke se i grådagern. Men nu var hans nyfikenhet väckt och han lutade sig så långt ut genom fönstergluggen, att hade personerna nere på stranden blickat upp, skulle de genast ha sett hans hufvud. Men det tänkte han icke på i sin ifver.

Jaså, de stannade vid gången genom stenkumlet. Godt, då visste han, att de kommo åt hans håll.

Han gick ifrån fönstret och blef stående midt på golvet. Hvad var det nu man hade för sig? En kvinna. Det var något, som han måste taga reda på. Han kände sig på en gång så ungdomligt liflig och så klar i hufvudet, som om vinet han druckit kvällen förut aldrig kommit öfver hans läppar. En kvinna, förmodligen en vacker kvinna. Det skulle han taga reda på. Tänk, om han kunde göra den fetbuken von Wolthusen ett spratt!

Konung Erik gick sakta ut ur rummet. Utanför det samma låg en hvalfkammare med nedgång dels till den lilla borggården och dels till den svale, där slottsvakten och dess

befälhafvare voro inhysta. Detta var en smal och brant vindeltrappa, upptill försedd med en järnbeslagen dörr af tjock ek. Konungen tog fram en nyckelknippa under sin mantel och öppnade så tyst som möjligt porten. Han hörde då riddarnas steg uppför trappan till tornrummen, hvilka lågo skilda från den plats, där han stod, genom en tjock mur försedd med gluggar. Han höll sig undan, men kunde dock skymta dem, som gingo upp på andra sidan. Så hörde han, hur Otte Snaf sände von Wolthusen tillbaka, och han väntade i spänning, tills han hörde dörren till tornkammaren stängas och riddarnas steg dogo bort nere i svalen.

Man hade alltså satt in kvinnan i samma kammare som fru Hesike hade haft. Han mindes henne nog, denna stolta, vackra kvinna, som trotsat honom i månader, som han trånat efter, men som till sist lyckats fly, tack vare en kärlekskrank sven, hvilken till lön för den visade hjälpen fick dingla i galgen.

Med nerverna spända ända till darrning stod den gamle kungen där och väntade. Han var nära att gå ned i svalen, då han plötsligt fick stanna orörlig, i det von Wolthusen, svärjande för sig själf, lämnade Otte Snaf och nästan snudade förbi honom, då han gick ut på slottsgården och upp på sin kammare.

Men så blef allt tyst, och konung Erik vågade sig med tassande steg ut från sitt gömmande hörn. Hastigt vek han om knuten, som skilde de båda trapporna, och gick mot fru Hesikes tornkammare, som slottsvakten kallade den. Här blef han stående och lyssnade. Där hördes icke ett ljud genom den tunga, igenbommade dörren. Skulle han hafva misstagit sig? Han hade väntat att få höra gråt och snyftningar. Nej, men han hade ju med egna ögon sett, att riddarna fört med sig en kvinna.

Äfven nyckeln till tornkammaren hade konung Erik, likasom till alla slottets rum och gömmen. Det var hans vana att ibland leta sig än hit, än dit, när man minst väntade ho-

nom. Därför hade riddarna också varit mycket försiktiga, men trots, att denna tornkammare var den säkraste, då konungen efter fru Hesikes flykt aldrig velat sätta sin fot ens i trappan, som ledde upp till densamma.

Slutligen satte han nyckeln i låset. Bommen föll ned med ett skrammel, som ekade i trapphvalfven, och konungen blef stående, förskräckt lyssnande. Men allting förblef tyst. Ingen tycktes hafva märkt ljudet. Så tog han i dörrklinkan för att öppna. Dörren gaf med sig något, men han kände, att det var någon som höll emot innanför. Han försökte att draga denna någon med sig, men hans krafter räckte icke till. Ej ens så mycket lyckades han glänta på dörren, att han fick foten emellan den och tröskeln. Ännu en gång försökte han och stod så, tungt dragande andan efter ansträngningen. Han började nästan frukta, att det icke var en kvinna, som var där inne. Om han sett i syne? Om det var någon gengångare, ett spöke! Han kände kalla kårar efter ryggen och omedvetet slog han ett par gånger kors-tecknet för ansiktet. Men han hörde ju, hur någon rörde på sig därinne. Då han icke lyckats med våld, fick han försöka med lämpor.

»Hvem I än är därinne, så öppna,» sade Erik. »Jag är er vän och vill eder väl.»

Så väntade han, men dörren låts icke upp. Då blef han otålig.

»Jag är konung Erik,» fortfor han, »och jag befaller eder att öppna.»

Det hjälpte icke. Innanför hölls dörren fortfarande fast. Han ville icke kalla på någon af knektarna, han ville vara ensam om detta, som smakade något af äfventyr och som minde om gamla dagar, då han på liknande sätt giljat till mången en kvinna. Så fick han försöka med list. Han låtsade lägga för bommen och aflägsnade sig, men vände genast ljudlöst tillbaka. Nu gick det som han beräknat. Efter ett par minuter öppnades dörren och den fångna kvin-

nan såg ut. Hennes ögon riktigt glänste i den skumma dagern, och konungen förstod att hon tänkt på flykt. Men då han plötsligt trädde emot henne, släppte hon dörren och gick lugnt tillbaka in i tornkammaren, där hon satte sig på träpallen utan att vidare låtsa om konungen.

Morgondagern hade tilltagit och genom den öppna torngluggen föll ljuset in och ned på den unga flickans ansikte. Konung Erik såg med häpnad, hur vildt skönt det var. Hvad var männen detta för en fågel, som riddarna fångat in? Jaså, det vackraste ämnade de behålla själfva. Men ju mer han betraktade det orörliga anletet, desto mer tycktes det, som hade han sett det förr. Det var något för honom välbekant i dessa sköna drag. Ögonen, framför allt ögonen hade han bestämdt skådat någon gång. Hvar? Han kände sig betydligt intresserad. Detta var ju i sanning ett äfventyr.

»Vackra barn,» sade han med sin lenaste röst, »hvar kommer du ifrån?»

Men icke heller konungen fick något svar. Det var, som hörde flickan honom icke alls. Hon såg nu uttryckslöst framför sig, icke en muskel rördes i hennes ansikte. Endast den fria barmen höjde och sänkte sig. Konung Erik gick fram och lade sin hand på hennes mörka hår. Hon vek icke undan. Han smekte det rika, böljande svallet. Så silkeslent det var!

»Vill du icke tala mig till, mitt barn? Hvem har satt dig in i denna kammare? Här är icke något ställe för dig. Haf förtroende för mig, och jag vill hjälpa dig.»

Då reste flickan sig.

»Vill du det, kan du det?» sade hon flämtande. »Låt mig då gå, och gif mig en dolk!»

Det låg ett så bedjande trots i hennes röst, att den gamle förslappade Erik kände sig rörd.

»Nej, icke lämna dig fri,» svarade han, »det vore icke till ditt bästa.»

»Ger du mig icke friheten, är du ingen konung.»

»Hm, kanske inte det, flicka.»

»Eller vill du stöta din dolk i min barm, så blir jag också fri,» fortfor hon häftigt. »Se här, stöt till!»

Och hon axlade ned sin klädning, så att vänstra bröstet blef fritt. Så väntade hon. Då Erik, förvirrad vid åsynen af hennes blottade kropp, stod orörlig, såg hon förakfullt på honom.

»Det är som jag säger, du är ingen konung.»

Och därmed satte hon sig igen, allvarligt skön i sin nakenhet.

»Jag går då,» sade Erik, »men jag skall komma igen med någon, som du kanske hellre vill tala till.»

Han bommade till dörren efter sig och gick försiktigt utför trappan samt lyckades komma upp till sina gemak utan att hafva blifvit sedd af någon.

Morgonsolen begynte lysa in genom fönstergluggarna på östra sidan. Konungen skyndade sig att sätta undan vinkannen och silfverpokalen i det stora skåpet samt lade till rätta folianterna på bordet. Därpå öppnade han en låg dörr i rummets bortersta hörn, gick igenom en lång gång och stod så i en halfmörk kammare.

Här hängde brokadtapeter utefter väggarna, golvet var täckt med dyrbara brokiga mattor och vid väggen midt emot dörren stod en stor, snidad säng under sparlakan af tungt purpursiden. På hyendena slumrade en kvinna.

Det var Cecilia. Konungen blef stående vid hennes åsyn. Nu såg han hvar han skulle finna åter den främmande flickans drag. Att han icke hade märkt det genast! Hon var ju Cecilia upp i dagen. En förunderlig ödets lek.

Då konungen rörde sig hän mot bädden, vaknade den slumrande.

»Hvem är det?» frågade hon, brådslande, halfvaken.

»Det är jag, Erik. Tillgif att jag stör dig, Cecilia, men jag hade något att tala med dig om.»

Cecilia lade sina hvita, runda, vackra, nakna armar under nacken, vände hufvudet och såg på honom.

»Hvad är det då?» frågade hon.

Konungen satte sig på en låg pall invid sängen. Men först kysste han henne galant i ena armvecket. Hon strök med nackhåret däremot.

»Vi hafva fått en ny gäst i slottet, Cecilia,» begynte konungen, och så förtalde han henne sitt äfventyr. Men han nämnde ingenting om den där besynnerliga likheten han iakttagit.

»Hvad ämnar du då med henne?» frågade Cecilia långsamt och såg honom i ögonen.

»Jag ämnar ingenting alls,» svarade Erik litet retligt. »Jag tycker det är synd om henne.»

Cecilia skrattade kort.

»Och du vill, att jag skall besöka henne?» sade hon. »Jag vet icke, om jag vill. Är det von Wolthusen, som fått hand om henne, lär det väl vara en vanlig slinka.»

»Nej, Cecilia, det är det icke,» sade konungen ifrigt. »Det är en underlig varelse och det lyster mig att veta, hvar riddaren fått henne fatt.»

»Kanske du kan fråga Prussen om den saken.»

»Jag ville det icke gärna. Får von Wolthusen veta, att jag känner hans fukter, drager han bort med flickan och vi se henne icke mer.»

»Måhända vore detta det bästa.»

»Säg icke så, Cecilia. Det är någonting alldeles särskildt, som gör, att jag har deltagande med henne. Kanske du skall förstå det,» fortfor han smeksamt, »då du får se henne.»

»Det lärer vara tid att jag stiger upp,» sade Cecilia och reste sig i bädden. »Du kan gå nu, konung Erik. Jag skall senare komma in i din kammare. I dag har jag icke tid att tänka på flickan. Det vet du, att vi i afton hafva gästbådet.»

»Ja, det är så. Men jag måste bevaka riddaren.»

»Så har du alltid något att syssla med. Gå nu.»

»Genast, min sköna väninna. Det var dock en tid, då du icke sände mig bort.»

»Jag har icke tid till onödigt snack.» afbröt Cecilia.

Och Erik reste sig och gick.

Men Cecilia satt några ögonblick kvar i bädden. Hon lutade hufvudet i ena handen och blickade tankfullt framför sig. Hvad hon tänkte? Icke var det någonting gladt, det syntes på hennes anletes smärtsamma uttryck. Hon hade i natt drömt en dröm, som icke under många år gjort besök hos henne, men som en gång, för länge sedan, sysselsatt henne både dag och natt. Det var om en liten mörklockig flicka, hennes barn, som lekt och jollrat vid hennes fötter, till dess att hon en dag försvunnit för att aldrig mer återfinnas. Men de brokiga kläder, den lilla burit, den guldstickade hätta, som omslutit hennes hufvud, dem hade man sent omsider burit till henne! En fiskare hade funnit dem på stranden. Hafsfrun hade tagit henne! Och i natt hade Cecilia sett åter sin lilla flicka, hennes och konungens barn, den förbjudna, brottsliga kärlekens frukt, som hon därför icke fått behålla. Men den förlusten hade tagit hennes yra, lättsinniga glädje bort, gjort hennes hjärta tillslutet. Hvarför hade drömmen kommit nu? Hade icke hennes lilla prinsessa det godt i hafsfruns salar, bad hon om hjälp hos en mor, som begynte glömma henne?

Och den sköna Cecilia suckade, medan hon steg upp och iklädde sig sin enkla dräkt.

Det hade redan begynt blifva lif och rörelse i slottet. Cecilia gick ned i skaffarekammaren och lät kalla till sig Otte Snaf, som omorgnad kom till och gjorde redo för sin utflykt föregående afton. Fru Cecilia kunde vara nöjd. Djuren hade drängarna redan slaktat och köttet hängde rödt och vackert i visthusboden, väntande på spett och grytor.

Och fru Cecilia fortsatte med sina förberedelser till aftonens fest. Tjänare och kökspojkar sändes hit och dit i befallande kommando, allting gick lugnt och med ordning

såsom alltid då den kraftfulla frun förde spiran, och snart kunde hon lämna kök och visthus, säker om att allt var planerat väl, så att ingenting behöfde saknas vid gästabådet.

Det hade blifvit en vacker dag med strålande sol, och fru Cecilia begaf sig ut i kryddgården för att under de lumiga mullbärsträden svalka sig efter sitt arbete. Hon fick vara ensam en stund, men så kom riddare von Wolthusen dit ut. Han drog sig genast tillbaka, då han fick syn på Cecilia, men anblicken af honom hade hos henne väckt minnet af hvad Erik på morgonen talat till henne om flickan i tornkammaren och utan vidare öfverläggning beslöt hon att besöka henne. Hon ville likvisst se, hvad det månde vara för en fågel.

»Jag ville hämta nycklarna till tornet,» sade hon till konung Erik, då hon trädde in till honom, där han satt och dikterade en skrifvelse för mäster Marquardus.

»Jag hade väntat dig för länge sedan,» sade konungen och gaf henne nyckeln, som hon tog, hvarpå hon aflägsnade sig utan att svara.

Knektarna i svalen foro upp från sina britsar, där de ännu lågo och dåsade, när Cecilia trädde in. Hon var en sällsynt gäst i dessa delar af slottet och de sågo förvånade efter henne, då hon ställde sina steg uppför torntrappan.

»Hvad ämnar hon?» hviskade en. »Riddaren gick nyss samma väg.»

Ernst von Wolthusen hade ögonblicket förut gått upp för trappan för att se till sin vackra fånge. Han hade icke ens hunnit lossa bommen för dörren, då han blef öfverraskad af steg bakom, att han blef helt häpen, när han vände sig om och fick ögonen på fru Cecilia.

»Jaså, I är här, riddare,» sade hon spotskt. »Vi synas sålunda vara stadda i samma ärende.»

»Hö, hö,» pustade riddaren och blef alldeles röd. »Hans nåde befallde mig att...»

»Hans nåde befallde honom nog ingenting, riddare, och han kan i alla fall gärna lämna bestyret åt mig.»

»Det lärer nog icke gå an, nådig fru,» fortfor von Wolt-
husen. »Det passar sig dock icke för en dam...»

»Bättre än för en man. Se så, herr riddare, jag känner fuller väl, hur det är beställt. I vet, att jag icke tåler några fukter i slottet. Flickan skall jag taga hand om, och nu kan I gå. Den stekta sparfven flög eder ur munnen, tänker jag.»

Fru Cecilia skrattade, och då riddaren tvekade att be-
gifva sig bort, fick han en blick, så befallande, att han för-
stod, det ingenting annat fanns att göra än att aflägsna sig
så fort som möjligt.

»Fammingen regere, hur har hon kunnat snoka upp
detta,» mumlade han. »Det kan icke vara på annat sätt, än
att hon sett, då vi förde flickan öfver stranden. Att jag icke
tänkte på detta!»

Fru Cecilia, hvilken väntade att blifva mottagen på
samma sätt som konung Erik, tog försiktigt i dörren, men
den gick upp utan motstånd. Flickan låg på halvbädden i
sängen och sof, djupt och tungt, som ungdomen gör, då den
länge vakat. Håret böljade ned omkring henne, händerna
lågo under nackens hvälfning, och hon andades genom lätt
öppen mun, som lät pärlhvita tänder blifva synliga. Hon
erbjöd en bedårande anblick, där hon låg omedvetet, slum-
rande skön, och Cecilia stod också betagen och lät sina blickar
hvila på henne. Det låg öfver hela hennes sofvande uppen-
barelse något af sagoprinsessa. Hvem kunde hon vara? Nu
var Cecilias hela kvinnliga nyfikenhet väckt. Hur gammal
kunde hon vara? Kanske tjugu år, måhända yngre, ty hennes
fasta former och präglade drag kunde bedraga.

Så satte Cecilia sig på träpallen och väntade. Hon ville
icke störa flickans sömn, som hon helt säkert var i stort
behof af. Men det var, som hade den sofvande känt, att
mänskliga blickar voro riktade på henne, ty snart begynte
hon att kasta sig oroligt på bädden, och till sist öppnade hon

ögonen, som förvirrade gingo kring det nakna tornrummet, likasom om hon icke genast kunde påminna sig hvar hon befann sig. Då de stannade på fru Cecilia, reste hon sig upp på ena armbågen och betraktade den främmande förvånad, men med märkbart intresse. Hennes blickar vidgades allt mer, hennes mun blef vidöppen, då hon granskade Cecilia från hufvud till fot. Cecilia reste sig leende och gick till henne. Hon drog sig icke tillbaka, lät smeka sitt hår och betedde sig nästan som ett litet barn.

»Du är icke rädd för mig, flicka?» sade Cecilia vänligt och tog hennes hand.

Hon skakade på hufvudet.

»Det är rätt af dig,» fortfor Cecilia, »jag är en kvinna som du och vill vara din vän, om du har förtroende för mig.»

Flickan plockade i Cecilias mjuka klädning, på hennes hvita krås kring armliderna och såg med synbart intresse på den konstrikt väfda spetskrage hon bar om halsen.

»Tycker du detta är underligt?» frågade Cecilia leende.

Flickan dröjde ett ögonblick med svaret. Så sade hon långsamt:

»Ja, jag har aldrig sett en kvinna förr.»

»Aldrig sett en kvinna?»

Cecilia fick en bekräftande åtbörd till svar.

»Nå, då måste du vara från något underligt ställe, min vän. Hvad heter du?»

»Margit kallade mig min fader.»

»Kallade? Är han då död?»

»Ja, han är död. Någon har mördat honom.»

»Så du säger! Hvar hände det?»

»Ute på hafvet. Det var någon som stred med oss. Far fick en yxa i hufvudet, Ulrik hoppade i vattnet.»

»Prusse,» tänkte Cecilia och fortfor: »En sorglig historia det där, Margit, vill du berätta mig mera? Måhända kan jag vara dig till hjälp.»

»Ja, ja,» sade Margit, »du skall skaffa mig honom, som

slog far. Jag vill döda honom.» Hon talade häftigt och rodnade af vrede.

»Icke så, kvinnor döda icke.»

»Det var visst så han också sade, han som sade sig vara konung.»

»Han hade rätt i det, Margit, det är stygt att mörda.»

»Nej, inte när någon gör en orätt. Det sade alltid far.»

»Hvad hette far?»

»Han hette bara far. Något annat hörde jag aldrig.»

»Besynnerligt,» sade Cecilia, »men kallade icke andra honom för någonting?»

»Det fanns ju inga andra, blott far och jag och Ulrik, och Ulrik kunde icke tala, ty han var dumbe.»

»Hvar bodde ni då?»

»På en ö ute i hafvet, där det fanns stora sandfält och mycket skog och sälar om vintern och vrak om sommaren och hösten.»

»Vet du hvar du nu är?»

»Den lille mannen med det långa svärdet sade mig det, men jag kommer icke längre ihåg det.»

»Du har hört talas om Gotland?»

Margit tänkte efter.

»Ja, jag tror det,» sade hon dröjande, »far talade om det någon gång. Är jag där nu då?»

»Ja, det är du, Margit, och om det också skett dig ondt och orätt, så skall det godtgöras, om du vill hafva mig till vän.»

»Hvad heter du?»

»Cecilia, mitt barn.»

»Cecilia? Underligt namn. Och hvarför är du så fint klädd? Kanske du är en drottning?»

»Nej, icke det, Margit, kvinnorna här gå klädda som jag.»

»Och äro alla lika vackra som du?»

»Det får du väl själf döma om, när du får se dem.»

»Nej, nej, jag vill inte ut ibland dem. Jag skulle helst

vilja hem till ön igen, till mina får och getter. Å, vet du, jag har sådana små söta kid, och en häst har jag också. Låt mig få komma hem igen!»

»Nu, då far är död?»

»Ja, ja, det är sant,» sade Margit och så satte hon händerna för ansiktet och begynte gråta öfverljudt.

Cecilia sökte trösta henne, men hos naturbarnet måste smärtan taga ut sin rätt. Så småningom lugnade hon sig och såg genom tårarna på Cecilia.

»Jag har icke gråtit, sedan jag var en liten flicka,» sade hon. »Jag har icke haft någonting att gråta för. Far var alltid god emot mig.»

»Du har då icke haft någon mor, Margit?»

»Nej, det har far aldrig talat om. Hon är väl död för mycket länge sedan.»

Ett ögonblicks tystnad.

»Är detta ett fängelse?» fortfor hon.

»Ja, man kan kalla det så,» svarade Cecilia.

»Hvarför sätter man människor i fängelse?»

»När de ha gjort något ondt.»

»Men det har icke jag,»

»Nej, därför skall du också komma härifrån genast, mitt barn. Du skall få bo i ett fint rum bredvid mig. Vill du det?»

»Ja, då jag icke kan komma hem. Ty du säger ju, att jag icke kan det?»

Cecilia nickade.

»Nå, då vill jag helst vara hos dig, ty du talar så godt. Den där tjocke karlen med fjädern i hatten ville mig bestämdt bara ondt, och han, som var kung med, det såg jag i deras ögon. Därför ville jag icke tala dem till. Jag ville springa min väg, men nu stannar jag och följer dig. Vet du, jag är hungrig, jag har icke fått mat på så länge, bara en gång sedan de mördade far. Skola vi gå?»

Cecilia betänkte sig. Hon ville icke föra ned Margit genom svalen, när knektarna voro där.

»Vänta ett ögonblick, medan jag går bort,» bad hon.

»Du öfvergifver mig väl icke?» sade Margit i ångest och fattade Cecilias händer.

»Var lugn, jag kommer genast tillbaka.»

»Då väntar jag.»

Hon satte sig på sängen och hennes ögon följde Cecilia, då hon försvann genom dörren, som hon lämnade öppen efter sig.

I trappan hörde hon von Wolthusen svärja och dundra med knektarna. Då hon kom ned och ställde sig midt emot honom, sväljde han resten af en grof ed, men den fastnade honom i halsen, så att han blef alldeles blodröd. Endast ett tiotal af bevakningen uppehöll sig i svalen.

»Jag önskar, att I fören bort karlarna, riddare von Wolthusen,» befallde Cecilia.

Riddaren vågade icke annat än efterkomma den bestämda befallningen, och inom ett ögonblick var svalen tom.

»Och så går I själf, riddare,» manade Cecilia. »Jag tager den fångna flickan med mig, och I får icke vidare med henne att skaffa. Det är icke lönt I försöker några konster, ty då skall jag veta att stäcka dem.»

Då vägen var fri, hämtade Cecilia Margit, som följde henne tätt efter, som om hon fruktat det nya underliga, hon mötte. Hennes ögon gled upp för de höga skrofliga slottsmurarna, när de gingo igenom den lilla trädgården, och då hon hunnit upp till Cecilias kammare, gaf hon till ett högt rop af förundran. Något sådant hade hon tydligen aldrig sett. Cecilia log åt hennes häpnad.

»Hur finner du detta, Margit?»

»Vackert, o, så vackert. Far hade nog också ibland vackra saker, men icke sådana, nej, icke sådana.»

»Hvar fick han dem ifrån?»

»Från skeppen som strandade på vår ö. De voro hans, och allt som fanns i dem.»

»Men det fanns väl folk ombord på dem?»

»Ja, det fanns det, men de dogo alltid.»

»Dogo de?»

»Far sade så. Alla, som kommo till ön blefvo döda, sade han. Jag såg dem aldrig lefvande. Somliga tog hafvet, andra begrof far och Ulrik i sanden. Det ligger många där. Ibland, då stormen hvirflat om med sanden, kunde man få se hvita benrangel ligga i solskenet. Det var hemskt, tyckte jag, och då jag sade det för far, gräfdde han alltid ned dem igen.»

»Det var underliga historier, Margit. Men du var hungrig? Sätt dig här, skall jag skaffa dig mat.»

Då Cecilia gått, började Margit på tå vandra omkring i rummet. Hon kände på de lysande brokadtapeterna, slätade öfver sammetshyendena på bänkarna och tog försiktigt i tunga armstakar och kannor af silfver. På ena väggen hängde en spegel af polerad stål, och då hon såg sin bild i den, blef hon stående som förstenad. Hon lade hufvudet åt sidan, hon log, hon försökte snyfta och bilden gjorde detsamma. Det var för underligt. Hon fingrade på den polerade ytan — genast mötte andra fingrar hennes, och hon började le. Hon stod fortfarande framför spegeln, då Cecilia kom tillbaka, åtföljd af en åldrig tjänarinna, som bar i famnen några fat.

»Nej, hvad är detta?» frågade Margit och pekade på spegeln. »Är det något trolltyg?»

»Nej, mitt barn. Har du aldrig sett en spegel förr?»

»Aldrig. Ser man ut, som det syns i den?»

»Ja.»

Margit såg ännu en gång uppmärksamt på sin bild. Cecilia stod bakom henne, så att äfven hennes ansikte återgafs. Då Margit fick ögonen på det, vände hon sig om, efter att ha betraktat det, och sade:

»Då äro du och jag riktigt lika, fast du är mycket vackrare, tycker jag.»

Cecilia såg på Margit. Kanske hade flickan rätt. Deras

ögon påminde om hvarandra, likaså munnen, fastän den hos Margit var mera fyllig och mjuk till linierna.

»Se så, nu skall du äta, barn,» manade Cecilia och drog henne fram till bordet, där faten stodo.

»Hon är gammal, hennes hår är hvitt,» sade Margit och pekade på tjänarinnan. »Far hade också hvitt hår.»

Hon började äta med glupsk aptit med fingrarna.

»Det här är får,» sade hon, »det känner jag till. Men det var bättre ute på ön, fast Ulrik icke stekte det så bra.»

»Det är ju en vilde,» mumlade den gamla tjänarinnan, då hon gick ut. »Och en sådan tänker den nådiga frun göra folk af. Det skall lysta mig att se, hur det bär till.»

Cecilia såg under tystnad på, när Margit åt. Hon skänkte i en bägare vin åt henne, och Margit läppjade belåtet på det.

»Bra,» sade hon, »far hade alltid mycket vin, han fick det från skeppen. Men man får icke dricka mycket, då blir man rusig. Det blef far ofta, då fartygen strandat och han skulle begrava de döda. Då slog han Ulrik, men mig rörde han aldrig. Sedan sof han länge, länge.»

»Och du var aldrig borta från din ö, Margit?»

»Aldrig. Hvarför skulle jag det? Jag hade det ju så bra hos far. Han reste hvarje sommar bort med sin båt och kom igen med många vackra saker. En gång, då jag var en liten flicka, hade han köpt en klädning åt mig, men den ville jag aldrig begagna. Jag sydde helst mina kläder själf. Det var så roligt under de långa vinterkvällarna. Är den icke vacker den jag har?»

»Jo, men den passar icke, när du nu skall vara bland andra människor, Margit. Du skall få nya kläder af mig, jag tror nog vi skola få dem att passa dig. Är du mätt nu?»

»Ja, och vet du, nu skulle jag vilja sofva. Jag är så trött af allt det här underliga.»

Hon gäspade och sträckte på sig och slöt ögonen, där hon satt i den bekväma karmstolen.

»Du kan hvila i min säng så länge,» sade Cecilia och lade till rätta fjäderkuddarna.

»I den fina? Nej, den är bestämdt för en drottning. O, så vacker den är!»

»Lägg dig du, barn, och slumra. Ingen skall störa dig. När du sedan vaknar, skola vi tala vidare med hvarandra.»

Margit gick och lade sig på de mjuka bolstrarna.

»Så skönt,» sade hon. »Nu känner jag riktigt hur trött jag är.»

Och inom några ögonblick slumrade hon djupt i Cecilias bädd. Cecilia stod en stund och betraktade hennes sköna anletsdrag. Därpå drog hon sparlakanen till om sängen och gick tyst ut.

Hon suckade, utan att hon visste hvarför.

4.

Konung Eriks gästabud.

Rådsherre Kryenschoks hus låg vid en af de gränder, som numera sammanbinda Strand- och Mellangatorna. Det var icke något stort palats, men dock en ganska anseelig byggnad i tre våningar, med trappgaflar och burspråk. Rådsherren hade själf byggt det, och kalkstenen var därför ännu rätt vacker, utan remnor och grönsvalt mossor. Man gick in i huset från gränden, uppför en flere steg hög, halvcirkelformig trappa och kom till den tunga ekporten, som var godt beslagen med järn och i hvars midt hängde en väldig portklapp af mässing i form af ett drakhufvud. Ett likadant

hufvud, hugget i sandsten, satt ofvanför porten, och dess ögon voro så konstrikt mejslade, att det såg ut, som hade drakhufvudet följt en med blicken från grändens ena ända till den andra, då man gick förbi.

Förstugan var lång och halfmörk, den fick sitt ljus från den lilla gårdsporten endast. Här voro väggarna hvitmenade längsefter och uppför den betydligt branta och smala trappan, som till vänster ledde upp till rådsherrens och hans familjs bostad. På nedre botten hade rådsherre Kreyenschok sitt kontorsrum; han förde en omfattande och indräktig handel på de tyska städerna, dit han utförde smör, kött, hudar, tjära och »cymentrum» eller kalk, och hans holkar förde åter kläden och specerier och vin och andra förnödenheter från det stora sydliga handelslandet. Han var af gammal köpmanssläkt och hans fader hade inflyttat från Bremen till Visby, där sonen tagit i arf efter honom först köpenskapen och senare rådsherrevärdigheten, hvarigenom han sålunda var blifven en af representanterna för de vid denna tid i Visby mycket talrika tyskarna, hvilka till största delen inkommit vid århundradets början, när tyska orden innehade herraväldet öfver ön.

Det var på eftermiddagen. Solen glödde starkt från en himmel utan moln, men in till rådsherre Kreyenschok, där han satt vid sin bastanta pulpet, kom den icke, och i det stora hvardagsrummet en trappa upp var det endast reflexerna från glöden på det midt emot liggande huset, som föllo in öfver det enrisade golfvet, öfver brunröda bord, bänkar och pallar. Vid ett af fönstren satt ung Elsbeth och nästade fast förgyllda häktor i den klädning, hon skulle bära på konung Eriks fest om aftonen. Hon satt djupt nedböjd öfver arbetet och rodnad betäckte hennes kinder, ty hennes moder, den dygdädla fru Giseltrude behagade vara vred på henne och orden flöto raskt ur den uppretade fruns mun.

»Jag hafver icke en, utan tio sinom tio gånger sagt dig, Elsbeth,» grälade fru Giseltrude, »att en huslig och ordentlig

flicka håller sin klädebonad i skick i god tid, att hon icke på detta viset må behöfva i sista stunden sitta med nål och tråd. Är det likt det, att din fader och jag kanske skola vänta på dig, hvad? Kära Elsbeth, jag önskar för Olofs skull, att du blefve mera ordentlig.»

Fru Giseltrude, en imponerande matrona med lätt gråsprängdt hår, satte sina feta händer i sidorna och ställde sig bredbent framför dottern.

»Kära mor,» sade Elsbeth fogligt. »I vet ju väl, att jag inte är någon slarfva, men nog kan en häkta gå ur en klädning och nog kan man glömma att sy i den.»

»Nehej, det kan man just icke. Och medan jag nu är tills tals med dig, Elsbeth, vill jag allvarligen förmana dig, att skickligt uppföra dig i afton. Det duger intet, att du, såsom häromsistens, visar dig spotsk mot hans nåde. Icke passar det en flicka som dig.»

Nu såg Elsbeth upp från sitt arbete.

»Spotsk? Nej, mor, det kan I icke med fog säga att jag varit, men jag kan icke lika kungens närgångna sätt. Jag känner det obehagligt, blott han ser på mig med sina stygga ögon, och jag ryser, när han rör vid mig. Hvarför skall han så bry sig om mig? Jag vill ju så gärna hålla mig undan.»

»Hvarför han bryr sig om dig! Jo, det skall jag säga dig. Du liknar din mor, Elsbeth, och när jag var ung, var icke din far den ende, som svansade för mig.»

»Jag tycker, att en sådan där gammal gubbstackare borde ha slutat med att springa efter flickor, de må nu se så eller så ut,» sade Elsbeth litet harmsen. »Åtminstone betackar jag mig för att vara villebråd.»

»Du store, så den flickan kan tala. Besinna dock, barn, att han är vår herre och konung, och . . .

»Det lär väl ändå vara tu tal om den saken, mor.»

»Det vet jag intet af. Hvem har sagt dig något sådant?»

»Du vet nog själf, att Olof . . .»

»Jaha, Olof,» brusade fru Giseltrude ut, »Olof är en genstörtig karl, som det på ändalykten kommer att gå illa, om han inte lyder mig. Hade din far sett lika klart som jag, hade han icke tillåtit honom att på detta sätt gilja till dig. En så halsstarrig . . .»

»Olof är inte halsstarrig, men han är rättvis och rätttänkande och han säger, att det icke är med någons nåde som Erik för sitt regemente här på ön. Och I vet själf, mor, hvilket regemente det är. Ingen är ju säker till lif eller egendom.»

»Snack, min flicka, den som håller sig till kungen, lärer icke behöfva lida något men.»

»Kära mor, låt oss icke längre byta ord om detta,» svarade Elsbeth och steg upp från sin stol. Klädningen var färdig och hon skakade ut den efter arbetet. Den var af himmelsblått, tjockt siden och föll från halsen nedåt i djupa veck. Ett skärp med gyllene broderier, afsedt att hålla till den kring midjan, hängde i en sölja baktill och de vida puffärmarna voro rikt broderade.

»Är den inte vacker, mor?» sade Elsbeth leende med ett försök att leda in samtalet på någonting annat för att därmed afvända sin vördiga fru moders förtret.

»Jo, visst är den vacker,» svarade fru Giseltrude. »Om bara barnen visste att värdera sina föräldrars godhet så . . .»

I detsamma öppnades dörren och rådsherre Kreyenschok trädde in.

Han pustade af värmen den vördige herrn, och torkade med ett handkläde sin panna. Utmattad satte han sig på en bänk med händerna i skötet.

»Pfu, pfu, hvilken olycksalig värme,» flämtade han. »Fast icke en solstråle tränger in därnere, är det så hett som i en stekugn. Du gode! Och intet bättre här. Måtte det svalkas åt aftonen, annars dö vi däruppe på slottet.»

»Om du dräck mindre af den rostockska mumman, man,» sade fru Giseltrude, »skulle du intet lida så af värmen. Det är ölet . . .»

»Nå, så,» svarade rådsherren, »bränner det om sommaren, så värmer det om vintern, och vinter ha vi dock till det mesta här. Men hur är det nu, hafver I gjort er redo för festen? Det likar mig icke att gå dit, Giseltrude.»

»Se så, skall I ock vara motspänstig! Vi gå allesammans och därmed jämt. Vore icke jag den, som hölle upp husets ära här, skulle det vara klent beställt med den. Håhå, jaja!»

Och fru Giseltrude gned sina feta händer och vankade af in i ett angränsande rum, medan Kreyenschok blef sittande på bänken i halfsömn och Elsbeth fortfarande synade sin himmelsblå festdräkt.

»Barnet mitt, har mor grälat på dig ock?» frågade rådsherren halfhögt.

Elsbeth skrattade.

»Icke värre än jag är van vid, far. Värmen gör mor så lätt retlig.»

»Ja, och mig gör den törstig. Fordrar hon att få gräla i värmen, kan väl jag få dricka. En hvar har sin lilla sed.»

»Intet tal på baken,» inflickade fru Giseltrude, i det hon stack hufvudet ut genom dörren. »Elsbeth kommer in till mig här. Du vet ju det åligger dig att göra i ordning och lägga fram din faders högtidsdräkt, både kappa och hosor och skor och värja och kedja.»

»Jo jo, riktig stass skall det vara,» mumlade Kreyenschok, »men fanen jag begriper, hvad det tager åt konung Erik att ställa till fest i smällheta sommaren. Man månde väl få vara ute åtminstone.»

Och han pustade och nickade fortfarande, endast då och då strammande upp sig, då fru Giseltrudes skarpa stämman från de inre rummen nådde hans bortdomnade öronhinnor.

Då klappade det på dörren. Rådsherren Kreyenschok hörde det i sin halfslummer och drömde, att någon stod och slog honom hårdt i pannan. Han förmådde ej vakna, förrän plötsligt någon stod framför honom och lade handen på hans axel.

»Öhö, mäster advocatus,» sade han och såg på svartbrodern Marquardus, hvilken var den som kommit in i rummet.

»Jag själf, värde rådsherre Kreyenschok. Jag sökte eder därnere, men fann endast edra biträden, som svettades öfver de stora böckerna. En olidlig hetta, icke sant.»

»Jo, jag känner det nog, men behagar icke mäster Marquardus sitta ned, så få vi litet kallt öl att svalka oss med. Jag skall själf hämta det.»

Och Kreyenschok reste sig med möda samt gick ned för trappan och befallde fram en stänka öl ur källaren.

Medan han var borta, gick munken fram till fönstret, där Elsbeth nyss suttit, och såg ut i den trånga gränden, där några trasiga barnungar lekte i rännstenen, som flöt af en tjock, gråaktig välling från mäster Färgares tomt däruppe midt emot Sankta Katarina. Då han skulle vända sig om och gå tillbaka, föll hans blick på golfvet, där det låg en gulhvit, hopviken papperslapp. Han böjde sig och tog upp den. Misstänksam och försiktig såväl af natur som vana, såg han sig omkring, innan han vecklade upp den. När han läst det lilla brevet, log han, så att de gula tänderna i hans mun grinade fram, och därpå gömde han sorgfälligt brevet innanför sin kaftan.

En halfstor pojke bar in ölet efter rådsherren och han och hans gäst slogo sig ned vid ekbordet.

»Å, det smakar skönt,» sade rådsherren smackande. »Kallt öl är ändå en gudadryck.»

»Så skola vi smaka på den riktigt i afton, herr Kreyenschok, ty I kommer väl till festen, kan jag tänka?»

»Lärer väl det, mäster, ehuru jag icke begriper, hvad som tager åt kungen att ställa till gästabud i denna hiskliga värmen.»

»Det har nog sin orsak, herr Kreyenschok,» genmälte svartbrodern. »I skolen få se, att detta kan blifva en märklig fest.»

»Männe det?» sade rådsherre Kreyenschok och spärrade upp ögonen. »Är det då några hemligheter med i spelet?»

»Icke just det, men I vet nog, såsom en af de våra, att konungen har det bekymmersamt nog i dessa tider.»

Kreyenschok ref sig betänksamt bakom örat. Han hade mer än en gång fått försträcka konungen penningar, och som säkerheterna icke voro de allra bästa, var han icke vidare hugad att vara hjälpare. Mäster Marquardus förstod honom.

»Nej, det är icke så, som I menar, Kreyenschok. Af dukater har hans nåde för närvarande tillfylles, tack vare Prussens och Koningks lyckade kaperier, men det är fienderna, som snart komma att ansätta honom. Han vet det, och i går fingo vi ytterligare bekräftelse därpå. Marsk Karl Knuts-son har blifvit korad till Sveriges konung.»

»Heliga Guds moder, hvad säger I, mäster! Ja, då kan jag grant förstå, att konungen snart skall få det hett. Men hvad har denna fest med detta att skaffa?»

»Förstår I icke det, Kreyenschok? Det tyska borger-skapet i Visby har alltid varit konung Eriks vänner, och nu i farans stund har han velat se dess värdigaste män omkring sig för att knyta det vänskapsbandet än fastare. Han vill tala till eder, visa eder, att blott genom stark enighet kunna vi hoppas tillbakaslå alla anlopp från våra fiender. Förstår I nu?»

»Ja väl,» sade Kreyenschok betänksamt, »men det lärer väl blifva knektarnas sak att strida, tänker jag. Och jag hörde ju i går om de tre tusen pommerske, som väntas hit.»

»De äro på väg, Kreyenschok, men värfvarna kunna icke komma någon hvart med dem utan penningar till solden, och med dem gick Koningk först i förra veckan. Men bara de nu komma, skola vi väl hålla vargarna från skinnet.»

»I denna hetta ville jag helst stanna hemma,» menade Kreyenschok.

»Det får I alls icke göra, och eder maka fru Giseltrude

samt dottern Elsbeth väntar konungen bestämdt. Skulle det komma till fördrag mellan konungen och borgerskapet, måste I gå i spetsen, såsom en af de främste.»

»Hm, ja, det är nog så det,» mumlade Kreyenschok och tog sig en duktig klunk öl.

»För borgerskapet här komme en strid mäkta olägligt,» menade rådsherre Kreyenschok. »Det har länge varit dåliga tider, mäster Marquardus. Handeln har legat nere och inga penningar ha kommit in i landet. Nu har det begynt att ljusna, men skulle nu fientliga flottor ånyo tillfoga oss köpmän afbräck, vore det mycket att beklaga.

»Konungen vill ingalunda strid, det veten I fuller väl, Kreyenschok. Får han vara i fred blott, ofredar han ingen.»

»Måhända går han dock något för bröstganges tillväga,» svarade rådsherren. »Hans kaperier måste uppväcka de svenskes vrede. Nu senast tog han ju marskens fartyg. Det var farligt nog.»

»Lita på det, Kreyenschok, att vi hafva vänner däruppe i Stockholm,» sade mäster Marquardus, »likasom vi hafva ovänner här.»

Tonen var skarp och munken riktade en genomträngande blick på rådsherren.

»Syftar I på någon viss, mäster?»

»Måhända, måhända intet. Jag har dock ögonen med mig. Men hör nu, Kreyenschok, jag har låtit mig berättas, att I ämnar skaffa eder svärson i huset. Är det sant så?»

»Det är väl det, ehuru ingen ännu utom släkten gjorts underkunnig därom. De båda unga hafva länge haft godt öga till hvarandra.»

»Olof Hageby, den rike Olof, icke sant?»

»I säger det, mäster. En duktig karl, trots sin ungdom. Ett slipadt hufvud och mycken tur. Hans skepp föra ständigt rena guldet på kölen.»

»Så, så! Och en af de våra, tänker jag?»

»Olof lägger sig icke i stridigheterna; han trifves bäst med sin köpenskap.»

»Och när skall bröllopet stånda?»

»Till Mårtens tid, tänker jag. Mor och tösen hinna icke förr med utstyrseln, säga de.»

»Hm!»

»Hvarför säger I 'hm', mäster?»

»Å, jag tänkte blott på, att någon sade mig, att Olof Hageby var mäkta svensksinnad.»

Rådsherren skrufvade på sig.

»Däri har nog denne någon tagit miste, det kan jag säga eder.»

»Nå, jag tror det också, rådsherre. Folk pratar nu så mycket.»

»Ja, gör det så, mäster. Det är bäst att höra med egna öron.»

»Emellertid torde ryktet om Olof Hageby hafva nått konung Eriks öron,» sade svartbrodern efter några ögonblicks tystnad.

Kreyenschok ryckte till.

»Bakdantare!» sade han uppbragt. »Hageby har nog afundsmän, som helst skulle se, att det ginge honom illa. Men han lär väl reda dem ifrån sig.»

»Det tänker jag också, men det var det jag ville hafva sagdt, att det torde vara bäst, att han icke visar sig på slottet i afton. Konungen är icke vid blidaste lynne efter de senaste tidenderna, och det är bäst att förekomma öfverilade handlingar.»

»Men det vore ju att gifva sanningens sken åt förtalet,» menade rådsherren, »och jag tviflar på, att Olof går in på något sådant.»

»Jag vill hans väl,» svarade munken. »I kunnen hälsa honom från mig och bedja honom lyda mitt råd. Nå, det var egentligen det jag hade för ärende, och nu tackar jag för välfägnaden.»

Mäster Marquardus reste sig och gick.

Rådsherre Kreyenschok blef eftertänksam. Han visste nog, att Olof Hageby icke hörde till konung Eriks vänner, men mest för Elsbeths skull hade han afstått från att på något sätt ställa sig emot honom. Han var en klok man och teg hellre än att tala illa och handla till ingen nytta. Men hade han måhända nu företagit sig någonting förhastadt? Det vore försmädligt. Nå, han skulle få honom till tals. Han plägade icke uteblifva på eftermiddagarna, och i dag skulle han säkert komma. Rådsherren dränkte sina funderingar i en ny pott öl och hade ännu icke hunnit smacka ut sin belåtenhet, då fru Giseltrude åter kom in.

»Hvem har varit här?» frågade hon med en sned blick på ölstånkan. »Jag hörde från klädkammaren någon tala, men jag hade icke stunder att gå ut.»

»Det var mäster Marquardus Steen från slottet,» genmälte rådsherren. »Han talade om Olof.»

»Olof? Hvad har han väl att beställa med munken? Annars träffar han honom väl hos konungen i afton.»

»Mäster Marquardus ville icke, att Olof skulle komma dit. Han är misstänkt för att vara svensksinnad.»

Fru Giseltrude slog ihop händerna.

»Ja, är det intet det jag sagt, att den karlen skall bringa både sig och oss olycka genom sin högfärd och envishet. Min stackars, stackars Elsbeth! Men det är din skull, Kreyenschok, det är du, som . . .»

»Så, lugna dig, hustru,» manade rådsherren, »det har väl ingen olycka skett, och för öfrigt äro vi väl inga slafvar, som icke få ha våra egna tankar.»

»Se så, begynner I ock att vara uppstudsig! Kom ihåg, att I har hustru och barn, rådsherre Kreyenschok. Voj, voj, jag stackars kvinna, om jag intet förstod att gnaga bort alla kantigheter . . .»

»Jaha, gnaga, det är rätta ordet, Giseltrude.»

»Inga otidigheter, jag undanbeder mig. Jag har icke för-

tjänat det. Jag säger emellertid för sant, att förstode jag ej afvända allt ondt från detta hus, skulle det för länge sedan vara platt förgånget.»

»Å, så farligt är det väl icke, och du kan hålla inne dina klagovisor. Jag skall säga saken åt Olof, och sedan får han göra som honom lyster.»

»Jo, jag kan tänka, att I allihopa koka en skön soppa, men kom ihåg, att ditt eget köttsliga barn kanske får suppa den. Mitt stackars, stackars barn!» slutade fru Giseltrude och kramade sina armar omkring Elsbeth, som sjungande kom in i rummet.

»Gud, så I skrämmer mig, mor! Hvad är det i Jesu namn?»

»Å, å, det är Olof, Olof, som jag alltid sagt dig, barn. De komma väl att kasta honom i tornet, det blir alltsammans.»

Elsbeth såg frågande på sin far och bleknade litet, men hon var för van vid moderns öfverdrifter i allt för att gifva någon så särdeles stor betydelse åt hennes ord. Ändock begynte hennes hjärta att klappa fortare.

»Är det något med Olof, far?» frågade hon.

»Å nej, barnet mitt. Det är bara det, att jag tror han icke är väl sedd på slottet.»

»Det lärer bekymra Olof föga,» menade Elsbeth, »han fikar icke efter konungens gunst.»

»Men hans ogunst kan vara elak nog,» sade fru Giseltrude. »Mäster Marquardus har varit här och varnat honom för att gå på festen i dag.»

»Så mycket bättre,» sade Elsbeth, »då slipper också jag, och det likar mig bäst.»

»Är du från vettet, flicka!» utropade fru Giseltrude riktigt skälfvande. »Det vore just att göra skadan ännu större. Nej, du följer allt din far och mig, Elsbeth.»

Elsbeth suckade och hennes ögon vädjade till fadern om bistånd, men rådsherren skakade på hufvudet. Han kunde ju ingenting göra, det visste hon väl. Elsbeth gick upp på

sin kammare. Hon väntade Olof, men hans många bestyr med den vidlyftiga köpenskapen voro säkert hinderliga, ty han kom icke förr än det var tid att begifva sig till konung Eriks fest. Rådsherre Kreyenschok, som såg honom komma utför gränden, skyndade emot honom i förstugan och drog in honom på sitt kontor, där han förtalde honom, hvad mästern Marquardus sagt. Olof Hageby endast ryckte på axlarna.

»Den munken,» sade han, »är den störste räfven i lyan där uppe på slottet. Jag kan icke nu fatta, hvad hans mening är med detta, men anar, att det är hans eget påfund för någon argan list. Visserligen är han den, som fört fram bakdanteriet till konungens öron. Men jag är, dess bättre, icke rädd, och till festen går jag.»

»Marquardus berättade ock, att marsk Karl blifvit korad till Sveriges konung,» sade rådsherren.

»Prussen berättade mig det, när han var uppe i mid-dags. Jo, jo, det lär allt komma att osa hett om den nådige herr Eriks öron hvad det lider. Det blir nog godt då att icke hafva klamrat sig in med honom mer än nödigt varit.»

»Tror du det?» frågade rådsherren skyggt, i det han tänkte på hvad svartbrodern berättat om konung Eriks afsikter med Visby borgerskap.

»Konung Karl lär icke lägga fingrarna emellan. Jag känner honom fuller väl. Och för att en gång få frid här nere och komma ön under Sveriges krona, blifver det allt en räfst, som lærer lämna röda spår efter sig.»

»Men tänker du det går så lätt att förjaga Erik då?»

»Jag säger ju, att det kommer att flyta blod. Men han måste gifva sig till sist. Han har inga vänner längre att hålla sig till. Icke Lübeckarna, därtill har han gjort dem för stor skada på sjön med sina kaperier, och den tyske stormästaren lär ha gifvit honom ett barskt nej.»

»Men danskarna, Olof?»

»Måhända kan han narra dem till en tid, men i längden går det icke, det kunnen I lita på, Kreyenschok.»

Rådsherren ref sig i hufvudet. Hade Olof rätt, kunde han måhända komma illa nog ut. Att man då aldrig kunde få lefva i frid i detta land! Så länge han mindes, hade det varit örlig och uppror både inom och utom ön, och det måste han ju medgifva, att icke hade konung Erik varit oskyldig till de senaste tio årens oroligheter. Om nu de svenske? Nå, det kunde kanske vara bra då att stå väl med Olof.

»Ja, eftersom du går med,» sade rådsherre Kreyenschok, »är det väl bäst att vi gå upp till kvinnfolken. Elsbeth tänker jag våndas svårliga efter dig.»

Olof Hageby, den rike köpmanuen uppe på Klinten, var en reslig och vacker ung herre med blå ögon och blondt hår. Han hade knappast nått trettioalet, men hade redan hunnit lika långt som mången annan, då han blifvit gammal och grå. Köpenskapen hade han lärt i de tyska städerna och i Ryssland, han hade besökt Frankland och det soliga Italien och hemfört därifrån mången lärdom, som sedan kom honom väl till pass, knutit mången förbindelse, som tillförde honom fördelar. Hans far hade varit bonde i Eskelhem, men dragit öfver till Sverige under stridigheterna på ön tjugu år förut, och där hade han deltagit i Engelbrekts frihetskamp, hvarunder han lärt sig att älska de svenske och hata de danske, känslor, som han inplantat hos sin ende son. Olof underhöll också allt jämt i hemlighet förbindelser med det nationella partiet i Sverige och han motsåg med glädje den dag, då hans födelsebygd skulle komma under den svenska kronan. Dock var han en klok man, som icke i onödan gaf sig och sin sak till spillo, och när konung Eriks utskickade besökte honom för att låna penningar åt den alltjämt myntsnikne konungen, höll han god min och lämnade den ena summan efter den andra, ehuru han visste, att han hade lika

god utsikt att få dem tillbaka, som hade han kastat dem i hafvet nere vid stranden.

Fru Giseltrude mottog den unge köpmannen med en knyck på nacken.

»I tänker väl icke trotsa och gå upp till slottet?» sade hon.

»Hvarför skulle jag icke det göra, när man inbjudit mig,» svarade Olof. »Ja, jag har hört alltsammans, men en munk skrämmer mig icke lätteligen.»

»Nå, vore det inte för det kära barnets skull, kunde I så gärna gå i tornet genast,» snäste fru Giseltrude, »men I skyller väl ändå henne någon hänsyn, om I icke bryder eder om mig.»

»Käraste fru svärmoder,» svarade Olof saktmodigt, »icke skall man fästa sig vid snack. Jag har ju icke begått det straffvärdt är, och det lyster mig just att se, hvad den slipade svartbroderns mening är med detta. Utan all lag äro vi väl icke här, och man lär väl betänka sig, innan man förgriper sig på en oförvitlig borgersman. Nej, I kan vara lugn, fru svärmoder. Hvad jag tänker, angår icke någon, och pratat i otider har jag aldrig gjort, det är intet min sak. Men hvar är Elsbeth?»

»På sin kammare, tänker jag.»

»Då går jag till henne.»

»Nej pass, han herr Olof, det passar sig föga. Har han något att säga henne, kan det lika godt göras här hos hennes mor och far.»

Ung Elsbeth hade redan från sin kammare hört Olofs röst och skyndade nu ned. Hon rodnade under de kärleksfullt beundrande blickar han kastade på henne, där hon stod klädd i sin himmelsblå sidenklädning och med de långa flätorna hängande nedåt ryggen.

»Hjärtans käraste Elsbeth, hvad du är vacker!» utropade han och tog hennes händer, som han eldigt kysste.

»Se så, icke något kelande!» befalldes fru Giseltrude.

»Barnet har icke någon omfamningsdräkt på sig nu, borde han se, Olof Hageby. Men tiden lider och bäst är väl, att vi gifva oss i väg. Se så, jag tror det skall till och regna.»
fortfor fru Giseltrude och såg ut genom fönstret.

Himlen var öfverdragen med tunga moln, fullkomlig vindstillå rådde, man såg det på träden, där icke ett blad rördes.

»Skönt,» menade rådsherre Kreyenschok, »det lærer väl då blifva åska, som rensar luften och tager bort den tryckande värmen. Men då skynda vi oss i väg, att vi om möjligt hinna undan den första skuren.»

I sin styfva kjortel och insvept i en vid kappa klef fru Giseltrude ståtligt fram öfver de knaggliga gatorna. Rådsherre Kreyenschok gick efter henne likt en ödmjuk tjänare, medan Elsbeth och Olof långsamt kommo efter sida vid sida. De hade så mycket att säga hvarandra, hon hur hon var ängslig, att något ondt skulle hända honom, han för att trösta henne och visa sig frimodig. Det fanns icke den ringaste anledning att hysa någon fruktan.

Då de kommo längre, ned i staden blefvo vandrarna och vandrerskorna allt flera. De kommo ut ur de höga trappgafvelhusens portar och alla vände de åt samma håll, söderut mot slottet, som låg uppe på backkrönet, grånande mörkt med tinnar och torn. Det såg hemskt ut under de tunga, hängande, molnen i luften, som tjoeknade och svartnade allt mer. Det blef fart i de vandrande, en hvar var ifrig att hinna undan regnet, som nu började falla i enstaka och tunga droppar.

Vindbryggan var fälld, öfver den skyndade de små tropparna af gäster mellan de brokigt utstyrda knektarna, som stodo strama på sina poster med vimpelprydda bardisaner, vidare öfver den trånga, mörka borggården och in i vaktfolkets rymliga sval, som fick tjänstgöra såsom garderob. Här axlades nu kappor af finhylta skuldror, af skrumpnande axlar, här trippade små fötter i silkessko på den fuktiga stenlägg-

ningen, där knektstöflar annars klampade, här samlades flöjels- och atlasklädningarna omsorgsfullt samman med ringprydda fingrar, då damerna stego upp för trappan, som förde till festsalarna.

Vägen gick genom konung Eriks gemak med det stora bordet, de många folianterna och silfverpjeserna på snidade ekskåp. Här möttes gästerna af två unga kammarsvenner i puffhosor och silkesstrumpor och visades vidare genom dörarna in i de stora salarna.

Dessa tedde sig icke nu i sin tämligen enkla hvardagsutstyrsel — fru Cecilia var en sparsam slottshärskarinna. Ur de djupa kistorna i hennes klädkamrar hade tagits fram flamländska väggtapeter i brokiga mönster, purpurstycken från det sagolika Persien, egendomliga, varmfärgade väfnader från det ryska Novgorod. Nu hängde de utefter väggarna i gemaken, gifvande dem ett färgrikt lysande utseende. Bänkar och pallar voro öfverdragna med flöjelshyenden, och trots det att dagern, ehuru tung och grå, ännu silade in genom fönstren, voro kronornas vaxljus tända.

I det främre gemaket mottog konungen och Cecilia sina gäster. Konung Erik var iklädd en lysande hofdräkt af grönt och gult siden med gyllene värja och gyllene kedjor och öfver dräkten bar han en purpurröd kort sammetskappa samt på hufvudet en barett af samma färg med hvita plymer. Hans smala, krokiga ben voro trädde i ljusa silkesstrumpor och skorna hade blixtrande diamantspännen. Han struttade omkring med böjd rygg, på osäkra ben och han hade svårt att hålla hakan med det gråa, stripiga skägget i styr — den ville så lätt falla ned, lämnande munnen med halft tandlösa gommar öppen. Cecilia var i svart flöjelsdräkt utan hvarje annan prydnad än en stor pärlagraff i sitt mörka, härliga hår. Hennes smala, fina händer voro ringprydda, så att det skiftade om dem i regnbågsglans i ljusskenet.

Och här kom nu den åldriga hansestadens hela värdiga borgerskap med fruar och döttrar. Där voro rådsherrarna

Kreyenschok och Gotschalk Kruse, Johannes Stoltevoet och Peter Wipperförde, Hindrik Dysenborg och Hindrik Halekow och mer än tjugu af de tyska, holländska och danska köpmännen. Den gamle borgmästaren Mattias Munter var där ock, darrande på handen och stapplande på målet. Geistligheten var företrädd af den vördige curatus i Sankta Maria Johannes Schaep samt abboten vid Roma kloster, den mäktige Johannes Schonese, och Helgeandshusets »rector» Konrad de Man. De gingo där om hvarandra med gyllene kedjor och hvita spetskrås, en vördnadsvärd samling köpenskapens och kyrkans småfurstar. Och så alla dessa vördiga matronor i brokiga dräkter och med konstiga håruppläggningar, följda, som hönan följes af sina kycklingar, af de unga döttrarna med hängande hårpiskor och blygt höfviska later. Alla tågade de, stelt och allvarsamt, fram till konungen och fru Cecilia, nego och krusade och drogo vidare för att lämna rum för de efterföljande. Man var till hofs och man kände sin betydelse.

Då rådsherre Hans Kreyenschok med hustru och dotter samt följd af Olof Hageby kom fram till konungen, drog sig dennes slappa mun till något, som skulle föreställa ett leende.

»Nå, så ären I här igen, Kreyenschok,» sade konungen, »och välkommen därtill, och äfven I, fru Giseltrude, och den sköna Elsbeth, det är ju så ditt namn är, mitt vackra barn?»

Elsbeth neg och rodnade, ty konungen höjde sin smala, långa hand och strök henne öfver kinden med synbart välbehag.

»I hafven en blomstrande dotter, fru Giseltrude, och helt och hållet eder afbild.»

»Å,» sade fru Giseltrude, stolt och lycksalig och gjorde sin allra vackraste nigning för konungen.

Denne fick nu syn på Olof Hageby.

»Är han i edert sällskap, Kreyenschok?» frågade konungen.

»Ja, hm,» stammade rådsherren.

»Han gjorde oss endast följe hit,» invände fru Giseltrude ifrigt.

»Såå?» fortfor konungen. »Jag har låtit mig berättas, att I, Olof Hageby, skulle blifva måg i den vördige rådsherrens hus.»

»Så är det ock, eders nåde,» svarade köpmannen, »Elsbeth är min trolofvade.»

Fru Giseltrude var alldeles rasande.

»Det är långt mellan fästning och brudstol,» sade hon skarpt, och i detsamma blef hon utan vidare undanskjuten af några andra rådsherrefruar, som tyckte, att de fått vänta för länge på att undfånga ett ord af konungen.

»I är en ärkenarr, Olof Hageby,» sade fru Giseltrude till köpmannen, då de kommit afsides, »hvarför kunde icke jag få föra ordet. Nu har I ställt det vackert till.»

»Vackert till? Hur så?»

»I såg förstås icke, hur det lyste till i hans nådes ögon, då I berättade, att Elsbeth var eder trolofvade.»

»Nej, gjorde jag icke så, men det må jag säga, att det lärer angå honom föga, och icke torde I väl blygas för mig, fru Giseltrude.»

Olofs röst lät skarpare än vanligt, och fru Giseltrude förstod, att han icke väl tagit upp hennes ord.

»Nej, inte så,» fortfor hon, »men om det nu är såsom mästern Marquardus säger . . . ja, så kunnen I väl förstå. Vet I, att hjärtat rent satt i halsgropen på mig, då I gick fram till konungen. Tänk, om han hade visat eder af! Hvilken skam, det hade jag aldrig lefvat öfver.»

Men Elsbeth höll sig tätt intill sin trolofvade.

»Du får inte lämna mig, Olof,» sade hon och smög sin arm under hans. »Jag känner mig svåra rädd bland alla dessa människor, och kungen . . .»

Hon såg icke, att Eriks öga följde henne, där hon gick bort till ett hörn af salen. Men en som såg det, var Cecilia. Så möttes hennes och konungens blickar, och hon log ett

hånfullt leende, som kom konungen att bita samman tänderna af harm.

I sin svarta kaftan gled mästern Marquardus bland gästerna. Smidig som en orm trängde han sig fram än här, än där. Ingen gick i vägen för honom, man kände sig tydligen mindre väl till mods i hans närvaro. Han var afskydd af alla, denne munk med de glödande ögonen och den smala, hopknippta, ständigt leende munnen.

Stämningen bland gästerna var mycket dämpad. Rådsherre Kreyenschok hade för sina vänner genast omtalat, hvad han hört af svartbrodern om konungens planer med borgerskapet och den förändrade ställningen i Sverige. Detta väckte de värda herrarna till allvarsam eftertanke. De insågo grant, hvad allt detta hade att betyda för dem, och de begynte draga öronen åt sig. Man stod samtalande i små grupper, halfviskande, med betänksamt rynkade ögonbryn, gned hakan eller ref sig i tunt, stripigt hår. Damerna hade satt sig på hyenden utefter väggarna; äfven de samtalande i lågmäld ton. Och värmen i salarna var tryckande. Himlen hängde fortfarande tung och svart därute, regnet föll ännu i enstaka tunga droppar, som hade det svårt att komma i gång efter den månadslånga torkan. Men där Cecilia stannade och började tala vid de sedesamma fruarna, blef det mera lif, ty hennes blida, förtroendeingifvande väsen verkade upplifvande på en hvar, som kom i beröring med henne. Hon kunde vara älskvärd när hon ville, denna stolta, sköna kvinna, som ständigt innerst kände sig förödmjukad öfver den plats hon intog.

Bland gästerna voro ock Otte Snaf och Ernst von Woltusen. Den senare undvek synbarligen med all flit att stöta tillsammans med konungen. Prusse var ock där, och han hade af riddaren fått veta, hur det gått med den fångna flickan, och han riktigt darrade i knäveckan vid tanken på sina många gyllene dukater.

Nu kommo tjänarna in med skummande öl i stora väl-

kommor och man drack hvarandra till den sedvanliga hälsningen. Då blef det genast mera lif, och sorlets vågor stego och föllo, ett och annat skratt ljud, hvilket dock hastigt nog tystnade. Det var, som hörde det ej riktigt hemma här.

Marquardus Steen närmade sig konungen och båda gingo in i en djup fönstersmyg, där de voro osedda af alla.

»Nå,» sade konungen, »hvad ämnar I, mäster?»

»Ers nåde har ju redan hört och gillat min plan. Jag ville gifva henne en dryck i hemlighet, att hon blef illamående. Så skulle hon föras ned i rummet, eders nåde vet, och under sken af att laga henne en hälsomixtur ämnade jag att gifva henne ett sömnmedel och så finge eders nåde sköta saken själf. Men jag fruktar storliga, att detta går om intet. Med rådsherren och fru Giseltrude hade det varit lätt att reda sig, icke så med Olof Hageby. Han skall inte lämna flickan,»

»Icke heller Cecilia, menar jag. I såg icke hennes ögonkast.»

»Fuller väl, eders nåde, men jag hade nog tänkt också på henne. Jag ville narra henne ut af salen.»

»Huru?»

»Låt det vara min hemlighet, eders nåde. Jag försökte skrämma flickans trolofvade från festen genom att för Kreyenschok nämna, att I icke väl såge den svensksinnade köpmanen, men det har icke lyckats, som eders nåde ser.»

»Så kan det ju hända, att han får känna min onåd. Han kan vara borta fortare än han anar. Hvarför har jag annars alla dessa knektar?»

»Icke så, eders nåde, det vore att förstöra saken.»

»Men jag likar ej att töfva. Jag brinner, blott jag ser på henne, Marquardus, och I lofvade mig så sant...»

»I skall ock hafva henne, eders nåd, eller I må tukta mig som en hund. Kommer tid, kommer råd. Men I måste lugna eder, vi hafva ju viktigare ting att i afton afgöra. Jag går, det vore ej godt, att fru Cecilia märkte oss här.»

Men när munken trädde ut ur fönstersmygen, hvilade Cecilians ögon på honom.

»Denna kvinna är af satanas,» mumlade svartbrodern. »Stod hon icke i vägen med fru Hesike, och då gällde det mig själf mer än den där gamle ynkryggen till konung. Nå, han tror, att jag ämnar lämna honom Elsbeth ensam. Dumhufvud! Visst vill också jag läppja litet på en så skummande dryck.»

Och han försvann ut genom dörren till salen.

Regnet hade nu börjat falla, tungt och ljumt, stora droppar, hvilka slog som hagel. Allt tätare kommo de, till dess att molnen begynte urladda sig till en riktig syndafloed.

Konungen betraktade fortfarande i hemlighet jungfru Elsbeth. Ju mera hennes trolofvade ägnade henne sina ömma omsorger, desto större blef hans begär efter henne, och han begynte känna en utlefvad gubbes hela missunsamma hat mot den manlige, kraftige älskaren. Det var honom nästan ett behof att gå bort och förolämpa köpmannen, att visa honom, att han hade makt att krossa, om någon ginge honom i vägen. Men så mycket förnuft hade den kärlekskranke gamlingen i behåll, att han tills vidare åtminstone behöll alla dessa stridiga känslor inom sig. Men då Olof Hageby drogs med i männens samtal för en eller annan stund, var han genast vid ung Elsbeths sida. Han tillät sig behandla henne så, som han ansåg, att åldern i andras ögon gaf honom rättighet. Han tog hennes hand, som han smekte mellan sina, han nöp henne i hakan och klappade henne på kinden. För hvarje smekning neg fru Giseltrude.

»Üsch, den gamle gubbotäckingen,» mumlade Elsbeth nästan med tårar i ögonen, »att han inte kan låta mig vara i fred. Hvad vill han mig framför de andra?»

»Du har då intet förstånd, barn,» menade fru Giseltrude, »du borde känna dig stolt öfver, att hans nåde finner dig vara den vackraste af alla här.»

»Det likar mig jämt, hvad han tycker, mor.»

Men till Olof sade hon ingenting om konungens smekningar. Hon vämjdes vid att nämna dem, helst för honom.

Festen gick sin gång. Pipare och danserskor förnöjde då och då gästerna, som själfva roade sig på bästa sätt med all denna dryckjom, som det bjöds på. Vid de långa borden utefter väggarna i ett af rummen hade borgerskapet slagit sig ned vid ölkannorna, och ju mer mumman rann genom struparna, desto frispråkigare blef man. Till sist aktade man icke ens på mäster Marquardus Steen, som smög omkring på sitt vanliga sätt och lyssnade.

Rådsherre Hans Kreyenschok jämte borgmästare Munter och Olof Hageby sutto för sig själfva vid en bordsända. De talade lågmält. Borgmästaren anförtrorde rådsherren, att han, strax, innan han begaf sig till festen, fått budskap med en inlupen skeppare från Stockholm. Det mälde, att innan månadens slut skulle konung Karls här landstiga på ön för att bemäktiga sig densamma för svenska kronans räkning.

Han tviflade näppeligen att det skulle lyckas, ty få vore nog de af allmogen, som komme att gå Erik tillhanda, och utländsk hjälp vore nog svår att få så brådskande. Därför borde man se sig väl före, att man icke skapade karbas åt sig själf genom några skriftliga förbindelser till konungen.

»Mig likar det helt och hållet, hvilket han fordrar,» menade Olof Hageby, »mitt löfte får han aldrig, och han lär nog veta det, efter hvad jag hört.»

»Det är tids nog att säga det, när I affordras det,» förmanade borgmästaren. »Ännu äro icke de svenske här, och ännu har konung Erik makt nog att kväsa en hvar, som vill sätta sig upp mot honom.»

»Ja, när man är så feg, att man låter en niding träda sig på nacken.»

»Olof, för Guds skull, tänk på hvad du säger!» sade rådsherre Kreyenschok förskräckt. »Tänk, om någon hört dig.»

»I behöfven icke frukta, värde herrar,» hördes en stämma bakom dem.

De sågo sig om, och Mäster Marquardus Steen stod där.

»Hvad som går in genom detta örat, gångar sig ut genom det där,» sade munken med ett otäckt smilande och gled sin väg längs väggen.

De tre herrarna sutto tysta. Det var tydligt, att han hört Olofs yttrande, och det visste de, att mera kunde icke behövas för att blifva kastad i tornet. Men Hageby var icke i sinnesstämning att vara rädd. Nyss förut hade han genom dörren sett, hur konungen klappat Elsbeth helt förtroligt och vreden hade börjat sjuda hos honom. Han hade icke kunnat denna gången komma bort till sin trolofvade, men tanken på, hvad han sett, fortfor ännu att oroa honom och vålla honom obehag.

»Så har jag väl mina ord framme till rätter man, hvad det lider,» menade Olof. »Nå, nå, gästabudsfrihet lär det väl gifvas, och sedan, kommer jag bara väl ur denna lyan, må han se sig om att fånga mig in. Hörer jag det ringaste misstänkt, sticker jag en jakt i sjön och går svenskarna till mötes.»

»För att under tiden förlora allt ditt här,» sade råds-herre Kreyenschok. »Nej, i afton talar du icke förstånd, Olof. Jag hoppas, att det månne aflöpa väl.»

Ett skarpt, brakande ljud öfverröstade på en gång alla samtal. Det var åskan, som började låta höra sig. Där kom en glänsande blix, som slet itu hela den västra horisonten, och efter några sekunder laddade ovädret ur sig. Det lät som hade hela det stora slottet rämnat i spillror. Det tycktes darra på sina grundvalar, eller det var jorden, som riste. Och allt närmare hördes brakets. Blixarna gingo ned i vattnet, som kokade gråhvitt omkring, de splittrade ett stort träd där ute i kryddgården, men konung Eriks starka fäste rådde de icke på. Det stod där lika oskadt som förut, när dundret och brakets tystnat.

Fru Cecilia hade under hela aftonen brådskande bestyr. Som en omtänksam husmoder hade hon redan under dagen gjort i ordning så mycket som möjligt af all maten. Och det var inga småsmulor. Där lågo på stora fat helstekta svin med äpplen i trynet, där voro skinkor och färbogar, nötkött i väldiga stycken och kalfstekar, som frästes på rost öfver elden. Mästerkocken med sina skaffare hade det brådt nere i köksrummen, där kökspojkarna sprungo snattrande ut och in. Det dugde icke att stå overksam, ty när man minst anade det, var fru Cecilia midt ibland dem, och hennes stränga blick letade genast reda på den onyttige och late. Ett par gånger gick hon också upp till Margit, som tycktes finna sig väl hos sin nya beskyddarinna. Den unga flickan var nu klädd i en af Cecilias aflagda dräkter, och med sina härliga ögon och sitt rika hår visade hon sig som den mest strålande skönhet.

»Kan jag inte bara få se alla dessa människor, du talat om,» bad hon bevekande. »Jag vill inte vara ibland dem, då skulle jag bara känna mig så rädd, men se dem, se dem. Det finns unga flickor bland dem ock, säg?»

»Ja, mitt barn, många.»

»Äro de vackra?»

»Somliga.»

»Dem skulle jag vilja se.»

Men fru Cecilia afböjde. Margit var ännu så skygg. Det var bäst, att hon blefve ensam, till dess att hon riktigt hunnit vänja sig vid de nya förhållandena. Med minen af ett surmulet barn satte hon sig ned på sin pall, när Cecilia reglade dörren om henne.

Historien om den främmande flickan hade emellertid spridts bland gästerna. Fru Cecilia hade själf talat om den för fru Giseltrude, och den värda frun lät den genast gå vidare.

»Uppe från Sandön,» sade Olof Hageby. »Skulle det vara en dotter till Sandökungen?»

Flere hade hört talas om honom, andra icke, och så berättade köpmannen, att väl sedan trettio år hade på den vågombrusade ön norr om Gotland lefvat en man, som slutligen fått ord om sig att vara den lede själf eller åtminstone nära släkt med honom. Hvarifrån han kommit, visste ingen. Däruppe lefde han af rof och plundring. Stranden kring ön var gärdad af bränningar, och många, många voro de seglare, som i mörka natten där gått i kvaf. Han kände icke mer än en, som med lifvet sluppit undan ett skeppsbrott på den öde ön, och det var en af hans egna skeppare för några år sedan. Sandökungen hade då varit seglad bort från sitt rike, och när skepparen gått i land, hade han i en koja af grofva stenblock sett en ung, sofvande flicka, som vid hans inträde vaknat och skrikande flytt sin väg. Det måste vara denna flicka, Prussen nu fått fatt i. Nå, den gamle hade endast fått sina gärningars lön. Han hade nog mer än ett oskyldigt lif på sitt samvete.

Denna historia väckte nyfikenhet lika mycket hos männen som hos kvinnorna, och den, som icke minst begärligt lyssnade till den, var Otte Snaf. Icke hade han sett mycket af Prussens fånge, men hennes stora, brännande ögon hade följt honom under nattens sömn och under dagens bestyr. Utan att kunna göra sig reda härför, kände han en hemlig glädje öfver äfventyrets utgång. Ernst von Wolthusen måste dock ha märkt det, ty han sade retligt till honom:

»Nå, nå, fastän hon befinner sig i skydd af den granna påfågeln's stjärt, lärer väl höken kunna krafsa fram henne ändå. Men den är klok, som faller undan, när ingen annan utväg finnes.»

Cecilia sade till Elsbeth:

»I, jungfru Elsbeth, lärer nog vilja hjälpa mig att fostra denna vilda fågelungen. I ären jämna till års, och jag tänker, att I skolen komma godt öfverens. Såvida eder fru moder och eder trolofvade intet har däremot.»

Det hade fru Giseltrude visst icke, och den blick, hon

sände Olof, då den sköna frun väddade till honom, visade köpmannen, att här borde han hålla inne med allt tal. Elsbeth själf visade sig glad.

»Kan jag vara eder till nytta i detta, nådig fru,» sade Elsbeth blygt, »vill jag gärna göra eder till viljes. Hon är ensam nu, Margit — hon hette ju så? Ingen lärer märka i festvimlet, om jag aflägsnar mig. I kan gärna föra mig till henne och låta oss talas vid. Det går så bra, när man är i ensamhet.»

Olof gaf Elsbeth en frågande blick.

»Jag kommer ju snart tillbaka, Olof min,» hviskade hon och tryckte omärkligt hans arm. Hon kände ett behof att skaka af sig konung Eriks närgångna ögonkast, som han alltjämt slösade på henne.

Och hon följde fru Cecilia. De gingo icke den kortare vägen, som ledde från konungens rum; det var som om Cecilia blygts att visa den unga, oskyldiga flickan denna. De gingo från den stora gästbudssalen ut i en lång, ganska smal och alldeles mörk gång, stego ned för några trappsteg, hvarefter gången krökte sig och gick parallellt med den andra för att sluta med några trappsteg, ofvan hvilka låg en dörr, som ledde till andra ändan af den våning, fru Cecilia bodde.

Då de båda kvinnorna trädde in i rummet, där Margit befann sig, satt hon fortfarande på sin pall med ansiktet doldt i händerna. Hon var tydligen försjunken i djupa tankar, ty hon märkte ej de inträdande, förrän Cecilia ropade henne vid namn, då hon häftigt sprang upp.

Hon såg förvirrad på de inträdande, men snart samlade sig hennes blickar på Elsbeths ljusa skickelse, som hon granskade från topp till tå. Cecilia betraktade leende hennes synbara häpnad.

»Margit,» sade hon, »jag för här med mig en ung flicka som du, och som vill blifva din goda vän. Hon har gått

bort från festen för att tala med dig en stund, och jag lämnar er. Ni komma nog icke att få det långsamt.»

Hon förde Elsbeth fram till Margit och lade deras händer i hvarandra. Elsbeth hade endast en tanke: så vacker hade hon aldrig sett en ung flicka.

Då Cecilia gått, stodo de båda flickorna fortfarande och betraktade hvarandra under tystnad. Så sade Margit:

»Hvad heter du?»

»Elsbeth.»

»Elsbeth? Det skall jag nog minnas. Mig kallade far Margit. Och du var med därinne på festen?»

»Ja.»

»Var där icke roligt, eftersom du gick till mig?»

»Åjo, men . . .

»Jaså, det var kanske någon, som var stygg mot dig! Det var illa, ty du är ju så fin och vacker. Är du alltid så där fin?»

Elsbeth log.

»Nej, nu är jag i festdräkt, förstår du.»

Margit kände på tyget.

»Så mjukt och lent det är, och färg har det som skyn om sommaren. Det måtte vara roligt att få bära en sådan klädning.»

»Det får du nog, Margit; men sätt dig nu här, så få vi riktigt talas vid.»

Hon drog den unga främlingen in i en fönstersmyg. Golfvet där låg högre än i det öfriga rummet och var betäckt af en brokig matta. På den slogo de sig ned. Utanför fortfor regnet att forsa ned i strömmar.

»Fru Cecilia har talat med mig om dig,» sade Elsbeth. »Stackars Margit.»

»Tycker du det är synd om mig? Det tycker visst den vänliga frun också. Jag trodde icke, att det fanns sådana människor som ni. Far sade alltid, att människorna voro så

styggas, och därför hatade de honom. Men de hade väl gjort honom ondt, kan jag tro.»

»Stackars Margit, du har visst icke haft mycken glädje i ditt lif.»

»Å, det skall du icke säga. Du kan aldrig tro, hvad jag tyckte om mig därute på vår ö. Jag hade ju mina hästar och andra djur, jag fiskade och jagade. Nej, du skall icke tro, att tiden gick långsamt, nej, det gjorde den icke.»

»Vill du icke berätta mig mera om detta?»

Och Margit talade, medan Elsbeth under förvåning lyssnade till hvad hon sade. Här fick hon höra om ett lif, som föreföll henne likt en saga. Men när hon sedan begynte berätta om sina erfarenheter, om lifvet i köpstaden och allt hvad som fanns där, då slukade Margit hvarje hennes ord, och de båda unga flickorna sutto länge under utbytande af förtroenden.

Inne i festsalarna gick gästbudet sin gång. Stormen och ovädret därute likasom förde gästerna tillsammans, och de flödande dryckerna, som aldrig saknades, bidrogo att lifva sinnena. Detta var också konung Eriks afsikt. När borden till slut dukades med de rykande rätterna och välägnaden äfven i mat fått göra verkan, då äskade konungen ljud och talade:

»I herrar af Visby stads vördiga borgerskap,» sade han, »I veten fuller väl, att tiderna äro onda. De hafva länge så varit, tack vare all split och all tvedräkt i de nordiska rikena. Dock hafva vi här hållit oss så tämligen utanför allt detta. Vi hafva här på Gulland en lugn hamn, och lämnar man oss i fred, hafva vi förvisso ingen nöd. Men trots det att jag med lag och rätt tagit detta län i besittning som mitt namn och eget, fikar man dagligdags efter att göra mig det stridigt. I kännen de planer, den tyske stormästaren ännu lærer hafva på ön. Hur de danske fika efter att lägga den under sitt välde, kännen I ock. Men den argaste fiende vi äga, lærer väl ändock vara den svenska kronan. Jag tänker,

att den nyheten redan nått mången af eder, att genom svek och list och våldförande af urgammal svensk häfd och lag den inkräktaren marsk Karl Knutsson nu lyftat Sveriges krona på sitt äne. Han är en våldskonung denne marsk, som intet kan räkna på erkännande af någon, och tänker jag rätt, lärer väl den helige fadern för hans orättvisa beteende träffa honom med sitt bann. Men nu har den tidningen nått mig, att han ärnar med härsmakt hemsöka Gulland. Hvad vill han här? Ämnar han intet börja ytterligare våld mot frie gutniske män, som intet med honom hafva att skaffa? Skola vi tåla slikt? Jag säger fast nej, och jag litar till att Visbys borgerskap är af densamma tanken. Det lär icke töfva länge, förrän marsken sätter sin hotelse i verket, ty han är en snarrådig man, det känner jag, och icke många dagar varda gångande, förrän vi skåda de svenskes flotta utanför våra kuster. Skola vi då gå honom utan vidare tillhanda, gode herrar? Jag säger åter nej. Ännu hafver jag denna fasta borg, försedd med knektar och skytte, och jag väntar, när helst det vara kan, tre tusen pommerska knektar, som värfvats åt mig. Med dem skall jag veta att försvara mitt eget. Men I, gode herrar, mågen lämna mig eder hjälp, om vi skola föra verket till ett godt slut. Sägen mig nu därför öppet ifrån, därest I viljen stå mig bi.»

Under konungens tal, som i början var hackande, men sedan tog upp sig och framfördes med oväntad kraft, hade sorlet tystnat. Herrarna begynte se på hvarandra och ned på bordet och det blef, när konungen slutade, en tystnad, som hade någonting pinsamt med sig. Ingen tycktes vilja taga till ordet, och konung Erik, som satt sig ånyo i sin karmstol, såg skarpt omkring sig. Mäster Marquardus Steen betraktade rådsherrarna med sitt obehagliga leende kring de tunna läpparna. Till sist steg borgmästaren Munter upp.

»Ers nåde,» sade han, »I hafven rätt däri, att tiderna äro onda, och denna stadens borgerskap hafver tillfullo haft känning däraf. Oron till hafs hafver ansenligt förminskat

öns handel, allmogen sitter icke längre i välmåga, och den klagar storliga öfver att den lider orätt genom pålagor och beskattningar af sin egendom. Att den icke klagar i fåvitsko, det lärer eders nåde känna lika godt som jag. Det är en beklaglig sak, att detta Gulland ständigt och jämt skall vara ett tvistefrö, och väl vore, om vi en gång kunde komma på ena eller andra sidan samt slippa ligga midt i fiendeväg. Att Visby borgerskap intet äro de svenske välsinnade, det känner ock eders nåde. Men vi äro icke krigsmän, vi älska fredens värf, och det likar oss intet att gifva oss ut i en oviss strid. Därför synes mig bäst vara, om eders nåde utan härsnakt och örlig kunde komma öfverens med de svenske. Till detta vilja vi gärna gifva eder vårt trogna bistånd. Har jag talat rätt, gode herrar?»

Ett mummel från borgarena vid bordet bekräftade hans ord. Men konungen hade under borgmästarens tal allt mera nervöst begynt rulla tummarna om hvarandra. Knappt hade Mattias Munter slutat, förrän han häftigt brast ut:

»Slikt ett tal hade jag icke väntat mig af eder, borgmästare. Under många år hafver jag behållit borgerskapet vid dess privilegier, gifvit dem mitt försvar, så långt jag det mäktat, och nu är tacken den, att I viljen svika mig, då ofärd står för dörren. Sannerligen jag det väntade.»

»I farer ville, eders nåde,» genmälte borgmästaren, »men vi förstå icke, hvad I af oss kräfver. Vi hafva intet krigsfolk att gå eder tillhanda med, och att svika eder hafva vi aldrig tänkt. Men vi kunna intet inse . . .»

»Nej, I kunnen intet inse, jag märker det granneligen. Dock synes det mig vara en fuller klarlig sak, att ett förbund, ingånget mellan eder och mig att stånda sida vid sida, där som kamp komme till stånd, skulle försvåra de svenskes försök att bemäktiga sig ön. Hvad jag vill, är därför, att i skrifteligen tillsägen mig eder tro samt att hjälpa mig med råd och dåd. Besinnen, att I ock kunnen tarfva mitt beskydd. Inom dessa murar måhända edra hustrur och döttrar snart

nog kunna behöfva en tillflykt, ja, kanske I själfva ock. Men fiender, hemliga eller uppenbara, lära finna vindbryggan uppdragen och skytte emot sig, när de i sitt trångmål vilja rädda tillhoppa hit. Det mån i noga betänka.»

Konung Erik hade höjt sin stämman i vrede, medan han talade. Han rätade på sin krumma rygg och försökte att se imponerande ut. Hans långa, smala, vaxgula fingrar klämde nervöst om foten till silfverpokalen, han hade framför sig. Mäster Marquardus satt och såg på honom med sitt leende, som ingen kunde blifva klok på. Ur hans kaftan stack fram ett blekgult pergament — den redan på förhand uppsatta öfverenskommelsen mellan konungen och borgerskapet. Svartbrodern sköt den tigande fram till Erik. Han såg på den hastigt och började igen.

»Ja, gode herrar af Visby borgerskap, jag hafver redan i förväg låtit min sekretarius uppsätta vårt fördrag. Han skall nu föreläsa det för eder, så får jag sista resan höra, hvad I sägen därom.»

Borgmästare Munter hviskade till rådsherre Kreyenschok.

»Du måste säga något, du ock,» sade han. »Är det så, att I alla ären af min tanke, må konungen höra det. Detta är ett farligt spel, Kreyenschok.»

Rådsherren blickade villrådlig omkring sig och hans ögon stannade på fru Giseltrude, som satt långt ifrån, stel och högtidlig. Elsbeth fann han icke: hon hade stannat hos Margit. Men Olof Hagebys halft hänfulla leende såg han och han kände sig svåra beklämd. Mäster Marquardus hade fattat pergamentet igen, vecklat upp det, men dröjde att begynna läsningen, liksom om han väntat på resultatet af borgmästarens och rådsherrens tysta samtal, som han genast lagt märke till. Och till sist reste sig herr Hans Kreyenschok med möda.

»Se så,» sade konung Erik, »det är rätt, låten mig höra eder mening litet hvar. I kan godt vänta, mäster advocatus.»

Herr Kreyenschok harsklade sig, öppnade munnen och begynte gång på gång: »Eders nåde... hm... eders höga nåde...»

Då kom där helt plötsligt ett afbrott, som ingen anat. Åskvädret hade fortfarit därute, än närmande, än fjärmande sig. Nu skar en bländande blixtn genom skyn, ja, det tycktes de innevarande som hade den gått genom själfva salen, där de sutto. Den riste deras kroppar från hufvud till fot, skriken, som kvinnorna hade på läpparna, liksom häftade fast, ty i samma ögonblick dånade ett infernaliskt brakande. Nu var det, som skulle det starka fästet skakats till grunden. Gästabudsbordet darrade och stop och kannor klungo med dofva ljud mot hvarandra. På dånnet följde ett väldigt rasande, som fortfor några ögonblick efter det blixten försvunnit.

Hvad var det? Med fasa såg man på hvarandra. När förlamningen lagt sig, skyndade man upp i virrvarr, alla utom konungen, som blek och tillintetgjord satt nedsjunknen i sin stol.

»Åskan har slagit ned, Gud nåde oss!» ropade en gäll kvinnoröst.

Inom några ögonblick flammade ett rött sken öfver himlahalvvet. Det lyste in i gästabudssalen så hemskt, att alla blefvo skräckslagna. Olof Hageby var den förste, som kom sig för med att springa fram till ett af fönstren.

»Det brinner i tornet, lågorna slå högt upp!» ropade han.

»Hvar? Hvar?» hördes nu förvirrade röster och man trängde fram för att se.

»Det är 'Smale Henrik', som står i brand,» sade Otte Snaf och skyndade ut. Han följdes af mästern Marquardus Steen.

»Smale Henrik» var ett högt fyrkantigt hängtorn, ofvan skansen, norrut mot hafvet. Det innehöll tre våningar, de båda understa försedda med skytten, medan den öfre användes till materialbod. Åskan hade slagit ned i krönet, splittrat det och tändt eld i träbottnarna.

Fru Giseltrude, som i första förskräckelsen alldeles glömt bort Elsbeth, påminte sig henne nu omsider och hon begynte jämra sig.

»Mitt barn, Elsbeth, hvar är hon? Olof, Olof, hvar är Elsbeth?»

Olof Hageby skyndade till henne.

»Se så, lugna eder, svärmoder. Det är icke i denna del af slottet, som det brinner. Det har nog ingen fara med Elsbeth.»

Men han kände sig svåra ängslig själf, till dess att fru Cecilia kom fram.

»I behöfven intet hysa den minsta fruktan,» sade hon. »Flickorna äro uppe hos mig, jag har stängt till om dem, och det värsta, som kunnat hända, är, att de som vi blifvit litet förskräckta. Men jag går nu till dem, och I kan så gärna följa mig, fru Giseltrude. Nej, inte I,» tillade hon, då hon såg Olof Hageby göra min af att ock gå med, »I behöfves fuller väl här, tänker jag mig.»

Hon drog fru Giseltrude med sig ur salen, där de andra kvinnorna, gamla och unga, skrämnda stannade kvar, medan männen skyndade ut, ned för trapporna och ut på borggården. Konung Erik satt kvar på sin stol, alldeles ur stånd att röra sig. Men ingen såg eller brydde sig om honom.

Hela det höga tornet var ett flammande bål. Eld och rök vältrade sig upp mot den molntunga himlen, som fortfarande idkeligen öppnades af korsande blixtar. Regnet hade upphört, men åskan dånade alltjämt.

Ute på borggården var skrik och sorl. Knektarna hade skyndat ut, och ute från staden, där man genast varsnat elden, skyndade folket sorlande till. Alla sprungo om hvarandra, utan att något uträtta, till dess Otte Snaf begynte ordna sitt folk. Han sade till riddare von Wolthusen:

»Vi måste hindra elden att komma till grunden. Du vet, att jag där lade upp den krutladdningen, som Prussen senast hade med sig från Bremen. Men icke ett ord härom till alla dessa. Då skulle de blifva galna, fly sin väg och icke sansa att bistå oss.»

Elden hade rik tillgång på näringsämnen i tornet. Den

fråssade af masiga, tjärade bjälkar och torra plankor, och smattrande slickade lågorna upp mot skyn. Inåt borggården hade tornet rasat, och väldiga stenhögar hindrade ingången till detsamma. Blixten hade rammat endast ena väggen. Hade den i stället gått ned midt i tornet och trängt igenom ända till grunden, skulle en fruktansvärd explosion hafva uppstått. Men den hade afledts af några järnband, som gingo från tornet och ned på taket till ett litet bredvidliggande hus. Af detta fanns emellertid icke kvar annat än en grushög.

Knektarna voro nu i arbete. I spann och tunnor langades vatten nedifrån hafvet, och Prusses sjömän, som också kommit till, äntrade upp och vräkte vattnet öfver elden. Men det half föga. Tornet stod tydligen icke att rädda. Lyckligtvis var vinden sydostlig och gick till hafs, hvarför faran för de öfriga byggnaderna, bland hvilka flera hade trätak, blef betydligt mindre.

Då skrek plötsligt en af knektarna:

»Vi få hjälpas åt med bråten här, så att vi komma in i tornet, annars går det i luften, när elden hinner krutet.»

De närmast stående hörde orden.

»Krut, krut!» ropade de. »Det är krut i tornet. Skynda, skynda! Slottet springer i luften.»

Och skriande, trängande hvarandra vildt, rusade folket därifrån. Men Otte Snaf skyndade till, och med knuten hand fällde han den ropande knekten till marken.

»Där har du för din lösmynthet,» sade han. »Nå, karlar, I stannen kvar?»

Flera af knektarna visade nämligen tydliga tecken till rädsla och syntes vilja aflägsna sig. Man bar denna tid en mycket stor respekt för krutet, som icke ännu hunnit komma i allmänt bruk, ehuru man på Visborgs slott hade godt om både större och mindre skytten.

Otte Snafs ord, som hade uttalats i skarpt befallande

ton, bragte karlarna till besinning, och arbetet började på nytt med undanskaffandet af grushögarna.

Men inne på borggården, från hvilken de i gästabudet deltagande icke kunde komma, enär vindbryggan var uppdragen, skrek man allt fortfarande:

»Slottet springer i luften, slottet springer i luften!» Och ropen fortplantades utom murarna till gapande människohoppar. De gingo som en löpeld vidare, till gator, torg och gränder, trängde in genom fönstren till dem som lågo i sin sömn, och snart ljöd det ängsligt i hela staden:

»Slottet brinner, slottet flyger i luften!»

Konung Erik hörde ock ropen, där han satt i sin stol. De nådde hans öron såsom kommo de ur en dröm. Men så höjdes hans ögon mot fönstren, som voro färgade röda af flammorna från tornet, och nu förstod han. Slottet springer i luften! Darrande reste han sig. Han såg förskrämda kvinnoögon stirra på sig, och han kände sig lika hjälplös som de.

Snyftningar och anropanden till den heliga jungfrun hörde han. Var det verkligen sant, att fara var å färde? Han måste lugna dessa gråtande kvinnor, han måste visa sig stark. Och han stapplade till dem.

»Hören upp att klaga,» sade han, »det är icke någon fara å färde. Låt tornet brinna ner, det kommer icke oss vid. Vi äro nog så trygga.»

Men en fräsande blixk kom honom i samma ögonblick att hacka tänderna af förskräckelse.

Så småningom försvunno kvinnorna ur gästabudssalen. Det var dock tryggare att vara ute än här inne, var den tanke, som bemäktigade sig dem, då de litet hunnit sansa sig. Konung Erik var ensam.

Då gick han fram till fönstret, som vette åt eldhärden. Han stod och höll sig mot muren och såg. Han såg, hur vinden hvirflade om med eldpelarna, hur röken i ringlande tjocka moln blandade sig i dansen, hur gnistorna stodo i

kvastar, han hörde, hur det knistrade och knastade i bjälkar och plankor. Var detta en förutsägelse? Var det första förbudet till, att hans makt snart var all, att måhända inom kort hela den väldiga slottsbyggnaden skulle brännas ned till ruiner och han själf — ja, hvad skulle det blifva af honom själf? Gammal och tyngd af åren skulle han kanske drivas ut i landsflykt. Hvem skulle då följa honom? Cecilia! Han skrattade hest. Nej, det var förbi med den tiden. En gång skulle hon nog ha slagit följe med honom, om det så varit genom eld eller vatten. Tvi! Kvinnor och kvinnokärlek var någonting det uslaste. Och ändå! Genom eldskenet, som flammade emot honom, tyckte han sig se ett fagert ansikte med stora troskyldiga ögon och inramadt af blondt hår. Elsbeth! Hvar fanns hon? Han hade glömt henne. Och Marquardus? Han hade också öfvergifvit honom. Ensam, ensam... Och elden rasade kring honom. Konung och dock öfvergifven af alla.

Därute fortforo larmet och skriken. Konung Erik såg i eldskenet människorna glida fram och tillbaka likt spöken. Det tycktes honom dock till sist, som om eldpelarna förlorade i höjd, som om deras lif höll på att kvävas af röken.

Han spratt till och kände sig stelna i hela kroppen, vid det att någon lade sin hand på hans skuldra.

Det var mästare Marquardus, som utan att konungen hört det kommit in i salen.

»Faran är öfver nu, ers nåde, och folket lugnar sig,» sade svartbrodern.

»Har det då verkligen varit fara å färde?»

»Ers nåde, Otte Snaf har lagt den senaste krutladdningen i tornet.»

Konungen bleknade vid tanken på hvad som kunde ha inträffat.

»Är det säkert, att...?»

»Ers nåde kan vara fullkomligt trygg. Man lyckades få undan det raserade och tränga in i tornet samt få ut krutet,

som förts i säkert förvar till källarna under Skanstornet. Nu drager folket sin väg och allt blir lugnt. Men det var ett snöpligt slut på festen, ers nåde.»

I samma ögonblick hördes en kvinnas skrik utanför dörarna. Konungen lyssnade förskräckt.

»Hvad är det?» sporde han och såg frågande på mästern Marquardus.

Denne skakade på hufvudet, lade fingret menande på munnen och smög sig hastigt in i en djup, mörk fönstersmyg.

Dörrarna slogos upp och in störtade fru Giseltrude.

»Mitt barn, hvar är mitt barn? Elsbeth! Hon är borta, och ingen kan säga mig, hvar hon är!»

Fru Cecilia skyndade efter henne.

»Se så, fru Giseltrude — I måste lugna eder. Säkerligen är ingen fara för handen! Jag förstår icke, hur Elsbeth kommit ut. Antagligen har hon sedan ryckts med folkhopen, och I finner henne nog hemma. Det kan icke vara på annat sätt.»

Men fru Giseltrude ville icke låta trösta sig.

»Nej, nej,» skrek hon, »mitt barn är borta, hon är innebränd, å, jag känner det! Jag får aldrig mera se henne. Och här är jag ensam, arma kvinna! Hvar är min man, hvar är Olof?»

Som om han hade hört sin hustrus klagorop, kom råds-herren Kreyenschok inskyndande, blek och darrande.

»Hvar är Elsbeth, mitt barn?» skrek fru Giseltrude mot honom. »Gif mig henne åter, gif mig henne — säger jag.»

Rådsherren såg frågande på sin hustru. Han hade under branden befunnit sig inklämd långt borta på andra sidan borggården och visste af ingenting. Cecilia förklarade för honom, att Elsbeth lämnats tillsammans med den främmande flickan Margit uppe hos henne. Hon hade väl låst till dörren om dem. När för en kort stund sedan hon och fru Giseltrude hade skyndat dit för att lugna de båda flickorna, som de antogo blifvit skrämde af elden, hade de funnit endast

Margit. Denna visste ingenting om Elsbeth. När branden begynte, hade Elsbeth genast velat skynda ut — Margit hade föredragit att stanna, tills hennes beskyddarinna kom — egendomligt nog hade dörren varit öppen, Elsbeth hade gått, och sedan visste Margit icke mera. Nu hade de sökt henne öfverallt, men hon stod ingenstädes att finna.

Herr Hans Kreyenschok förlorade, han ock, helt och hållet besinningen. Så fort hans tunga kropp tillät, skyndade han ut och bort till Olof Hageby, som jämte Otte Snaf kraftigt ledt släckningsarbetena kring »Smale Henrik», så att tornet nu endast visade ett rykande bål. Olof stod med en lång brandhake i händerna och ryckte bort ännu brinnande bjälkstumpar från tornbyggnadens undre golfläggning, då han mottog rådsherrens underrättelse om Elsbeths försvinnande.

»Borta? Omöjligt!» sade han och försökte synas lugn, då han såg den andres virrighet. »Hon har naturligtvis med de öfriga kvinnorna begifvit sig härifrån. Men stanna I med, fru Giseltrude. Jag skyndar genast hem att se till, om hon icke redan befinner sig där.»

Han lopp fort öfver borggården, öfver den nu fällda vindbryggan och längs gatorna, hvilka blifvit till riktiga gytjepölar af regnet. Det var kolmörkt omkring honom, och hans väg belystes blott då och då af en svag blix — åskvädret höll på att draga förbi.

Slutligen stod han utanför rådsherrens hus. Med ett steg var han uppe vid porten, fick fatt i det tunga drakhufvudet af brons och lät det dundra mot ekspegeln. En gammal tjänarinna kom yrvaken ut och öppnade.

»Jungfru Elsbeth!» sade köpmannen andlöst. »Hon är hemkommen.»

»Nå, så har hon då icke gått denna vägen,» svarade gumman. »Jag har intet sett af henne.»

»Låt mig se själf!»

Olof rusade upp för trapporna, in i rummen, in i Elsbeths kammare. Öfverallt mörkt, ingen Elsbeth fanns.

Då greps han af en pinande ängslan. Han nästan stötte omkull gumman i förstugan, då han skyndade ned igen och ut på gatan. Han löpte som förföljd tillbaka mot slottet, han visste icke hur fort han skulle komma fram. Aldrig hade vägen synts honom så lång. Han såg röken hvirfla upp på afstånd, ljust grå mot den mörka himlen, han mötte folkhopar, som högljudt afhandlade nattens tilldragelser; förbi dem alla sprang han, stötte till en och annan, fick ett ilsket utrop efter sig. Intet sansade han, förrän han ånyo stod flämtande i salen, där fru Giseltrude fortfarande gick omkring och vred sina händer.

»Du har icke funnit henne!» skrek den förtviflade modern emot honom. Hon läste i hans ansikte, att Elsbeth icke varit till finnandes hemma.

»Vi måste söka, hon måste finnas någonstädes,» präsade Olof Hageby fram ur sitt beklämda bröst. »Måhända har hon, skrämmd af elden, förlorat medvetandet och ligger bedöfvad någonstädes. Kanske har hon i mörkret fallit och gjort sig illa.»

»Ja, vi måste söka,» upprepade fru Cecilia. »Om I bara följn mig, skall jag tillsäga folk att komma med ljus. Vi skola spana igenom hvarje vrå af slottet, hvarje gömma af gårdarna. Men låtom oss vara lugna och vid godt mod. Någon allvarsammare olycka kan icke hafva träffat Elsbeth. Hon är ju en rask och förständig flicka.»

Men fru Giseltrude ville icke låta trösta sig. Konungen såg slött från den ene till den andre och skakade sitt hufvud.

»Ja, ja,» sade han, »säg till att man söker. Det vackra barnet kommer nog till rätta. Icke kan hon hafva försvunnit.»

»Å, det är mer än en, som blifvit borta i detta näste!» utropade fru Giseltrude, som nu i sin förtviflan glömde både konungen och allt annat. »Men låt oss komma härifrån. Heliga Guds moder, hvilken natt, hvilken natt!»

Och med Cecilia i spetsen skyndade de alla ut ur salen, lämnande konungen ensam.

Då de väl gått, steg mäster Marquardus tassande fram ur sitt gömställe. På hans tunna läppar lekte ett hånfullt leende.

5.

Mäster Marquardus.

Till ljusan dag genomsöktes hvarje vinkel och vrå af det vidlyftiga slottet, till och med de delar af detsamma, där man aldrig kunde tänka att finna den förlorade, men förgäfvades. Elsbeth var och förblef borta, oförklarligt försvunnen.

Man sökte forska ut, hur hon kommit bort från fru Cecilias rum. Cecilia var alldeles säker om att hon stängt dörren efter sig, men Margit påstod, att den varit öppen, då Elsbeth skyndat till densamma, för att komma ut. Då fru Giseltrude och Cecilia samfäldt begåfvo sig från festsalen för att söka upp de bägge flickorna, funno de emellertid dörren åter slutet. Hade Margit hört något misstänkt? Icke det ringaste. På Cecilias befallning hördes hvarje knekt, hvarje tjänare, hvarje träl inom slottet, men ingen hade något att meddela om den försvunna. Hvarje spår af henne var som bortsopadt. Konungen, som befann sig i fullkomligt slöhets-tillstånd efter nattens tilldragelser, talade man icke vidare med om den oförklarliga händelsen. Margit snyftade och grät, då man berättade henne, att Elsbeth var borta, Cecilias ansikte lade sig i djupa, sorgsna veck, hon lade i tysthet märke till, om hon skulle finna någonting misstänkt. Men hennes vaksamhet kom på skam.

Rådsherre Kreyenschok var helt och hållet tillintetgjord. Han endast suckade och vred sina händer, medan fru Giseltrude mellan stormande gråt fortfor att anklaga man och trolofvad och hela världen för dotterns försvinnande. Olof Hageby pinades af sin djupa sorg. Han kunde icke fatta detta oerhörda. Att Elsbeth kunnat på detta sätt så dunsta bort, att man icke skulle finna det minsta spår af henne! Det var icke naturligt detta. Han tänkte och rufvade öfver saken, till dess hans tinningar bultade, men han såg intet ljus. Hans spirande lycka var förbi, förbi för alltid. Hans lefnads rosenröda dröm var förbytt i mörker. Hvad var lifvet nu värdt för honom! Om han blott hade kunnat finna henne, död, lemlästad, det skulle ändå ha varit honom en bitter tröst. Men detta var förfärligt.

De första dagarna efter händelsen gick han omkring utan att tala till någon, utan att ens lägga märke till någon. Han var helt förkrossad af sin smärta.

Ryktet om den egendomliga tilldragelsen spred sig som en löpeld genom staden. I hvarje hus och koja kände man den redan följande morgon, och en hvar gjorde sina utläggningar. Det var icke vackra ord, som yttrades om den gamle konungen och hans följe på slottet. Nu kom det fram alltsamman, som legat och grott i sinnena, och man kände glädje vid underrättelsen om, att svenskarna kunde väntas till ön för att göra ett slut på Eriks fribytarevälde.

Konungen talade med mästern Marquardus om Elsbeths försvinnande.

»Jag kan icke begripa det, eders nåde,» sade svartbrodern. »Slikt hafver väl icke förr hänt här. Det är en gåta, som ingen lärar blifva klok på.»

Margit sörjde, och Cecilia var djupt gripnen. Det var för hemskt detta. Hon hade, som nämnts, ett ögonblick haft misstankar om något skurkstreck af konungen och mästern Marquardus. Men ingenting gaf dem sannolikhet, och hon måste afstå från dem.

Det var henne en glädje i det dystra lif, hon eljes förde, att hafva Margit. Hon ägnade dagligen sina omsorger åt flickan. Margit var en vildfågel, som intet kände af världen, och Cecilias kvinnliga instinkt sade henne, att först så småningom borde hon sättas in i de nya förhållandena. Flickan ville aldrig gå ut annat än i Cecilias sällskap. Dagligen vandrade de en stund i slottsträdgården, och till sist fick Margit följa sin beskyddarinna ut i staden. Hennes häpnad var oerhörd. Hon stirrade nästan förskräckt på de höga gafvelhusen, de väldiga templen och allt det nya som fanns att se. Men hon satte sig förvånansvärdt fort in i alltsammans.

Erik intresserade sig mycket för Margit. Dagligen sporde han Cecilia efter henne, om hennes befinnande och framsteg. Men se henne fick han aldrig.

»Margit är min,» sade Cecilia, »och jag likar icke, att I ens kastar ögonen på henne.»

Konungen blef ond, men Cecilia log hånfullt vid hans häftiga ord.

»I vet väl, hur föga I skrämmer mig,» sade den stolta kvinnan. »Jag är intet barn längre, minns det.»

Ernst von Wolthusen var icke den, som länge tänkte på sin förlust. Om några dagar hade han alldeles glömt Margit, och det ej minst tack vare Prussens dukater, som han snart förslösade på spel i vinhusen, och på fala kvinnor fanns det ingen brist.

En dag såg Margit genom fönstret riddaren gå öfver borggården i sällskap med Otte Snaf.

»Se,» sade hon, »där är han, den elake mannen. Men han, som är i följe med honom, är bestämdt god.»

»Jag tänker de kunna godt taga hvarandra i handen,» menade Cecilia.

»Nej, det tror jag du tager fel om,» sade Margit. »Han ser ej elak ut.»

Konung Erik väntade med otålighet på sina pommerska legoknektar och på nya tidender från Stockholm. Men där-

ifrån hördes ingenting. Prusse hade afseglat med Eriks svar på brevet från Göksholm, men hade icke funnit det rådligt att denna gång gå upp till Stockholm, då han helt säkert hade blifvit kvarhållen, utan gick in till östgötaskären, hvarifrån sedan en betrodd man sändes landvägen med budskapet från konungen. Under tiden svärmade Prusse med sitt fartyg omkring på sjön.

Omsider anlände legoknektarna med skepparen Koningsk fem fartyg. Men det var icke mer än halfva tusendet, värfningspenningarna hade icke räckt till flere. Det var vilda, oförvägna sällar, vana att för guld sälja sig till hvem som helst och till hvad som helst. De installerades på slottet och sattes under Ernst von Wolthusens och Johan van Eltens befäl. Nu var slottet väl bemannadt, nu kunde konung Erik mottaga marsken, där som han verkligen ärnade en landstigning.

En morgon, då det blåste en frisk sydväst, kom Prusse med sin snabbseglande jakt tillbaka. Han hade icke haft tid att invänta budet från Göksholm, utan hade, så hårdt han kunnat pressa skutan, stäfvat öfver till Visby för att varsko. De svenska galejorna hade afgått från Elfsnabben. Under sina kryssningar hade han kommit norrpå, och där hade han upptäckt dem, medan de lågo och väntade på proviant och skytten. Fartygen voro mera tunga och oviga än Prussens lilla friseglare, och därför fick han godt försprång.

Genast blef det lif och rörelse i slottet. Allt hvad som fanns af slangor och skytten gjordes redo vid skottgluggarna på vallarna, och allt ordnades för en belägring. Hvar de svenske skulle landa? Sannolikt blefve det icke under Visborg, där landstigningen lätt nog kunde hindras eller åtminstone försvåras. Fastmer räknade man ut, att de skulle segla söder på mot Klintehamn eller någon annan lämplig punkt på kusten för att sedan landvägen närma sig Visby, hvars murar och torn också sattes i försvarsskick så godt sig göra lät. Borgarena rörde icke en hand, och konungen riktigt

skummade af vrede mot dem. De fingo ock nogsammt känna af hans onåd, ty under ett par dagar brandskattade han dem fräckt genom sina utskickade för att kunna riktigt fylla slottets förråder. Man teg och lämnade hvad som annars skulle hafva tillgripits genom rätt våld.

Från slottstornets tinnar spanade man natt och dag efter den svenska flottan. Men den blef icke synlig. Ett par ytterst stormiga dygn följde på Prussens återkomst. Vinden blåste skarpt från söder, och man antog, att denna hindrat de tunga och oviga transportskeppen, som förmodligen gått till ankars någonstädes för att invänta bättre väder. Befälhafvarna på slottet gnuggade händerna af belåtenhet. Desto större frist fingo de att sätta sig i försvarsskick. Och det fanns mycket att ordna, ty den senaste tiden hade man lefvat i sorglöst lugn för en sådan fiende som marsken med de svenske.

Visby hade nu antagit utseendet af ett fältläger. Konung Eriks krigsstyrka uppgick visserligen icke till mer än bortåt tolfhundra man, inberäknadt de femhundra pommerska knektarna. Men de kamperade öfverallt invid murarna och de uppkastade skansarna. Konungen behöll endast en mindre besättning på slottet under befäl af Otte Snaf. Ernst von Wolthusen och Johan van Elten jämte en ung dansk ädling, Ove Rude, befallde öfver de tre andra afdelningarna, som hade sina hufvudläger i närheten af stadsportarna. Men så länge fienden icke var synlig, svärmade de utländska sällarna omkring öfverallt i staden, drucko och ställde till oväsen, så att borgerskapet högljudt började knota. Det var nästan som om man haft en fiende ibland sig.

Medan konung Eriks väktare dag och natt spejade ut till hafs mot väster och söder, landade omsider — det var på dagen en månad efter marsk Karls kröning — den svenska flottan vid Flenvik på norra Gotland. Den hade försiktigt hållit sig så långt norr på, att icke ett segel af de tunga

galejorna varit synligt från Visby. Det var om aftonen man fick underrättelse om fiendens landstigning.

Uppe i en af de trånga gränder, som vid denna tid krökte sig från Sankt Nikolai kloster och upp mot Norderport, en backig, stenig gränd med små hybblen till hus, som beboddes af fattigt folk och fala kvinnor, låg ett litet vinhus, som de lägrade knektarna flitigt plägade besöka. Där var lågt under taket, väggarna och golvet voro svarta af smuts, och de grofva träborden sågo allt annat än inbjudande ut. Men den fete, skallige värden — en pomrare — hade att bjuda på kylande sekt och skummande mumma, det bästa som stod att få i Visby, hvarför man äfven från andra stadsdelar drog sig hit.

Vid ett af borden satt Ernst von Wolthusen tämligen upprymd och dobblade tärning med två af sina pommerska soldater, som nämndes Staffan Sasse och Gottskalk Lunte. Bredvid satt en svartbroder från klostret i närheten och såg på dem med glåmiga ögon. Hans kropp var nedsjunken i den grofva kaftanen, så att nära nog endast den glatta tonsuren var synlig. Han följde med synbart intresse spelet. Riddare von Wolthusen hade en liten hög med mynt bredvid sig, hvilka han vunnit af de andra. Nu slog han igen.

»Fanen anamma de tärningarna! Två ögon! Slikt har jag icke slagit förr i afton. Det är den fördömde munkens ögon, ja, det är det.»

»Det var hela gevinsten, riddare,» sade Staffan Sasse och väjde tärningarna i handen. »Pass mans auf nu, att jag inte tager både mitt och Gottskalks ifrån eder.»

Och tärningarna rullade igen. Det blef dubbla fyror. Sasse skrattade högt och ramade åt sig penningarna.

»Fördömda svartrock!» utbrast von Wolthusen. »Det skall du, min själ, få böta för, att du har onda ögon.»

Och han sprang upp, grep munken i kaftanens kapuschong och ruskade honom. Munken började skrika.

»Släpp mig, herre, jag har ingenting gjort eder. Har jag icke rätt att sitta här lika mycket som I?»

»Du har så fanen heller,» fortfor von Wolthusen, »en munk får icke sörpla i sig öl som du, han får intet dricka vin som du och han får intet kasta sina blickar vare sig på tärningar eller på mäster Didriks vackra dotter. Gå du mans hem och läs dina böner, radbandet fram- och baklänges, fram- och baklänges.»

Under hela tiden fortfor han att skaka den arme munken.

»Skaka honom ur kaftanen!» skrattade Gottskalk. »Det är som en gödgalt i en säck.»

Munken pep och jämrade sig, och alla vinhusets gäster skrattade åt den stackarns förskräckelse.

»Tag tärningarna en gång till!» ropade han, »och I skall få se, att I vinner. Släpp mig bara, släpp mig bara.»

Ernst von Wolthusen släppte honom verkligen med den påföljd, att han dunsade i golfvet, där han blef liggande yr ett ögonblick, innan han kunde krafla sig upp igen.

»Ja, ännu en resa,» föreslog riddaren. »Sista dukaterna i min börs,» och han slängde upp dem på bordet. »Jag tapade, jag slår.»

Det blef ånyo två ettor.

Riddaren blef alldeles ursinnig.

»Så tag guldets då,» skrek han. »I behöfver ju intet slå. Nej, nu månne de svenske komma snart, så man får fylla pungen igen, annars svälter man ihjäl i denna håla. Mäster Didrik, laget om med mumma! Jag betalar med marskens penningar senare. Hvad befalls? Dröjer I? Tviflar I på riddarord? Hit med ölet, annars skall jag ruska motspänstigheten ur dig alldeles som nyss med munken — jasanya, han har kraflat sig i väg den svartrocken.»

Mäster Didrik vågade icke annat än efterkomma von Wolthusens befallning, och tre stora ölmuggar kommo fram på nytt. Riddaren tömde sin i botten och strök med sin tvifvelaktigt rena hand skummet ur det yfviga skägget.

I detta ögonblick öppnades vinhusets dörr häftigt, och en af slottets gamla besättning hastade in samt fram till riddaren.

»Håhå, hvad står på?» frågade denne kärft.

»En ryttare från norr, ers nåde, med viktiga tidender.»

»Nå, så ut ur skägget med dem då. Äro fienderna för portarna?»

»Icke det, men de ha landstigit vid Flenvik och marschera mot staden.»

Riddaren sprang upp och skakade fästet till sitt svärd.

»Så blir det då äntligen en gång slut på denna väntan. Nu tömma vi muggarna och begifva oss i väg. I, Gottskalk, varskor de andra afdelningarna.»

Det blef lif och rörelse bland gästerna inne på vinstugan. Man skyndade hufvudstupa ut och försvann i gator och gränder för att sprida vidare den märkliga nyheten, att svenskarna landstigit.

Ernst von Wolthusen var snart framme vid sin lägerplats, där den dammige ryttaren stod omringad af knektarna och förtalade.

»Ur vägen!» röt von Wolthusen och närmade sig karlen, en lång, linhårig bonddräng, hvars mål röjde, att han var dansk till börden.

»Nå, hvad har du att berätta?»

»De svenske landade i morse utanför Flenvik; det var åtta galejor.»

»Hur många man?»

»Vet inte så noga. Men säkert flera tusen med skytten och tross.»

»Och de draga mot staden?»

»Ja, jag hörde så, innan jag gaf mig i väg.»

»Bra, vi skola nog taga emot dem. Sen bara till, karlar, att allt är i ordning, och låt fördubbla, tredubbla vakten vid porten.»

Snart ljödo trumpetstötur från olika delar af staden,

förkunnande, att allvar nu var å färde. På torget skockade sig borgarena och dryftade med djupsinniga miner den uppseendeväckande nyheten.

På Visborgs slott vållade den stor upphetsning. Konung Erik greps nu, gent emot den oundvikliga faran, af en nervös rädsla, och han tillät icke mäster Marquardus lämna sig ett ögonblick.

»Hvad är det fråga om?» sporde Margit sin beskyddarina, där de båda sutto vid sömnaden. Cecilia hade börjat lära sin skyddsling brodera efter den tidens sed hos förnäma damer, och hon visade sig mycket läraaktig. »Hvarför ljuda trumpeterna och hvarför trummas det?»

»Det bådard strid, mitt barn,» svarade Cecilia och strök Margits mörka hår.

Hon hade med hvarje dag fäst sig allt mera vid den unga vildfågeln, som flugit in i hennes bo. Hon kunde sitta långa stunder och betrakta hennes sköna anlete, lyssna till hennes berättelser om det vilda lifvet därute på den öde ön. Och hon kunde genom de oskuldsfullt framburna skildringarna noggsamt skönja, att därute hade bedrifvits talrika gräsligheter. Den gamle, som kallat sig Margits far, hade varit en samvetslös sjöröfvare.

»Strid,» sade Margit, »hvem kommer för att strida?»

»Det är de svenske. Men det där förstår hvarken du eller jag till fullo, så det låta vi knektarna sköta.»

»Nå, så länge den där riddaren, du vet, står i spetsen för dem, är jag icke rädd. Han skall nog försvara oss.»

»Du hyser då förtroende för honom.»

»Ja, han var god och vänlig mot mig, när alla de andra ville mig ondt. Det glömmar jag aldrig.»

»Måhända har du rätt, barnet mitt.»

»Ja, det har jag, du kan lita därpå.»

Kunskapare och budskap gingo oupphörligt mellan slottet och truppafdelningarna ut i staden. Konung Erik gaf icke sina befälhafvare en timmes ro. Han tyckte tro, att allt

skulle vara afgjort i en handvändning. Mäster Marquardus sökte lugna honom.

»Det lärer ännu töfva, innan vi hafva fienden här,» sade han, »och ännu hafva vi ju de fasta murarna mellan dem och oss.»

Medan man sålunda inne i staden gick i stor spänning öfver hvad som komma skulle, ordnade sig den svenska hären uppe vid Kappelshamn till frammarsch mot det befästa Visborg. Den räknade endast vid pass två tusen man, däribland fyra fänikor ryttare, och anförare voro, såsom herren till Göksholm riktigt angifvit, riddaren Birger Trolle och herr Magnus Green till Tidö. Af dessa hade konung Karl gifvit öfverbefälet åt Magnus Green.

Befolkningen i trakten lät svenskarna landstiga utan att göra det minsta motstånd. Uppe i dessa nejder fortlefde, trots alla vidriga öden som landet genomgått, kärleken till gamla Sverige. Hade så icke varit förhållandet, skulle tåget mot Gotland hafva varit ett våghalsigt spel, ty lätteligen hade öns kraftiga och försvarsdugliga invånare kommit till rätta med den ringa krigsstyrkan. Nu gick man i stället de båda befälhafvarna villigt till handa. Blott en och annan såg dem med sneda blickar.

Så snart trupperna med all trossen kommit i land och fått hvila ut några timmar efter den stormiga resan, begyntes marschen mot Visby. Vägvisare ställde sig villigt till svenskarnas förfogande. Man tågade långsamt, ty knektarna voro tungt rustade och trossen afsedd för ett längre fälttåg. Själ f hade konung Karl seglat öfver till Öland, där han låg i Borgholm, beredd att af sitt eget krigsfolk sända Magnus Green bistånd, där så kunde behövas.

Vägen gick öfver de karga, skogiga bygderna norrut, genom träsk och moras, på obanade stigar, vid hvilka människoboningar lågo sparsamt. Främst redo de fyra fänikorna stålklädda ryttarna med Magnus Green i spetsen, medan Birger Trolle, likaledes till häst, förde fotfolket an. Första

aftonen hade man icke hunnit mer än halfvägs och slog fältläger i Marteboskogen invid stranden af det väldiga träsket, som låg gyttjigt och betäckt af starr och ag i sommarvärmen. Vid larmet af den bivackerande truppen flaxade skogsfåglarna rädda och skriande omkring, harar och räfvar stördes i sina gömmen, och de smygande lodjuren skyndade sin väg, störda i sin nattliga jakt efter rofföda.

Manskapet lägrade sig som det bäst kunde på marken under träden och i busksnåren. Endast för de båda befälhafvarna slogos tält upp i skogsbrynet, ett åt hvar och en af dem, ty det rådde ingen öfverdrifven vänskap mellan de båda riddarna Birger Trolle och Magnus Green till Tidö.

Tidöherren var en man af medelhöjd, med sluga, brungrå ögon och långt, mörkt hår, slätrakad och med ett kallt beräknande, nästan surmulet drag kring den breda munnen. Sträng var han ock mot sitt folk och var den förste att bestraffa den minsta försumlighet. Van vid örlig och fejder sedan sina tidigaste år, ägde han stor erfarenhet i krigets konst, och det var därför konung Karl valt honom till öfverfältherre för det gotländska tåget.

Han satt nu, herren till Tidö, i den sena aftonen på en fällstol utanför sin tältdörr. Det hade redan blifvit tyst i lägret. Endast skiltvakterna gingo då och då på sina pass förbi på något afstånd. Ibland huttrade ugglorna från snåren och rösen, så det gaf ekon rundt omkring, och då och då gnäggade hästarna, som stodo tjudrade i en glänta invid myrrenden, så att de flygfärdiga andungarna begynte rädda flaxa upp ur sina gömslen i vassen.

Då kom herr Birger Trolle gångandes hän mot tältet. Det var en högre skickelse, längre än de flesta män, därtill var han smärt och bredaxlad, en blond son af norden med manligt sköna och regelbundna drag. Trolleättens medlemmar voro icke i gemen några vänner till marsk Karl Knutsson, och flere af dem hade till och med öppet sällat sig till den nye konungens motståndare. Trollarna ansågo sig minst lika

förnämliga som Bondarna. Men den ridderlige unge herr Birger, som alltid gått sin egen väg, hade redan som yngling betraktat den raske marsken såsom sin hjälte, och allt ifrån det han förvärfvat sina gyllene sporrar hade han vigt sig åt denne sin hjältes tjänst. Han var konung Karl trogen af hela sin själ och hade själf anhållit att få deltaga i Gotlandsfälttåget.

»Ja,» hade konungen sagt, »I skall få gå med, min käraste vän. Det kan vara godt att veta sig hafva en pålitlig därnere. Green litar jag visserligen på. Han har fördel af att gå mina ärenden. Det är en tapper man, som I kan ha mycket att lära af, och jag vill göra allt för att binda honom vid mig. Jag vet dock, att han icke fullleligen brutit med mina vedersakare, och därför kan I gå med, Birger. Inte som spion. I vet, att jag hatar allt spioneri, men — nog sagdt — jag ser eder gärna vid Magnus Greens sida. Det kan icke komma annat än godt däraf.»

Magnus Green reste sig från stolen vid Trolles ankomst.

»Såå, I begagnar eder icke af hvilat, herr riddare,» sade han. »Annars plägar ungdomen icke hafva långt till sömnen under fälttåg och marscher.»

»Jag har ströfvat omkring här i nejden,» genmålde Trolle. »Trots sin karghet är detta ett vackert och storslaget land och väl värdt, att man något gör för att lägga det till Sveriges krona, dit det ju af gammalt hörer.»

»Jaså. I har ock förnummit den gamla visan. Men konung Kristian anser likväl, att det är Danmarks rikets tillhörighet, och jag skulle mycket bedraga mig, om vi inte här komme mellan två eldar. Danskarna...»

»Så har konungen ju lofvat att bistå oss.»

»Lofva är ett, hålla ett annat.»

»I menar, riddare?»

»Jag menar, att konungen kan få det svårt nog själf i Borgholm, om de danska sända sin flotta mot honom. Men

har icke ryttaren vändt tillbaka ännu? Vi ha ju nästan midnatt.»

»Icke ännu. Det är för den skull jag vakar. Jag tänkte mottaga hans budskap, där som I själf hade gått till ro.»

»Så bida vi bägge, tänker jag. I sände väl den säkraste karlen, så att han icke låter sig fångas?»

»Därmed har det nog ingen fara. Men hör I icke hofslag utåt vägen, riddare?»

De lyssnade båda. Det var verkligen en ryttare, som i starkt traf närmade sig. Han stannade vid utposten, gaf lösen och fortsatte in i lägret. Birger Trolle skyndade emot honom.

Ryttaren satt icke ensam på hästryggen.

»Hvad är detta?» sporde Birger Trolle, som i natt-dunklet icke tydligt kunde urskilja, om det var man eller kvinna ryttaren hade framför sig. »Har du varit ute på kvinnorof?»

»Nej, ers nåde, det är bara en skullot munk, som jag infångat och fört med mig. Han lärer väl kunna gifva äskade upplysningar. Seså, vördige fader, hoppa nu af, att jag blir kvitt er välfödda lekamen, som pinat mig svårligen hela denna vägen.»

Han slängde omildt munken ifrån sig, så att denne helt plötsligt fann sig sittande på dikesrenen.

»Stig upp, vördige fader,» sade Birger Trolle, »och följ mig till tältet där borta. I behöfver icke hysa någon fruktan. Vi äro inga röfvere och hysa försyn för geistligheten.»

Munken var densamme, som Ernst von Wolthusen inne på vinstugan något hårdhänt behandlat.

»Hur kunde du fånga in honom?» frågade riddaren sakta.

Ryttaren, som lyftat af sin hjälmhufva och med afviga handen torkade svetten ur pannan, gaf till ett skratt.

»Den helige mannen befann sig visst ute på något äfventyr,» hviskade han tillbaka. »Jag såg det lysa i en koja inne i skogen ett stycke utanför staden, satt af och smög

mig dit in. Där träffade jag honom i sällskap med en vacker tös, som väl höll på att bikta sig för honom, ha ha ha! Flickan lät jag fara, men munken tog jag. Jag förstod, att han måste vara inifrån staden. Han tillstod det för öfrigt utan vidare slingringar, och då vände jag genast.»

Munken stod nu framför Magnus Green, som förde honom in i tältet.

»Vördige fader,» sade öfverbefälhafvaren, »I kommer från Visby, tänker jag?»

»Ers nåde säger rätt. Jag tillhör klostret Sankt Nikolaus och svartbrödernas orden.»

»Jag kan märka det. Vet I, om man i staden redan sport vår ankomst?»

»Ja, jag hörde själf, när riddare von Wolthusen fick bud därom.»

»Är han öfverbefälhafvare?»

»Så tänker jag nästan, ers nåde.»

»Har man mycket krigsfolk därinne?»

»Därpå kan jag icke gifva svar. Nyligen kommo där några hundra pommerska knektar, som värfvats af konung Erik.»

»Och borgarena, ha de gått under vapen?»

»Icke en enda. Men murar och portar äro väl försvarade med skytten och slangor, och man kan icke godt veta, hur det kommer att förlöpa. Men icke lärer borgerskapet utan trug gå konungen tillhanda.»

»Slottet är väl försvaradt?»

»Det tänker jag. Men besättningen lär dock icke kunna vara så stor. Största delen är lägrad ute i staden vid murarna.»

Magnus Green syntes tänka efter ett ögonblick.

»I är icke konung Eriks och hans krigsfolks vän?» frågade han.

Munken syntes öfverlägga med sig själf.

»Vi äro ju icke stridens, utan fridens män,» sade han slutligen.

»Ja visst, det vet jag, vördige fader. Men hvad skulle I säga om att förhjälpa oss till ingång i staden?»

Svartbrodern ryckte till.

»Det lärer jag föga kunna, ers nåde. Riddare von Wolt-
husen är en barsk och vaksam herre, och finge han en aning
om, att en af vårt brödraskap ginge eder till handa, skulle
han som hämnd jämna vårt kloster med jorden och stegla oss
allesammans.»

»Såvida icke vi blifva tvingade att göra sammaledes, om
I sätten eder för hårdt till motvärn,» menade Birger Trolle.
Men herr Magnus Green afbröt honom.

»Det lärer väl icke vara att få veta mycket mera af
denne,» sade han, »och det var icke stort att skryta med.
Jag borde själf hafva sändt kunskaparen, måhända han
kommit med värdefullare tidender.»

Birger Trolle bet sig i läppen af harm vid den före-
bräelse, som låg i dessa ord. Men han sade ingenting.

»Vår vördige fader stannar hos oss tills vidare,» fortfor
Magnus Green. »Vi må nu söka somna, ty i morgon tidigt
fortsätta vi marschen.»

Därmed visade han munken att taga plats i tältet, medan
Birger Trolle aflägsnade sig. Han var vred. Hade det icke
varit så långt lidet, skulle han själf hafva satt sig till häst
och ridit bort mot staden, men han insåg fuller väl det få-
fånga i ett slikt företag. Han fick därför svälja harmen och
gick till hvila.

Medan den svenska styrkan sålunda i lugn hvilade där-
ute vid Marteboträsket, var det, trots natten, lif och rörelse
både i staden och framför allt på Visborgs slott. Inne hos
konungen voro församlade Ernst von Wolthusen, Otte Snaf,
Johan van Elten och mäster Marquardus. Man öfverlade om
bästa sättet att gå till väga. Ernst von Wolthusen hade ordet
samt talade med hög och säker stämma:

»De svenske äro ingen öfverväldigande makt, högst tre tusenden, menar jag. Icke är det skäl att i översamhet vänta in dem bakom murarna, ty då kunna vi lätteligen blifva instängda både till lands och sjös, om, såsom jag tänker, de låta sina fartyg hålla sig härutanför. Min mening är därför, att vi redan i morgon gå fienden till mötes. Draga vi samman allt krigsfolket, hafva vi väl till vårt förfogande tolfhundra oförvägna karlar, som hvar för sig väl gå upp mot två af de svenske. Kunna vi så rifva upp dem, hafva vi mycket vunnit.»

De båda andra krigsöfverstarna voro af samma mening.

»Knektarna längta efter att slåss,» sade Johan van Elten, »och göra det hellre, innan fienden hunnit tära upp sina medhafda förråder. Nu finnes det utsikt till byte.»

»Så göra vi som I viljen,» sade konung Erik högtidligt, »och jag bjuder och befaller eder alltså, gode herrar, att, när I så själf finner det lägligt, gå fienden till mötes på öppna fältet.»

Mäster Marquardus stannade kvar hos konungen.

»Nu mäster,» sade Erik, »gäller det på att I visar er fintlighet. Här har I mitt bref till herr Magnus Green. Det är ännu inte synnerligen långt lidet på aftonen och I kunnen godt få honom det i handom innan morgondagen, där som han icke lägrat sig längre bort än Ernst von Wolthusen hade att förkunna. Men I förstår själf, att det måste vara hemligt för alla. Green lärer väl hafva spioner på sig som alla andra, och det vore ej rådligt, att han blefve misstänkt för att icke i allo vara sin nye herres man. Det kunde stå oss dyrt.»

»Eders nåde vet, att I kan lita på mig fullkomligt. Herr Magnus skall hafva detta bref innan morgondagen, eller I sen mig intet mer.»

»Det vore skada, mäster. Nu då det blir underhandlingar af i all tysthet, behöfver jag er mer än någonsin.»

Mäster Marquardus begaf sig på väg. Han hade en

egenhändig skrifvelse med sig till herr Magnus Green till Tidö. Dess innehåll kände han, ty det var på hans inrådan som konungen satt upp brevet.

Han gick i den halfmörka natten — det var den sista i juli månad — öfver borggården från den del af slottet, där konungen hade sina rum, förbi det nedbrända tornet »Smale Henrik», bort till skanstornet och vidare till ett halft raseradt bålverk, som benämndes Ryttaren. Under slottets första tid, visste man, hade här varit fängelse, men nu var det sedan lång tid alldeles öfvergifvet. In till dess inre förde en gammal rostig järndörr, som ingen nu mindes varit öppnad. Då Elsbeth Kreyenschok försvunnit, hade Olof Hageby yrkat på, att man skulle söka äfven här, men till och med fru Cecilia hade funnit det onödigt och Olof hade också insett det lönlösa häri. Därinom fanns antagligen ingenting annat än hopar af vittrande ben efter olyckliga fängslade stackare.

Svartbrodern ställde emellertid sina steg åt denna del af det vidlyftiga slottet. Han gick rundt bålverket och kom till en fördjupning i den mur, som löpte kring hela borgen. Det var en tämligen vid och hög nisch, en sådan som plägade tjäna till skydd åt vaktfolket. Dess golf utgjordes af några släthuggna kalkstenshällar, beroende på att här förr varit en brunn, som dock nu för länge sedan var uttorkad. Han stod ett ögonblick eftertänksam, hvarpå han lät höra en låg hvissling, två korta och en tredje med mera eftertryck. Efter några ögonblick blef en gestalt synlig, smygande fram utefter muren. Han stannade på något afstånd från mästern Marquardus, som nu försiktigt spanade sig omkring i dunklet och så närmade sig.

»Det är du, Laurentius?» hviskade munken.

»Jag själf, vördige fader.»

»Nå, allt väl?»

»Allt väl, bättre än i går. Ingen gråt, intet tjut vidare.»

»Godt. Och förplägning?»

»Ingenting felas.»

»Ingenting misstänkt?»

»Ingenting, vördige fader. Slugare spratt har jag icke varit med om. Jag skulle bara önska, att min gode herre fortare kom till måls, ty så länge lärer det väl ändå icke kunna gå på detta sätt. Man får vara försiktig.»

»Vi ha börjat, vi få också fortsätta, det må bära eller brista.»

»Ers vördighet är, Gud ske lof, gammal och van och tänker en gång på den fattige Lars.»

»Du har mitt ord, och här har du en penning att fukta strupen med så länge.»

»Försvinn, någon kommer.»

En knekt gick sjungande öfver gården, men munken och den andre stodo i skuggan och syntes icke. När han gått förbi, fortsatte mäster Marquardus sin gång till vaktornet, gaf lösen och befallning om vindbryggans nedsläppande samt gick ut ur slottet.

Vesperklockan hade, som sagdt, icke denna afton för stadens invånare gifvit signalen till hvila och ro. Ännu var det fullt med folk på de gator, där munken drog fram med kåpan djupt neddragen öfver ögonen. Man talade endast om svenskarnas ankomst. Ibland stannade han och lyssnade, men märkte någon det, teg man och kastade misstänksamma blickar på svartrocken.

Så kom mäster Marquardus till Norderport. Staffan Sasse hade vakten för tillfället. Denne kände icke svartbrodern och lät ej imponera på sig af hans befallning i konungens namn att öppna portarna för honom. Först sedan riddare von Wolthusen själf blifvit hämtad från vinstugan, dit han begifvit sig direkt från öfverläggningen hos konungen, blef mäster Marquardus utsläppt och begynte vandra uppför Norderbackar och vidare framåt Brovägen.

Han gick helt långsamt i den sommarljumma natten, och hans tankar flögo vida omkring. Han tänkte på de svunna år, för länge sedan, då han gått som en obetydlig broder i

klostret borta i Kolk, hur han blifvit af abboten sänd öfver till Gotland i ärenden för brödraskapets räkning och hur han kommit, aldeles af en tillfällighet, att råka konungen, som just då för första gången på fullt allvar dragit öfver till Gotland. Han hade stannat hos honom, hade blifvit honom allt mer outhärlig, och nu hade han drifvit det därhän, att *han* kunde sägas vara herren. Det var hans vilja, som konungen lydde, det var hans tankar han tänkte, hans ord han talade. Hans läppar logo ett föraktfullt leende, då han tänkte på denne svage, utlevade gubbe, som dock aldrig ville släppa lifvet och dess njutningar. En ynkrygg, tänkte han, denne konung. Så länge han ännu kunde ha fördel däraf, ämnade han stanna, men ginge det så, att Erik i denna striden droge det kortaste strået, skulle han nog veta att försvinna. Ty han hade sina skäl att frukta efterräkningar.

Mer än en gång hade han nog tänkt draga sina färde, men den som under årens lopp hållit honom fångslad kvar inom slottet var — Cecilia. När han inträdde i konungens tjänst, var hon ännu i sin stoltaste kvinnokraft och han hade gripits af en frätande kärlek till henne. Allt hade han pröfvat för att förleda henne, men med förakt hade hon stått honom emot. Han ville icke minnas det, ty då begynte blodet hans att sjuda. Och när hon förblifvit kall, isande och förkrossande kall, hade hans lidelse stegrats nästan till vansinne. Han hade måst gifva den utlopp för att icke förgås — och så hade han belastat sitt samvete med månet uselt dåd mot unga oskyldiga kvinnor. Men mästern Marquardus hade ett rymligt samvete, och sötman af hvad han upplefvat förtog fullväl svedan af minnena, om de någon gång ville tränga sig på honom. Han, en munk, en man, som borde försaka världen! Omständigheterna hade gjort honom därtill. Icke var det hans natur. Han kände ibland, i sina mest upphetsade stunder, en önskan att allt hvad kvinnor fanns på jorden skulle kunna samlas i en enda härlig gestalt, som

han . . . han ensam finge njuta. Nej, nej tagelskjorta och träbräns passade alls intet för honom. Svällande pauluner, mjuka kvinnohänder, det var hans trängtan . . .

Så gingo hans tankar, medan han vandrade sin väg framåt. Natten föll på allt mer och mer. Det begynte blåsa, men icke kallt, och himlen drogs öfver med moln. Det kom några regnstänk, stora och ljumma, men det blef intet af dem. Himlen tycktes ha tömt ut sig den natten, då »Smale Henrik» brann under åskvädret. Det hade blifvit röt månads-torrt och tryckande varmt igen.

Han hade lång väg för sig, och när han nått Bro kyrka med den stora stenkalken, skyndade han på siegen. Han visste icke, hvar han skulle träffa svenskarna, men han fick låta slumpen leda sig.

Slutligen hörde han gnäggandet af hästar i den tysta natten. Han stannade och lyssnade. Ditåt måste lägret vara. Och han fortsatte i riktning af de förnumna ljuden, som då och då upprepades. Till sist stannade han. Han såg i den gryende dagern en skiltvakt stå stödd mot sin hillebard, antagligen under ett försök att få sig en lur i smyg.

Mäster Marquardus fann det klokast att fortsätta, som om han ingenting sett, och låta sig fångas för att sedan begära blifva förd till öfverbefälhafvaren. Han fortsatte alltså och hade nära nog kommit skiltvakten in på lifvet, innan denne märkte honom.

»Hallå, där!» ropade knekten, litet yrvaken, »hvad är det för en som går här och slår i skumrasket. Stanna!»

Svartbrodern lydde och soldaten kom närmare.

»Hååå, en munk! En till! Mätte vara godt om sådana där svartrockar här. Hör på, min vördige fader, hvarthän ämnar han som längst ställa sina steg?»

»Hvem är ni, och hvarför står ni på post här,» frågade mäster Marquardus med väl spelad öfverraskning.

»Jaså, ni tycks ingenting veta. Nå, det kan jag förstå. Men eftersom vi nu råkats, kan ni ju stanna och göra mig

sällskap så länge, tills det blir dager, så skola edra egna ögon säga eder, hvarför jag finns här.»

»Nej, min gode vän, det ämnar jag icke. Jag är en fridens man, som befinner mig på väg till ett af mina skriftebarn, som låtit kalla på mig. Får min väg icke gå här, viker jag väl åt annat håll. Det skulle väl icke till äfventyrs vara de svenske, som ligga här och om hvilka jag ryktade något, när jag lämnade staden.»

»Å nej, ni slipper visserligen icke så lätt, vördige fader,» skrattade knekten, som nu blifvit fullt vaken. »Vi ha våra befallningar.»

Han hvisslade gällt ett par gånger, och efter några minuter kommo inifrån busksnåren vid vägkanten ett par andra knektar framskyndande.

»Här är en munk igen,» sade skiltvakten. »Tagen hand om honom och låten herr Birger känna honom på hans puls.»

»Herr Birger, hvem är det?» frågade mäster Marquardus.

»Riddare Birger Trolle, om I vill veta det, munk.»

»Så är då han eder befälhafvare?»

»Ja.»

»Men jag menar, jag hörde ett annat namn nämnas i staden?»

»Så var det kanske herr Magnus Green.»

»I har rätt, jag minns det nu. Är det så, att han är öfverbefälhafvaren, kunnen I så godt föra mig till honom, där som jag icke får gå min väg, då jag intet har att skaffa med eder.»

Knektarna sågo på hvarandra. Skiltvakten sade:

»I fån föra honom, hvart fammingen I viljen. Jag har gjort min skyldighet och lämnar honom nu åt eder. I hafven väl fått befallningar.»

Den ena knekten lade sin hand på svartbroderns skuldra.

»I kan följa mig och vi skola se till att föra eder till herr Magnus Green, men I får vänta, till dess morgondagen faller på.»

»Det likar mig intet. Man väntar mig långt härifrån. Kunnen I intet släppa mig, beder jag eder att genast föra mig till den riddaren I nämnde, att jag må få tillåtelse att åter begifva mig i väg.»

Under det mäster Marquardus med knekten gick inåt lägret, spanade han bakom den neddragna kåpan nyfiket omkring sig. Men han såg icke mycket. Karlarna lågo här och där i grupper utsträckta på marken, han hörde hästarnas gnäggningar och såg på afstånd trossen och några grofva skytten.

De gingo bort till tältet, där Magns Green antagligen nu sof som bäst. Det gick vakt där utanför och denne tilltalades nu lågmäldt af svartbroderns följeslagare med den påföljd, att öfverbefälhafvaren genast stack ut hufvudet genom tältöppningen och sporde, om något var å färde. Då han fick syn på munken, steg han ut.

»Ännu en!» sade Magnus Green också. »Det ser ut, som om munkarna här skulle vara ett svåra nyfiket släkte.»

Knekten omtalade, att svartbrodern hade sagt sig vara på väg norrut och att han af en händelse råkat i närheten af lägerplatsen.

»Jag har anhållit att oantastad få draga mina färde, men det har nekats mig,» sade mäster Marquardus, och i detsamma lade han fingret på munnen på ett så menande sätt, att Magnus Green märkte det och blef uppmärksam.

»Du gjorde rätt att föra den vördige fadern till mig,» sade han åt knekten. »Du kan gå nu, jag skall själf taga hand om honom.»

Då de blifvit ensamma, i det vakten respektfullt stannat på något afstånd, sade Magnus Gren:

»Låt oss gå in i tältet. Måhända kan I hafva något att meddela mig utöfver hvad han förmådde, som nu ligger där snarkande.»

Han pekade på den däste klosterbrodern, som låg på

rygg i gräset och sof med munnen vidöppen. Mäster Marquardus sparkade till honom, men han förblef okänslig.

»Han stör ingen,» sade han.

Magnus Green hade satt sig ned på sin tältstol, Marquardus Steen blef stående framför honom.

»Har jag gissat rätt? I kommer intet af en slump,» sade riddaren.

Mäster Marquardus nickade samtyckande.

»Värdes eders nåde säga mig, om I ären riddaren Magnus Green till Tidö?» sporde svartbrodern.

»Det är jag; jag ser I känner mitt namn. Hvem är I då, vördige fader?»

»Jag är secretarius och advocatus hos hans höga nåde konung Erik.»

»Å, så, då torde jag hafva hört talas om eder, herr secretarius.»

»Förmodligen af herr Bengt Stensson.»

»I sade det, justament af herr Bengt. Så har I måhända något särskildt att mäla mig.»

»Jag har så, eders nåde. Tillåt, att jag lämnar åt eder detta handbref från min herre konungen, hvilken satte det upp, så snart eder ankomst ryktades. Skulle eders nåde därutöfver önska något att veta, står jag eders nåde med all flit till tjänst.»

Herr Magnus Green tog brevet med det vidhängande sigillet, bröt det och läste. Svartbrodern iakttog, så godt den ännu något skumma dagern i tältet tillät, riddarens ansiktsuttryck. Han läste långsamt och om igen och då han slutat samt gömt brevet innanför sin rock, frågade han:

»Känner I till innehållet i detta bref?»

Mäster Marquardus böjde jakande på hufvudet.

»Så har I förmodligen rådt konungen till detta.»

»Hvarför tror eders nåde så?»

»Emedan detta är ett djärft spel af eder, och jag tilltror icke den gamle konungen slikt af egen drift. I vet måhända

icke, att jag kommer hit med befallning att taga både staden och slottet samt jämna det med jorden, om så tarivas.»

Munken log hånfullt.

»Det lärer allt vara ett godt stycke väg mellan befallningen och dess verkställande, menar jag. Som eders nåde vet, äro både staden och slottet väl bemannade. Icke lär konung Karl bringa ett slikt företag till slut med denna styrkan.»

»Hvad vet I om den?»

»Jag har ögon att se med, eders nåde. Och jag vet, att hans nåde konungens vänner icke tillåta, att honom sker någon nesa. Därför vore det ju bäst, om allt kunde ändas till båda parternas honnör.»

Magnus Green tycktes tänka efter några ögonblick.

»Jag har befallning att föra konungen fångslad till Borg-holm,» sade han och såg på mästern Marquardus.

»Och det är eders nådes mening ock?» sade munken med ett tvifvelsamt leende.

Riddaren brusade upp.

»Hvem tar I mig för? Jag står här som konung Karls betrodde man...»

»Och hans vän äfven?» inföll mästern Marquardus och såg skarpt på riddaren. Denne slog ned blicken.

»Nå, hur är eder mening?» frågade han retligt.

»Eders nåde lärer väl hafva sett den af brefvet. Först skulle min höge herre önska att komma personligen till tals med eders nåde i all hemlighet, och sedan...»

»Ja, och sedan?»

»Sedan månne väl en öfverenskomst kunna träffas.»

»Ja visst, och jag stånda här såsom den där svikit min herre och konung. Vet I, mästern secretarius, gjorde jag rätt, skulle jag låta slå eder i järn, till dess att jag finge någon bra fångelsehåla att kasta eder i, för att I där i ro månne få tid att öfvertänka de vackra planer I synes mig hysa.»

Mästern Marquardus förblef alltjämt lugn och kallblodig.

»Tiderna förändras,» sade munken. »Det var en gång, då I, herr Magnus Green, icke hyste några skrupler gent emot marsken, som nu mot urgammal lag tillvällat sig kronan och sedan skyndar att vilja roffa åt sig den förläning, som konung Erik mottagit i vederlag för hvad han afstått.»

»I synes mig gå på sidan om saken, mäster secretarius, och I lär dessutom föga veta hvad jag tänkt och icke tänkt.»

»Törhända, men jag vet i stället hvad I handlat, riddare. Jag vet bland annat, att I med denna eder egen hand velat höja dolken mot marsken en gång, då han intet ondt anade.»

Riddaren bleknade.

»Där sade I en lögn!» utbrast han.

»Jag gjorde det intet, I veten det lika godt som jag. Det må nu vara eder ensak, och jag kan till och med beklaga, att I icke fullföljde edert uppsåt, så som sakerna nu gestaltat sig. Jag ville endast visa eder, riddare, att konungen haft sina skäl att med förtroende vända sig till eder i denna sak. Fuller väl förstår jag, att I icke kan afbryta detta fälttåget. Låt det så gå sin gång. Men I kan draga ut därpå. I kan lämna konungen tid att sansa sig, att samla hjälp och bistånd. Danskarna se intet med blida ögon, att marsken besätter Gotland. Det kunde tilläfväntys komma stora ting af detta lilla. Jag tänker, att icke minst I själf, herr riddare, skulle hafva godt af att komma till tals med konungen.»

»Och I menar, att jag skulle utan vidare gifva mig in i den räflyan, där han bor? Då farer I ville, mäster. Jag är klokare än så.»

»I fruktar svek, herr Magnus Green?»

»Ja, där konung Erik är med, har jag skäl därtill.»

»Det vore ju föga klokt att handla, som I föreställer eder. Nej, I kan vara så rolig, riddare. Allt skall gå ärligt till. Jag för eder om natten in i staden, och innan morgonen är I därifrån igen. Ingens vetskap tarfvar det.

Jag skulle vilja taga det budet med mig till min höge herre, att herr Magnus Green aktar att möta honom, så snart omständigheterna det medgifva.»

»I tänker föra budskapet åter ofördröjligen?»

»Jag har så lofvat.»

»Då lofvade I mer än I mäktade hålla, ty tills vidare stannar I här, mäster.»

»I behållen mig kvar, riddare?»

»Ja, så gör jag. Det lärer vara det klokaste. När vi komma framför murarna af staden, skall I få veta mitt svar.»

Mäster Marquardus höjde på axlarna.

»I gör som eder lyster, riddare. Jag kan godt vänta. Den konsten förstår jag och jag vet, att man därmed mången gång vinner mera än med brådska och hastverk.»

Magnus Green ropade åt tältvakten att tillsäga den knekt, som fört munken från förposterna, att åter beledsaga honom till trossen, där han borde hållas kvar och bevakas.

Så snart solen begynte stiga öfver trädtopparna i österled, smattrade signalhornen i svenskarnas läger. Knektarna voro flinkt på benen, vapnen ordnades, hästarna passades och efter en timme var truppen på väg till Visby. Mäster Marquardus sökte från sin plats på en af trossvagnarna beräkna härens storlek och han kunde icke uppskatta den till högre än två tusen man.

Efter några timmars marsch fick man från de norra åsarna syn på staden, som badade i morgonsolens rika ljus. Där lågo de grå, krenelerade murarna med sina hängtorn mellan de jordfasta högre tornen, där sköto tornspiror från kyrkorna upp mellan lummigt löfverk och tegelröda tak. I tornen stodo tydligen spejare med vaken blick, ty knappt hade de svenskes blanka harnesk och hjälmar blifvit synliga, där skogens gömmande träd slutade, förrän stormklockan i tyskarnas Sankta Maria började ringa. Den ljud med stark och mäktig klang ut i den stilla, solvarma luften. Den svenska hären gjorde halt, och Birger Trolle red hän till

herr Magnus Green, som stannat öfverst på åsen och såg in öfver staden.

»Det var ju eder mening, riddare,» frågade herr Birger, »att vi skulle lägga oss här och kasta upp förskansningar?»

Herr Magnus Green bejakade med en hufvudböjning frågan.

Och strax därpå blef det ett rörligt lif bland de svenske. Vapnen lades åsido af alla utom en spridd vaktkedja; spadar och hackor kommo fram ur trosskärrorna och i täta grupper började knektarna förskansningsarbetena. Till läger hade valts en öppen platå, öfver hvilken vägen norrut gick, så att svenskarna behärskade denna tillfartsled. Bakom låg skogen som skydd, och på framsidan mot stadsmuren uppfördes nu tre jordvallar, som bundos samman med skanskorgar af ris och skifviga kalkstensblock, hvilka med lätthet brötos från berget, som här och där bland den tätt växande ljungen låg i öppen dag.

Herr Birger Trolle ledde med stor fart befästningsarbetena. Han red omkring, drifvande på och uppmuntrande, och mot middagstiden hade vallarna fått den tillräckliga höjden. Nu kunde man börja på att lägga allvar i leken.

Man låg icke längre bort från staden, än att man kunde grant iakttaga, hur dess försvarare då och då blefvo synliga ofvan murkrönet. Men inga fientligheter ägde rum. Visserligen susade från tornet en och annan stålskodd pil, men de möttes med högljudda skratt af de svenske, som togo detta för ett godt skämt allenast.

Och så låg man denna dagen ut i overksamhet på ömse sidor, lurande dock den ene på den andre.

6.

Elsbeth.

Riddare Ernst von Wolthusen brann af stridslust. Han stod själf uppe i ett af tornen och betraktade svenskarnas anmarsch samt ville, så snart de blefvo synliga, göra ett utfall.

»Hvarför låta dem forskansa sig?» frågade han häftigt.

»Det blir då svårare att tillintetgöra dem. Nu skola mina knektar vända upp och ned på dem som vore de barnungar.»

Men Otte Snaf och Johan van Elten voro icke af samma åsikt. De hyste icke denna ringaktning för fienden, utan ansågo det bättre, att man inskränkte sig till försvar bak murarna. Det sättet vore säkrare. Svenskarna skulle nog själfva anfalla och lida mest därpå.

Förtretad måste von Wolthusen gifva med sig, och däraf kom det sig, att de svenske fingo ostörda utföra sina forskansningsarbeten. Men riddare Ernst von Wolthusen kunde icke låta bli att på något sätt gifva luft åt sin ilska. Bland de pommerska knektarna fanns ett antal skickliga bågskyttar.

»Gif dem en pil mellan rebenen!» sade han åt Staffan Sasse. »Pigga upp dem ni andra där också.»

Men pilarna flögo utan att träffa, och knektarna tröttnade snart på leken.

Natten föll på. Ernst von Wolthusen satt i mästern Didriks vinhus och drack.

»Jag håller intet detta ut!» skrek han och slog handen i bordet. »Hvarför har jag sex hundra duktiga bussar under mitt befäl? Är det för att vi skola ligga här och trycka som förföljda harungar? Nej, de andra må göra hvad de vilja, ligga och grisa bak sina portar. Jag går ut!»

Och han klef med dundrande steg ned till sin lägerplats, där knektarna lågo på marken och sofvo.

»Sasse,» sade han, »hvad säger du om ett nattligt utfall? Det är mörkt ännu ett par timmar, innan månen går upp. Vi skulle kunna smyga oss helt nära förskansningarna och sedan taga ett nappatag.»

Sasse hade ingenting däremot, och utan trummor eller horn väcktes knektarna och fingo befallning att göra sig redo till ett utfall. Man skulle smyga sig ut ur portarna, uppför höjderna så tyst som möjligt och så på riddarens gifna signal storma förskansningarna.

Knektarna, som af den långa överksamheten riktigt kommit att längta efter omväxling, visade sig lika ifriga som sin befälhafvare.

Så tyst, att ingen af de närboende ens märkte det, gjorde de sig redo samt gingo ut genom de öppna portarna, vid hvilka endast en mindre vakt lämnades kvar. De höllo sig i smärre grupper tillsammans, smögo genom gräs och buskar, kröpo på magen, tassade som listiga kattor. Natten var mörk, himlen molndiger, luften stilla, så stilla, att Ernst von Wolthusen kunde höra de svenska skiltvakternas steg mot de skrofliga kalkstenshällarna. Ingen yttrade ens en hviskning. De olika grupperna sågo icke hvarandra, men alla hade fått order att rikta anfallet mot den mellersta förskansningen.

Men plötsligt höjdes ett rop från en af skiltvakterna, som stod vid kanten af ett klipphåll, långt framme. En af de pommerska knektarna, som höll på att krafla sig upp för höjden, hade snafvat och föll, därvid i hastigheten utstötande en högljudd ed. Ropet ekade i natten, det upprepades af nästa post, och innan de anfallande hunnit tänka sig om, smattrade bak skansarna trumpeter och larmtrumman ljud. Då låg den svenske knekten utsträckt på marken med en pil i bröstet.

När Ernst von Wolthusen märkte, att man upptäckt ska-

ran, höjde han ett maningsrop, och nu reste sig knektarna öfverallt och stormade hurrande mot skansarna. Men de svenske, som sofvo med vapen vid sidan, voro redan på benen. Riddare Birger Trolle, som genast vaknat vid första trumpetstöten, skyndade ut, och hans kommandoord samlade svenskarna genast.

»Ut att möta dem på berget!» ropade herr Birger, och under hurrarop störtade de svenske emot de pommerska knektarna. Man var så alldeles inpå hvarandra, att bågarna icke funno någon användning, utan svärd och pikar svängdes och stöttes. Terrängen var fördelaktig för de angripna. Bergafsaterna gingo terrassformigt ned mot stadsmuren, och skara efter skara vräktes eller tumlade under handgemänget utför. Skrik och vilda eder haglade, de som tumlat ned reste sig ofta oskadade och ryckte an igen. Det blef till sist mera en brottnig man mot man, trupp mot trupp. Och under tiden fortforo trummorna och trumpeterna att skrälla.

Inne i staden vaknade man med förskräckelse. Hvad var å färde? Otte Snaf och van Elten förstodo till en början icke hvad som pågick, förrän ett bud, som sändts längs muren till norra porten kom springande tillbaka och mälde, att Ernst von Wolthusen gjort ett utfall med sina knektar.

»Den dumdristigel» utbrast Otte Snaf. »Men nu är det skedt, och vi må söka att bistå honom.»

Order sändes till bevakningen vid Söderport äfven, och det töfvade icke länge, förrän ytterligare sex hundra knektar med stormsteg ilade mot stridsplatsen. Under höga uppmuntlingsord till de vikande kamraterna skyndade de an, och fäktningen tog förnyad fart.

Men om riddare von Wolthusen verkligen trott, hvad han sagt, att det skulle vara en barnsak att vända upp och ned på de svenske, fick han röna motsatsen. De anfallna värjde sig tappert framför vallarna, angriparna vunno icke ett steg framåt.

Främst bland sina män stred den harneskklädde herr

Birger Trolle. Hans höga gestalt reste sig ur stridsvimlet och för hans hugg tumlade mer än en pomrare till marken. Förbittringen steg på ömse sidor. Nu gick månen ur moln, så att fiende blef synlig för fiende, och kampen blef mera kallblodig. Den pågick väl ett par timmar, och då stadsknektarna syntes vackla, gjorde herr Birger ett häftigt anfall med folk, som han hittills haft bakom vallarna. Då drogo sig de pommerske tillbaka och striden upphörde. Några pilar susade från ömse hållen, och undertryckta rop gåfvo till känna, att de ibland träffade. En förföljelse ansågo de svenska befälhafvarna icke tjäna till något, utan då stadsknektarna tågade af med sina sårade, drogo svenskarna tillbaka inom sina vallar.

Manspillan var icke stor. Svenskarna räknade endast ett tiotal döda och några sårade. Det hela hade varit mera en brottning än en egentlig strid. Men man hade fått mäta sina krafter.

Då knektarna kommo åter till staden, var där fullt lif och rörelse. Underrättelsen om striden ute på Norderbackar hade hastigt spridt sig, och man hade från alla håll rusat ut för att riktigt få besked om hvad som stod på. Så snart allt hvar slut, begaf sig Otte Snaf genast till slottet, där han egentligen var befälhafvare, men så länge staden ännu befann sig i konung Eriks våld, behöfde Visborg intet särskildt försvar utom den vanliga vakthållningen.

Konungen var upprörd och orolig. Hela dagen hade han ifrigt väntat mästern Marquardus, som icke kom. Åt ingen hade han nämnt, att han sändt honom bort. Hvad hade det blifvit af honom? Konungen hade till den grad vant sig vid svartbroderns deltagande i alla göranden och låtanden, att han kände sig rent af handfallen nu, då han var borta. Och så den nattliga striden. Den hade ännu mera ökat hans oro.

Det var därför med stor ifver han befallde Otte Snaf till sig och af honom mottog redogörelse för hvad som till-

dragit sig. Men riddaren kunde intet meddela om hvad som mest intresserade konungen, mästare Marquardus' öde, ehuru Erik icke i samtalet nämnde honom, utan listigt sökte ändå fråga ut riddaren.

Svartbrodern gick det emellertid ingen nöd på. Han bevakades vid svenskarnas tross och behandlades väl. Då striden utbröt, tänkte han, att han skulle kunna smyga sig undan, men icke ens då släppte man honom ur sikte. När allt var slut, befalldes vakten att föra fången till öfverbefälhafvaren.

Magnus Green var mycket vredgad.

»Hvad,» sade han, »har I att förmåla om detta anfallet?»

»Intel, herr riddare,» genmälte munken, »annat än att jag tror det hafva varit den hetsige herr von Wolthusen, som intet kunnat hålla sig i styr. Men så har han ju undfångit sin näsbränna.»

Magnus Green syntes tänka efter en lång stund och sade slutligen:

»Nå, om jag nu samtycker till att träffa konungen, hvad så?» Svartbrodern log omärkligt.

»Jag visste, att herr riddaren skulle inse det kloka i förslaget. När vill I, att jag ledsagar eder?»

»Sakta, så långt äro vi ännu intet. Jag frågar, hvad följden skall blifva af en underhandling?»

»Det lärer väl komma an på hur den bedrifves, menar jag. Och en god rådgifvare lärer hvarken hans nåde eller riddaren komma att sakna.»

»I menen eder själf, mästare secretarius?»

»Nej, jag syftar nog till en annan, som herr riddaren visserligen intet skall hafva något emot att lyssna till.»

»Hvem menar I så? Ut med språket!»

»Herr Bengt Stensson.»

Magnus Green såg öfverraskad på munken.

»Herr Bengt Stensson här på Gulland?»

»Ja, samma dag som jag lämnade slottet, lopp under-

rättelse in med en af hans nådes fartyg, att herr Bengt aktade som samma dag skeppa sig in från Östgötaskären med hans nådes skeppare Hans Prusse för att gå till Gulland, och därför tänker jag, att han nu bör vara här i detta laget.»

»Såvida han ej blifvit uppbringad af våra galejor därute till hafs.»

»Tro intet det, herr riddare. Prussen är icke den karl, som låter sig taga i brådkastet.»

»Nå, där som jag nu skulle besluta mig för att besöka konungen, när skulle det då ske?»

»Lägligast blefve att vänta dagen öfver, till dess skymningen åter faller på. Då skall jag utan äfventyr ledsaga herr riddaren in i staden.»

»Så må I göra det, mäster. Jag vill intet lämna något medel oförsökt att i godo göra upp denna sak. Kan jag utan svärds slag få konungen att uppgifva Gulland, tör det hända, att jag kan bjuda honom ett nog så godt vederlag.»

Följande dag gick utan att någonting anmärkningsvärdt inträffade. De båda fienderna höllo sig i overksamhet. Detta var icke i herr Birger Trolles smak. Hvarför hade man grofva skytten, om ej för att anfälla murarna! Han hade spanat rundt omkring dem och han visste, att därinnanför funnos inga slangor! De, som konungen ägde, funnos till försvar af Visborgs slott. Han meddelade också Magnus Green detta, men fick ett afböjande svar. Då det gällde en belägring, förlorade den belägrande ingenting på att vänta. Man höll ju staden så godt som innesluten både från land- och sjösidan, ty uppifrån de höga nordliga backarna kunde man understundom se de svenska galejornas hvita segelmassor. Och då herr Birger fortfarande höll på, att något borde företagas, fick han sträft till svar:

»I är icke den som här befaller, herr riddare, utan det är jag. Och jag har pröfvat slika duster, medan I ännu

gick i kolt, så att I får tillgifva mig, om jag i dessa stycken handlar efter min egen mening.»

Och därvid blef det.

Då kvällen åter sänkte sig öfver staden Visby och de svenska trupperna gått till hvila, lät herr Magnus Green ånyo hämta mästern Marquardus.

»När tider blir, är jag villig att följa eder,» sade han.

Munken fick en af riddarens kappar öfver sig, och inemot midnatt gingo de båda ut ur lägret. De togo en omväg, så att skiltvakterna icke behöfde passeras, samt vandrade öfver den kuperade marken rundt staden till den södra porten. Munken klappade på, och efter några tysta underhandlingar öppnades det för honom och riddaren, hvar på de utan dröjsmål begåfvo sig upp i slottet. I mörker reste sig murarna och tornen väldigt spöklika, och hvart herr Magnus Green blickade, såg han tempeltornens silhuetter svagt afteckna sig mot natthimmeln.

Vid rasslet af den fallande vindbryggan skyndade Otte Snaf, som befann sig inom borgen, till slottsporten.

»Det är jag, herr riddare,» hviskade munken, »och jag för med mig en god vän. Vet I, om konungen ännu gått till sängs?»

»Nej, hans nåde befinner sig ute i trädgården med herr Bengt Stensson.»

»Han har sålunda kommit lyckligt hit. Följ mig, herr riddare,» vände sig munken till Magnus Green, »jag ledsagar eder genast till konungen.»

Följda på något afstånd af Otte Snaf, som misstänksamt betraktat den i en vid kappas insvepte följeslagaren till munken, vandrade de båda öfver borggården, genom ett lågt hvalf i muren och så upp de två trappstegen till trädgården. I trädens grenar brunno ljus i lykter af oljadt papper. Konungen och hans gäst sutto i skuggan samtalande.

»Vill I stanna här ett ögonblick, riddare, skall jag an-

mäla eder hos hans nåde,» sade svartbrodern och steg fram mot konungen.

Denne for häftigt upp vid åsynen af den kappsvepta gestalten, och då munken slog tillbaka den vidlyftiga kapuschongen och han i det svaga månskenet såg, hvem han hade framför sig, drog han en suck af lättnad.

»Å, det är I, Marquardus! Jag tänkte, att I hade spått sant i hvad I sade, när I drog bort. Hvad har I att förmäla?»

»Jag är i följe, eders nåde.»

Konungen spanade genom dunklet och fick syn på Magnus Green, hvilken stod på något afstånd.

»Riddaren?» hviskade han.

»I säger det, eders nåde, riddaren är med mig.»

»Så bed honom träda fram. Han råkar här en gammal vän.»

Mäster Marquardus bugade sig för herr Bengt Stensson.

Herr Magnus Green trädde nu fram till konungen, afkastade sin kappa och stod där i sin rika rustning.

»Välkommen, herr riddare,» sade konungen. »Jag tackar eder för eder välvilja att lyssna till hvad jag tillskref eder. Tagen plats, riddare, så få vi talas vid. Men det är dock intet brådare, än att I godt kan hafva tid att hälsa på herr Bengt Stensson, hvilken i dag kommer hitöfver som min gäst och rådgifvare.»

Herr Bengt Stensson reste sig och räckte handen åt Magnus Green.

»Icke trodde jag, då vi i våras råkades på Göksholm, att vi nästa gång skulle träffa samman här,» sade han.

Magnus Green hälsade något tvunget på grund möjligen af konungens och mäster Marquardus' närvaro. Han slog sig emellertid ned vid stenbordet, där det rehnska vinet var framsatt.

»Jag tackar eder, herr riddare,» upprepade konungen, »för att I kommit hit. I känner, tänker jag, min ställning,

och vet att jag intet estimerar de anspråk, som de svenske göra på denna ö. Den är mig gifven som ett ringa vederlag för hvad jag frivilligt — märk frivilligt — afstått i land och makt. Detta är en klar och oomtvistlig sak, och jag menade, att en sann riddersman skulle något tänka härpå.»

»I menar, eders nåde,» genmälte Magnus Green, »att detta kriget är orättfärdigt?»

»I sade det, riddare.»

»Så lærer det väl alltid finnas en af två stridande parter, som anser om kampen. Konung Karl...»

»Jaså, I kallar honom ock en konung?» inföll Erik hånligt.

»Därtill är han krönter, och jag har själf hyllat honom.»

»Nödd och tvungen, ja,» inföll herr Bengt Stensson.

»Men jag har intet hyllat honom. Han visste det, och jag fruktade att han ämnade tvinga mig, och därför begaf jag mig hit till Gulland. Nej, Magnus Green, den hyllningen kom intet från hjärtat.»

Green svarade icke på detta. I stället fortfor han:

»Konung Karl har icke velat beröfva eders nåde hans rättigheter. Svenska kronan anser sig hafva rätt till ön på grund af rikenas fria och öppna uttalanden, att den af ålder dit hört, men den vill icke lämna eders nåde utan vederlag.»

»Det skulle förnöja mig att höra, hvori det vederlaget är bestående.»

»Det hafver jag fuller rättighet att säga eders nåde: Borgholms slott med samtliga tillhörande kungsgårdar och land.»

Konung Erik bet vredgad ihop tänderna.

»Och det vågar han bjuda mig, han, marsken!» utropade han. »Borgholm och Öland som vederlag för detta slott och denna rika ö midt i hafvet. Detta är dock ett konungarrike. Jag har mitt krigsfolk, jag har min flotta liksom förr. Men där — på Öland! Jag skulle leds ihjäl. Jaså, herr riddare, var vederlaget icke ett annat, då betackar jag mig.»

Magnus Green reste sig.

»Jag visste ju,» sade han litet högdraget, »att det icke kunde komma någonting ut af ett sammanträffande, det var ock min utsago till eders nådes sändebud, svartbrodern där.»

Mäster Marquardus steg bugande fram.

»De gode herrarna synas mig gå ganska mycket på sidan om saken,» sade han. »Efter min mening var det icke detta, som skulle underhandlas om.»

»Hvad då?» sporde Magnus Green.

»Om hur detta fälttåget bäst månne kunna bedrifvas utan för stor blodsutgjutelse och manspillan.»

»Så, han är ömhjärtad, mäster secretarius!» skrattade Magnus Green lätt.

Nu tog herr Bengt Stensson till orda.

»Magnus Green,» sade han, »mig tyckes, att hans nåde handlat rätt däri, att han bad att få er till tals. I vet lika väl som jag, att det i detta stycket mera är marskens personliga agg, som drifver honom, än rikets önsknings och fromma. I säger, att Gotland af gammalt hörer Sveriges rike till. Därom vill jag intet tvista. Men hvad jag vet är, att icke lära danskarna lämna det i de svenskes händer godvilligt. De säga med lika rätt, att de hafva anspråk på landet. Hvad måste sålunda blifva följderna af, att I bemäktigar eder ön — om det nu kunde lyckas? Ingenting annat än kif och strid. Får däremot hans nåde konung Erik sitta här, blifver det som det varit hafver. Ett krig med danskarna nu skulle förvisso samla folket än mera kring marsken, och det lär I vilja lika litet som jag.»

Magnus Green satte sig ånyo.

»Ja, det vill jag ingalunda fördölja, att icke hafver jag af själ och hjärta gått i kung Karls tjänst. Omständigheterna hafva bragt det därhän, såsom fallet varit med mången i Sveriges land. Men jag är dock en riddersman, och till svek mot hvem det vara månne är jag icke beredd.»

»Hvem talar om något svek!» utbrast konung Erik.

»Nej, herr riddare, I kan så godt hålla eder tro och lofven till marsken, det vill ingen hindra eder. Men är I icke hans vän, är i stället herr Bengt Stensson eder vän, så lära vi väl öppet och ridderligt kunna talas vid om...»

»Om hvad?» afbröt riddaren.

Konungen syntes skrufva på sig, synbarligen tvehågsen om hvad han skulle säga. Men då kom mäster Marquardus honom till hjälp.

»Eders nåde menar, tänker jag, alldeles detsamma som jag tillät mig nämna för herr riddaren i går.»

»I sade det, mäster,» inföll konungen med lättnad, ehuru han icke alls kände, hvad det var mäster Marquardus sagt Magnus Green.

Riddaren satt tyst, och herr Bengt Stensson tog till orda.

»Jag vill minna eder blott om en sak», sade han. »Minns I, Magnus Green, den gången, då I träffade marsken vid Fogelvik?»

Magnus Green ryckte till.

»Jag ser,» fortfor Bengt Stensson, »att eder hågkomst icke fallerar. Så som marsken då behandlade eder, undras det mig icke, att dolken satt löst i sin skida hos eder. Och den mannen, som skymfat eder, som därtill stal från eder den kvinna, I satte pris på, den mannen vill I nu gå till-handa! I vet ju, Magnus Green, att vi, hans fiender, icke äro få, och, sanna mina ord, kronan kan lika lätt ramla af hans hufvud, som den kommit dit. Vill I vara en af de våra, eller har I så litet stolthet, att I vill äta nådebröd hos den som kränkt eder?»

Riddaren slog handen i bordets stenskifva.

»Då kännen I mig litet, om I det tron,» utbrast han. »Men jag hafver dock frivilligt åtagit mig detta fälttåget, och jag är en riddersman, som ingen skall förebrå att han svikit sitt ord.»

»Men det är ju sagdt, att härom är icke fråga. Drag ut på tiden, Magnus Green. I skall få se, att marsken får

det svårt nog att lämna eder hjälp, och med det folket I har blir det svårt att komma till vägs.»

»Icke lofvar jag något, men jag skall tänka på saken.»
Magnus Green reste på sig.

»I lämnar oss redan?» sade konung Erik.

»Ja, eders nåde, jag blefve eder tack skyldig, om I ville tillåta eder secretarius att ledsaga mig tillbaka till lägret.»

»Om I intet hafven däremot, gifver jag eder i följe en riddersman, herr Otte Snaf, höfvitsman på slottet. Jag har mycket att afhandla med mäster Marquardus och . . . mäster, I kan kalla herr Otte Snaf,» sade konungen.

Munken kom snart tillbaka med riddaren.

»Otte Snaf,» befallde konungen, »I ledsagen denne herre, riddaren Magnus Green, välbehållen och i hemlighet ut ur staden och lyder i öfrigt hans befallningar.»

»Så slår jag följe,» sade Bengt Stensson. »Man har alltid mycket att tala med en gammal vän. Därför önskar jag eder en god natt, eders nåde.»

De båda riddarna bugade sig för konungen och aflägsnade sig, föregångna af Otte Snaf.

Konung Erik och mäster Marquardus voro allena.

»Nå, mäster,» begynte konungen omsider, »I har ingenting på edert samvete att mäla för eder herre och konung?»

»Eders nåde hafver både sett och hört utfallet af min sändning.»

»I är en listig skälm, mäster.»

Munken bugade sig.

»Och I hafven förtjänat min onåd,» fortfor konungen.

»Nu förstår jag intet eders nåde.»

Konungen skrattade och det låg hån i skrattet. Mäster Marquardus började draga öronen åt sig.

»I går krokvägar,» vidblef konungen, »I försöker att gå förbi mig i edra göranden och låtanden. Jaså, mäster secre-

tarius och advocatus. I hade ändå ett finger med i spelet, då skön Elsbeth försvann.»

Mäster Marquardus ryckte till, som om någon stuckit honom.

»Hvad . . . hvad . . . eders nåde!»

»Se så, krumbukta icke längre, mäster! I trodde väl, att jag var nog enfaldig att tänka, det en människa på detta sätt kunde försvinna. Dumheter. Jag förstod genast, att icke allt stod rätt till, och jag hade nog mina misstankar på eder, ehuru eder helighet och oskyldiga utseende gjorde mig tvifvelsam. Såå, I är en libertin, vördige fader, I är glad i sköna kvinnor! Ja, ja, i det lugnaste vattnet gå de största fiskarna. Men den gången spelade I ett för djärft spel, och ho vet, om det icke kan sluta olyckligt för både eder och mig. Nu är det emellertid gjordt, och I får bära följderna. Men här måste hållas tyst; hvad som är dödt får vara dödt, här gifves ingen annan utväg.»

»Eders nåde talar så underligt . . .»

Men nu blef konung Erik vred.

»Tror I, mäster, att jag är en narr. Jag har sett flickan, säger jag, jag, men ingen annan. Jag hörde edert samtal med edert kreatur Laurentius den kvällen, I gick med mitt bud till Magnus Green. Jag hade länge spionerat på eder. Och sedan var det intet svårt att leta ut hemligheten. Hvad som lyster mig att veta är, hur I kunde utföra bofstrecket.»

»Eders nåde!»

»Ja, jag säger bofstrecket. Så hade jag dock intet tänkt, att I skulle bära eder till. Jag menade, att I skulle fara fram med lämpor . . .»

»Så har eders nåde blifvit svåra ömhjärtad på senaste tiden. Jag minnes dock att I sade: med ondo eller godo. Jag har endast handlat efter befallning.»

»Lurifax!» utbrast konungen. »Tror I icke jag förstår, att I ämnade flickan åt eder själf. Därför ljög I för mig.

Vet I, mästere, att jag riktigt ryser för eder, I helige man, så gammal syndare jag än är.»

»Det har ingen fara med henne,» sade svartbrodern.
»Det borde eders nåde veta, eftersom eders nåde sett till henne.»

»Ja, I säger det, I. Så kan I följa mig genast till henne. Kanske I då får en annan tanke om eder handling. Jaså, I töfvar. Nå, måhända gingen I helst dit allena, men jag följer allt. Kom, säger jag.»

Konungen reste sig, och med sammanbitna tänder följde mästere Marquardus honom. De gingo i mörkret smygande öfver borggårdarna bort till tornet, där svartbrodern stannat och talat vid Lars om kvällen. De gingo in i murnischen och lyssnade. Men intet ljud hördes.

Hela slottet sof.

»Tag upp stenen,» befalldes konungen.

Mästere Marquardus böjde sig ned och trefvade med händerna. Så tog han fram innanför kaftanen en dolk, satte ned den i en springa mellan stenarna och bände upp en af dem, så att han kunde föra den åt sidan. Då stenen kommit undan, låg där ett lager af vanligt packadt grus, men därunder gömde sig en järnlucka, som svartbrodern öppnade.

»Är det i ordning?» sporde konungen.

»Ja,» svarade Marquardus vresigt. »Vill eders nåde stiga ned först?»

»Nej, I har företrädet. Kanske I annars kunde finna på det orådet att smälla luckan igen öfver mig och låta konung Erik försvinna lika underbart som Elsbeth. Gå, gå, jag känner vägen själf, så att I behöfver intet bekymra eder.»

Mästere Marquardus lydde. Han gick utför den trappa, som ledde ned under jorden. Den var brant och trång, stegen utgjordes af groft tillhuggna block, som voro våta och slippriga af fukt. Det kostade tydligen mycket på den gamle stelbente konung Erik att följa, men han höll tappert efter, ehuru pustande. Trappan var ganska lång, tre och tjuvu

trappsteg, så att man befann sig ett godt stycke under marken, när munken stannade.

»Så hafva vi ju intet ljus,» sade munken.

Men konungen framtog en liten blindlykta, lät mästern Marquardus slå eld på ett fnöske och tände talgljusstumpen innanför hornglasen.

De befunno sig i en liten trång svale, några steg lång, och vid slutet af den stodo de framför en tung rostig järndörr.

»Öppna,» befallde konungen, och munken tog fram en nyckel, som han skulle sätta i låset. Men hur han försökte, lyckades det icke.

Konungen skrattade med ett sakta skrockande, och mästern Marquardus knep vredgad ihop de tunna läpparna.

»Nå, lyckas det intet, mästern?» frågade konungen. »Nej, jag kan tänka mig det. Ser I, jag har låtit Laurentius bryta upp dörren och ändra låset, så att jag har nyckeln nu.»

Och han sköt undan svartbrodern samt öppnade själf dörren.

De stodo i ett rum, som icke var litet. Det såg icke ut som en fängelsehåla. Tvärt om var det utstyrdt med en viss lyx. På golfvet lågo mattor, tapeter hängde kring vägarna, där stodo snidade bänkar och ett litet konstrikt arbetadt bord samt i ett hörn en säng med mycket hög framgafvel. Den underjordiska kammaren fick ljus och luft genom en lång, smal trumma, som gick upp genom tornhvalfven och däruppe bland den raserade kreneleringen skyddades af en huf. Allt var väl beräknadt. Äfven om den fångna uppgifvit skriande rop, skulle de icke hafva hörts af dem, som uppe på marken befunno sig i närheten. Kammaren var mycket hög och taket hvitmenadt.

Konungen och hans följeslagare stannade innanför dörren, som de drogo till efter sig. Allt var tyst i kammaren. Men då de lyssnade efter, hörde de korta, jämrande andedrag från den stora sängen. De smögo sig på tå öfver mattorna och lyste öfver sängen.

Klädd i samma himmelsblå dräkt, som hon haft på slotts-festen, låg Elsbeth där på hyendena, slumrande. Men det var icke samma blomstrandé jungfru som för en månad sedan. Hennes rika hår föll oredigt kring pannan, som blifvit genomskinligt blek, hennes ögon lågo djupt under rödblå ögonlock och munnen var smärtsamt sluten. De magra händerna lågo slappt till sides, ena foten utan strumpa och sko stack fram under klädningsfållen.

Mäster Marquardus stirrade på den slumrande flickan. Det var endast fyra dagar sedan han sist sett henne, men hvilken förändring hade hon icke undergått! Från den stund hon vid eldsvådan på slottet fallit i svartbroderns händer och tills på senaste tiden hade hon käckt hållit modet uppe. I ensamheten hade hon gråtit bittert, förtvifladt och vridit sina händer. Men när den hale munken infann sig, hade hon visat en trotsig uppsyn. Hon hade aldrig riktigt förstått, tycktes det, hvad som var hennes öde. Från ljuset, som hon svagt kunde skimta öfver sitt hufvud, hade hon hämtat hopp, och hon kände sig viss om, att Olof icke skulle lämna henne åt sitt öde. Han skulle spana upp henne och tvinga denne ryslige munk att gifva henne friheten åter. Men hon anade icke, med hvilken djäfvulsk list allt var planlagdt. Tiden gick, och hon satt fortfarande där en fånge — hvar, visste hon icke själf. Så började munken blifva närgången. Han kom till henne nattetid, stängde dörren igen efter sig, började tala honungssöta ord, som dock kommo henne att rysa. Han grep efter hennes hand, han drog henne till sig, han sökte hennes förtvifladt motsträfviga läppar, han tryckte henne i sina armar. Då greps hon af en namnlös förfäran. Hon hade, bragt från all sans, rifvit och slitit i honom, hon hade skrikit, men han hade tvungit henne till tystnad genom hotelser, som kommo blodet att isas i hennes unga kropp. Så hade det varit många gånger, men ännu hade han alltjämt gått sin väg, blek af vrede och kufvad passion. Och hon förstod, att den dagen skulle komma, då hon icke längre hade kraft

att kämpa emot. Vid den tanken blef det mörkt för hennes öga, natt i hennes själ.

Men huru hade Elsbeth kommit till detta ställe?

Under festen den aftonen, då »Smale Henrik» brann, hade mäster Marquardus icke ett ögonblick lämnat Elsbeth ur sikte. Ju mera han betraktade henne, desto större blef hans begär att äga henne, och genom hans hufvud for genast tanken att om möjligt tillägna sig henne. Han visste, hvar han skulle dölja henne. I den där underjordiska kammaren, som han af en slump en gång uppdagat och som han i tysthet själf inredt, hade redan mer än en kvinna för alltid blifvit borta. Om han kunde få henne dit, var allt väl. Han ansträngde sig med, huru detta skulle gå till, då han plötsligt hörde fru Cecilia bedja Elsbeth följa med till den där främmande flickan, som det varit så mycket tal om. Han smög sig efter. Han kände fuller väl till fru Cecilias kamrar, han visste, att där funnos utgångar åt två sidor, och snabbt hade han gjort upp en plan, som, om den misslyckades, visserligen kunde stå honom dyrt, men — han var en slaf under sina passioner, och Elsbeth, den unga, oskyldiga Elsbeth, hade kommit dem att sjuda vulkanlikt.

Så smög han sig hastigt bort och fick fatt i sitt kreatur Laurentius, den gamle klostervaktaren från Kolk, som han genom att taga honom med sig öfver till Gotland räddat från följderna af ett mord. Han utvecklade hastigt sin plan för denne. Laurentius jämte en af knektarna fingo befallning att smyga sig upp i gången, som ledde till fru Cecilias rum. Själf gick han med. Han hade förskaffat sig nycklar till hvarje kammare i slottet, och försiktigt låste han upp dörren samt gaf Laurentius befallning att på ett gifvet tecken lista sig in, kasta ett dok om hufvudet på Elsbeth, som Laurentius väl kände till utseendet. Själf skulle han taga andra vägen in i rummen — alltid skulle han finna på någon förklaring öfver hur han kommit dit, han skulle skrämma upp den där främmande, unga kvinnan och under förskräckelsen hos de båda

unga kvinnorna, som helt visst icke skulle uteblifva, skulle det blifva lätt nog att föra bort den ena, utan att den andra hunne få klart för sig, hur allt gått till. Han skulle uppträda som en ande, ett spökelse — han visste af erfarenhet, huru verksamt det var. Det var nu en dumdristig plan, men lidelsen kom honom att spänna bågen högt. Han ville icke vänta, och ho visste, när ett annat tillfälle gäfves.

Slumpen kom honom till hjälp. Åskvädret, hvars hemskhet han tagit med i beräkningen, fortfor att rasa. Så kom ljungelden och antände tornet. Han befann sig då inne i gästbudssalen, ty han vågade icke vara borta så länge. Förskräckta öfver elden, rusade de båda flickorna till hvar sin dörr. Margit fann sin stängd, men Elsbeth kom ut, flyktande utan besinning. I nästa ögonblick hade Laurentius och hans medhjälpare dragit henne omkull och under villervallan bars hon bort i godt förvar, utan att någon märkte det. Och mäster Marquardus fick i samma stund veta, hur väl allt lyckats. Ödet hade så velat. Det hade gått af, utan att ens en misstanke kunde falla på honom. Men Laurentius' medhjälpare? Morgonen därpå befanns denne död på sin brits af ett krampanfall. Han dog efter några krampaktiga ryckningar, innan sömnen hunnit öfvergifva honom, utan ett ord, nästan utan ett ljud. Mäster Marquardus' hemlighet var väl bevarad.

Han stod nu med konung Erik och lyste öfver den slumrande Elsbeth. Han såg fuller väl, att det icke var hälsans sömn hon sof. Svetten pärlade fram på pannan och kring de ryckande läpparna, ibland spratt hela hennes kropp till, och bröstet arbetade tungt. Hon mumlade ofattbara ord, då och då steg ett kväfdt skri fram mellan de sammanbitna tänderna.

»Nå, hvad säger I?» sporde konungen skarpare, än han eljes plögade tilltala svartbrodern, sitt allt i alla.

»Hon är sjuk,» svarade munken. »Jag skall gifva

henne en välgörande mixtur och hon skall snart befinna sig bättre.»

»Så, I tror det?»

Mäster Marquardus böjde sig ned och grep om Elsbeths handlofve för att känna på pulsen. Vid beröringen ryckte hon våldsamt till och öppnade ögonen. De stirrade glanslöst på munkens bleka anlete, gingo till konungens grå skägg, gingo af och an. Så satte hon sig upp i bädden. Hon började skratta, skärande.

»Se, se,» sade hon och höll fram sin nakna fot, »den har ingen strumpa, ingen sko. Råttorna ha tagit dem! De taga allt hvad jag har. Hu, de otäcka råttorna. Sen I, hur de springa där borta på golfvet.»

Munken snodde hastigt kaftanen om benen och såg bort, dit Elsbeth pekade. Men han såg ingenting.

»Nu komma de,» fortfor flickan, »de komma alltid om nätterna. De gnaga mig på tårna — det gör så ondt, så ondt. Kan I intet taga dem bort — hvarför kan jag icke få vara allena? Konungens dotter likar intet sådana tjänare. Å, jag vet väl, att de äro förtrollade. Det är kung Eriks knektar, som han skickat hit, och munken, den styggen, har förtrollat dem. Nej, jag vill ha dufvor och sparfvar, söta, hvita dufvor, som också äro förhäxade. Men de äro snälla små pigor, som kuttra och trösta. Hvad är I för en? I ser så stygg ut. Känner I munken, som tände på slottet? Vet I, det brann och man sade det var blixten, men det var munken. Det har jag sagt åt råttorna, men då blefvo de vreda och beto mig. O, jag är så olycklig, så olycklig! Kan då ingen hjälpa mig!»

Hon dolde ansiktet i händerna och började gråta, allt häftigare och häftigare till det slutade med en paroxysm, som beröfvade henne sansen, så att hon likasom liflös föll tillbaka på bädden.

Konungen såg på mäster Marquardus.

»Nå, tror I ännu att mixturer hjälpa?» frågade konungen mörkt. »Eller hvad säger I annars om edert verk.»

»Felet är icke mitt,» svarade munken, »eders nåde har själf velat.»

»Nu ljuger I, mäster, och det tjänar föga till, att I försöker välta all skulden på mig. Frågan är nu: kan något göras åt detta, eller skall hon där ömkeligen omkomma?»

Munken ryckte på axlarna.

»Så svag en hjärna trodde jag aldrig hon hade,» sade han kallt.

Elsbeth låg fortfarande stilla på bädden.

»Ja, det är bäst hon slumrar,» sade konungen med en skymt af medlidande i sin röst. »Men vi få taga i allvarligt öfvervägande hvad som här är att göra.»

I detta ögonblick kom ett ljud bakom dem att vända sig om. Dörren hade öppnats och skenet från blindlyktan föll på fru Cecilias högresta gestalt. Mäster Marquardus tumlade tillbaka, som hade han fått syn på ett spökelse, och konungen började darra, så att hans få tänder klapprade mot hvarandra.

Stum och med brännande ögon, stod den högresta kvinnan där och betraktade de båda männen. Till och med Marquardus hade icke mod att möta dessa blickar, i hvilka lågo de mest förkrossande anklagelser.

»Uslingar,» kom till sist öfver hennes läppar, »uslingar! Stån I nu här och öfverläggen om vidare nedrigheter mot det arma offret! Det finns ändå en försyn. Det är det som denna natt, utan att jag själf visste hvarför, ledde mina steg hitåt. Det var så när, att jag tumlat ned i denna olyckliga håla i mörkret. Det var också försynen, som hindrade det och visade mig vägen jag hade att gå vidare. Jaså, kung Erik, I hade alltså edert finger med i detta himmelsskriande brott.»

»Nej, vid Gud, jag hade det icke, Cecilia!» stönade konungen.

»Nämn icke Guds namn, hycklare,» fortfor Cecilia med oblidkelig stränghet. »Nå, om I ock intet själf ombesörjt nidingsdådet, har edert kreatur, han där, munken, väl ändå icke handlat af sig själf. O, hvilken bottenlös afgrund af uselhet! Att jorden kan bära slika afgrundsfoster, att icke himlens eld rammar eder. Vik bort, munk, gå, konung Erik! I lämnen mig med denna olyckliga.»

Men hvarken mästern Marquardus eller konungen gjorde min af att efterkomma befallningen.

Då upprepade Cecilia med ännu skarpare röst sin befallning.

»Gå I, Marquardus,» sade konung Erik. »Jag följer eder strax efter.»

Och munken smög sig bort, blek och slokörad. Nu hade striden blifvit honom ojämn.

Då fru Cecilia blifvit ensam med konungen, betraktade hon honom forskande. Han slog icke ned sin blick denna gången.

»Så skulle I då vara oskyldig i detta, konung Erik?» sade hon kallt.

»Jag bedyrar, att jag blott af en slump upptäckte alltsammans, och I kan tro, Cecilia, att jag beklagar hvad som skett. Det är för sorgligt.»

»Jaså, I tycker så. Men jag hoppas, att Gud i sin nåd intet skall låta denna stackars oskyldiga flicka allt för mycket lida efter de gräsligheter hon haft att utstå. Hon måste härifrån, och det genast.»

Konungen skakade på hufvudet.

»Det vore ett farligt spel, Cecilia. I vet, huru sakerna stå. Svenskarna ligga öfver mig och mitt folk. Så länge stadsborna förhålla sig lugna, lärer icke någon fara vara å färde. Men skulle nu denna historien komma i omlopp, kunde borgarena vända sin hand mot mig, och ho vet, hur det då komme att sluta. Nej, nej, vi måste tänka ut ett annat sätt, Cecilia. I kan vara öfvertygad, att jag i allt

redeligen vill gå eder tillhanda. Låtom oss öfverlägga om hvad som bäst kan vara att göra.»

Cecilia satte sig på bänken vid det lilla bordet. Hon betraktade medlidsamt den bleka Elsbeth, som nu åter fallit i en dvallik sömn.

»Det vore bittrare än något att gifva barnet åter till föräldrar och trolofvad på detta sätt,» sade hon, talande nästan för sig själf. »Detta är värre än döden. Nu sörja de henne som död, det vore förfärligt för dem att se henne så från sina sinnen. Nej, nej, hon måste blifva helbrägd. Med Guds hjälp skall hon blifva frisk.»

»Jag tror det också, Cecilia,» sade konungen. »Men här i slottet kan hon icke stanna. Det vore att prisgifva, hvad som måste döljas, åt en hvar. Men jag tänker, att om I, Cecilia, talar väl vid fru abbedissan i Solberga, skall hon intet hafva emot att hemligen vårda flickan, till dess att annan råd blifver.»

Cecilia satt eftertänksam.

»Det blir kanske bäst så,» sade hon till sist. »Men då måste hon stanna här till nästa natt åtminstone. Nå, jag skall se till, att hon blir vårdad, jag skall sända Margit hit att vaka öfver henne.»

»Vågar I det, Cecilia? Den främmande flickan skulle törhända kunna ...»

»Har ingen fara. Margit är klok och förständig. I får kalla henne hit, konung Erik. Jag lämnar intet Elsbeth, förr än jag ser henne i goda händer.»

»Jag skall göra så godt jag kan,» sade konungen tjänstvilligt. »Jag skall själf gå till henne och bedja henne följa mig.»

»Var blott försiktig och skräm henne intet, hon sofer.»

Konungen förfogade sig, så fort hans stapplande fortkomstledamöter det medgäfv, upp ur den underjordiska kammaren. Då han nått så långt upp, att han fick hufvudet ofvan mark, såg han sig försiktigt omkring. Det var fort-

farande tyst och mörkt. Kommen ett stycke öfver den öde gårdsplanen, såg han en mörk skugga försvinna före honom genom den lilla port han hade att passera för att nå fram till den del af slottet, där Cecilia hade sina rum. Hvem var det som spionerade? Kanske man redan upptäckt alltsammans? Nej, nu stannade skepnaden — det var Marquardus.

»Ers nåde, den lede är med i detta spelet,» sade han med sammanbitna tänder. »Jag hoppas eders nåde skyddar mig för fru Cecilias raseri.»

»Så godt jag kan, mäster, änskönt jag ock har allt skäl att vara vredgad på eder. Detta tilltag skulle lätt kunna kosta mig min ställning här, om det blefve upptäckt. Jag är glad, att slumpen lät först mig, sedan fru Cecilia upptäcka allt. Men I går henne ur vägen tills vidare, Marquardus, det torde vara det säkraste. Vi få i morgon talas bättre vid om, hur vi skola ställa det.»

Konungen fortsatte sin väg. Dörrarna till Cecilias rum voro olästa, hon hade lämnat dem så, när hon för en timme sedan smugit sig ut. Det innersta rummet var svagt upplyst af en flämtande ljusveke, som sam i en skål med olja. Konung Erik gick dit in och såg Margit ligga sofvande i den höga sängens hyenden. Sparlakanen voro fråndragna, han såg den slumrandes hufvud, som stöddes mot de mjälla, välformade armarna. Han stannade och såg, skyggade med handen öfver ögonen och såg om igen. Hvem var det, som slumrade här? Förunderliga villa! Det var ju icke Margit, det var Cecilia, den Cecilia han en gång känt och dyrkat. Ja, det var hon! Så hade han ofta stått och betraktat henne, när hon sof. Han hade lyssnat till hennes lugna, jämna andedrag, som han nu stod och lyssnade till denna främmande flickas. Och det drog så mångt och mycket genom hans tankar, veka känslor dallrade svagt, och han fick tårar i ögonen.

Margit sof ungdomens lugna, djupa sömn, utan en rörelse, och konungen måste med våld slita sig lös från hennes

åsyn för att kunna uträtta hvad Cecilia befallt honom. Han rörde lätt vid hennes arm.

»Margit!» hviskade han, »Margit, vakna, mitt barn.»

Flickan öppnade ögonen. Då hon fick syn på konungen, som hon genast kände igen, reste hon sig häftigt.

»Rör mig icke!» sade hon i tydlig rädsla. »Hvarför har I kommit hit? Hvar är Cecilia . . . Cecilia!» ropade hon högt.

»Se så, mitt barn,» sade konungen så mildt han förmodde. »I skall icke vara rädd för mig, jag kommer just från Cecilia med bud till er.»

»Hon sänder intet er, det är icke sant.»

»Jo, så är det. Hon är på ett ställe, därifrån hon icke kan aflägsna sig. Tro mig nu, barn, hon vill, att I skall komma till henne. Det är så hemligt alltsammans, att ingen annan får veta det.»

»Hvar är hon då?»

»Det kan jag icke säga er. I skall själf följa med dit, får I se.»

Margit fäste sina stora ögon på konungen.

»Nu talar I intet som den gången,» sade hon. »Jag tänker nästan, att jag tror eder.»

»Det kan I ock med full trygghet göra,» genmälte konungen. »Men jag går nu ut i rummet där. Kläd eder under tiden och följ mig sedan. Men det hastar.»

Konung Erik gick ut och satte sig i den stora karmstol, han en gång för många år sedan gifvit Cecilia. Han satt där i tankar. De kretsade om den underliga främmande flickan därinne, som han hörde i hast taga på sig de olika klädesstyckena. Hvem var hon? Hur var denna förunderliga likhet möjlig? En ödets lek, intet annat. Sällsamt i alla fall. Så borde Cecilias dotter hafva sett ut, om hon funnits i lifvet. Nåja, han hade någonstädes läst, att det alltid finnes på jorden två människobarn, som äro lika hvarandra. Oftast råkas de aldrig, men någon enda gång kan

det hända, att de komma i hvarandras väg. Så var det nog, ja så...

Dörren öppnades, och Margit steg in. Hon hade svept en kappa omkring sig, som hade det gällt en långväga färd.

»Nu är jag redo att följa,» sade hon.

Konungen steg upp och båda gingo ut, han före, Margit efter. De gingo nedför trapporna och öfver gårdarna. Ingen människa syntes till. En gång såg sig konungen om och inväntade Margit, som blifvit något efter. Han varseblef något glänsande i hennes ena hand.

»Hvad har I där, mitt barn?» sporde han.

Hon höll upp en blankpolerad dolk för hans ögon.

»Att försvara mig med, om I skulle förråda mig,» sade flickan fast.

Då konungen bad Margit stiga ned genom den öppna luckan invid den öde muren, vaknade på nytt hennes misstanke. Hon vägrade bestämdt att följa med, så konungen måste gå ned ensam, och först då Cecilias röst där nedifrån kallade henne, kom hon efter.

Bestört såg hon sig omkring i den underjordiska kammaren. Hennes ögon hängde sig fast vid den sofvande i sängen, hon såg häpen på Cecilia.

»Elsbeth!» stönade hon fram.

Fru Cecilia nickade tyst och bekräftande. På en vink af henne aflägsnade sig konungen, och de båda kvinnorna befunno sig allena med den stackars vansinniga.

»Hvad är detta?» stammade Margit. »Elsbeth här? Icke är hon död?»

»Nej, men hon är mycket sjuk, mitt barn. Jag lät kalla på dig, för att du må hjälpa mig att vårda henne. Vi skola nog göra henne frisk igen.» Och Cecilia berättade med några ord för Margit hela den sorgliga historien om Elsbeth och hennes begrafvande i denna underjordiska håla.

»Det är förfärligt,» sade den unga flickan rysande. »Att

det verkligen finnes sådana uslingar till människor. Ja, ja, far sade alltid, att människorna voro dåliga.»

Hon gick fram till sängen, där Elsbeth låg, föll på knä bredvid henne och begynte sakta smeka den slappt hängande vänstra handen.

»Stackars, stackars liten, hvad du måtte ha lidit!» hviskade hon. »Elsbeth, Elsbeth, nu har du goda vänner hos dig. Vill du inte vakna och se på mig. Elsbeth!»

Hon hviskade namnet i den slumrandes öra. Den späda kroppen genomförs af en dallring. En djup suck steg upp mellan de smärtsamt hoppresade läpparna, så öppnade hon ögonen och låg stirrande mot taket, synbarligen omedveten om att någon var i hennes närhet.

»Elsbeth!» hviskade Margit ånyo. »Elsbeth!»

Hon tycktes höra ljudet och ett svagt leende krusade hennes mun.

»Elsbeth,» upprepade hon nästan ohörbart.

Så vände hon på hufvudet, och hennes ögon stannade på Margits ansikte. Hon såg länge på det med ett uttryck af häpnad, som så småningom öfvergick till glädje. Hon skrattade undertryckt.

»Se, se,» sade hon, »den hvita dufvan har kommit, å, jag visste det nog. Jag skall skydda dig, jag, för de stora, otäcka råttorna. Ser du, de ha tagit både strumpa och sko af mig. Men det gör ingenting, alls ingenting, nu då jag har fått min hvita dufva. Ja, du är inte vit, nej, du är svart, dina fjädrar äro mörka och glänsande, men jag kallar dig vit ändå, ty du är vänlig och god. Hu, då, jag blef rädd! Jag trodde, det var den stygge svartingen. Nej, nej, du har tagit en till med dig. God dag, lilla dufva, sätt dig på min hand.»

Hon räckte sin andra hand mot Cecilia, som med tårar i ögonen hört den arma flickans tal. Margit snyftade öfverljuddt.

»Nej, inte skall du gråta, lilla dufva,» sade hon och

smekte Margits hår. »Dig kan han icke göra något ondt. Du lyfter vingarna och flyger din kos. Men då får du taga mig med dig. Jag vill inte stanna här ensam längre. Hu, nej då, det vill jag icke.»

»Elsbeth, min stackars, kära Elsbeth!» sade Margit och slog armarna omkring hennes hals och kysste hennes kallsvettiga panna. »Du skall icke mera tala så, du skall vara klok och förständig nu igen och vi skola vara så goda vänner. Vill du stiga upp nu ett ögonblick, så skall jag bädda så skönt åt dig, och du skall sofva medan jag vakar hos dig.»

Cecilia tog Elsbeth i sina armar, som hade hon varit ett litet barn, och satte sig på bänken med henne. Margit gjorde brådskanie i ordning sängen, medan Cecilia klädde af den stackars flickan. Så lades hon tillrätta på kuddarna, Margit stoppade väl om henne det brokiga täcket, och leende, som om hon varit den lyckligaste på jorden, låg Elsbeth Kreyenschok där med knäppta händer, medan hennes läppar rörde sig och hon talade ofattliga ord. Margit hade flyttat en låg pall intill sängen och satt sig bredvid sin stackars väninna. Hon hade icke blickar för annat än detta bleka, af lidande tärda ansikte, som dock, trots allt, var så vackert.

»Du stannar då här, Margit,» sade fru Cecilia sakta. »Jag måste stänga till om dig, men du är ju icke rädd, mitt barn? Jag skall, medan det ännu är natt, skynda mig upp efter något att äta åt eder samt vatten och en flaska vin. Och du sköter den sjuka förståndigt?»

»Det kan I lita på, käraste Cecilia. Först lär det väl vara bäst, att hon får sofva riktigt ut, så länge hon vill. Se, hon slumrar redan. Hon andas lugnt och jämnt.»

De lyssnade båda. Det var verkligen så. Margits vänliga inflytande hade redan omedvetet gjort sig gällande. Elsbeth slumrade verkligen tryggt, utan att röra sig. Svettpärlorna trädde dock fram på hennes panna, men Margit skyndade sig genast att torka bort dem, och som om den sof-

vande hade äfven under sömnen rönt inflytande af den mjuka, varliga, vänliga handen, log hon sakta.

Fru Cecilia gick för att snart komma tillbaka med lifsmedel i en korg.

»Och så tog jag din sömnad med mig, Margit,» sade hon, »kanske den blifver bra att hafva, därsom tiden skulle förefalla dig lång.»

Margit lyssnade efter fru Cecilias bortdöende steg. Hon hörde, hur den hemliga ingången till den underjordiska kammaren lades igen, och hon var där ensam med den slumrande sjuka. Lyktan, som konung Erik lämnat kvar, brann ännu en kort stund. Så var ljuset slut och det blef kolmörkt. Då begynte det gnaga och skrapa i hörnen. Margit ryste till. Råttor! Men hon öfvervann sin rädsla, och när de blefvo för närgångna sparkade hon åt dem med sin starka fot.

Hon satt där vakande, till dess dagern började sila in genom öppningen i taket. Elsbeth sof allt fortfarande.

7.

Riddaren och stolts jungfrun.

Väl insvept i en vid kappa, så att hon var oigenkännlig för alla, som mötte henne, begaf sig fru Cecilia följande dag ut till Solberga nunnekloster, som låg söder om staden. Abbedissan, den vördnadsvärda Johanna Graden, hade icke varit fru Cecilia synnerligen bevågen, ty det förhållande, hvori denna stått till konung Erik, hade upprört henne. Men Cecilia hade så småningom förstått att genom vänlighet och frikostighet mot klostret och dess invånarinnor komma på god

fot med den stränga abbedissan, och det var nu med fullt förtroende, som hon vände sig till henne i fråga om Elsbeth Kreyenschok.

Hon fördes genast in i abbedissans enskilda mottagningsrum, som visst icke liknade en klostercell. Genom de små fönstren sken solen in på hyendeklädda bänkar och pallar. Vid en låg pulpet satt abbedissan och var flitigt sysselsatt med sitt klosters räkenskaper. Cecilia gick fram och kysste abbedissans hand, som sträcktes emot henne.

»Vördiga fru, jag kommer i dag i en angelägenhet, som är så sorglig, att det näppeligen kan sägas, och som därtill fordrar samma tystlåtenhet, som gällde det en bikt.»

Med harm och häpnad hörde priorinnan Cecilias berättelse.

»I kan lita på, Cecilia,» sade hon, »att jag vill bistå eder. I tänken säkerligen rätt i, att vi först månne söka helbrägdagöra barnet, innan något annat företages. Här skall ingen skvallra något, I kan med full trygghet lämna henne hit.»

Saken ordnades på detta sätt. I en bärstol fördes Elsbeth nästa natt, utan att någon visste något därom, ut ur slottet och bort till klostret, där hon blef på det ömmaste omhuldad. Konung Erik mottog underrättelsen härom med en suck af lättnad.

Dagarna gingo emellertid. Utanför Norderport lågo de svenske fortfarande, för det mesta overksamma. Någon gång kom det till en liten skärmytsling mellan en eller annan mindre trupp, då och då togs en fånge, men man kom icke ett steg närmare sitt mål — konung Eriks fördrifvande. Unge herr Birger Trolle var vid allt annat än godt humör. Han likade icke alls denna medgörlighet hos Magnus Green, och när sinnet rann på honom, talade han rent ut. Men öfverbefälhafvaren svarade honom högdraget:

»Er ungdom, herr riddare, må vara en ursäkt för edert oförståndiga och häftiga tal. I vet, att jag skrivit till konungen

och bedt om förstärkningar. Förr än dessa komma, kan jag intet göra.»

Detta var hans ständiga undanflykt. Men under tiden stod han i fortsatt hemlig förbindelse med konung Erik och herr Bengt Stensson, och mäster Marquardus sändes ofta med bud till det svenska lägret. Riddare Bengt Stensson gjorde allt hvad i hans förmåga stod för att egga den svenske befälhafvaren mot konung Karl, och han lyckades verkligen göra honom åtminstone likgiltig för fälttåget och dess utgång.

Visby stads borgerskap hade dessa tider inga sötebrödsdagar. Konung Eriks trupper, som alltjämt lågo i sina fältläger, förde ett vildt lif, och till deras sold och underhåll måste härskaren på Visborg kräfva ut dryga gärder. Det gick icke längre så bra med att taga tull af de förbi ön seglande fartygen, ty svenskarnas galejor kryssade alltjämt mellan Öland och Gotland, så att både Mattias Prusse och Tomas Koningk ibland hade svårt nog att reda sig, då de någon gång stucko till hafs på rof.

Konungen var helt och hållet hänvisad till staden. Så mycket hade nämligen Birger Trolle mäktat åstadkomma, att förbindelsen med landsbygden afspärrats. Lyckligtvis för konungen voro köpstadens förråd denna tid synnerligt väl försedda, och de brandskattades alla. Till och med Olof Hageby slapp icke undan. Konung Erik tvekade visserligen om honom, men mäster Marquardus förklarade:

»Det går icke an, eders nåde, att låta den slippa undan. Det vore ju likasom ett tyst erkännande af, att eders nåde begått någon orätt mot honom. Tvärt om bör eders nåde sätta åt honom fast mera än de andra, eftersom han i själ och hjärta är fienden välsinnad.»

Och Olof Hageby lämnade hvad som fordrades af honom. Han var för stark af naturen, att sorgen kunde bryta honom helt och hållet. Han hade till sist ryckt sig upp ur sina grubblerier. Men såret var icke läkt. Om aftnarna, när han slutat dagens brådslande id och blef ensam på sin kammare,

då gingo hans tankar åter och åter till den försvunna älskade, hvars öde han förgäfvets sökte utforska. Det var och förblef omöjligt. Han måste tro på en olyckshändelse, hur oförklarlig den än kunde vara. Elsbeth var död, och under ödmjuka korstecken önskade han hennes jungfruliga själ den eviga glädjen.

På detta sätt stodo sakerna vid slutet af september månad. Hösten kom tidigt detta året, med rytande stormar från nordväst, som svepte in öfver Gotland med isande köld. Träden begynte förlora sin brokiga färgprakt och det artade sig till att blifva tidig vinter ock. Konung Erik satt emellertid fortfarande trygg på sin borg, där alltjämt i hemlighet smedos planer för att fullständigt tillintetgöra svenskarnas anfall.

Margits anpassning efter de nya förhållanden, i hvilka hon kommit, hade gått ovanligt hastigt. Med förvånansvärd lätthet satte hon sig in i allt under fru Cecilias erfarna och kärleksfulla ledning. För Cecilia själf var den unga, sköna flickan lik en solstråle, som plötsligt trängt igenom dysterheten i hennes lif. Ungdomen hade gått, den ungdom hon i trotsigt mod stormat på. Hon hade en gång haft stolta drömmar, och det var icke alltid hon låtit hjärtat tala. Just därför, att hon tystat ned det, hade hon handlat som hon gjort. Men nu hade för länge sedan ruelsens dagar inträdt. Hon såg sitt lif förfeladt, men hennes öde var oåterkalleligt besegladt. Det fanns för henne ingen återvändo. En gång hade hennes sinne varit ljusst, när hon blickat in i de stora, mörka ögonen på den lilla flicka, som världen sade hafva födts i synd. Men hon hade gått bort, och modershjärtat hade blifvit hårdnadt. Nu hade denna Margit kommit, denna ystra vildinna, som icke kände till godt och ondt, som handlat efter omedvetna impulser, men som i all sin obändiga kraft dock var vek och mjuk att forma såsom ett vax. Här hade hon en uppgift, och känslor, som så länge slumrat hos henne, vaknade till nytt lif. Hon hade nog under alla dessa år haft

unga kvinnor kring sig, hon hade hållit hof, så länge det roat henne. Men ingen hade kommit henne så nära, som denna främmande flicka, ingen hade hon ens tillnärmelsevis hållit af, likt den sköna, mörkögda Margit.

Skyggheten hos henne var nu borta, liksom minnena från den gångna barndomstiden på ön däruppe i hafvet småningom tycktes blekna. Hon kände sig redan hemma i de nya omgifningarna, gick omkring i slottet och skötte de sysslor, Cecilia ålagt henne, gjorde vandringar ute i staden och intresserade sig mycket för allt hvad som rörde den nu pågående belägringen. Jämte Otte Snaf, som tycktes hafva vunnit hela hennes förtroende, visade hon sig ofta å lägerplatserna, utom på det ställe, där Ernst von Wolthusen hade befälet. Honom afskydde hon tydligen. Försökte han, om han någon gång mötte henne på borggården, tilltala henne med ridderligt galanteri, såg hon öfverlägset stolt på honom med sina stora ögon och gick honom förbi, utan att bevärdiga honom med ett ord.

Margit var en passionerad ryttarinna, och Cecilia hade skänkt henne en ädel, grå springare, som hon en gång fått af konung Erik. Det var ett eldigt djur, som det fordrades kraft att tygla, men Margit handskades med honom, som om han varit det frommaste kräk.

Då nu belägringen började, var det slut med Margits ridter utom staden. Annars hade hon plägat låta sin fåle sträcka ut långa vägar, och aldrig kände hon sig så glad, som när det gick i sträckt galopp öfver stock och sten genom skogarnas tystnad.

Så hade hon en dag varit ute på en ridtur i staden, hon fick nöja sig därmed, och kom till bevakningen vid Söderport. Knektarna sutto i murens skygd och spelade tärning på en gammal tunna. Genom gluggarna såg hon vägen utåt ligga hvit af kalkdammet, hon såg skogen mörkna i fjärran och en obetvinglig lust kom öfver henne att ännu en gång pröfva en långridt. Icke kunde det vara farligt. Svenskarna skulle

nog icke bry sig om en ensam ung flicka. Nej, hon måste försöka.

»Öppna porten för mig,» sade hon till en af knektarna. De kände henne alla.

»Nådig jungfru, det lär icke gå an,» fick hon till svar.

»Det går nog an, när jag vill det,» menade Margit.

»Se så, bråka nu inte, utan släpp mig ut. Jag är snart tillbaka.»

Karlarna sågo på hvarandra.

»Det kan väl intet vara så farligt,» sade till sist en af dem. »Om nådig jungfrun tager vägen rakt söderut, kommer hon intet förbi de svenske, som ligga längre österut.»

Han fällde ned bommarna, lät upp den tunga, järnbeslagna porten. Margit satte sporrarna i hästens sida och galopperade ut.

Hon red numera på det sätt kvinnor bruka. Hon bar en lång, mörkblå riddräkt af sammet och kring sitt fladdrande mörka hår hade hon en liten guldbroderad hätta.

A, hur det kändes att sträcka ut! Hästen, som icke på länge fått galoppa ordentligt, kände sig tydligen lika upplifvad som ryttarinnan, och det behöfdes hvarken sporre eller ridpiska för att mana fram honom. Det stod en hvit dammsky kring Margit, där hon sprängde fram. Det jublade inom henne, rodnaden steg på hennes kinder, och alla pulsar brände. Framåt, framåt! Då hon ett ögonblick höll in gångaren och vände sig om i sadeln, såg hon icke längre en skymt af stadsmurens höga torn. Hon vek af in i skogen ned på en af kreaturen trampad stig, red västerut mot hafvet, som hon varseblef då och då glittrande skymta mellan träden. Hon ville rida fram till sin älsklingsplats, den där lilla ljungslätten högst uppe på bergpynten, hvarifrån hon hade en så hänförande utsikt. Då hon blickade norrut, såg hon i den bukande viken staden Visby, med dess murar och torn, slottets väldiga fästningslika byggnad, tornen på kyrkorna mellan lummigt grönt. Hon steg ur sadeln och kastade sig ned i

ljungen och det mörknande höstgräset. Hästens tyglar höll hon om handlofven och gångaren fick beta rundt omkring, så långt tyglarna räckte. Det var en stilla, solklar dag, en sådan, som septemberslutet ännu kan bjuda på. Man kunde nästan leka sommar. Men marken var kall och fuktig och Margit reste sig snart. Hennes springare höjde hufvudet, klippte med öronen och gaf till ett gnäggande. Margit lyssnade. Inifrån skogen hörde hon kvistar och ris brista under annalkande fötter. Hvem kunde det vara? Hon svingade sig hastigt i sadeln och väntade.

Några ögonblick senare kom en ryttare sakta ridande emot henne. Han kom på en kolsvart, ädel gångare, hvars yfviga svans nästan släpade på marken. Och ryttaren själf? Ja, Margit kunde icke taga sina ögon ifrån honom. På ett brokigt täcke, som var kastadt öfver sadeln, satt en högrest, smärt gestalt. Hans bröst doldes af en blank rustning, på hufvudet hade han en låg, kullrig hjälm, prydd med en fjäderbuske. Visiret var fälldt, och fram blickade två mörkblå ögon mot flickan, som satt där i undrande väntan.

Ryttaren var riddaren Birger Trolle. För att döda tiden under overksamheten i lägerlifvet plögade han företaga ensamma ryttarfärder inåt landet. Han kom nu söder ifrån och hade af en slump tagit vägen åt detta håll. Med någon förvåning såg han nu den unga, vackra ryttarinnan sitta där på sin grå gångare, hvilken otåligt sparkade upp ljungen, under det han fnös och gnäggade välkomnande.

Herr Birger hälsade höfviskt den sköna, okända jungfrun.

»I värdes tillgifva mig, nådig fröken,» sade han, »om jag stört eder ensamhet, men jag hade ingen aning om sådant ett möte på denna undangömda plats.»

Hans röst var mjuk och klangfull, och Margit tyckte, att den riktigt smekte henne. Hon hörde stämman, men uppfattade icke orden. Purpurrodnad täckte hennes kinder, och hon slog ned ögonen för hans blida, ljusa blick.

»Jag dristar mig spörja, om den nådiga fröken kommer

långväga ifrån. I krig är det icke rådligt för en dam att rida allena. Törhända I därför intet har emot, att jag ledsagar eder i all höfviskhet?»

»Tack,» sade Margit, som redan fattat mod. »Jag kommer från Visby.»

»Från Visby? Så är I ju en fribrytare, skön jungfru, och jag kunde fuller väl hafva rätt att taga eder till fånga.»

Han log, medan han sade detta, tog af sin hjälmhatt och strök svetten ur sin höga panna. Ett svall af blondt hår föll kring hans axlar. Margit såg på honom med oförställd beundran. Slik en riddare hade hon aldrig sett. Hennes häst gned sin nos mot halsen på riddarens gångare. Hon höll in honom, och han strök tillbaka.

»Nådig fröken,» fortfor riddaren, »jag är riddare Birger Trolle, en af de svenska befälhafvarna, I vet, och måhända skulle I vilja säga mig edert namn.»

»Jag heter Margit,» svarade flickan.

»Det är vackert,» genmälte riddaren, »men så heter I ock något mera därtill.»

»Nej, intet annat än Margit. Jag är hos fru Cecilia på slottet.»

»Jaså, då äro vi ju, som jag tänkte, fiender.»

Men det låg icke något fientligt i de blickar, med hvilka han betraktade Margits ungdomliga gestalt, som tog sig fördelaktigt ut i den åtsittande ridträkten. Hon kände sig heller icke det minsta rädd för den harneskklädde mannen, som talade så höfviskt och vänligt.

»Går eder färd åter mot staden?» frågade riddaren.

»Ja.»

»Så slå vi följe, nådig fröken,» föreslog herr Birger och vände sin häst. »I har en vacker gångare,» anmärkte han vidare och lät sin hand fara genom hästens glänsande man.

»Ja, jag håller också af honom,» svarade Margit, »han är litet yster, då han är på det lynnet, men han skrämmer mig intet, jag vet att kufva honom.»

Riddaren såg på den unga flickans vänstra hand, som med kraftigt grepp höll om tygeln. De började rida bredvid hvarandras sida, i skridt.

»Jag förvånas, som jag sade,» började riddaren, »att I ensam vågar eder ut bland fienderna, som ligga lägrade kring staden.»

»Nå, en flicka som jag skulle de väl näppeligen göra något ondt,» sade Margit oskyldigt. »Dagen var så vacker, att jag icke kunde stå emot frestelsen att riktigt sträcka ut. Det var så länge sedan jag gjorde det. Och nu känner jag mig i alla händelser fullkomligt lugn i herr riddarens sällskap.»

»Jag tackar eder för edert förtroende, skön jungfru. Men I har rätt, mot damerna föra vi svenske ingalunda någon strid. Dem gifva vi vår hyllning, de må bära våra färger eller våra motståndares. Skönheten har fiender endast inom sitt eget läger.»

De fortforo att rida i skridt en stund vid hvarandras sida. Margit var fåordig, hon visste rakt intet att säga den smärte, ståtliga unge mannen, som såg så förnäm ut. Han var så olik dem hon hittills sett. Han var aktningsfull och förtroendeingifvande som Otte Snaf, men han var ju mycket vackrare än denne, och i hennes tankar kommo de historier om ädla riddare och glänsande tornérspele, som Cecilia ibland om aftnarna plägade förtälja henne. Detta var en sådan riddare. Hvilken ädel häst han hade, så glänsande svart och välbehållen. Mot den var hennes grälle dock ett intet.

De hade kommit ut ur skogen och befunno sig på landsvägen. Margits häst började fnysa otåligt och tuggade betset. Då och då tog han en sats, men ryttarinnans hand höll honom tillbaka.

»Det är lif i djuret,» sade riddaren, »vill icke jungfru Margit låta honom sträcka ut?»

Margit lät icke säga sig detta två gånger. Hon rörde vid djuret med sporren, samlade ett ögonblick tyglarna till

sig och släppte sedan efter dem. Hästen satte af som en stormvind. Riddaren följde efter. Hans springare var af tyngre slag och hade svårt att hålla efter sin kamrat. Dammet yrde upp kring de ridande, så att Margit stundom alldeles kringveptes af en molnsky och nästan doldes för riddaren. Slutligen, då redan stadsmuren på afstånd begynte blifva synlig, höll Margit in sin häst och väntade med flämtande bröst på riddaren.

»I är en skarp ryttarinna, stolts jungfru,» sade riddaren och bugade sig i sadeln. »Jag skulle vilja ränna kapp med eder på en annan af mina hästar. Denna är för tung att taga upp täflan med eder skymmel.»

Vid korsvägen, som tog af åt Söderport, stannade Margit.

»Här går min väg, riddare,» sade hon. »Jag säger eder farväl och tackar för godt sällskap.»

»Farväl, sköna fröken, men intet för alltid är min förhoppning,» genmälte herr Birger Trolle och böjde sig till afsked djupt öfver sadelknappen. Han satt några ögonblick orörlig i sadeln och såg efter Margit, som nu åter sprängde fram vägen mot porten, hvarigenom hon utan svårighet släpptes igenom, hvarpå hon skyndsamt begaf sig upp till slottet.

Där ilade hon genast upp till Cecilia och stod lågande varm inför henne.

»O, Cecilia,» utropade hon med tindrande ögon, »jag har varit ute för ett äfventyr.»

»Ett äfventyr?»

»Ja,» och hon berättade hvad som händt henne under ridten.

»Du oförståndiga barn,» sade Cecilia och smekte hennes rodnande kind, »att gifva dig ut på detta sättet. Tänk om man tagit dig till fånga?»

»Å nej,» skrattade Margit, »svenskarna äro icke farliga, och herr Birger Trolle — nej, Cecilia, om du bara visste, hur ståtlig och vacker han är. Sådana blå ögon och sådant

lockigt hår. Jag har aldrig tänkt mig, att en man kunde vara så vacker.»

Margits ögon tindrade och hennes kinder glödde. Om det nu var af den häftiga ridten eller orsaken var en annan, var icke godt att afgöra. Hon hörde icke upp att tala om sitt lilla äfventyr, och Cecilia tröttnade icke att höra på hennes prat. Det låg en sådan fläkt af förhoppningsfull, frisk ungdomlighet öfver hvad hon sade, att Cecilia icke kunde undgå att ryckas med.

»Du, Cecilia,» sade Margit, »om riddaren skulle taga staden, blefve det bestämdt icke farligt. Icke skulle han vara stygg mot oss?»

»Det tror jag icke, men det där blir bäst du frågar Otte Snaf om, Margit.»

Hon blef ett ögonblick allvarsam.

»Otte Snaf,» sade hon långsamt, »ja, han är heller icke elak, men jag vet icke...»

Hon tystnade.

»Hvad är det du icke vet, Margit?»

»Det är ingenting, Cecilia. Men har du ingenting nytt att tala om för mig?»

»Jo, hjärtebarnet mitt. Jag har varit hos Elsbeth.»

»Stackars Elsbeth, hur är det med henne? Tänk, så sorgligt, att vi icke få ha henne hos oss här.»

»Hon har det så godt där hon är, systrarna sköta henne med den ömmaste vänlighet. Men tyvärr tyckes det föga hjälpa. Förvirringen vill inte släppa henne.»

»O, hvad det är sorgligt,» sade Margit med tårar i ögonen.

»Hon kände alltjämt icke igen mig,» fortfor Cecilia. »Till kroppen förbättras hon visserligen, men sinnet är mörkt och frånvarande. Hon är tyst och nedslagen, talar föga, och när det sker, är det ingen sans i hennes ord. Då jag gick från klostret, mötte jag Olof Hageby. Stackars man, det gjorde mig så innerligen ondt om honom. Han ser tio år äldre ut

än före den ohyggliga tilldragelsen. Han hälsade på mig och stannade, och du kan tro, Margit, att jag hade svårt att dölja, hur upprörd jag var. Han talade intet om Elsbeth, hon är död för honom. Men han sade mig, att rådsherren Kreyenschok lagts ner på sjukbädden af grämelse och förtviflan. Lyckligtvis tyckes fru Giseltrude någorlunda hålla modet uppe.»

»Å, den munken,» sade Margit med gnistrande ögon. »Tror du, Cecilia, att det skulle vara syndigt att döda honom?»

»Knappast, Margit, men det är bäst, att man lämnar hämnden åt honom, som rätt dömer. Han får nog en gång sitt straff. Det måste bli förfärligt; jag ryser, när jag tänker därpå.»

Så sutto de båda kvinnorna kärligt samtalande, medan skymningen föll på och det artade sig till oväder ute. Stormen svepte om slottets murar, sjön vräkte upp mot stranden i dånande sång, som trängde in i de varma, trefna kamrarna. Så tände de ljus och sutto med hvar sin sömnad, och Cecilia kände det så varmt inom sig, som hon icke under långa, mörka år känt det.

Riddaren herr Birger Trolle red sakta sin väg framåt till de svenskes läger. Hans tankar sysslade med mötet han nyss haft, och han såg ännu för sig den härligt sköna flickan från fiendeborgen. Hur vacker och käck hade hon icke suttit på sin frustande springare! Hon syntes honom som en af sagans valkyrior. Margit? Hvem var hon? Han kände fuller väl till konung Eriks förhållande till Cecilia, och han tänkte sig, att den sköna flickan var en konungadotter. Ja, så såg hon ut. Och han fick henne icke lätteligen ur sina tankar.

Tiden led, och med belägringen stod det på samma punkt. Konung Eriks folk höll sig lugnt inom murarna, de svenske bakom sina skansar. Då och då gjordes ett ströftåg inåt landet, men herr Birger hade strängeligen befallt knek-

tarna att fara varligt fram, på det att icke landtbefolkningen, som redan fått alltför bittert smaka på gårderna åt konung Erik, skulle blifva inkräktarna alltför gramse. Men hären måste lefva, det fanns ingen annan råd än att taga, där man vägrade att gifva.

Konung Karl hade i slutet af oktober lämnat Öland och begifvit sig upp till Stockholm för att rida sin Eriksgata. Förtretad öfver den ringa framgång, tåget till Gotland hittills haft, hade han skickat ett sändebref till Magnus Green att ofördröjligen infinna sig i Stockholm samt att under tiden lämna öfverbefälet åt Birger Trolle. Magnus Green begaf sig också i slutet af november med en af de svenska galejorna från Gotland. Han steg ombord vid nuvarande Skälsö.

Birger Trolle hade före afresan mottagit hans befallningar. Han skulle icke gå anfallsvis tillväga, endast bibehålla sin ställning, och Magnus Green gaf löfte att ofördröjligen återkomma med de förstärkingar i trupper och skytten, som han hittills förgäfves äskat af konungen. Då först kunde belägringen begynna på fulla allvaret.

På Visborg var man icke i okunnighet om den svenske öfverbefälhafvarens afresa. Mäster Marquardus, som fortfarande i hemlighet underhållit förbindelserna mellan Magnus Green samt konung Erik och herren till Göksholm, hvilken ännu befann sig kvar på slottet, hade inberättat affärden nästan i samma ögonblick den ägde rum.

»Så hafver då eders nåde spelet vunnet,» menade Bengt Stensson. »Den unge herr Birger är icke en krigare att frukta, därtill är han för oerfaren. Nu hafva vi vintern här, och äfven om konung Karl skulle vilja sända hit öfver mera folk, kan han det näppeligen i anseende till den svåra årstiden. Och när våren kommer . . .»

»Så ha mina knektar väl hunnit affärda de svenske från förste man till den siste,» sade konung Erik. »Jag tänker, att jag nu gifver mina befälhafvare befallning att gå anfalls-

vis till väga. Det begynner blifva besvärligt med denna af spärrning.»

»Jag tror, att däri tänker eders nåde orätt. Åtminstone lär det vara klokast att ännu något töfva, till dess de svenske hinna frysa sig rätt dvalhända.»

Men herr Birger Trolle lät ingalunda sina knektar ligga och frysa. Han mindes visserligen Magnus Greens befallningar, men som han hela tiden haft misstanke om att herren till Tidö icke förde rent spel gent emot konung Kårl, var han fast besluten att handla efter omständigheterna. Det dröjde icke många dagar, förrän han lade märke till att stadens försvarare begynte blifva mera vårdslösa i sin vakthållning. Han räknade ut, att de ansågo den allvarsammaste faran nu vara öfver, sedan Magnus Green rest sin väg, och han beslöt, att denna tro skulle komma att stå dem dyrt. Han lät dem tills vidare lefva i sin villfarelse, han gladdede sig åt, när han förnam, huru konungens knektar numera föga bekymrade sig om annat än dricka och dubbla, gråla med befälhafvarna om solden, som började uteblifva, samt på det råaste sätt förfördela stadens innevånare.

En afton, det var den tredje december, satt han i sitt tält, då vaktknekten steg in och anmälde, att det kommit till lägret en man, som önskade tala med herr riddaren.

Herr Birger Trolle befallde, att han genast skulle införas till honom. Han hade flera gånger iakttagit den där svartbrodern, som kommit till Magnus Green, och tänkte, att det nu var densamma, som sökt upp honom.

Men det var icke så. In trädde en medelålders borgare, svept i en dyrbar päls. Han böjde sitt hufvud inför den svenske befälhafvaren.

»I värdes förlåta, herr riddare,» sade han, »att jag dristar mig komma till eder på detta sätt ur fiendestaden, men de meddelanden jag har att göra kunna måhända rättfärdiga mitt tilltag.»

»Hvad är edert namn?» sporde herr Birger.

»Jag heter Olof Hageby och är köpman i Visby,» svarade den främmande.

Det var verkligen den arma Elsbeths trolofvade. Men hur olik sig var han icke mot den gången, då han ledsagade Elsbeth till konung Eriks fest! Hans hår hade grånat, hans panna och kinder voro fårade, sorgen hade tryckt sin prägel på hela hans yttre.

»Och hvad är det så I har att säga?» sporde riddaren.

Olof Hageby töfvade ett ögonblick och så begynte han:

»Tör hända hafver herr riddaren sig icke bekant, att inne i Visby befinner sig ett litet parti, som städse med harm och grämlse åsett konung Eriks framfärd så till lands som sjös. Vi hafva alltid i själ och hjärta varit Sverige tillgifna, och vi gladdes, när vi förnunmo, att konung Karl sändt härsmakt för att lägga Gotland under sin krona. Men det har hela denna tiden synts oss gå underligen till. Vi hafva intet vetat, om det hela varit menadt med allvar. Där har icke sett så ut. Det är vår öfvertygelse, att hade endast herr Magnus Green velat, skulle han redan hafva tagit både staden och ön dessutom. Jag säger ärligt ut, hvad jag tänker. Det har varit något hemligt mellan herr Magnus Green och konung Erik. Men nu veta vi ju, att han farit sina färde, och då tänkte jag, att herr riddaren intet kunde hafva något emot att höra, att därest den ringaste ansträngning göres, skall staden efter en stormning vara i edra händer. Knektahoparna där inne äro försoffade af svalg och dryckenskap, de hålla icke längre vaktgöring ordentligen, så att jag tror fuller väl, att en fiende på ljusa dagen skulle kunna begifva sig in i staden deras näsa förbi. Jag står ingalunda här såsom en förrädare, det skolen I icke mena, herr riddare, men jag har fått nog af detta röfvarregemente och önskar ingenting högre, än att därpå måtte blifva ett slut, ju brådare desto bättre. Gotland är ju dock af uråldern en svensk provins, och jag tror, att folkets hjärtan ännu hänga fast vid det gamla fosterlandet.»

»I säger sålunda, köpman Hageby, att staden icke är väl försvarad?» sporde riddaren.

»Alldeles, herr riddare. Befälhafvarna hafva icke längre någon makt med knektarna, enär de icke kunna betala dem deras sold, och af oss finnes snart icke mera att taga. Vi hafva lämnat våra gärder åt konung Erik så länge vi kunnat, men vår handel har denna höst lidit svårt afbräck genom krigstillståndet, vi kunna icke gifva mera.»

Birger Trolle tänkte efter några ögonblick.

»I farer vill, om I tror, att jag så länge tänkt töfva med en stormning som herr Magnus Green,» sade han, »men jag var dock något tvekande, ty jag har icke folk till öfverlopps, och där som murarna väl försvarades, kunde jag komma att stå mig slätt. Får jag i alla fall sätta tro till eder ut-sago . . .»

»I kunnen gärna själf öfvertyga eder om, att jag icke sagt annat än sanningen,» genmälte Olof Hageby.

»Huru så?»

»Jo, I kan godt göra mig följ e in i staden, om eder lyster. Jag tänker ingen skall hindra oss. Dröja vi, tills det blifvit något sent på aftonen, skola vi icke längre finna en enda knekt på sin post.»

»Nå, så följer jag eder,» svarade Birger Trolle raskt. »Besannas edra ord, skolen I om icke många timmar hafva oss alla innanför murarna.»

Riddaren anlade en passande förklädnad, som helt och hållet förändrade hans utseende, och så begaf han sig i sällskap med Olof Hageby hän mot staden. Det var en mörk afton, icke mycket kall, men snön föll i täta flingor och marken täcktes så sakta af jämna drifvor. Då de båda vandrarna nalkades Österport, dit Olof Hageby föreslagit att de skulle taga vägen, hörde de skrik och skrål bakom murarna.

»Det är van Eltens knektar, som slåss i fyllan,» sade Olof Hageby. »Sådana äro de mest hvarje afton.»

Han närmade sig raskt porten och slog några hårda

slag på densamma. Så väntade de båda vandrarna, men intet svar hördes. Olof Hageby klappade igen, och då öppnades en liten lucka och väktarens hufvud stack ut.

»Hvem där?» frågade han i sömnig ton.

»Sankt Niklas med karfunklarna,» svarade Olof Hageby, och efter det han gifvit denna lösen, drog väktaren ifrån bommarna och öppnade porten.

Vid stadens alla portar hade vinhusvärdarna slagit upp sina utskänkingar, likasom nere vid hamnen. Strax innanför östra porten, i hörnet af nuvarande norra Murgatan, låg värdshuset »Korpen», en låg korsvirkesbyggnad med en hög trätrappa som ledde upp till den på en hög stenfot liggande nedre våningen, där skänkrummen voro inrymda. Genast som Olof Hageby och Birger Trolle, utan att den sömnige portvakten ens såg åt dem, hunnit passera genom porten, hörde de skrål och oväsen kring värdshustrappan. Dörren stod öppen, så att ljusskenet strömmade ut, och man såg väl ett dussin karlar slåss i dörröppningen, på trappan och nedanför densamma.

»Så må pocker taga dig, din snikna hund,» skrek en röst, »att sätta sig ned och dubbla utan att ha något att betala med. Det kräver åtminstone stryk och det skall du ha.»

»Ja, kom hit, din tjocka pommerska gris,» svarade en annan stämman, »skall du få se, hur en dansk knekt låter slika galtar njuta. Undan, godt folk, och gif oss plats!»

Olof Hageby och hans följeslagare stannade på något afstånd. De sågo, hur två karlar med nedböjda hufvuden rusade ihop. Men de voro ej ensamma om striden. De tycktes ha hvar sitt parti för sig, och på samma gång de båda stridslystna kastade sig på hvarandra, blef det ett allmänt handgemäng med höga skrik och vilda svordomar.

»Måtta dem på nosen!» skrek en. »Gif dem i magen!» ropade en annan. »Låten pomrarna valsa, rätt så!»

Plötsligt höjdes ett vildt rop.

»Satan, han stack mig!» ljöd det. »Den lömske bofven,

han har dragit knif. Oj, oj, jag dör, men gif honom fullt, gossar.»

Det blef ett ögonblicks tystnad, hvarunder man hörde rosslingarna från den sårade. Så höjdes ett skrånande hämnderoop från hans kamrater och man såg blanka dolkar lysa i ljusskenet; det artade sig till en vild fejd. Hastigt drog sig det ena partiet några steg tillbaka, tydligen oförberedt på denna vändning af slagsmålet. Motståndarna stodo just färdiga att rusa efter, då en högväxt man skyndade till nedifrån Hästgatan och ställde sig mellan de stridande. Han kom med sådan hast, att han så när hade stött omkull Birger Trolle.

»Hvad tan I er för, lymlar!» röt han. »Är det skick detta, att midt i natten begynna en strid? Nå, hvad är det fråga om?»

Mannen var van Elten, som af oväsendet blifvit varskodd, där han suttit inne i mutter Annchens lilla kneipe ett stycke ifrån och druckit vin. Vid hans ankomst tystnade skränet, och knektarna mumlade ilsket. I detsamma fick van Elten syn på den på marken utsträckte karlen, som låg i en pöl af blod.

»Jaså,» sade han argt, »dolkarna ha varit framme. Har jag inte strängeligen förbjudit slikt, era hundar?»

Han böjde sig ned och kände på den orörliga kroppen.

»Han är död,» sade han, »bären undan honom, och låten det så vara nog med detta.»

Men ett knotande mummel höjdes från den dödes kamrater.

»Ja, I skolen ej tänka, att mördaren blifver ostraffad,» sade han. »I morgon skall jag gå till rätta med honom och ransaka. Men gån nu till edra poster, karlar. Den förste som vägrar, slår jag ned.»

Knektarna skingrade sig och försvunno i mörkret. Ridare van Elten stod en stund kvar och såg dem draga bort, hvarpå han vände sig om och gick tillbaka nedåt Hästgatan. Olof Hageby och Birger Trolle hade varit så intresserade af

uppträdet, att de icke märkte, att de stodo alldeles i ljuskenet, och van Elten fick nu syn på dem. Det var för sent att draga sig tillbaka.

»Hallå där,» ropade han, »hvad ären I för godt folk, som äro ute på gatorna så sent i kvällen?»

Han gick alldeles inpå dem.

»Så,» sade han, »Olof Hageby, ser jag. Men hvem är eder följeslagare?»

Köpmannen töfvade med svaret, men blott en sekund. Han måste svara bestämdt för att ej väcka misstankar.

»Det är min broder, herr riddare,» sade han lugnt.

»Eder broder? Så visste jag då intet, att I hade en sådan. Han måtte hafva ramlat ned från skyarna.»

»Icke riktigt, riddare van Elten, han har kommit öfver hafvet från Kolk i Estland, där han drifver köpenskap för min räkning. Han landade i går vid Östergarn och har anländt hit i dag.»

»Så, och hvad heter han?»

»Hageby som jag, och därtill Johan.»

»Ho, ho, då föra vi samma namn. Jaså, köpman Johan Hageby, I kommer från Estland? Nå, där göras goda affärer? Så kunnen I helt visst afstå några dukater åt en fattig riddare, för namnets skull.»

Birger Trolle befann sig i en obehaglig förlägenhet. Han försökte så mycket som möjligt draga sig i skuggan för att undvika riddarens granskande blickar. Penningar hade han inga med sig. Men Olof Hageby fattade snabbt ställningen, drog fram en skinnpung ur sin pälsficka och räckte densamma åt riddaren med en artig anhållan, att han ville hålla till godo med dess innehåll. Riddaren grep begärligt efter penningarna och hans anlete upplystes af ett vänligt grin.

»Ja, se det kan man kalla hederligt, och nu, Olof Hageby, dricker I och er broder ett glas med mig hos Annchen, jag bjuder.»

»Vi tacka herr riddaren, men vi voro stadda på hem-

vägen, då vi stannade för att åse detta oväsen, och nu fortsätta vi väl, tänker jag.»

»I gören så famningen heller. När Jan van Elten bjuder, tål han icke, att man vägrar. Se så, följ nu, säger jag.»

Riddaren var tydligen icke nykter och hans ord hade uttalats i en rellig ton. Olof Hageby, som kände van Elten ganska väl, gaf Birger Trolle en omärklig stöt med armbågen, som betydde, att det icke tjänade till att göra några undanflykter.

»Så följ vi herr riddaren då,» sade köpmannen.

»Nå, jag kunde väl tro, att I intet skulle vägra att dricka ett glas äkta rhenskt med mig. Annchen har härligt sådant, skall I tro, Hageby.»

De följdes alla åt nedåt gatan och trädde in i ett litet lågt hus på vänster sida. Mutter Annchens kneipe bestod af två små snygga rum med rena bord och bänkar och enris på golfvet. Värdinnan var en ståtlig medelålders kvinna med mörka ögon och vackert, rikt hår.

»Hallå, Annchen, sötnos,» skrånade riddaren, »fram med det bästa rhenska och tre pokaler. Vi vilja dricka er skål, mutter.»

Riddaren gick in i det inre af rummen och drog dörren till efter sig och sina följeslagare. Strax därpå kom Annchen in med vinet.

»Godt, sötnos, men nu vilja vi ha Kätchen hit att kredensa bågarna,» befalldes riddaren.

Kätchen var värdinnans unga dotter.

»Kätchen har redan gått upp,» sade värdinnan, »så att herr riddaren får nöja sig med mig.»

»Det är just hvad jag intet gör. Kätchen skall hit, säger jag. Ser hon intet, mor, att jag har främmande med mig, och de vilja se 'Korpens blomma', förstår I.»

Olof Hageby kände sig obehaglig till mods vid riddarens pockande tal. Kätchen kände han väl. Det var en af de

vackraste flickorna i staden, högväxt och smärt som modern, rodnande som en ros, med ögon och hår som en natt.

»Icke tjänar det något till att störa flickan,» inföll köpmannen. »Låt henne sofva i fred. Vi dricka eder till och så vandra vi våra färde.»

»I gören det icke,» sade Jan van Elten och slog handen i bordet, »ett parti tärning spelen I med mig. Antingen vinner I, Olof Hageby, igen pungen, eller ock tar jag en andra af er.»

»Jag spelar aldrig tärning, riddare,» svarade Olof Hageby.

»Nå, så må eder herr broder göra det,» vidblef riddaren.

Birger Trolle, som hittills icke yttrat ett ord, fann nu tiden vara inne att säga något, på det att riddaren icke måtte fatta några misstankar.

»Jag spelar gärna ett parti med herr riddaren, om eder lyster,» sade Birger Trolle och slog sig ned vid bordet, där tärningarna redan lågo färdiga.

»Nå, det låter höra sig,» sade Jan van Elten, »men innan vi börja, måste jag ha hit Kätchen. Otur i kärlek, tur i spel, heter det. Den flickan har jag nu friat till hela Guds långa hösten, men icke ett steg närmare har jag kommit. Tur i spel ger hon mig i alla fall.»

Han gick till en dörr i rummets bortre ända, öppnade den och ropade uppåt en trappa, som gick till loftet:

»Kätchen, min lilla kattunge, är du där? Kom ned och kredensa Jan van Eltens bägare.»

Mor Annchen hade redan gått upp till dottern, och riddarens följeslagare kunde höra henne säga till flickan:

»Se så, gå ned, barnet mitt, för ett ögonblick, annars får jag ingen fred för den druckne riddaren.»

»Pass, ingen är drucken här, mutter, men vi kunna bli det alla tre, om ert vin är riktigt godt. Nå, se det var en snäll flicka, som kom,» fortfor han, då Kätchen trädde inom

dörren. Hon var, som sagdt, en ovanligt vacker ung kvinna, med något spotskt och djärft öfver sig.

»Nå, skulle det nu vara så nödvändigt, att jag kom ner midt i natten?» sade hon snäsigt till van Elten. »I är icke i godt sällskap,» vidblef hon, vänd till Olof Hageby.

»Hon är den nosigaste jänta i hela staden,» skrattade van Elten. »Men här, min stumpa, har du pokalen min. Kredensa den nu med dina rosende läppar.»

Han bjöd vinstopet åt Kätchen, som lätt läppjade på innehållet, hvarpå hon räckte det till riddaren, som tömde det i en enda klunk.

»Se så, sätt dig nu på mitt knä, medan jag spelar guldet från de där båda krämarna,» skrällade han och tog Kätchen om lifvet. Men hon slingrade sig vigt undan hans försök.

»Hvem är den främlingen, I har fört in här, Olof Hageby?» frågade Kätchen raskt och betraktade Birger Trolle.

»Min broder, Kätchen, som kommit hem från Estland.»

»Ståtlig broder I har, Olof Hageby,» fortfor flickan och såg på honom med beundrande ögon. »Vet I, han liknar någon som jag sett nyligen.»

»Hvem då?» sporde Olof Hageby omisstänksamt.

»Jo, just de svenskes unge befälhafvare,» sade flickan.

»Jag vet icke hans namn, men jag såg honom rida tillsammans med den där flickan, som är hos fru Cecilia på slottet.»

Det kom så oväntadt, att Olof Hageby riktigt bleknade, i det han kastade en snabb blick på Birger Trolle, som dock bibehöll fattningen.

»Ha, ha, ha, Birger Trolle,» skrattade van Elten. »Jo, den skulle vara här, skulle det minsann blifva annat spel af än tärning, men nu sätta vi oss ned och börja, tänker jag.» Han var redan så rusig, att han icke märkte Olof Hagebys förvirring.

Så begynte de spela, van Elten och Birger Trolle. Den förre lade upp en gulddukat på bordet, och Olof Hageby lade

upp en för sin följeslagare. Herr Birger hade tur. Han slog jämt flera ögon än sin medspelare. Denne svor och gormade.

»Sätt dig i mitt knä, slinka, får jag tur, eller om jag förlorar, vill jag ha en kyss för hvarje dukat, som rullar ur min pung,» sade van Elten och drog Kätchen ned till sig. Hon gjorde ett svagt motstånd, då hon af erfarenhet visste, att det icke mycket tjänade till att motsätta sig den rusige riddaren. Men han hade icke bättre tur för det, och snart hade hans sista slant gått öfver till motspelaren.

»Satan,» sade han, »men så skall jag ha ersättning.»

Och han drog Kätchen till sig och kysste hennes ansikte. Det var icke så noga hvar det träffade; flickan ref och slet i honom och bultade honom i hufvudet med sin ena fria hand, men han blef allt vildare.

»Herr riddare,» sade Birger Trolle för att göra ett slut på det vidriga uppträdet, »vi slå ännu ett slag, och jag sätter ut hela guldhögen där.»

»Må göra,» sade van Elten och släppte flickan, som med ett skratt sprang ifrån honom och ordnade sina upprifna kläder.

Så slogo de igen, men riddare Jan hade fortfarande otur. Han slog två, medan Birger Trolle slog fem.

»Så må den lede vara i förbund med er,» skrek han. »Skyldig en simpel krämare och därtill icke en slant att betala förtäringen med. Kan man vara sämre ute? Men hvad är det?» sade han plötsligt och fattade ett raskt tag i Birger Trolles högra hand. »En krämare med adligt vapen i signetringen! Hvar har ni stulit den, gunstig junker?»

Birger Trolle hade alldeles glömt den stora signetringen på sitt högra pekfinger, som nu van Elten höll upp och noga betraktade. Han ryckte undan handen och gaf van Elten en flammande blick.

»Sade I tjuf, riddare?» sporde han.

»Ja, den kallar jag tjuf, som uppträder med lånta fjädrar, din krämaretrask,» röt riddaren och måttade ett slag

med afviga handen åt Birger Trolles ansikte. Men denne undvek slaget vigt genom att böja sig och springa tillbaka.

»Lugn, lugn, för Guds skull, riddare,» hviskade Olof Hageby.

Men Birger Trolle hade redan dragit sin värja, som han haft dold under kappan. Kätchen sprang skrikande ut genom dörren och slog den i lås efter sig. Vid ropet rusade mor Annchen in genom andra dörren.

»Hvad i Jesu namn står på?» ropade hon, då hon såg den främmande gästen stå med värjan i handen. »För Guds skull, intet oväsen här inne.»

Jan van Elten hade emellertid icke heller varit sen att rycka sitt svärd ur gehänget.

»Åt helvete, kvinna,» skrek han ursinnig. »Krämaren vill slåss. Nå, han skall få sitt respass. Är du intet i väg än, din mara. Akta dig, så att jag ej klipper snytverket af dig.»

Mor Annchen försvann med ett rop. Olof Hageby, som icke förlorat fattningen och förstod, att här var ett farligt spel, om kvinnan sprang ut på gatan och ropade efter hjälp, följde henne ögonblickligen.

»Se så, mor Annchen,» sade han lugnande, »riddaren är litet rusig. Låt dem korsa svärden, det gör ingenting. Icke behöfver I väcka grannarna för det. Allt skall gå af utan blodsutgjutelse, det lofvar jag er. Håll er bara still.»

Och han fick hastigt dörren till gatan stängd. Ingen gäst fanns i det yttre skänkrummet.

»Ned med värjan, skall jag kringklappa dig med flata klingan,» skrek van Elten där inne åt Birger Trolle. »En riddare slåss icke med en krämare.»

»Men mot en riddersman kan han draga sin klinga,» genmålte Birger Trolle, som var flammande röd af upphetsning. »Se nu en gång till på denna ringen, I oförskämde. Det är Trolleska vapnet I ser där, och här står riddaren Birger Trolle framför er. Försvara er genast.»

»Oho,» tjöt van Elten till, »sakramenskade utbölning, som vågar dig in bland fienden för att spionera. Men jag skall tukta dig.»

Han gjorde genast ett ursinnigt utfall och vräkte omkull bordet, där de båda nyss suttit och dobblat. Lyckligtvis fanns det en lykta stående på en hylla i ena hörnet, så att rummet blef icke mörkt, då ljuset föll i golfvet.

Birger Trolle vek undan för van Elten, men i nästa ögonblick korsades klingorna. Båda voro skickliga fäktare, men ruset gjorde van Elten litet fumlig. Först fick han en rispa i ena armen, som kom honom att ryta af smärta och i ursinne gå sin motståndare in på lifvet. Men det blef hans sista utfall. Birger Trolle rände sin klinga i hans bröst med sådan kraft, att han var nära att följa med, då van Elten baklänges segnade till golfvet under hesa rosslingar.

Olof Hageby hade lyssnat vid dörren utanför. Då han hörde någon falla där inne, rusade han in och såg då Birger Trolle stå med blodad klinga öfver sin motståndare.

»I himlens namn, hvad har händt?» ropade han förskräckt. »Herr riddare, hvad hafver I gjort!»

»Jag har tuktat en storskräflare,» sade herr Birger och torkade af sin klinga mot den fallne Jan van Eltens kläder. »Han är redan död,» tillade han likgiltigt.

»I måste skynda er härifrån,» fortfor köpmannen. »Om några ögonblick, då den döde blir upptäckt, komma kvinnorna att göra larm och då kan det vara för sent att undkomma. Fly därför genast, jag följer er till porten. Och måtten I snart komma därinom igen, annars kan denna leken komma att stå mig dyrt.»

Herr Birger Trolle följde Olof Hageby ut genom det yttre rummet, där mor Annchen satt med förskrämda blickar. Först hade han dock släckt ljuset därinne.

»Riddaren har fallit i sömn under bordet,» sade han lugnt, »låt honom sofva ruset af sig till i morgon. Här är betalning för förtäringen.»

Han kastade ett par guldmynt på den lilla disken, hvarpå de båda männen skyndade ut. Det var icke tid att längre se sig om, utan de hastade till porten, där vakten fortfarande satt och sof. Inne på krogen, där slagsmålet nyss försiggått, skrålades och skrånades det ännu.

»Öppna för oss,» sade Olof Hageby i befallande ton.

»Ja, i morgon bittida,» sade vakten sömnigt. »Efter midnatt slipper ingen vare sig in eller ut.»

»Men jag måste. Jag får bud från konungen.»

»Hvad är det för prat.» Väktaren vaknade plötsligt till och försökte genom mörkret urskilja, hvilka han hade framför sig.

»Nej, ni slippa inte ut,» sade han, »jag har mina befallningar och dem vågar jag icke gå ifrån.»

Nu hördes ett gällt kvinnskrik nedifrån Hästgatan. Olof Hageby grep riddaren i armen. De förstodo båda, att det var kvinnorna på kneipen, som upptäckt den döde riddaren.

»Finns ingen annan utväg?» hviskade riddaren.

»Nej, ingen annan.»

I nästa ögonblick föll Birger Trolles hand tungt ned på väktarens hufvud. Döfvad af slaget segnade denne till marken.

»Fort nu, tag nycklarna ifrån honom,» sade riddaren.

Olof Hageby trefvade i karlens gördel, fick fatt i den stora nyckeln till bommarna. Under det han läste upp, hörde han, hur folk började springa nedåt gatan, där skriken ännu hördes.

Inom några minuter var riddaren utom porten, som köpmannen stängde efter honom, hvarpå han skyndsamt begaf sig Murgatan framåt och uppåt Klinten. Han hörde, hur sorlet tilltog nere på Hästgatan. Jan van Eltens död var tydligen bekant. Snart skulle nyheten spridas vidare, och . . .

Han nästan sprang genom den mörka, trånga gatan från alltsammans.

Men icke mindre hastigt skyndade riddare Birger Trolle

öfver den oländiga marken utefter den östra stadsmuren bort i det svenska lägret på Norderbackar. Han hade fattat sitt beslut. Redan i denna natt skulle han företaga en stormning mot staden. Allt var förberedt.

Det fortfor att snöa ganska mäktigt. Flingorna föllo rakt ned till jorden utan att föras ur sin bana af en enda vindfläkt. Då riddare Birger Trolle anländt till sitt läger, lät han i hast sammankalla sina underbefälhafvare och delgaf dem sitt beslut att genast företaga en stormning mot stadens norra sida. Han företog i hast en rond kring lägret och fann allt i ordning. De fyra stora skyttena, han hade till sitt förfogande, stodo framme vid skansarna. Med dem ville han börja leken.

Midnatt hade just förlidit. Det var mörkt, så att man knappt såg handen för ögonen, men det hvita snötäcket skulle dock göra att de anstormande svenskarna lättare kunde upptäckas af vaktposterna på murarna, om sådana funnos.

Allt gick med största tysthet. Hästarna lämnades kvar i lägret, och ledda af sina befälhafvare tågade de tvåtusen svenska knektarna i stormmarsch mot staden.

Det täta snöfallet hade gjort, att vaktmanskapet därinom dragit sig in i tornen och i skydd af murarnas hvälfda fördjupningar. Där hade de väckts af underrättelsen om Jan van Eltens mord, och Ernst von Wolthusen hade därvid skyndat till Österport, ifrig att inhämta så noggranna upplysningar som möjligt. Mordet hade gifvit anledning till vilda rykten. Man trodde, att svenskarna söderifrån lyckats smyga sig in i staden, och förvirring rådde bland bevakningstrupperna. Däraf kom det sig, att Birger Trolle kunde, utan att man märkte det, rycka an ända fram till vallarna närmast stadsmuren. Uppe på dess krön placerades de fyra skyttena, och plötsligt dånade det första skottet mot den grå kalkstensmuren. Det gaf eko i staden, folk vaknade och rusade förskräckta upp ur sina varma bäddar. Hvad stod på?

De rusade ut halfklädda. Åter dånade ett skott, gröfre

och mera skrällande än det första, och så skallade ropet genom gator och gränder: »Svenskarna äro öfver oss, svenskarna äro öfver oss!»

De pommerska soldaterna och allt konung Eriks öfriga krigsfolk tumlade hufvudstupa ut till sina vapen. En allmän förvirring rådde. Jan van Elten var borta, Ernst von Woltusen hade i första ögonblicket alldeles tappat besinningen. Från hvilken sida kommo fienderna? De upprepade skotten ledde slutligen försvararna till den rätta punkten, och nu rusade alla norröfver för att möta ett anfall, som kom så oförberedt.

Svenskarnas tunga skott hade, ehuru på måfå riktade, haft god effekt och raserat ett stycke af den norra muren. I löpgravven kastade knektarna sina medförda risknippor och bildade sålunda en bro, hvaröfver de skyndade fram alldeles under muren.

Men nu voro försvararna där, och stadsknektarna började med sina hakebössor beskjuta de anstormande. Flammorna från skotten lyste då och då upp mörkret, men skotten gjorde icke stor skada. Under dånande stridsrop stormade svenskarna muren. Uppför stormstegarna rusade de, möttes på det raserade krönet och här korsades de korta svärden. Den ene efter den andre tumlade ned på ömse sidor, men andra kommo i stället. Det var brak och dån och skrik. Uppmuntrade af sina anförare, trotsade de svenske käckt sina motståndare, drefvo dem undan från muren, sköto på dem i tornen, och efter en timmes fäktning hade svenskarna fullständigt bemäktigat sig den i muren skjutna breschen och rusade in på andra sidan, där fäktningen vildt fortsatte.

Herr Birger Trolle själf hade, då han grant såg, att för stridens utgång på detta håll icke var någon fara, befallt, att det största af skyttena skulle föras bort till Norderport. Hit skyndade han med en afdelning af fem hundra man. Med ett enda skott sprängdes den tunga ekporten, och nu rusade de svenske in äfven här. Med dragna svärd skyndade de

gatorna framåt, i smärre grupper. Men här mötte de inga fiender. Redan vid första anstormningen hade Ernst von Wolthusen blifvit sårad, ingen hade efter honom tagit befälet, och när Otte Snaf till sist ankom med slottsknektarna, var stormningen redan afgjord. Ännu kämpade dock de pommerske med käckt mod, men de måste vika från gränd till gränd.

Bakom slutna fönsterluckor lyssnade stadsborna till gatu-striderna. Ingen hyste den ringaste önskan att lämna konung Eriks knektar någon hjälp, och de flesta sågo gärna, om de svenske kunde göra slut på det skräckregemente, som fördes från Visborgs slott. Däraf kom det sig, att svenskarna icke behöfde splittra sina krafter mot plötsligt i mörkret uppdykande motståndare, utan kunde med så samlad makt, som terrängen tillät, gå på mot sina egentliga fiender.

Det var rent hus för dem i norra staden. Otte Snaf, som snart insåg, att det icke längre fanns någon möjlighet att försvara staden, befalldes till sist sitt folk att i så god ordning som möjligt draga sig tillbaka till slottet. Där skulle de ännu kunna göra motstånd och länge nog uthärda en belägring.

Då morgonen grydde, voro svenskarna herrar i Visby. Ingen fientlig knekt fanns mera att se. Folket, som lifligt begynte röra sig på gatorna, såg vänligt på nattens inkräktare, och borgare och rådsherrar voro redan på det klara med, där de drogo upp till rådhuset, dit Birger Trolle kallat dem, att de borde öfverlämna staden i den svenske befälhafvarens vård. Herr Birger, som till sammankomsten infunnit sig i sin präktigaste rustning och följd af en del bland underbefälhafvarna samt sina väpnare och svenner, möttes därför, då han trädde in i rådhusalen, af en lika vänlig som vördsam hälsning. Förhandlingarna voro icke svåra. Borgerskapet gaf honom sitt löfte att utan svek hålla honom staden till handa och sörja för krigsmännens behof, mot det att herr

Birger åtog sig och lofvade att med all makt söka drifva bort konung Erik från Visborg.

Det var en strålande klar och kall vintermorgon, då herr Birger Trolle med sitt följe red ifrån rådhuset och hän till sina trupper, hvilka nu lågo lägrade på de ställen, där de pommerske knektarna haft sin plats. Till följd af öfverenskommelsen med borgerskapet behöfde kring stadens murar och vid dess portar endast bestridas vanlig vakthållning, hvadan herr Birger kunde förlägga hela sin styrka kring själfva Visborgs slott och till en början afstänga detsamma från all beröring med den yttre världen. Riddaren gjorde sig inga förhoppningar om att lika lätt kunna taga slottet som staden, ty Visborg var ett starkt fäste med god bestyckning och en talrik besättning.

Konung Erik hade lika mycket som sina kreatur blifvit förskräckt öfver svenskarnas plötsliga anfall. Han hade suttit i sitt arbetsgemak jämte mäster Marquardus vid en flaska vin, då första skottet dånade mot den norra stadsmuren. Han grep häftigt tag i stolskarmarna och såg på sin secretarius.

»Hvad kan det vara, mäster?» sporde han ängsligt.

Mäster Marquardus lyssnade. Skotten kommo flere, men det ekade i slottets murar, så att svartbrodern icke rätt kunde urskilja, hvarifrån dånen kommo.

»Jag skall taga reda på, hvad som är å färde, eders nåde,» sade han bugande och försvann genom dörren.

Nere på borggården fann han slottsknektarna springa om hvarandra i stor förvirring. Skotten knallade fortfarande och han hörde nu, att de kommo från norr. Han frågade efter Otte Snaf, men kunde till en början icke råka honom, då denne var ifrigt upptagen med att ordna sitt folk.

»Det är de svenske, som göra ett anfall,» sade riddaren, »och vi måste de våra till hjälp. Med hälften af knektarna drager jag ut, den andra hälften stannar här som besättning.

Vi skola nog lyckas drifva de fräcka svenskarna tillbaka inom deras vallar, tänker jag.»

Och han skyndade med sina knektar öfver vindbryggan sina kamrater vid Norderport till hjälp.

Svartbrodern kom åter och lugnade konungen. Det var ingen fara å färde, det hade Otte Snaf försäkrat. Inom kort skulle anfallet vara tillbakaslaget.

»Ja,» sade konung Erik, »lyckligtvis har jag mina knektar. Men, mäster, I vet granneliga hur det för öfrigt är. Senast i dag var van Elten här och pockade på sold åt folket. Hvar skall jag taga den ifrån? Så länge det var öppet till sjös, kunde ju alltid Koningk och Prussen förse oss med något till behofs, trots de svenska galejorna. Men nu ligga de in-frusna här nere och den källan är förbi att ösa ur. Och köpmännens kassakistor äro tomma, utåt landsbygden kunna vi ju intet komma för de svenske. Kanske är det meningen att svälta ut konung Erik. Ja, jag kunde godt tro marsken om slik hjältedat.»

Så klagade konungen för sin förtrogne, och svartbrodern visste, att hans ord icke voro långt ifrån sanningen. Den långvariga belägringen hade minskat slotts-förråden betydligt, och gifvetvis hade de belägrande icke varit så overksamma, att de tillåtit någon styrka, större eller mindre, af stadens besättning att draga ut åt landsbygden för att roffa åt sig byte. Konungen stod inför nödvändigheten att försöka få afyttra en del af sina samlade kostbara klenoder för att kunna upp-rätthålla sitt skenvälde. Men girig som han var, töfvade han i det allra längsta.

Och så kom anfallet i den mörka decemberratten.

Kanonaden hade också väckt fru Cecilia och hennes unga skyddsling. Margit hade i första förskräckelsen sprungit ur sin bädd och skyndat in till Cecilia.

»O, Cecilia, hvad är detta? Det låter ju, som skulle hela slottet darra på sina grundvalar.»

»Du skall vara lugn, barnet mitt. Jag förmodar, att

antingen de våra gjort ett utfall mot de svenske eller tvärt om. Det har nog ingenting att betyda, och det blir väl snart lugnt igen.»

Men skotten fortforo, och Margit hörde, hur Otte Snaf med sitt folk drog ut ur slottet. Hon klädde sig och satte sig vid bädden hos Cecilia.

»Tror du, att de svenske nu komma och taga oss?» frågade hon.

Cecilia tog hennes hand.

»Nej, barnet mitt, det tror jag icke. Detta är ett starkt fäste, och vi kunna vara fullkomligt trygga.»

»Ja, jag är intet rädd, äfven om svenskarna komme. De skulle nog intet göra oss, dig och mig, något illa.»

»Nej, det har du nog rätt i. Men det vore i alla fall att råka i fiendehand.»

»Men är icke han, riddaren du vet, deras befälhafvare?»

»Jo, jag tänker så. Men du vet intet, du lilla Margit, att en riddare är en annan, när han höfviskt ledsagar en dam såsom artig kavaljer, mot när han spänner rustningen och bestiger stridsfålen.»

»Men vet du, Cecilia, jag tror nästan, att jag skulle bäst tycka om en riddare då.»

Fru Cecilia log.

»Jag tyckte så också, mitt barn, när jag var ung som du,» sade hon.

»Då var väl konungen en ståtlig och vacker riddare,» sade Margit.

Om det varit ljust, skulle den unga flickan ha sett, hur ett smärtsamt drag plötsligt for öfver Cecilias ansikte. Margit och hon hade aldrig växlat ett ord om hennes och konung Eriks förhållande, hon hade knappast trott, att flickan förstått, i hvilken förnedrande ställning hon egentligen försatt sig själf. Men nu insåg hon, att Margit dock tänkt däröfver, och hon kände som ett styng i hjärtat. Men hon öfvervann sin svaghet, hon var för van att behärska sig.

»Låt oss tala om någonting annat,» sade hon afböjande. Och så förblefvo de vid hvarandras sida under halfhögt samspråk, medan fiendehoparna kämpade därborta norröfver. De lyssnade till ropen och de högljudda skränen, som ibland trängde upp ända till slottsgemaken. Till sist hörde de ett döfvande rassel öfver vindbryggan. Det var Otte Snafs folk och de flyktande pomrarna, som drogo in i slottet, lämnande staden i de svenskes händer.

Cecilia steg ur sin bädd och klädde sig hastigt. Medan hon var sysselsatt härmed, knackade det på dörren.

»Det är konungen,» sade Margit, »skall jag släppa honom in?»

Cecilia bejakade frågan.

Stapplande och blekare än vanligt trädde konungen in till fru Cecilia. Han sjönk darrande ned i en stol och drog djupt efter andan.

»Det är förbi,» sade han ljudlöst.

Fru Cecilia stod lugn och allvarlig.

»Var det de svenske, som drogo in i slottet?» frågade hon. Konungen skakade på hufvudet.

»Nej, men de ha tagit staden, de ha huggit ned hälften af mina pommerska knektar. Det är slut, Cecilia.»

»Den säger icke så, som ännu har ett fäste likt detta,» sade Cecilia, som höll på att reda sitt långa, mörka hår. »Inom sådana murar och med deras skytten lærer väl ett försvar åtminstone kunna försökas. I får icke vara svag, konung Erik. Har I lekt leken, så länge det endast tarfvades list och förställning, får I väl fortsätta den, äfven då slikt intet längre duger.»

»Ack, I vet ej, Cecilia, huru bekymmersamt det i själfva verket är. Alla våra förråd äro i det närmaste slut, och svenskarna skola inom kort tvinga oss att gifva oss, därest icke någon oväntad hjälp kommer oss tillhanda.»

»Hvad förråden beträffar,» genmälte Cecilia, »är det kanske icke så illa beställt med dem, som I tror, Erik.»

»Hvad menar I, min Cecilia?» frågade konungen och betraktade henne.

»Äfven en kvinna har af vår Herre fått förstånd,» sade Cecilia, »och hon är mera skickad att under de goda dagarna spara för de onda. Här har i lång tid varit öfverflöd, konung Erik, och skulle jag hafva gjort som I velat med all denna mat och dryck, hade jag förvisso handlat i fåvitsko. Men jag har icke gjort det. Viljen I själf se, kunnen I öfvertyga eder om, att jag har mina visthus fyllda, så att intet skall det gå någon nöd på oss under den närmaste tiden.»

»Cecilia,» sade konungen, »I är en krona bland kvinnor. Men det är nu godt och väl med den dagliga födan. Kassakistan är tom, jag har intet till solden, och kan jag intet betala knektarna den, befarar jag, att de lika gärna, ja hellre, gå öfver till de svenske. De äro ju legodjur. Detta är mitt värsta bekymmer, och ur det ser jag ingen utväg.»

»Måhända kan jag hjälpa eder ock med det, konung Erik. De penningar, I under många år skänkt mig, och mina klenodier, dem gifver jag eder gärna. Det är ju dock alltsammans edert.»

Konungen drog en djup suck.

»Det är dock för mycket, Cecilia. Jag kan intet beröfva eder eder egendom. Med mig är det snart ute, hvad skall I då taga eder till?»

»Kommer dag, kommer råd. Icke har I handlat mot mig som I bort, konung Erik, men därom är icke tal nu. När nöden står för dörren, vet jag, hvar jag har min plats, och den är vid eder sida.»

»Cecilia,» sade konungen med darrande röst, och det lät, som hade en snyftning velat tränga fram ur hans bröst.

Men då han gick, hade hans ansikte betydligt ljusnat. Icke var han i första hand rädd för att de belägrande skulle drifva honom ur hans fäste, nej, det var myteri bland sina trupper på grund af lifsmedelsbrist och uteblifven sold, som han mest fruktade. Nu hade Cecilias ord återgifvit honom

hoppet. Han hyste ännu en svag tanke på att hans frände, den danske konungen, slutligen kunde komma honom till hjälp. Bengt Stensson hade, då han lämnat Gotland, begifvit sig till konung Fredrik, som befann sig i Roskilde, och han hade lofvat att söka utverka dennes mellankomst. Kunde han blott hålla svenskarna ifrån sig till våren, skulle han måhända hafva spelet vunnet. Han ville icke lämna Gotland. Han var för gammal att gifva sig ut på nya äfventyr. Här hade han nu lefvat de tio senaste åren, här ville han dö, såsom en oberoende konung, om hans rike ock var ringa.

8.

Den underjordiska gången.

De svenska trupperna kommo godt öfverens med köpstadsborna, då herr Birger såg strängeligen till, att ingen fick uppträda med segrarens rätt, ty han förstod, att när det kom till den sista afgörande kampen, skulle han hafva godt bistånd just från stadens sida.

Borgerskapet och alla öfriga stadens inbyggare drogo också en suck af lättnad, när de sluppit de pockande utländska knektarna och visste, att nu behöfde de icke längre dansa efter konung Eriks färla. Nu såg man granneligen, huru hatadt hans välde var, och endast den medfödda trögheten hos detta krämarfolk hade hindrat dem från att afskudda sig det förhatliga oket. Sedan herr Birger Trolle utfärdat sin proklamation till stadens borgerskap, och stadsborna på allmän rådstuga enhälligt beslutit att hålla tro och lofven mot svenske konungen i hans befälhafvares person, var samförståndet det bästa. Trupperna blefvo inkvarterade dels i råd-

huset och dels i andra menigheten tillhöriga byggnader, och de gårder, som tarfvades för krigsfolkets underhåll, lämnades utan motvilja.

Så snart Birger Trolle emellertid hunnit ordna alla dessa angelägenheter, drog han ihop ett befäst läger kring Visborgs slott. Han försökte till och med en och annan stormning; men Otte Snaf, som var en förfaren krigare och nu innehadé högsta befälet, slog svenskarna tillbaka med ganska stor man-spillan. Det fanns ingen annan råd än att noga bevaka hvarje tillgång till slottet och sedan svälta ut dess försvarare, liksom man ibland plägar göra med räfvarna i lyan. Bak sina fasta murar hånade dagligen de konungske knektarna de svenske och på spe skickades dem en och annan pil från träffsäkra bågar. När riddare Birger Trolle i sin rustning med fjäderprydd hjälmhatt på sin svarta gångare red på andra sidan löpgrafvarna rundt slottet, kunde ibland pilarna susa kring honom, dock utan att göra någon skada.

Konung Erik befann sig fortfarande i nervös spänning. Han hade långa hemliga konferenser med mäster Marquardus, till hvilka icke ens Cecilia hade tillträde, ehuru hon annars när som helst plägade infinna sig hos konungen. Tacksamheten för hennes förutseende räckte icke länge, och hvarje dukat hon hade samlat tog numera konungen utan ringaste samvetsbetänkligheter.

Vintern fortfor att vara ganska skarp. Dagarna gingo långsamt under overksamheten, och det kändes pinsamt för en hvar att lefva på detta sätt likasom på halfspänn. Den lugnaste var Cecilia. Hon var numera likgiltig för hur det skulle gå, ehuru hon icke ett ögonblick tänkte på att öfvergifva den gamle konungen. Mest bekymrad kände hon sig för sin unga skyddsling, Margit, som hon kommit att hålla så kär. Hvad skulle det blifva af henne, om hon plötsligt stode ensam i världen? Hon var ännu så oerfaren, behöfde någon att hylla sig till. Cecilia tänkte ständigt på detta, och ibland, när hennes tankar blefvo tunga, kunde hon draga

den unga flickan till sig, kyssa hennes blomstrande kinder, smeka hennes rika hår och hviskande säga henne hur gräns-löst mycket hon höll af henne.

»Du är mig, som vore du mitt eget lifs frukt,» sade hon, »min kärlekseliga dotter. Hade jag haft en, kunde jag icke hafva hållit henne kärare, än jag gör med dig, liten Margit.»

Margit blef tankfull. Hon tog smekande Cecilians hand mellan sina, och så sade hon, medan hon såg sin väninna djupt in i ögonen:

»Tänk, Cecilia, om du skulle vara min moder!»

Cecilia blef blossande röd, och hon kände det, som om hjärtat ett ögonblick stannat.

»Så du talar barnsligheter, min Margit!»

»Ja, jag vet väl det. Men det kom mig så före bara. Jag har ju aldrig känt min moder, far talade aldrig om henne. Han sade bara att han fått mig från hafvet. Och du har ju hört de gamla sagorna, där den fattige dagakarlen's barn omsider befinnes vara en konungadotter, som de onda feerna hafva röfvat bort. Men du har ju aldrig haft någon dotter, Cecilia, så detta är icke ens en saga. Hvarför har jag ingen moder? Nej, blif inte ledsen; jag har ju dig, och det är sant och visst, att ömmare moder kunde vår herre icke hafva gifvit mig.»

Cecilia suckade, reste sig och gick ifrån Margit.

Den unga flickan tyckte mycket om att vistas ute under de klara, kalla vinterdagarna och hon syntes ofta bland slot-tets utanverk, där Otte Snafs knektar lågo. Riddaren själf följde henne på hennes vandringar och förklarade för henne de olika befästningsåtgärderna. Hon gick upp på vallarna och betraktade öfver de djupa löggravarna svenskarnas läger. Då hon för länge blef stående på ett ställe, sade Otte Snaf:

»I skall intet på detta sätt stå och spana. Någon kunde finna på det orådet och skicka eder en pil, som kunde rispa edert fina skinn, jungfru.»

»Det lærer väl icke hafva någon fara, riddare,» genmälte hon skrattande. »Svenskarna strida icke mot kvinnor.»

Och hon stod kvar, som om hon väntade någon. Hon gjorde det också. Hon bidade efter att få se den ståtliga riddaren på den svarta gångaren. Ibland kom han, och hon tog icke sina ögon ifrån honom. Till sist tycktes det, som hade han märkt Margit, och så småningom blef det så, att de två likasom stämde möte, han därutanför löpgrafvarna, hon innanför på vallen. Då han red bort igen, bugade han sig djupt öfver sadelknappen.

Till sist kom Otte Snaf underfund med dessa möten och han betogs af en häftig vrede mot den svenske riddaren. Ty han hade råkat att allvarligt förälska sig i den sköna Margit. Han sade ingenting; under mulen uppsyn iakttog han den unga flickan, där hon stod leende på vallen, svept i en dyrbar pälskappa. Han kände lust att öfverraska den där blonde unge svensken med ett skott ur sitt längst gående skytte, men han måste lägga band på sig, ty detta skulle hafva gifvit signalen till en stormning och han visste själf hur farlig den kunde blifva. Men då de där sammanträffandena icke tycktes vilja upphöra, beslöt han att om möjligt gifva riddaren en minnesbeta. Han var en mycket skicklig bågskytt, Otte Snaf, och en morgon, då herr Birger Trolle red sin rond i lägret, lade han sig bakom murens längs åt svenskarna vettande del, tog säkert sikte och sände en tung pil ut mot den intet ondt anande riddaren. Han träffade sitt mål, herr Birger tog sig häftigt åt sidan, samlade in sin häst, så att han stegrade sig, och red bort. Dagen därpå syntes han icke till.

Men Margit kom ned på sin bestämda tid, steg upp på vallen och såg utåt. Då kom Otte Snaf.

»I söker någon, skön jungfru?» sade han med märkbart hån i rösten.

Margit såg på honom utan att svara. Då fortfor Otte Snaf:

»Riddaren fick sig en minnesbeta i går, så jag tänker han får hålla sig borta så länge.»

»Hvad menar I, Otte Snaf?»

»Jo, jag tyckte, att hans ridter voro väl fräcka, hvadan jag passade på och sände honom en pil. Jag tror, att jag måttade ganska bra.»

Margit blef alldeles blek.

»Jag hade inte trott eder vara så feg, Otte Snaf,» sade hon i föraktfull ton och bet vredgadt ihop sina ungdomsfriska, fylliga läppar.

»Jungfru Margit,» stammade Otte Snaf, »I värdes höra mig, jag beder er.»

»Nej, I har intet att säga mig. Gå bort ifrån mig och befria mig hädanefter från edert sällskap.»

Hon skyndade ned från vallen och ville gå sin väg, men han hejdade henne.

»I får intet gå, jungfru, förrän jag talat med eder. Vet I, hvarför jag gjorde detta? Att I intet kan se och förstå det! Så hör då, Margit, jag älskar eder, och I var nära att bringa mig från vettet genom edra öfverenskomna sammanträffanden med riddaren.»

»Sammanträffanden?» sade Margit högdraget. »Då har I sett fel. Och för öfrigt låter jag icke eder föreskrifva mig, hvarhän jag skall gå, så mycket I det vet, Otte Snaf. Nu likar jag intet längre höra på edert snack, utan släpp mig fram, eller skall jag veta, att skaffa eder ur vägen, herr riddare.»

»I får icke tala så, jungfru,» fortfor Otte Snaf. »Har jag icke uppfört mig höfviskt mot eder allt sedan I första gången satte eder fot inom denna borg? Minns I, Margit, den natten, då jag följde eder från Prussens fartyg? I anar nog icke, att I har mig att tacka för, att . . . men det är detsamma. Allt sedan den dagen har jag dyrkat eder och sagt till mig själf, att den dagen väl en gång skulle varda kommande, då jag finge säga eder, hur hjärtans kär jag håller eder. Och så möter I mig med hån.»

»Nu farer I ville, riddare, jag har icke hånat eder. Men I har begått en handling, som icke är ridderlig, och . . .»

»Minns, han är min fiende,» sade Otte Snaf hetsigt.

»Riddersmän strida öppet, sända aldrig försåtliga pilar,» svarade Margit.

Otte Snaf bet sig i läppen.

»Margit, I har aldrig älskat,» pressade han till sist fram.

»Då jag stod bredvid och såg, hur edra ögon glänste, när den svenske riddaren syntes därute, å, om I visste, hur jag då kände det! Och dock var det en gång, som I var mig ganska huld.»

»Nu vet jag intet hvarpå I syftar. Jag har varit tacksam och är det ännu. Men handlar I fortfarande, som I nu säger eder hafva gjort, kan jag intet annat än gifva eder mitt förakt.»

»I visar då tillbaka min kärlek, jungfru Margit?»

»Plägar en riddare gilja till sitt hjärtas dam på detta sätt?» frågade Margit spotskt. »Jag hade tänkt, att det kunde passa för krämarsvenner och slikt folk. Men det är detsamma, I skall intet göra eder någon förhoppning. Mitt hjärta säger mig ingenting — för er.»

»Men för en annan kanhända?» brusade Otte Snaf ut.

»Så såg jag då rätt, och jag ångrar intet den pilen.»

»Nu talade I som en usling, Otte Snaf,» sade Margit kallt, »och en sådan kunde jag väl aldrig skänka hand och hjärta. Det är för resten både ynkligt och latterligt detta, herr riddare, och I gjorde bäst att glömma hela spektaklet, såsom jag tänker göra. Gå ur vägen!»

Hon räckte ut handen mot riddaren, och han vek ett steg undan, under det han med halfkväfd stämma fortfor:

»Nej, jungfru Margit, jag tänker icke följa edert råd och glömma. Jag skall tvärtom minnas, att I hånligt förolämpat mig, då jag ärligt bød eder min kärlek. Jag ser nog, att man kommit mig i förväg, men tro intet, att det skall skänka eder någon fröjd. Jag vet hvad jag har att göra.»

»Så har I då låtit komma till syne eder rätta natur, Otte Snaf. Jag har trott godt och talat godt om eder, men min oerfarenhet har bedragit mig. I håller mig kär, säger I. Har jag bedt om denna eder kärlek? Nej. Har jag lockat eder i mina garn, som fala kvinnor pläga det? Nej. Med hvad rätt fordrar I då något af mig? Gå I eder väg och låt mig gå min. Jag kan sörja öfver, att I beröfvat mig tron på en människa, och aldrig, hör I, aldrig kan den komma åter. Skyll eder själf, men kom intet i min väg, därtill råder jag eder. Nu har jag sagt eder mitt sista ord i detta gyckelspel. Farväl.»

Hon skyndade med hastiga steg från vallarna öfver borggården och försvann.

Otte Snaf stod kvar med sammanpressade läppar. Det rasade inom hans bröst, vrede och svartsjuka sjödo. Margit hade behandlat honom såsom en hund, och det tog på hans stolthet. Och han hade dock en gång hoppats och trott sig hafva anledning därtill. Den främmande flickan hade ju bemött honom så vänligt från första stund, och han hade visat henne den mest ridderliga uppmärksamhet. Detta hade han icke förtjänat, men han skulle . . . Ja, hvad skulle han? Han riste sin knutna hand öfver muren hän mot fiendeläget. »Du, du,» mumlade han, »du skall bort, eller jag skall själf icke mer finnas till!»

Och han gick direkt upp till konung Erik, som uppehöll sig i sina rum tillsammans med mästern Marquardus.

»Ers nåde,» sade han, »det lærer väl icke vara meningen, att vi vecka efter vecka skola ligga här och se på hvarandra. Hvarför göra intet svenskarna en stormning? Därför att de känna, hur litet de mäktat. Nå, så är det då min mening, att vi göra ett utfall mot dem. Gif mig tillåtelse och jag drager ut att storma deras läger.»

»Otte Snaf, mästern Marquardus och jag tala just om detta,» sade konungen. »I vet lika väl som jag, att de föregående fäktningarna på afstånd kostat oss en stor del af

vårt krutförråd. Vi måste vara försiktiga. Vi ha intet vunnit och de svenske icke stort förlorat. Här gäller det blott att hålla ut till våren, då undsättning kan komma. Därför måste I tåla eder, Otte Snaf.»

Riddaren gick i vresigt humör bort från konungen. »Det är en feg stackars gubbe,» mumlade han. »Men så skall jag försöka på egen hand.»

Han tog sin väg öfver en af de bakre gårdarna, kring hvilken slottets ekonomibyggnader lågo. Där stodo en mängd af knektarna samlade och öfverlade högljudt med hvarandra. Då Otte Snaf närmade sig, tystnade de och sågo på hvarandra.

»Hvad är det fråga om?» sporde han och stannade framför hopen. En af knektarna tog till orda:

»Vi kunna icke lida detta längre, riddare,» sade han. »Kölden är skarp och tager på krafterna. Födan, som bestås oss, är både dålig och otillräcklig. På den senaste veckan hafva vi intet fått en köttbit inom tänderna, och ingen utsikt hafva vi heller att få det. Icke är det bästa spis, men hvarför slaktas icke några af hästarna därinne? Jag har ätit hästkött förr, då jag låg i fält i Ditmarsken, och det går an. Och bättre är väl, att vi äta upp krakarna, innan de hinna blifva alldeles utmärglade af foderbristen. Nu tugga de ju snart rena halmen.»

Karlarna mumlade bifall, och det föreföll Otte Snaf som låge det något hotfullt i sorlet.

»I ären hedningar och intet kristna människor, som vilja äta hästkött,» sade han.

»När magen knorrar, får man icke vara kräsen, riddare. Det är bäst, att I ger oss lof att slakta ett af djuren, annars göra vi det ändå.»

»Hvad säger du, karl?»

»Jag säger blott hvad både jag och de andra tänka,» fortfor knekten. »Vi ha icke kommit hit för att svältas ihjäl.»

Otte Snaf sprang fram och slog karlen i ansiktet med sin knutna hand, så att han föll baklänges i snön.

»Där har du för din uppstudsighet! Nå, är det någon annan, som har något att säga?»

Men knektarna omringade genast riddaren.

»Det är bäst att I går eder väg, riddare,» sade en annan, »eljes kan här ske en olycka. Vi göra i alla fall som vi sagt.»

Nu var tonen så hotfull, att Otte Snaf, ehuru han var alldeles blek af vrede, fann det rådligast att icke drifva det vidare.

»Vi få talas vid sedan,» sade han, vände sig om och gick bort.

Han följdes af ett hånskratt.

Då han försvunnit, trängde några af knektarna in i stallet och ledde ut ett par af hästarna. De voro magra och eländiga att åse.

»Det är just stek detta!» sade en och kände en grälle på refbenen, »men det gör detsamma. Bättre något än intet. Se så, drif honom i skallen, så att han stupar.»

En annan var genast tillreds med en yxa. Den höjdes och föll tungt i pannan på djuret, som darrade ett ögonblick för att därpå segna ned på den snöhöljda marken.

Med en dolk ristades halsen upp, blodet flöt i en lång ström öfver den hvita snön, hvarpå karlarna kastade sig öfver det döda djuret, skuro af huden och styckade köttet.

Under tiden hade några andra från en bråte bakom stalllängan skaffat fram en hög med granved, och ett flammande bål tändes, hvarefter man på spett fräste det gulaktiga köttet.

»Se så,» skrek den som tjänstgjort såsom mästerkock, »nu är steken parat, låt oss nu bara skaffa oss några stånkor öl, och vi kunna begynna smörja kråset.»

»Öl, ja det blir allt besvärligare att få än hästkraken,» menade en annan, »det är ju hon, den där morska frun, som har nycklarna till källaren, och dem lärer hon svårligen

lämna ifrån sig. Dock, den som är riktigt smal om midjan kan måhända komma ned genom en af gluggarna, när vi bara hinna peta undan gallret.»

Och några af karlarna begåfvo sig i väg öfver gården till den sidan, där källrarna lågo. De fingo fatt i ett spett och begynte bända bort de fasta järnstänger, som täckte för det tämligen trånga hålet. De sutto så hårdt, att en sten följde med den sista och gjorde ingången tillräckligt vid för en karl att krypa in. En af dem låg också snart med bakre delen af kroppen inne i hålet, sparkande med benen för att finna ett fäste för fötterna. Men muren var ovanligt slät och erbjöd inga som helst stödjepunkter.

»Se så, hoppa ned bara,» uppmanade kamraterna.

»Ja, men hur skall jag komma upp igen?»

»Vi hala upp dig med ett rep. Skynda dig nu, så att ingen kommer och förstör alltsammans.»

Karlen gaf sig i väg, men i detsamma han släppte muren, hörde de utanför stående ett vildt skrik ifrån honom, som kom dem att förskräckta blicka på hvarandra. Sedan blef allt tyst. Hvad kunde det vara? De ropade ned, men intet svar. De sågo in i källarhvalvet, men där var för mörkt att kunna upptäcka någonting. Då sprang någon efter en eldbrand från bålet och lyste in.

Det var icke ölkällaren; de hade tagit miste! Här sågo de ett stort hvälfdt hål, hvars väggar de nu sågo svarta af ålder, men hvars botten de icke kunde nå. Då man blickade nedåt, förlorade sig allt i ett ogenomträngligt mörker. Hvar hade deras kamrat tagit vägen? De tyckte sig höra svaga stönanden. Men måhända var det blott inbillning.

Emellertid hade deras glada stämning farit sin kos. Det hemlighetsfullas makt hade gripit dem. Hvad var att göra? Icke kunde de låta honom omkomma, om han nu funnes där nere i det mörka okända. De stodo rådvilla och läto köttet på spetten brännas, då riddare Ernst von Wolthusen kom farande in på gården.

»Hvad är detta?» frågade han argt. »Ha ni glömt att lyda order, bofvar?»

De svarade ingenting, och riddaren blef liksom litet lenare till humöret vid insupandet af ångorna från de fräsande köttstyckena. Sanningen att säga, hade kosten den senaste tiden lämnat åtskilligt öfrigt att önska för herr riddarens strykande aptit.

»Nå,» fortfor han, »eftersom I nu bragt det så långt, att I fått kraken slaktad, så ät då upp den, men gör intet om saken. Hvi stå I och bliga vid det där hålet, edra kräk?»

Då tog en mod till sig och talade om, att de hade tänkt skaffa öl ur källaren, men att en olycka i stället inträffat. De hade icke kommit in i ölkällaren.

»Icke det,» sade von Wolthusen, »men jag hade alltid trott, att den gluggen ledde dit. Då är det väl något fannens-tyg på färde igen,» menade han. »Jag skall kalla hit herr Otte Snaf.»

Nu hörde man ganska tydligt jämmerrop nedifrån källarhålet.

Då Otte Snaf återkom med Ernst von Wolthusen och fått riktigt höra historien — han var ännu vred och snäste karlarna — beslöt han att begifva sig till fru Cecilia för att få nycklarna till ölkällaren — hon hade nu tagit hand om dem själf. Men så tänkte han på, att han kunde träffa Margit, det ville han *intet*, och så bad han von Wolthusen utträta oppdraget.

Denne återkom med fru Cecilia själf.

»Såå, riddare, I har sålunda tjufvar under edert kommando,» sade hon. »Men den gången togo de miste. Ölkällaren vetter utåt andra sidan, dess gluggar ligga högt uppe i muren åt sjösidan.»

»Men källaren måste dock ligga vägg i vägg med denna,» menade Ernst von Wolthusen.

»Följ mig,» sade Cecilia till de båda riddarna, hvarpå hon med dem gick om murens hörn, där dörren till ölkälla-

ren befann sig. Då de trädde därin, sågo de bådo riddarna, att källaren verkligen vette åt motsatta håll mot det, där den nämnda gluggen befann sig. Här föll ljuset fullt in, och när de närmare undersökte den vägg, som de antogo skilja detta rum från det åt gårdssidan vettande, sågo de, att där måste hafva funnits en dörr förr i tiden, hvilken för länge sedan blifvit igenmurad.

Denna upptäckt var naturligtvis ägnad att väcka deras synnerliga nyfikenhet, och då riddarna kommit ut på gården igen, beslöto de att företaga en undersökning af det hemlighetsfulla källarhållet genom den enda tillgång, som för närvarande fanns, nämligen gluggen. Otte Snaf erbjöd sig själf att gå ned. Man fick binda en lina om honom och fira honom ned. En sådan anskaffades ock jämte en lykta, hvar på riddaren släppte sig ned långsamt.

Lyktan spred ett dunkelt sken omkring sig. Otte Snaf såg sig omkring. Väggarna voro nakna och isiga, ty snön hade yrt in genom gluggen. Han lyste nedåt och märkte, att djupet öppnade sig under honom. Där nedifrån hörde han stönanden. Men han såg, att här hade funnits ett golf, som måste ganska nyligen ha blifvit ramponerad. Stenar sutto ännu kvar vid väggen. Deras brottytor voro färska. Huru förklara detta? Otte Snaf kunde icke finna mer än en enda förklaring, och det var, att denna del af slottet varit utsatt för någon häftigare skakning under eftersommarens väldiga åskväder, så att golfvet remnat.

Han ropade åt knektarna däruppe att varligt fira vidare, och nu gled han ned i det svarta hålet. Det var icke så vidt som hålans öfre del, liknade närmast en gammal brunn. Och djup var den, väl sina femtio fot, men omsider stod han på botten, då hans fötter snuddade vid något mjukt, hvilket han fann vara den stackars knektens ganska illa tilltygade kropp. Han betraktade den närmare. Hufvudet var svårt slaget och blodbetäckt, men karlen lefde ännu, hvarför han beslöt att fästa linan kring honom och låta fira upp honom.

Sagdt och gjordt, en ryckning var den öfverenskomna signalen, och den till utseendet liflösa kroppen gled uppåt, sakta, dock icke utan att under svängningarna törna mot en och annan utskjutande kant.

Karlarna däruppe fingo nu reda detta bäst de gitte, Otte Snaf såg sig omkring i det tränga rummet.

Utän tvifvel befann han sig i en längesedan uttorkad brunn, som blifvit synnerligen omsorgsfullt uppmurad. Hvad som dock genast tog hela hans intresse i anspråk var emellertid att på dess ena sida befann sig en halft sönderrostad järndörr, lika bred som hög. Den hade nog en gång slutit väl till, men nu var den böjd, så att den på ett par sidor lämnade stora springor öppna.

Han ruskade i den, men den stod emot denna ansträngning. Han tog sitt svärd och bände i det rostiga låset, hvars kolf tycktes vilja gifva något med sig. En sten, som han fann på botten, lade han emellan och stödde mot den svärdets starka fäste, och låsets förrostade nitar sprungo ur med den påföljd, att dörren också föll ned från det ena af de sköra gångjärnen, lämnande öppet för lyktans ljus och riddarens nyfikna ögon ett fyrkantigt hål, så stort, att en man med böjd rygg kunde träda in där.

Otte Snaf tvekade ett ögonblick, innan han gick vidare på upptäcktsfärd. Han hörde uppifrån dofva, ekande ljud tränga hit ned, och han förstod, att knektarna däruppe nu fått hand om sin sönderslagna kamrat. De måtte väl sänka linan ned till honom igen?

Så hukade han sig ned, satte lyktan framför sig och gick in i det svarta hålet.

Det var en ordentlig, murad gång, till utseendet fullkomligt lik flera andra, som han sett här och där i slottet. Intet hinder mötte honom, men han gick mycket försiktigt. Det bar uppåt, ehuru nästan omärkligt, och gången blef samtidigt trängre. Han fick nu också böja knäna. Men han lockades vidare. Hvart förde denna underjordiska stig?

Det var ett mödosamt krypande, och han måste flera gånger stanna, ty svetten dröp af hans panna. Han hade också svårt att andas i luften här nere, och gången tycktes icke vilja taga slut. Den var nu icke längre murad, utan gräfd i marken, och på sina ställen hade man brutit sig väg genom löst kalkstensberg. Otte Snaf började ångra sin oförsiktighet att på detta sätt hafva begifvit sig på en upptäcktsfärd, hvilken det såg ut som om han icke kunde föra till slut. Mycket utmattad stannade han och öfverlade med sig själf, om det icke vore bäst att vända om och uppskjuta all vidare efterforskning till ett annat tillfälle, men hans upphetsade nyfikenhet, hvarthän det till sist skulle bära, dref honom vidare.

Omsider tycktes dock hans vandring hafva nått sitt slut, ty han stod vid en stenvägg, som avslutade den underjordiska gången. Det var dock icke en naturlig bergvägg, utan på hvarandra uppstaplade större eller mindre stenblock. Han lyckades rycka loss några mindre flisor, som tilläto honom att få ett ordentligt tag om en af de större stenarna, och då han fick ut den, svepte en frisk luftström honom till möte. Hans lungor inandades med välbehag den kalla luften och eggade honom att bryta sig igenom detta hinder. När han fått öppningen så stor, att han kunde klifva igenom den, befann han sig stående i en grottluk fördjupning i en af de bergpyntar, som ett godt stycke söder om staden resa sig ur hafvet. Strandisen låg nedanför, och han kunde skåda vida hän öfver det vintermörka hafvet, som bredde sin yta långt, långt bort. Detta var en upptäckt. Man hade tydligen en gång i tiden, då slottet byggdes, anlagt denna hemliga gång i afsikt att alltid kunna, oberoende af belägringar, äga förbindelse med den yttre världen. Visserligen fanns ju denna andra utväg nedåt sjön direkt, genom hvilken han och Ernst von Wolthusen fört Margit från Prussens fartyg, men den kunde ju lätt blifva oanvändbar, om en fiende lyckades lägga sig tätt under slottsmurarna. Men med denna var det något

annat. Dess utgång låg långt borta och var dessutom underbart väl vald. Den klyfta, hvori Otte Snaf befann sig, såg ofvanifrån ut som en vanlig remna, hvilken dessutom doldes af täta buskväxter. Nedåt vidgade den sig till en ganska stor grotta, som kunde rymma minst ett par tiotal människor. Grottan var fylld af en mängd sten, och när nu Otte Snaf åter lade upp hvad han plockat undan för att komma ut, var det svårt nog för den, som intet misstänkte, att tänka, att bakom denna stenhög dolde sig något så hemlighetsfullt som mynningen till en underjordisk gång.

Man hade ställt det rätt bekvämt för att komma upp ur grottan. I bergväggen voro uthuggna stödjepunkter för fötterna samt indrifna järndubbar, hvilka gånge tag åt händerna för den, som behöfde klättra upp eller ned. Tack vare dessa anordningar var det lätt för Otte Snaf att komma upp ur grottan, ty han beslöt sig genast för att icke gå samma väg tillbaka, utan praktisera sig ned för berget och längs stranden begifva sig till den hemliga gången i stenröset vid borgmurens fot. Men att komma utför de isbelupna hållarna var ingen lätt sak, och riddaren sväfvade mer än en gång i fara att förlora fästet och tumla ned.

Då han till sist stod på stranden, märkte han till sin harm, att han icke längre hade sitt svärd. Han hade dragit det för att hugga bort några tjocka, hindrande grenar på klinten öfver bergremnan, då han skulle svinga sig upp ur grottan, och hade låtit det ligga kvar där. Nå, det var förtretligt, men han hade icke lust att begifva sig tillbaka efter det, utan han fick hämta det en annan gång.

Då Otte Snaf om en stund — ett par timmar hade dock gått, sedan han hissades ned i källarhålan — åter uppenbarade sig i slottet och på borggården, där man under ängslan afbidat hans ankomst samt rådslagit om att sända någon efter honom, väckte hans ankomst en annan väg den största häpnad. Ernst von Wolthusen bestormade honom med frågor, hvilka han dock afböjde med en menande blick på

knektarna. Han frågade efter den stackars lemlästade karlen, han sändt upp, och fick höra, att han var död. Han hade varit fruktansvärdt tilltygad.

»Det är bäst att genast rapportera detta för konungen,» ansåg Ernst von Wolthusen, då han senare hört Otte Snafs berättelse. Men Otte Snaf tycktes icke vidare hågad därför.

»Hvarför det?» sade han. »Konungen är ett gammalt kräk, som vet hvarken fram eller bak, och den där munken vill jag helst slippa ha att göra med.»

»Men knektarna måste i alla fall begripa, hur det förhåller sig,» genmälte von Wolthusen, »och då kommer det fram på detta vis.»

»Jag har min plan,» fortfor Otte Snaf. »Jag smider medan järnet är varmt. Knekthopen skall först få sig ett duktigt skrofmål på hästkött — jag får gifva med mig — och ett krus öl till mans. Sedan tänker jag taga en del af dem i all hemlighet med mig den underjordiska vägen och göra ett nattligt öfverfall på de svenske.»

»Det är både vågadt och blifver utan resultat,» svarade von Wolthusen. »Du kan aldrig taga så många med dig, som du behöfver för att göra dem allvarsamt afbräck.»

Otte Snaf bet ihop tänderna och hans kinder brunno.

Konungen visade sig genast märkt intresserad för Otte Snafs upptäckt, och han begynte strax att i slottsarkivet och de byggnadshandlingar, som ännu funnos kvar, forska efter, hvad detta kunde vara för en underjordisk förbindelse. Men han fann intet. Icke heller ansåg han det vara skäl att taga upp någon öppning till den igenmurade källaren, ty i praktiskt syfte, som Otte Snaf i början föreslog, förstod han, att gången var af intet värde. De hade ju en annan utfartsväg, den nere vid stranden, men icke hade den användts, ehuru mycket bekvämare, och det på den grund, att man ej ville riskera att upplysa fienderna om de hemliga gångarna till räflyan. Otte Snaf själf insåg också, att hans tanke varit förhastad, och att han låtit leda sig af sina hatfulla känslor

mot den svenske öfverbefälhafvaren. Dock harmade översamheten honom fortfarande, och han gjorde allt för att få ett slut därpå, men konungen var envis. Han ville invänta den hjälp, som hans frände Fredrik icke kunde uraktlåta att sända honom.

Den, som icke var mindre intresserad af den nyupptäckta gången, var mäster Marquardus Steen. Tillsammans med Otte Snaf gick han på stegar, som anskaffats och bundits samman som i ett grufschakt, ned i den mörka brunnhålan. Det var en hisnande färd, ty stegarna slängde under nedgåendet, men det aflopp lyckligt, och de stodo båda där nere vid gångens mynning.

»Det är ypperligt,» sade svartbrodern, »vi måste använda den på något sätt. Ut ur slottet kan ju ingen komma på vanlig väg utan att de svenske märka det, så vaksamma som de äro, men denna väg skulle en fiffig karl kunna smyga sig in på dem och göra dem riktig förtret.»

»Hvad menar I, mäster?» frågade Otte Snaf.

»Jag menar bara, att man skulle kunna försöka komma åt den där bålde riddaren Birger Trolle. Finge man endast honom ur vägen, skulle det snart vara förbi med de öfriga. Nå, Otte Snaf, har I icke lust att befria oss från den svenske riddaren?»

Otte Snaf knöt händerna och mumlade något.

Svartbrodern grinade välvilligt.

»Ja, I har nog en gås oplockad med honom, tänker jag.»

»Hvad menar I, mäster Marquardus?»

Munken skrattade nu högt.

»Tror I icke, att man har ögonen med sig, riddare? Har jag icke sett, huru I kärlekskrank har sprungit efter den där främmande slinkan hos Cecilia, den fanen månne taga, och har jag intet likaledes sett, hur samma slinka drifver sitt spel med den blonde riddaren midt för eder näsa. Där har I blifvit slagen ur brädet, herr Otte Snaf, och det lärer väl

icke en riddersman kunna med jämnmod fördraga, menar jag.»

»Guds död!» utbrast riddaren. »I gör mig från vettet med edra ord. Men I har sagt sant, och jag måste tala med någon därom, annars kväfver det mig. Jaså, I har ock sett det, mäster? Den ärkebofven, den kvinnoförföraren! Det grämer mig, så att jag icke kan säga det, att min pil här om dagen icke råkade bättre, än att han ånyo kan sitta i sadeln. Men jag skall nog till sist träffa honom.»

»Det är rätt, och flickan skall bli eder, Otte Snaf. Därtill skall I få mitt bistånd. Så slinka hon hittills varit, kunde det hända, att hon är en annan, än den hon synes vara.»

»Hvad menar I, mäster?»

»Just ingenting,» svarade munken med ett slugt leende. »Hade jag icke aflagt ett heligt löfte att aldrig befatta mig med kvinnfolk, skulle jag vilja äkta henne själf.»

»Mäster!»

»Seså, blif nu intet het på mig ock. Jag är ju eder vän och vill förhjälpa eder till lycka, förstår I. Men nog kan I ock hjälpa eder själf, Otte Snaf. En dolkstöt i riddarens bröst skulle föra eder ett godt stycke på väg.»

Otte Snaf gjorde en grimas.

»Å,» fortfor munken, »en pil sänd från murens gömslen eller ett hugg under sömnen synes mig kunna komma på ett ut. Nu kan det godt gå för sig. I har denna väg, som ingen misstänker. På den kan I komma in i svenskarnas läger, utan att någon anar, att anfallet kommer från slottet. I är slug och modig. Försök på, om I är så kärlekssjuk, som I säger er vara. Vid Gud, vore jag i edra kläder, skulle jag intet tveka ett ögonblick.»

»Gör det I, mäster, och jag skall veta att löna er.»

Munken hånlog.

»Hvad kunde I gifva mig för lön? Penningar? Dem har jag tillräckligt af. Nej, det finnes verkligen en ting, för

hvars erhållande jag icke skulle draga i betänkande att göra till och med detta, men den saken förmår I icke göra något åt.»

»Icke? Men säg mig dock, hvad det är.»

Munken tvekade ett ögonblick.

»Kan I föra Elsbeth Kreyenschok i mina armar, gör jag eder tillbaka denna tjänsten med riddaren.»

Otte Snaf såg förskräckt på svartbrodern.

»Nu talar I vilset,» sade han. »Elsbeth Kreyenschok finnes ju icke mer bland de lefvande.»

»I tror så I, riddare. Men tänk, om I skulle hafva orätt i det stycket och Elsbeth ännu lefde.»

»Luften här nere månde göra eder yr åt hufvudet,» sade Otte Snaf, som fortfarande icke visste, hvad han skulle tro.

»Om I heligt lofvar mig att icke för någon dödlig omtala, hvad jag nu säger er, skall jag berätta en underlig historia.»

Och nu förtalde han för den häpet lyssnande riddaren, huru han röfvat bort Elsbeth, men huru hon sedan själf togs ifrån honom och insattes i Solberga kloster. Hon hade af skräck, sade han, varit något klen i hufvudet, men enligt hvad han erfarit, skulle hon nu vara långt bättre.

»Men att köpmannen, hennes trolofvade, intet vet om allt detta,» sade Otte Snaf.

»Det har väl den där Cecilia sin mening med, tänker jag,» genmälte svartbrodern, »och icke lär det väl vara min sak att upplysa honom därom.»

Det blef en stunds tystnad. Så sade riddaren:

»Nå, hvad menar I nu med allt detta, mäster?»

»Jag tänkte, att I förstått det. Jag är ingen stridens man och kan icke taga henne undan de fördömda nunnorna. Men I kan det, Otte Snaf. Tack vare denna hemliga gång kunde I med några förvägna sällar nattetid lätt uppnå klostret, röfva bort flickan och föra henne hit åter denna vägen.»

»I är galen, Marquardus.»

»Ja, kanske. Men denna flickan skall jag äga eller dö. Hon bränner min själ och kropp, så att den blifver matt och till intet duglig. Hon har tändt en helvetets eld i mig, som af intet kan släckas, utom af henne själf. Men intet för intet. Gör I mig den tjänsten, sätter jag en förgiftad dolk mellan refbenen på herr Birger Trolle. Genom gåfvor och gengåfvor — I vet.»

»Och det ville I göra, mäster? Men det är ett farligt spel.»

»List kan uträtta mycket, riddare, där styrkan kommer till korta. Seså, låt oss nu komma till ändan med den saken.»

»Men, mäster, äfven om jag skulle lyckas rövva bort Elsbeth och föra henne hit, är det intet sagdt, att ni har spelet vunnet.»

»Det blifver min sak, tänker jag. Vill I slå till?»

Han räckte fram sin magra, gula, smutsiga hand.

»Jag får betänka mig,» svarade riddaren. »Det är icke lekverk, detta.»

»Nej, det har I rätt i. Men får den slinkan Margit och svensken hålla på en tid bortåt, lär det heller icke bli lekverk för eder att sedan få henne fast. Och det är bäst I skyndar er. Tänk, om de tu skulle ha hemliga möten redan!»

»Det är omöjligt,» brusade riddaren upp. »Vet I något om det?»

»Jag säger icke det, men hvarför skulle det vara omöjligt?»

»Ingen kan slippa ut ur slottet, utan att jag vet det.»

Munken skrattade föraktfullt.

»En kvinnas list är nog större än er vaksamhet,» sade mäster Marquardus. »Hvad som icke skett, kan ske, och en klok man förekommer hellre, än att han låter sig förekommas. Vore jag i edra kläder, riddare, skulle jag icke töfva att slå till. Det är lika mot lika, eller törhända att jag gör eder den största tjänsten.»

»Men att röfva flickan ur klostret låter sig icke göra, mästare, det bör I veta, helst som de svenske ligga oss i vägen.»

»Det blifver eder sak att reda svårigheterna, likasom jag intet ämnar begära edert bistånd till min anpart af verket. En hvar sköter sig, riddare. Nå, slår I till?»

»Låt mig först betänka mig. Jag skall gifva eder svar i morgon, mästare Marquardus.»

»Godt, men välj, hvad som blir eder bäst. I älskog kan en timme, mycket mera ett dygn fördärfva allt. Tänk därpå. Jag har intet lust att nu undersöka den här gången. Jag är för stel att krypa. Gikten sitter mig i ryggen.»

Munken äntrade upp för stegarna, medan riddaren blef kvar därnere. Han var vid misshumör. Munkens ord och hänsyftningar hade gifvit ytterligare näring åt hans svart-sjuka. Hvarför skulle han icke själf sticka dolken mellan Birger Trolles refben? Det var som om en röst från något hörn af hålan, där han befann sig, hade hviskat i hans öra ordet »lönmördare!» Han for tillsammans. Lönmördare! Kunde han verkligen smyga sig på en riddersman och gifva honom en dolkstöt under sömnen? Nej, han var dock en riddersman själf och kände sitt stånds förpliktelser. Men i nästa ögonblick öfvervöldigades han af sitt hat till den, som han med visshet antog, lyckligare medtäflaren om Margits gunst, och han grep med handen åt sitt svärd. Hade Birger Trolle nu befunnit sig inom räckhåll för detsamma, hade han rammats däraf, han månne hafva varit vaken eller sofvande.

Vid det att Otte Snaf grep om sitt svärd, märkte han, att det icke var det gamla välkända fästet. Han hade lånat det af Ernst von Wolthusen. Hans egen goda klinga, som varit med om mången blodig fäktning, låg ju borta i småskogen på bergpynten öfver den hemliga underjordiska vägens utgång. Hvarför skulle han icke hämta sitt svärd nu, då han stod härnere? Sagdt och gjordt, han gick in i gången.

Det gick icke så långsamt att nu tillryggalägga den. Han stod snart vid ändpunkten och gick ut i grottan, som fick nära nog fullt ljus nu i vinterdagens strålande solsken. Där voro hans egna spår i snön, sedan han var här förra gången. Det tjänade ingenting till att lämna dem kvar. Han kunde gärna plåna ut dem. Bättre att vara för mycket försiktig.

Men — var det möjligt? Hade hans fötter verkligen gifvit dessa aftryck? Han stirrade på några djupa spår bredvid dem, han antog sig själf hafva gått. Så passade han med sin ena fot. Nej, detta var icke hans spår, de voro mycket för stora och icke hade de heller formen efter hans fotbeklädnad. Kunde svartbrodern i all tysthet ha varit här? Omöjligt. Här voro aftryck af tunga ryttaströflar, sådana som munken aldrig begagnade. Någon annan måste hafva varit här. Men hvem?

Otte Snaf såg sig omkring liksom fruktade han, att någon dold fiende plötsligt skulle uppenbara sig framför honom. Han väntade och lyssnade, men han hörde ingenting annat än hvinandet af luftdraget uppe i hålans öfre smala ingång. Om och om mätte han de misstänkta spåren. Nej, de voro alldeles icke hans egna spår.

Brådskande, men dock med en viss försiktighet äntrade Otte Snaf upp för klyftans vägg. Han stannade, då han kommit med hufvudet i jämnhöjd med bergpynten, och såg sig spanande omkring. Men ingenting ovanligt kunde förmärkas. Skogen och höjderna omkring lågo under sitt hvita hölje, snö tyngde grenarna på buskar och träd. Efter några ögonblicks väntan stod Otte Snaf på marken. Här sökte han åter sina spår från vandringen mot sjön. De funnos kvar, mycket tydliga. Men ock de andra han sett nere i klyftan, de stora, hårdt intryckta fjäten. Han följde dem och såg att de löpte jämnsides med hans egna ända fram till den berghäll, där han svingat sig utför. Här upphörde de för

att ett stycke längre söderut komma igen och gå inåt småskogen.

Det var icke längre tvifvel om att någon varit här, sedan riddaren sist gick denna vägen. Men hvem? Och var det blott en slump, som fört den okände vandraren hit? Naturligtvis kunde alltsammans vara en tillfällighet med spåren här uppe. Men dem nere i grottan var det icke så lätt att bli klok på.

I ifvern hade Otte Snaf alldeles glömt hvarför han begifvit sig hit. Nu vandrade han nästan springande tillbaka igen och började leta efter det kvarlämnade svärdet. Han mindes mycket väl, hvar han lagt det, alldeles under den stora törnhäcken, som växte öfver den breda remnan i berget. Men det fanns icke här nu. Endast märke i snön, där det legat. Den, som följt hans spår i snön, måste hafva hittat det och tagit det med sig. Det var ytterligare en anledning till oro. Skulle den hemliga gången vara upptäckt? Om så vore, af hvem? Af fienden? Ja, hvarför icke? Man kunde ju tänka sig det. Otte Snaf gjorde det ock med ganska stor ängslan, ty det kunde, om han ej råkat upptäcka det, hafva ledt till en öfverrumpling eller en sprängning af den del af slottet, där den tillmurade källarhålan var belägen.

Skyndsamt tog Otte Snaf vägen under jorden tillbaka till Visborg, sedan han än mer omsorgsfullt än förra gången med stenarna bommat för gångens mynning i grottan. Hans fantasi hade af hvad han upptäckt blifvit så uppjagad, att han under detta arbete gång på gång trodde sig höra ekande hånskratt på andra sidan muren. Han hörde upp och lyssnade, men insåg, att han måste ha låtit förleda sig af sin starka inbillning.

* * *

Ung Margit lät icke af Otte Snafs hotelser afhålla sig från att allt fortfarande hvarje dag vandra hän till slottets utanverk, där hon stannade och spanade ut öfver det svenska lägret. Så omsider en dag såg hon åter Birger Trolle spränga

fram på sin svarta häst. Hennes hjärta begynte häftigt klappa, hennes kinder purprades, och plötsligt trängde tårarna upp i hennes stora, klara ögon. Hon grät och försökte ej hejda tårarna. Hon kände sig lycklig vid dem. Reslig och manlig satt han där igen på sin gångare, den ridderlige svensken. Otte Snafs lömska pil hade sålunda förfelat sitt mål.

Så länge riddaren var synlig, följde hon honom med sina blickar, hvarpå hon jublande sprang sin väg upp till fru Cecilia. På vägen mötte hon Otte Snaf. Hon gaf honom ett föraktfullt ögonkast, stannade, läpparna darrade litet, då hon sade:

»Lönmördarpilen flög förbi, Otte Snaf!»

Så skyndade hon vidare.

Men riddaren stod kvar, ett rof för vild vrede och svart-sjuka. Han visste, att han hade misslyckats och att han genom sitt tilltag skaffat sig en fiende i den flicka, han så häftigt åträdde. Misslyckats, ja. Men hvad som icke gjorts nu, kunde göras en annan gång, och med ens stod för honom mäster Marquardus' förslag. Ja, han ville gå in därpå. Munken skulle nog utföra sin sak ordentligt.

Den svenske befälhafvaren skulle få så mycket han tålde, och sedan . . . sedan skulle det blifva hans tur att möta Margit med hån. Det kunde nu lysta honom att se, hvem som månne komma att draga det kortaste strået.

Otte Snaf gick också genast för att uppsöka svartbrodern och meddela honom, att han ville försöka med klosterrofvat. Men först skulle Marquardus utföra sin anpart af verket.

»Hvarför det?» sade denne. »Litar I intet på mitt ord?»

»Nej, det gör jag icke. Den munk har jag ännu aldrig skådat, som hållit ett löfte, om han kunnat komma ifrån det,» menade riddaren.

»I är en oförskämd sälle, Otte Snaf.»

»Må väl vara, men jag tänker denna gången intet låta draga mig vid näsan. I visar mig, att riddaren är död,

och sedan förer jag jungfru Elsbeth till eder, det har I mitt ord på.»

»Och det vill I, att jag skall lita till?»

»En riddersmans ord är något annat än en munks, det borde I veta, mäster. Och dessutom, är den svenske befälhafvaren väl borta, blifver det ju så mycket säkrare utsikt, att jag skall lyckas med jungfruns bortförande under den förvirring, som lärer blifva en följd af riddarens död.»

»Som I vill då, riddare, det kvittar mig lika, om jag handlar en dag förr eller senare. Jag riskerar ju att aldrig mera få se henne, som jag vill hafva, ty jag kan ju själf stryka med på företaget. Men sak samma, jag vågar det.»

»Och jag skall intet svika eder, därpå kan I fullt och fast lita.»

9.

Lönmördaren.

Otte Snafs pil hade råkat Birger Trolle i axeln, men det harnesk af fina stålringar han bar, hade dock skyddat honom så mycket, att, sedan han några dagar fått sköta om såret med läkande örter, hade han åter blifvit fullt frisk efter en tämligen stark feber.

Allt sedan den dagen han mötte Margit till häst i skogen, hade hon icke varit ur hans tankar, och om natten var hon i hans dröm. Hur härligt skön och ädelt stolt hade hon icke suttit i sadeln på sin gångare! Hans öga hade aldrig förr mött en sådan syn. Han frågade sig icke längre, hvem hon var. Det var honom likgiltigt. Hon var i alla fall det vackraste, han kunde tänka sig. Så hade han föreställt sig

den kvinna, han en gång komme att gilja till. Han genomgick hela raden af de ädelborna jungfrur, han hittills träffat, men nej, ingen kunde jämföras med henne.

Så en dag, när han red genom sina förskansningar, sedan man begynt slottets belägring, hade han upptäckt Margit uppe på borgens utanverk. Han hälsade henne, djupt bugande, och höll inne sin häst. Till hans glädje upprepades detta dag efter dag, och för hvarje gång han åter fick syn på den sköna flickan, begynte hans hjärta slå i våldsamt takt. Hvarför stod hon där? Var det för att få se honom? Han kände sig glad vid denna förmodan, men han var nog ärlig att icke tro för mycket därpå, ty hon hade ju råkat honom blott en enda gång.

»I skall icke så öppet trotsa fästets besättning,» sade en dag en af hans underbefälhafvare. »Det kan gå eder illa till sist, riddare, om I på detta sätt utsätter eder.»

Men han lyssnade icke därtill — och så kom en dag den förrädiska pilen susande och högg honom i axeln.

Medan han låg i sitt tält, där en fyrpanna brann för köldens skull, frågade han sin väpnare:

»Ejnar, kan I se den unga flickan på slottsmuren fortfarande?»

»Ja, herr riddare, hon kommer hvarje morgon och står på sin plats och ser hitöfver.»

Med ett leende slumrade riddaren in till hälsa.

En dag under Birger Trolles sjukdom hade hans väpnare gått ut i skogen söderut för att gillra hare och fågel. Han gick bland träden och sökte passande ställen för sina snaror, då han plötsligt stötte med foten mot ett i snön liggende svärd. Förvånad tog han upp och granskade detsamma. Det hade ett vackert arbetadt fäste, och väpnaren Ejnar, som var väl förfaren ifråga om vapen, såg att det härstammade från en af de berömda vapenfabrikerna i Nordflandern. Icke kunde det ha legat här länge, ty då skulle det ha varit öfver-
snöadt. Han betraktade nu närmare platsen och varseblef

då fotspår, som gingo från en remna i berget och mot hafvet. På denna öppning i berget samlades nu hans uppmärksamhet. Den doldes till hälften af törnsnår, som han såg blifvit sönderhuggna, troligen med det svärd, han hittat. Och vid det han böjde undan grenarna och skakade snön af dem, såg han, hur remnans kant tydligt lämnade spår af att någon praktiserat sig antingen upp eller ned i densamma, ty här var snön nästan bortsopad. Allt detta intresserade väpnaren till den grad, att han glömde både harar och giller. Hvad månede det vara med denna öppning i berget? Han hade under den tid, han legat i läger utanför Visby, hört mången sägen om underjordiska hålör, som varit tillhåll för röfvere och banditer af allehanda slag och om hemliga gångar ut ur stadens kloster, där munkarna nattetid vandrade i syften, som icke voro alldeles lofliga. Tänk om han upptäckt någonting dylikt. Skulle han våga sig ned i remnan? Ja, hvarför icke. Han hade sitt goda svärd och hörde för resten icke till de räddhågade.

Sagdt och gjordt, han började utan vidare hasa sig ned i remnan på samma ställe, där en annan före honom tydligen gjort sammaledes. Han kände sig för med fötterna och fick snart fäste med den ena. Remnan var här icke bredare, än att han kunde hålla sig fast genom att taga spjärn med kroppen.

Ehuru det, då han kommit med hufvudet under bergets platå, var ganska skumt — det var nämligen rätt långt lidet på dagen — såg han dock, att här funnos särskilda klättringsanstalter, och det dröjde ej länge förrän han stod på remnans botten.

Nu såg han, att han befann sig i en rymlig grotta, som fick ljus ej blott ofvanifrån, utan ock från ena sidan, den som vette utåt hafvet, och där tillgången var tämligen dold under en framspringande bergpynt.

Vid det han noga betraktade de skrofliga kalkstensväggarna, som höjde sig i tjocka skift, samt hålans botten, varse-

blef han, att de spår han iakttagit uppe i snön återfunnos här nere. Han försökte draga sina slutsatser. Hade man gått från hålan och vidare öfver berghällarna eller tvärt om? En sådan dumbom han varit! Han hade inte sett efter, hur spåren däruppe voro vända. Här gingo de i alla möjliga riktningar och lämnade ingen ledning. Så svingade han sig upp igen och såg efter. Nu var han på det klara med saken: spåren gingo från grottan. Alltså måste vandraren, hvem han nu kunde varit, ha börjat här. Men han måste ha kommit någonstädes ifrån, det var tydligt, och det gällde nu att upptäcka den hemligheten. Det var honom naturligtvis påfallande, att grottans bakre vägg icke utgjordes af det naturliga berget, utan af ett stenröse. Skulle möjligen gåtans lösning befinna sig där bakom? Det var bäst att öfvertyga sig. Sedan han ett ögonblick lyssnat efter, om något misstänkt kunde höras, men allt var lugnt, begynte han att plocka bort stenarna en för en. Hans spänning tilltog med hvarje ögonblick. Detta var ju ett äfventyr, och den unge, jättelike väpnaren Ejnar hade riktigt gått och ledts af overksamheten under detta konstiga fälttåg.

Jo, han kunde tro det. Stenröset var ihåligt, som han uttryckte sig i tankarna. Nu hade han det. Här öppnade sig en glugg. Hvart förde den? Det skulle han snart komma under fund med. Så vidgade han den och kröp utan betänkande in.

En underjordisk gång, ja minsann var det ej så.

Väpnarens storvuxna lekamen måste böja sig försvarligt för att komma fram på denna rörliknande väg. Han fick nästan krypa på magen, men han höll tappert ut och fann, att gången så småningom vidgade sig. Ibland stannade han och lyddes, ty det kunde ju hända, att han plötsligt råkade på något hinder. Vid tanken härpå tog han fram sin dolk och höll den färdig till försvar.

Omsider, efter en lång vandring, såg han ljus svagt skymta fram och förstod, att han nu nalkades gångens andra

ändpunkt. Han smög sig ännu försiktigare fram än hittills, stannade vid nästan hvarje steg och lyssnade. Då hörde han plötsligt ljud, som påminde om människoröster. De kommo doft och ekande härin, men han var säker på, att det var några, som stodo vid gångens ändpunkt och samtalade. Han ansträngde sig för att kunna uppfatta hvad som sades, men lyckades icke. Ljuden blandades i ett oredigt virrvarr. Icke vågade han sig heller längre fram, ty han ville ju ej riskera att blifva upptäckt. Sedan han därför stått en stund, fäfängt lyssnande, smög han sig tillbaka samma väg han kommit.

Och det var hög tid. Icke en kvarts timme efter det väpnaren kommit ut i grottan igen och så omsorgsfullt som möjligt lagt stenväggen åter till rätta, följde honom Otte Snaf. Medan riddaren gjorde sina upptäckter beträffande det bortkomna svärdet och de färskas fotspåren i snön, gick Ejnar icke mycket längre bort i skogen med sina giller och snaror.

Han funderade mycket på, hvarthän den underjordiska gången förde. Han försökte tänka sig riktningen af densamma och kom till den slutsatsen, att dess andra ända måste mynna ut i Visborgs slott. Det hade naturligtvis ock varit hans allra första tanke, men han ville hafva den bekräftad, och han beslöt att ännu en gång aflägga ett besök i grottan och gången för att få full visshet. Det förstod han, att hölle hans förmodan streck, skulle detta blifva till stort gagn för de belägrande, som kanske på denna väg kunde företaga något mot slottet. Eller också kunde den vara farlig, ty gjorde konungens folk ett utfall på denna väg, kunde det blifva bekymmersamt nog, alldenstund de då skulle komma öfver svenskarna från den sida, hvarifrån dessa aldrig väntade ett anfall och som var föga skyddad. Huru som helst, ville han tala om alltsammans för herr Birger Trolle, så finge denne handla som honom godt syntes.

Och lugn öfver detta beslut vandrade väpnaren Ejnar i skymmande kväll tillbaka till lägret.

Inne på Visborgs slott lefde man emellertid bekymmersamma dagar. Fru Cecilias hopsparade förråd hade i det närmaste tagit slut och man kunde lätt förutse den dag, då konung Erik och hans folk måste gifva sig på nåd och onåd för att icke svälta ihjäl. Äfven om man de dolda vägarna från räflyan skulle ha vågat sig ut i staden hade detta varit lönlös möda, ty Visby borgerskap och alla dess öfriga invånare gingo vid denna tid med lif och själ svenskarna tillhanda. Trots det att krig och belägring pågingo, hade man icke på år haft det så lugnt och tryggt i köpstaden. En hvar kunde, utan att störas, sköta sitt och fick också behålla sitt, ty Birger Trolle uppehöll en mönstergill manstukt bland sina knektar. Då och då förekom mellan de belägrande och de belägrade en liten skärmytsling, som kostade ett och annat lif, men såsom herr Birger sade, detta var blott för att man icke skulle behöfva frysa i kölden, hvilken detta år var ihållande och skarp.

Konung Erik höll sig slapp och tillintetgjord i sina kamrar. Han grubblade och grubblade natt och dag och väntade på den hjälp som måste komma från hans frände i Danmark. Men det var just icke vidare förhoppningsfullt att se ut åt ett haf fyllt af glänsande isband, hvilka gjorde all sjöfart omöjlig.

»Det är ute med oss, Marquardus,» sade konungen till sin secretarius och suckade djupt. »Vi blefvo till sist fångade som räfvar. Man röker visserligen icke ut oss, men man svälter oss i stället. Hur är det bland allt folket? Knorrar man?»

»Så länge knektarna ha hästarna, är det ingen fara. Men de gå hastigt åt. Redan äro fyrtio af de sextio nedslaktade. Men jag tänker väl, att det snart skall blifva annorlunda. Kanhända ändå, att räfven till sist listar sig ut, ers nåde.»

»Hvad menar I, Marquardus?»

»Det lærer ers nåde snarligen få att spörja,» sade svart-

brodern, i det han med ett elakt leende lämnade konungen ensam.

I denna natt hade han beslutit sig för att mörda Birger Trolle. Det var nedan nu, och nätterna lågo mörka, ogenomträngligt svarta, öfver nejden. Från ett af tornen hade han de föregående dagarna kunnat följa den svenske riddaren, och han visste nu, att han tagit kvarter hos Mårten Stekvändare, borgerskapets högt anlitade mästerkock, hvilken hade sitt hus uppe på backslutningen mot Södertorg. Hans plan var klar och uttänkt. Genom den nyupptäckta gången skulle han förskaffa sig ut ur slottet, vandra rundt svenskarnas lägerplats och vidare söka komma öfver muren på östra sidan af staden, där ingen bevakning fanns. Det var visserligen en lång omväg, men den var säkrare än att begagna slottets andra hemliga utfartsväg och öfver isen söka komma in i staden. Ty nedåt sjön var bevakningen strängare än på motsatta hållet, där man icke hade anledning att befara något.

Munken svepte om sig sin tjocka svarta vadmalskaftan, stack den skarpslipade dolken i en lädergördel och begaf sig i väg utför stegarna ned i källarhålan och in i jordens sköte. Det var långt ifrån någon behaglig färd; han måste trefva sig fram, men hans upphetsade mod lät icke afskräcka sig af något, och omsider stod han ensam i kolmärkret ute i den hvita skogen. Han trefvade sig fram bland buskar och träd, där inga stigar funnos. Ett par gånger snärjde han in sig i väpnaren Ejnars giller och hade besvär med att få loss fötterna. Snön knarrade där han gick fram, görande en lång omväg utåt fälten för att vara säker på att icke råka någon. Han var het och varm, icke så mycket af rörelsen, ty han gick långsamt och försiktigt, utan fastmera af sitt fattade uppsåt, som kom hans pulsar att bulsa.

Då han nått den nordöstra delen af muren, stannade han. Här skulle han försöka att komma öfver. Han hade försett sig med ett långt bastant rep af hampa, i hvars ena

ända var fäst en spetsig järnkrok. Då han nått alldeles fram till muren, slungade han upp kroken och kände efter om den tagit fäste mellan stenarna. Gång på gång fick han upprepa detta, innan det till sist lyckades honom att få kroken att fatta tag. Men nu satt den där, och han pröfvade om han kunde anförtro sig åt linan. Den gaf icke efter för hans tyngd, och med tillhjälp af densamma klättrade han upp för muren, som gaf godt stöd åt fötterna. Då han väl nått krönet, släppte han sig utför linan på andra sidan. Men nu var det omöjligt att få bort den, hur mycket han än slängde i den, och han beslöt att låta den hänga, till dess han kom åter efter väl förrättadt värf. Så godt sig göra lät, tog han i mörkret märke på platsen för att kunna återfinna densamma.

Staden låg tyst i sömn. Den föreföll som en mörk graf. Han kunde mera ana än verkligen urskilja templens höga gaflar och torn, men den hvita snön ledde honom, och nu gick han tämligen raskt framåt, ty han kände ju väl till hvarje gränd i köpstaden. Försiktigtvis höll han dolken i sin knutna hand, om han oförmodadt skulle stöta på någon som ville hindra honom. Men midnattstimmen var förliden, och alla sofvo tryggt bak tillskrufvade luckor. Endast en gång stannade han vid ljudet af röster, som trängde fram från en sido-gränd. Han drog sig tätt intill en husvägg och väntade. Det var några munkar, som varit ute på nattrummel i all tysthet och nu drogo sig hemåt, följda af några fala, skrattande kvinnor. Då de gått förbi, vandrade han vidare, och så stod han omsider utanför Mårten Stekvändares hus.

Det var en envåningsbyggnad af korsvirke. Han kände väl till, att Mårten och hans talrika familj bebodde rummen, som lågo på ömse sidor om förstugan, men att uppe på loftet funnos tvenne kamrar, som Mårten plägade hyra ut åt främlingar, hvilka kommo till staden och icke ville taga in på vinbussen, där man annars vanligen tillhandahöll rum åt resande. Han tog för alldeles gifvet, att det var en af dessa kamrar, som upplåtits åt Birger Trolle. Några ögonblick

stod han öfverläggande framför trappan, som ledde till gatudörren. Nej, det var icke rådligt att gå denna väg, ehuru den troligen var öppen, ty man var icke rädd och miss-tänksam af sig i dessa tider. Han gick i stället öfver bergknallarna in i gränden, som gick förbi husets östra långsida och där en bakport till den lilla gården befann sig. Försiktigt kände han på klinkan och tryckte på porten. Den öppnade sig, hvarvid gångjärnen gnisslade litet i kölden. Han stod stilla. Skulle någon hafva hört det? Allt förblef lugnt, och han smög sig öfver gårdsplanen förbi uthusen samt stod utan att störas af någon, inne i förstugugången, som skilde huset åt i tvenne hälfter.

Ju mer han närmade sig sitt slutliga mål, dess häftigare slogo hans pulsar. Han insåg fuller väl det farliga i sitt företag, och skulle det lyckas, måste han vara lugn. Med en kraftig viljeanstängning lyckades det honom också att komma till rätta med sitt upprörda tillstånd.

Nu gällde det att försiktigt taga reda på, hvarest offret befann sig, så att icke dolken han hade i sin hand nådde ett oriktigt mål. Icke för att mästern Marquardus mycket brydde sig om ett människolif mer eller mindre, men här fick han icke taga miste. Det var ju en handling till själf-försvaret han ärnade begå. Han intalade sig själf, att han ej drefs af någon egennyttig beräkning. Fanatiker som han var, hade han måhända ock lyckats skjuta detta i bakgrunden. Nu var han den, som genom sin dolkstöt skulle rädda konung Erik och den makt, hvilken höll på att glida denne ur händerna. Han skulle blifva befriaren. Detta var icke lönmord, det var helt enkelt en handling till själf-försvaret, som kunde kräfva både beröm och belöning.

Så tänkte mästern Marquardus och smög sig uppför trätrappan till loftet. Van vid att smyga, tassade han så tyst, att icke ens den vaksammaste skulle ha hört honom. Han stannade på trappans öfversta steg och lyssnade. Hvarthän skulle han vända sig? Han lyssnade efter något vägledande

ljud. En grofhuggen riddersman var icke som en ung flicka, hvars sömn kunde vara lätt som en aning, nej, han visste, att det nogsamnt plägade höras, hvar en sådan hade tagit sitt nattläger.

Han bedrog sig icke. Nu hörde han ganska tydliga pustanden från loftets andra ända. Det var alltså det rum, riddaren bebodde. Han smög sig vidare dit fram, stod framför en dörr. Här stannade han åter och drog djupt efter andan. Dolken höll han till reds i handen, med den andra tryckte han lätt mot dörren.

Han hade tur. Den gick upp, inåt rummet, men med ett knarrande ljud, som kom honom att förblifva orörlig några sekunder. Den, som sof därinne, tycktes dock ej ha blifvit väckt, ty de djupa, pustande andedragen fortforo.

Sängen stod vid rummets andra vägg, midt emot dörren. Med ett par steg var han framme vid densamma. Han böjde sig ned öfver den slumrande, hans ögon sökte genom mörkret urskilja kroppens ställning, ty han ville måtta åt halsen, om möjligt, det var det säkraste. Ett dylikt hugg, visste han, täppte genast till munnen, så att endast en rossling kunde pressas fram.

Han måste vara djärf. Hur skulle han få veta, om det var riddaren, som låg där? Med handen for han lätt öfver den sofvande gestalten. Hans tunna läppar pressades beslutsamt samman. Skulle den sofvande göra en rörelse, var dolken icke många tum borta. Å, han hade icke misstagit sig. Där kände han riddarens skägg, detta krusiga, blonda skägg, som han så många gånger sett uppe från slottsval-larna, då riddaren red på andra sidan grafvarna där utanför. Han behöfde icke tveka, det var blott att stöta till.

Redan höjde han dolken, då ett stönande från den slumrande kom honom att ofrivilligt rygga tillbaka. Efter stö-nandet kommo mumlande ord. Han kunde ej låta bli att lyssna, ty nu kunde han urskilja mening i sömntalet:

»Långt därinne i skogen ... under törnbuskarna ... vid

branten, som går nedåt hafvet ... en remna i berget ... en grotta ... stenväggen kan plockas sönder ... man går in ... en lång, mörk gång ... mycket lång, låg, mörk ... jag gick den ända slutet ... där hörde jag röster ... jag vågade icke gå längre ... men nästa gång ... nästa gång!»

Svartbrodern lyssnade häpen, och han förstod genast. Otte Snaf hade berättat honom om spåren han upptäckt. Ah, riddaren var det som hade varit där. Således ännu ett skäl, att han icke längre borde lefva. Nästa gång! Munkens läppar kröktes till ett hånlöje. »Nästa gång är en skälm» — mumlade han, närmade sig åter bädden, kände sig för på nytt, krökte ryggen, höjde armen, och med sammanbitna tänder stötte han till.

Ett gurglande ljud hördes, mördaren vred om dolken i såret, medan det varma blodet sprutade honom om handen, kroppen i bädden ryckte några tag — och så var allt slut. Mäster Marquardus var för van vid handtverket för att ha kunnat stöta miste.

Han ryckte åter till sig den tveeggade knifven, stod ett ögonblick och lyssnade. Det förekom honom, som hade man vaknat i undre våningen, som om röster talade där. I andlös spänning stod han kvar bak den öppna dörren.

Han hade icke misstagit sig.

Nu öppnades en dörr där nere, och upp till honom steg ett skrik från ett barn.

Det var ett ångestfullt skrik och han lyssnade efter hvad som kunde komma.

Så hördes genast en ängslig kvinnoröst:

»Mårten, Mårten, i herrans Jesu namn, skynda dig att få kläderna på och spring efter bartmästaren, så att han får öppna åder på Marika. Hon är alldeles blå i ansiktet och kan intet få fram andan. Skynda dig, Mårten, skynda. Jag bultar henne i ryggen, men bartmästaren måste komma. Heliga Guds moder, ett sådant elände, ett sådant elände!»

Hela huset där nere var nu kommet på fötter, de öfriga barnen började nu också skrika och jämra sig.

»Tyst, ungar,» hörde munken Mårten Stekvändares röst. »I stören ju riddaren där uppe. Ja, jag går ju genast, Malena, genast säger jag, och jag är strax tillbaka.»

Mårten skyndade ut och smällde gatdörren till efter sig.

Mäster Marquardus smög sig ut ur rummet och fram till trappan. Fördömdt! Man hade ljus där nere. Han såg skenet flämta svagt, troligen genom en halföppen dörr, hvarigenom också det sjuka barnets halfkväfda skrik då och då trängde.

Han väntade, gick några steg nedåt för att afpassa det lämpliga ögonblicket att smyga sig öfver förstugugången och ut på gården. Men det dröjde länge. Hela huset var i uppror och man sprang fram och tillbaka.

Nu kunde han icke bida längre. Han gick ned ända till sista trappsteget. Så, nu var gången tom. Han skyndade framåt.

Men i samma ögonblick han skulle passera förbi den på glänt stående dörren, slogs den med våldsam fart upp på vid gafvel, och Mårtens hustru rusade ut, högt gråtande.

»Hon dör, hon dör, Mårten, kommer du . . .!»

Hon hann icke säga ut de sista orden, förrän hon stötte mot den framskyndande munken. Sammanstötningen var så häftig, att båda studsade tillbaka. Kvinnan fuflade för sig med händerna, så gaf hon till ett gällt skrik.

»Jesus Maria, ett spökelse, ett spökelse!»

Och barnen i kammaren satte också i med förskrämda röster: »Ett spökelse, ett spökelse!»

Men då var mäster Marquardus redan utom gårdporten, rusade som förföljd uppför de återstående backarna till Söder torg, sprang alltjämt, in på gatan, som gick längs östra muren, och stannade icke förrän han hunnit nära nog till den östra stadporten. Men här hejdade han sig. Besinningen återvände, han torkade kallsvetten ur pannan och

drog djupt efter andan. Han måste slå in i en sidogränd, ty det kunde ju hända, att det fanns vakt vid porten, och den måste han undvika.

Nu var han lugn igen. Han hade lyckats i sitt uppsåt. Riddaren fanns ej mera bland de lefvande. Han drog läpparna till ett otäckt leende, då han tänkte hvilken uppståndelse det skulle vålla, när man upptäckte den döde riddaren. Han hade låtit åder, han, mästern Marquardus också, men mycket bättre än bartmästaren, som man ville hämta, kunde göra det.

Efter någon stunds sökande lyckades mästern Marquardus få rätt på den plats, där han praktiserat sig öfver muren, samt utan äfventyr komma ned på andra sidan. Men repet var det honom omöjligt att lösgöra. Så fick det då hänga där.

Han var alldeles lugn nu, efter väl utfördt värf, ja, han kände sig till och med stolt öfver hvad han gjort. Den värste fienden var borta — de andra skulle man nog komma till rätta med snart nog. Han vandrade långsamt fram öfver snöhöljda fält och kullar och in i skogen igen. Det hade börjat blåsa och snö föll. Så mycket bättre. Det skulle dölja de spår han lämnat efter sig.

Till sist stod han nere i grottan i berget igen. Här stödde han sig mot klippväggen och hvilade, ty han kände sig trött. Så tog han upp eldstål och fnöske och slog eld, ty här var mörkt som i en säck.

Hvad ville det säga? Hade han verkligen lämnat ingången till den underjordiska vägen öppen efter sig? Han ville bestämdt minnas, att han lagt igen den. Men nu voro stenarna kringkastade. Skulle någon, medan han varit borta, ha begagnat sig af gången? Föga troligt. Den ende, som kände till den riktigt, var Otte Snaf, och han hade ingen anledning att denna natt lämna slottet. Hm... den andre... han som nu låg där i Mårten Stekvändares loftkammare med halsen i lefradt blod... hade han icke

också känt till den? Det hade tyckts så. Men med honom var det ingen fara längre. Så måste han ha misstagit sig. Han hade varit upphetsad, när han vandrade ut, han mindes fel. Naturligtvis hade han glömt att stänga efter sig.

Så klef han in i gången och plockade upp de borttagna stenarna på deras plats. Det var icke något svårt göra, ty de voro gillrade på hvarandra med stor konstfärdighet från första början, och det var icke att taga fel på, hur de skulle ligga. Han släckte sin lilla blindlykta, ty han behöfde den icke, här voro inga hinder att befara. Det kunde hända, att nyfikna blickar från torngluggen kunde upptäcka ljuset, då han kommit fram, och det tjänade ingenting till.

Själsspänningen hade emellertid tagit på krafterna. Det kostade på honom att krypa fram i gångens första låga och smala del. Han hvilade ett par gånger, knäböjd, och lutade kroppen mot väggen.

Han kunde ha hunnit vid pass halfvägs, då hans öra uppfångade ett oväntadt ljud. Var det icke skrapandet af steg. Han stannade och hjärtat riktigt hoppade till i honom, så plötsligt hade det kommit detta. Han kunde icke hjälpa, att han flämtade högt några gånger, innan han fick makt öfver sig själf igen. Nu lyssnade han. Men allt var tyst. Hade hans öra bedragit sig? Nu tyckte han sig höra andedragen af någon. Var det en människa inne i gången i alla fall? Han stod fortfarande stilla, sekunderna föreföllo honom vara som minuter, minuterna blefvo långa som timmar. Han vågade icke göra en rörelse. Kallsvetten fuktade hans panna. Det låg något hemskt i denna aning om en osynlig fiende på endast några stegs afstånd kanske. Icke vågade han slå eld igen, men sakta tog han åter dolken ur gördeln och kramade den hårdt i handen.

Han kunde icke förblifva stående här och han var för öfrigt icke säker på, att han ej var offer för sin upphetsade fantasi. Då allt förblef tyst, tog han ett steg framåt, så ännu ett, smygande, försiktigt, som han kunde det. Han höll

dolken färdig till stöt och hans öga sökte genomtränga det djupa mörkret, han stannade, han gick framåt — nej, han måste hafva misstagit sig. Intet hinder mötte honom. Ja, han hade misstagit sig.

Då hördes plötsligt alldeles inpå honom skrapandet af en fot mot marken, häftigt, oöfverlagdt, alldeles som hade någon halkat eller ryggat tillbaka. Han slog ut med ena armen, alldeles ofrivilligt, och han stod som fastnaglad på sin plats. Handen hade rört icke vid gångens jordvägg, utan vid en människas kläder!

Var det vän eller fiende? Munken genomfors af en darrning. Skulle det komma hämnd för det dåd han nyss begått? Han ville stöta fram en fråga, men tungan låg som förtorkad i hans mun, han fick ej ens ljud åt en hes hviskning. Han stod orörlig, väntande att den andre osynlige, hvem han nu än månne vara, skulle företaga något. Men denne iakttog tydligen samma afvaktande hållning. De voro så nära, att de kunde känna hvarandras andedräkt. Till sist fattades mästern Marquardus som af yrsel. Det begynte dansa röda stjärnor för hans ögon, pulsarna dunkade och han kände sig vackla.

»Så dö då, hvem du än är,» hväste han ansträngdt och kastade sig med upplyft arm framåt.

Men i detsamma kände han sig omfattad af ett par kraftiga armar, som klämde honom så hårdt, att han nästan förlorade andan. Dolken, som icke träffat annat än tomma luften, föll ur hans slappnade hand, hans kropp sjönk ihop, det ringde för hans öron, han kände sig segna till marken, armarna släppte honom . . . han förlorade sansen, han visste ingenting mera.

Men den andre, som mött honom i gången, drog ett djupt andedrag, rörde vid sin motståndares kropp med foten. Den låg orörlig. Han skyndade, så hastigt han kunde, öfver den och så vidare gången framåt. Han fann den stängd, men han kände till sättet att öppna den, och sedan han väl

kommit ut och omsorgsfullt ordnat stenarna efter sig, svingade han sig upp ur grottan och stod snart i yrsnön uppe på bergpynten.

Mannen var riddaren herr Birger Trolle.

Väpnaren Ejnar hade, såsom han beslutit, omtalat för sin herre den upptäckt han gjort under sin fångstfärd i skogen söder om staden. Han hade noga beskrifvit allt, både själfva platsen för nedgången, grottan och allt det öfriga såsom han uppfattat det. Herr Birger lyssnade med största intresse. Han visste — det hade man upplyst honom om, sedan han intagit staden — att det fanns hemliga tillgångar till slottet, fastän ingen riktigt kände till hvar de befunno sig. Här hade han en af dem och för en djärf man var detta af allra största vikt att känna. Det tycktes honom draga allt för långt ut på tiden med denna belägring. Men hvad var att göra? Han hade för litet folk för att med framgång kunna storma det starka fästet. Visserligen hade man bland köpstadsborna erbjudit sig att lämna honom hjälp i manskap, men han behöfde öfvadt folk, och det kunde de välvilliga borgarena icke gifva honom. Sedan han länge tänkt öfver de meddelanden väpnaren gjort honom, beslöt han att själf företaga en undersökning af den hemliga gången. Han ville smida, medan järnet var varmt, och följande natt, då allt var tyst och stilla, begaf han sig i all hemlighet ut på vandring söder öfver. Efter något letande och med tillhjälp af en medhafd blindlykta fick han utan vidare svårighet rätt på nedgången till grottan och klättrade ned i densamma. Här fann han den af Ejnar omtalade stenväggen och blottade lätt den hemliga underjordiska vägens ingång. Han hade icke kommit mer än vid pass en halftimme efter det Marquardus gått upp ur grottan, hvarvid denne omsorgsfullt hade lagt igen den efter sig.

Intet under sålunda, att munken hade fäst sig vid, att vid hans återkomst stenröset befann sig i annat skick, ty riddaren besvärade sig ej med att stänga det, då han gick in.

För riddaren Birger Trolles högresta gestalt var det ingen lätt sak att praktisera sig genom detta underjordiska rör. Han lät sin blindlykta brinna och såg sig uppmärksamt omkring. Gången var synbarligen gräfd och murad med största omsorg. Sannolikt hade den anlagts i sammanhang med slottets första uppförande. Här och där lågo högar af grus och jord, som fallit från tak och väggar. De hade legat länge, ty de voro stenhårda. Han räknade stegen och kom upp till öfver sju hundra, och han hade ändå icke hunnit gångens andra ända. Nu stängde han lyktan, så att dess ljus ej skulle oväntadt förråda honom. Då han kommit ut ur gången — han kände den halföppna, på ett gångjärn hängande järndörren — stannade han och lyssnade uppmärksamt. Men han kunde icke höra något, och då han nu åter ett ögonblick lät lyktans svaga ljus falla ut, såg han, att han befann sig på botten af ett torn, hvars höjd han icke kunde mäta. Han såg också de sammanbundna stegarna. Skulle han våga stiga uppför dem? Det var ett vågspel, som kunde stå honom dyrt, om han blefve öfverraskad, men han måste det. Det låg för öfrigt icke i hans natur, att stanna på halfva vägen.

Så begynte han att med den yttersta försiktighet äntra upp, vid nästan hvart annat steg stannande för att förvissa sig om, att ingen fara var å färde. Men slottet tycktes sofva. Han hörde icke ens, då han nu stod i jämnhöjd med gluggen vid marken, steg af skiltvakter, hvaraf han slöt, att gången måste mynna ut i en del af slottet, som låg åt de sidor, där ingen besättning kräfdes.

Han höll just på att, djärf af framgången, krypa ut ur gluggen, då han hörde röster utanför. Han drog sig tillbaka och lyssnade. Han såg två mörka gestalter glida förbi. De stannade nästan framför honom. Hade han sträckt ut armen, skulle han bestämdt ha kunnat gripa tag i deras kläder. De samtalade lågmäldt.

»Jag har väntat mästern Marquardus hela aftonen, men jag vet inte, hvar han håller hus.»

»Jag har icke sett till honom, ers nåde.»

»Godt, jag lät kalla er, herr Otte Snaf, för att I skulle följa mig till stallarna. Jag ville själf se, hur de gått åt mina hästar.»

»Det är icke många kvar, ers nåde.»

»Nej, jag hör det. Men det har väl varit nödvändigt.»

»Ja, därest vi icke skulle svälta ihjäl, ers nåde.»

»Det är bekymmersamt detta.»

»Ja, icke lär det gå i längden.»

»Och ingen hjälp kommer.»

»Därsom jag fått min vilja fram, hade redan ett utfall gjorts. Nu låta vi ju fånga oss som i en fälla.»

»Om det hade varit i gamla dagar, Otte Snaf, men jag är sjuk och trött. Det är bäst att vi gifva oss.»

»Icke så länge vi hafva en enda man, ers nåde.»

»Men om de skulle falla ifrån oss? Kunnat vi ej föda dem, lära de föga bry sig om oss. Om solden vill jag ej tala.»

»Ja, det är icke ljusa utsikter.»

»Och ännu står så mycket af vintern tillbaka!»

»Ja, kölden är skarp detta år.»

»Hu, det är kallt, jag fryser. Låt oss gå in i stallet.»

De båda männen gingo förbi och försvunno inom en dörr. Hvilka voro de? Birger Trolle hade hört namnet på den ene. Han antog, att den andre var den gamle konungen, eftersom Otte Snaf kallat honom ers nåde i påfallande vördnadsfull ton.

Han svingade sig ut ur tornet och förlitande sig på mörkret, smög han sig efter de båda nattvandrarne. Han vågade icke gå långt, ty han hade lätt kunnat förrira sig. Han behöfde det heller ej, ty nu såg han ett ljussken genom en springa. Han gick dit och såg in genom öppningen mellan dörrposten och dörrrens bakkant. Och han såg innanför

en gammal hvitskägig, böjd man, som stod i en spilta bredvid en kraftigt byggd snöhvit häst, med lång man och svans, som släpade mot golfvet. Han förstod, att det var konung Erik. Den gamle smekte hästens hals, allt under det han talade.

»Min gamle, trogne Hektor, i morgon föra de kanske också dig till slaktbänken, käre, vackre vän. Det är så jag ville gråta, min trogne springare, som burit mig så många gånger. Vi äro utsläpade båda två. Ja, ja! Farväl, gossen min, jag kan intet göra för dig.»

Och gubben snyftade.

»Vi ha endast tio djur kvar, ers nåde,» sade den andre. »Det räcker ett par dagar med de andra ransonerna de kunna få. Sedan är det jämt slut.»

Konungen suckade.

»Låt oss gå härifrån igen; detta är för pinsamt.»

Birger Trolle sprang hastigt tillbaka och dolde sig i det mörkaste hörnet. Hade de lyktan med sig ut, kunde han lätt blifva upptäckt. Han höll handen på sitt svärd.

Men de sågo ej åt det håll, där han stod, utan gingo honom förbi.

Då de båda männen försvunnit, vågade han sig från sitt gömställe igen. Han sökte reda på torngluggen och ämnade just stiga ned igenom den, då han fick det infallet att något närmare undersöka gården äfven åt andra hållet. Sakta smög han sig fram genom snön, som lindrigt knarrade under hans fötter. För att icke blifva röjd härigenom lyfte han knäna högt vid hvarje steg och fortsatte så ett stycke bortåt tätt under slottsmuren. Så kom han till en hvalfport och gick in i den. Då såg han plötsligt ett ljus närma sig. Han måste gömma sig, men hvar? Ljuset var alldeles tätt invid honom. Kanske den, som bar det, redan upptäckt honom? Han hade icke tid att skynda ut ur hvalfporten igen, utan tryckte sig tätt mot väggen, mera af omedveten själfbevarelseinstinkt än i tanke att därigenom undgå den, som nal-

kades. Men han hade haft tur. Just där han smög sig till väggen, var en ganska djup nisch. Birger Trolle kröp ihop i densamma. Nu var lyktan inne i porten. Han såg, att den bars af en kvinna, som följdes af en annan. De gingo långsamt, och i det de nästan snuddade förbi honom, såg han, att den ena var den unga flicka, han en gång mött i skogen och som han sedan sett så många gånger på slottsvallarna. Den andra, hon som bar lyktan, antog han vara denna Cecilia, som han så mycket hört talas om.

Kvinnorna sågo ej den gömde riddaren, utan gingo honom förbi. Trots det farliga i företaget kunde han icke motstå frestelsen att följa dem på något afstånd. De samtalade.

»Jag är rätt bekymrad, Margit,» sade Cecilia. »I morgon vet jag näppeligen, hvad jag skall sätta fram på bordet åt oss. Jag har snålat och sparat med mina förråder, så länge jag kunnat. Men nu äro de slut, fruktar jag. Jag ville dock i natt se åt ännu en gång, om jag kunde hitta något. På dagen vågar jag icke gå till visthuset för knektarnas skull. Men upphörer icke detta tillståndet snart, får du bereda dig på att svälta alldeles, mitt barn.»

»Ja, ja, det är för olyckligt med ett sådant här krig. Men jag är säker på, att om den blonde riddaren visste däraf, skulle han sända oss hvad vi behöfde.»

»Du talar sannerligen som ett barn, Margit. Han vet det nog, och det är just hvad han ämnar: svälta ut oss. Mot hungrande människor tarivas det hvarken krut eller svärd.»

»Skulle han vara så grym, tror du? Nej, däri har du helt visst orätt, Cecilia.»

»Tro det du, barn; när det begynner skrika i magen på dig, blir det väl en annan låt i din mun också.»

»Hu,» sade Margit, »jag kan icke gå öfver denna gård utan att tänka på den stackars, kära Elsbeth. Tänk du, Ce-

celia, så länge sedan det är vi hörde något från henne. Jag undrar, om vår Herre nådigt gjort henne sund och frisk nu.»

»Ja, Gud gifve det, Margit.»

»Och om den gode Olof Hageby vet något däraf än?»

»Det tänker jag intet han gör. Abbedissan har ju lofvat mig att intet yppa, förrän jag finner tiden lämplig.»

»Men jag tycker det är synd om dem, Cecilia.»

»Vi skola hoppas, att allt till sist vänder sig till godo. Se så, vi få skynda oss, det är kallt.»

De båda kvinnorna försvunno, och riddaren ilade tillbaka till torngluggen. Det var mycket han hade fått höra, men han hade nu icke tid att tänka däröfver. Han hade redan länge nog uppehållit sig i slottet och måste skynda tillbaka.

Utan äfventyr kom han ned i tornet igen. Här öppnade han blindlyktan för att hastigare kunna vägleda sig. Väl ett par hundra steg hade han gått, då han från gångens bortre ända tyckte sig höra ljud, som om någon höll på att taga bort stenarna för öppningen. Han stannade och lyssnade. Han hade icke misstagit sig och han stängde skyndsamt lyktan, för att dess ljus icke skulle förråda honom. Att han befann sig i gångens bredaste del, hade han redan sett och han beslöt att kvarstanna här. Tätt invid den murade väggen ställde han sig. Nu hörde han en människa hosta. Någon hade kommit in. Om denne också vore försedd med lykta? Han drog fram en kort dolk, för att vara beredd på försvar.

Stegen af den annalkande kommo närmare, voro nästan inpå honom. Men han såg ingen.

Då hände det, att en sten, som han hade fotfäste på, lossnade och han halkade ned. Hans fötter skrapade mot den grusblandade jorden, han måste taga ett par steg för att återfå jämvikten. Då stannade också den osynlige. Tydligt hade han hört ljudet och märkt, att han icke var ensam.

Några sekunder förgingo. Dolda af det svarta mörkret,

stodo båda så nära hvarandra, att de kunde känna hvarandras andedräkt. Riddaren var lugn, men den andre flämtade häftigt. Birger Trolle ville icke anfalla, han väntade på hvad som skulle komma, till dess att plötsligt denne osynlige andre störtade mot honom. Instinktliskt böjde han sig ned, en kropp föll emot honom, han tog den i sina armar och kramade den hårdt. Det fanns jättekrafter hos den svenske riddaren. Utan att han behöft använda sitt vapen, kände han, hur kroppen, han höll i hårdt famntag, slappnade och sjönk ihop. Ett hufvud, svept i en kåpa, föll mot hans arm, mannen — han förstod det var en munk — hade förlorat medvetandet.

Då lät han honom glida ned på marken, stannade ett ögonblick, men då den afsvimmade icke rörde sig, steg han öfver hans kropp och ämnade just gå vidare, då han kom att erinra sig sin blindlykta. Han tog den från sitt läderbälte, öppnade den, och det svaga ljuset föll ut. Munken, ja, det var en sådan, låg med ansiktet uppåtvändt, och han kände igen honom. Han såg, att det var konungens secretarius, mästern Marquardus, som han en gång sett hos Magnus Green. Han låg med armarna utsträckta. Den högra handen var full af blod, det märkte riddaren.

Så stängde han lyktan, fortsatte sin väg och nådde utan vidare äfventyr skogen och de svenskes läger.

10.

Dagtingan.

När Mårten Stekvändare efter en kort stund kom tillbaka med bartmästaren, fann han sitt hus i vild uppståndelse.

Det klack till i honom, då han hörde både barnen och hustrun klaga och jämra sig, och han tänkte, att han kommit för sent med hjälpen åt den lilla.

»Hvad i Guds namn står på, mor?» frågade han med andan i halsen. »Hur är det med...?»

»Gud i himlen, det hade jag alldeles glömt i förskräckelsen!»

Och hon rusade in i kammaren och skrek åt bartmästaren, att han skulle komma efter. Lyckligtvis var det tids nog. Barnet fick åder öppnad och då lugnade man sig för dess skull. Det var ju läkemedel mot allt.

Emellertid fick mästern i osammanhängande ord af barnen reda på, att de sett ett spöke i svart kappa rusa ned från loftet och ut på gården. De voro alldeles vett-skrämda, och ville hålla fadern kvar, då han sade sig ämna gå upp på vinden och se, hur riddaren hade det. Men Mårten var en duktig karl, och eftersom han nu fick bartmästaren med sig, tyckte han, att det kunde vara ofarligt nog att göra en titt på loftet.

Försedda med lykta, stego sålunda de båda männen upp för trappan. De funno genast, att dörren till riddarens kammar var öppen.

»Det har varit någon här,» sade Mårten. »Jesus, det måtte väl intet hafva händt någon olycka!»

I detsamma steg bartmästaren in i rummet, men ryggade genast tillbaka med ett fasans uttryck i ansiktet. Hans hand pekade stelt mot sängen vid väggen, där en skäggit människa låg i sitt blod med halsen afskuren.

»Ett mord!» stönade Mårten och vacklade mot sängen. »Riddaren mördad i mitt hus! Å, Jesus, det öfverlefver jag aldrig. Nej, men det är ju intet riddaren, utan väpnaren, Ejnar!» tillfogade han, då han såg närmare efter.

Det var väpnaren Ejnar. Denne hade för aftonen fått orlof af sin herre att roa sig på egen hand i staden, och detta desto hellre, som riddaren beslutit att just denna natt

företaga en undersökning af den där gången, som Ejnar om-talat. Väpnaren hade i vidsträcktaste mån begagnat sig af tillåtelsen att roa sig. Med några bekanta knektar hade han suttit på en ölstuga, till dess det började dansa rundt för honom. Då raglade han hem, men i fyllan och villan visste han icke mycket hvad han gjorde, utan i stället för att krypa ned i sin bädd innanför dörren kastade han sig påklädd på riddarens orörda säng, där han genast somnade in tungt och pustande.

Trots det, att det var midt i natten utbredde sig hastigt ryktet om att ett mord begåtts hos Märten Stekvändare, och en massa mer eller mindre yrvaket folk samlades snart kring huset. Ett lönmord var icke just vanligt i Visby, där man lefde ganska fredligt i allmänhet, och skedde det, att någon fick en dolk eller värjspets mellan retbenen, var detta alltid i öppen fejd — såsom då van Elten blifvit nedstucken hos mor Annchen uppe på Hästgatan. Hvem var mördaren? Det förstod litet hvar, att dolken icke var ämnad åt väpnaren, utan åt riddaren, och det behöfdes då icke mycket slutledningskonst för att inse, att mordgärningen var föröfvad af någon bland konung Eriks knektar.

»Halt! Jag har det,» utropade en liten skrikande stäm-ma, som kom från mäster Repslagare. »Tyckte jag intet, när jag larfvade hem för en timme sedan, att jag såg en skepnad, som påfallande liknade en munk, smyga förbi ut-efter muren i öster. Ja, det är säkert, och han är det!»

»Mäster Marquardus, den bofven! Den nidingen!» skreko nu flera röster.

»Hvad är det med mäster Marquardus?» frågade en djup-stämma plötsligt, och riddare Birger Trolles högväxta gestalt trädde in bland de samtalande.

Alla tystnade. Det gjorde ett nästan hemskt intryck på dem att helt hastigt se på detta sätt uppenbara sig den, hvars lif nu skulle varit släckt, om icke en slump gripit in.

»Han har mördat Ejnar, ers nåde!» jämrade sig Märten

Stekvändare ömkligt. »Men vid Gud, jag rår intet därför, herr riddare. Mitt barn var sjukt och jag måste skynda bort till barmästaren . . .»

»Det är bra, Märten,» sade riddaren. »Fly mig en lykta och låt mig gå dit upp.»

Vid det han stod och lyste på den döde väpnaren, som låg med gapande, af dödssmärterna förvidren mun, tänkte han på nattens äfventyr. Hur underligt allt länkat sig! Det hade lika gärna kunnat vara han, som nu låg utsträckt, liflös i bädden, ty, intet ondt anande, hade han nog icke vidtagit några försiktighetsmått den natten heller. Och mot en munks dolska list och smygande gång . . .

Det var naturligtvis icke det ringaste tvifvel om, att det var mäster Marquardus, som föröfvat dådet. Riddaren hade ju i den underjordiska gången sett blodspåren på hans hand — mördarblod, och han fattades af vrede. Det måste blifva ett slut på detta. Det var honom man velat åt, det var alltför tydligt. Men nu skulle både munken och den gamle konungen få erfara, att han icke tänkte låta dem en gång till försöka med ett slikt nidingsdåd. Af hvad han hört vid sitt nattliga besök i slottet visste han ju, att besättningen var nära nog utblottad. Den skulle icke kunna hålla stånd om ett skarpt anfall gjordes, trots det att herr Birgers trupper icke voro så mångtaliga.

Huru länge mäster Marquardus legat afsvimnad nere i gången, hade han icke den ringaste aning om, då han till slut vaknade till sans. Han stirrade förvånad omkring sig i mörkret, utan att genast fatta, hvar han befann sig. Men så småningom begynte han erinra sig, hvad som förefallit, och han reste sig häftigt upp. Nu mindes han sammanstötningen med den okände och osedde. Hvem hade det varit? Det föreföll honom, som om alltsammans skett blott för några sekunder sedan, och han lyssnade, om han skulle höra något ljud. Men allt var tyst. Då förstod han, att han måste ha varit utan medvetande en längre stund. Han kände sig sön-

derbråkad i kroppen och hade svårt att gå. Men han släpade sig dock fram den återstående delen af gången och uppför stegarna samt ut på gården. Det var ännu mörk natt. Han frös, fastän hans blod brände och tinningarna bultade. Han kände efter sin dolk. Jo, den hade han.

Så tog han vägen öfver gårdsplanen och genom hvalfporten hän till Otte Snafs vaktkammare. Han trädde in där i mörkret, gick fram till riddarens träbrits och tog honom på bröstet. Otte Snaf reste sig häftigt upp.

»Guds död, hvem är det som smyger här? Svara, eller vid Gud...!»

»Se så, sansa er, riddare! Det är blott jag, Marquardus. Tänd ett ljus. Jag har något att säga eder.»

Då det blifvit ljust i rummet, såg riddaren skarpt på svartbrodern.

»Men hur ser I ut, mäster? I är ju blek i ansiktet som det hvitaste lärf! Och blodig och sönderslagen därtill. Hvar har i hållit hus?»

»Det är gjordt, Otte Snaf,» hväste munken och föll ned på en träbänk.

Otte Snaf stirrade på honom.

»Gjordt? Hvilket? Hvad menar I?»

Marquardus visade fram sin högra hand.

»Det är hans blod, som låder vid den. Riddaren... ni minnes ju vår öfverenskommelse.»

»Säger I sanningen, mäster?»

Munken skrattade.

»Tycker I intet att jag ser ut som en mördare?»

»I är intet vid edra sinnen i natt, Marquardus. I talar vilset.»

»Nej, säger jag! Jag har själf vridit om dolken i hans hals. Nu är I fri från honom. Nu kommer det an på eder att befria oss alla och hålla edert löfte.»

»Se så, lägg eder här och sof. Jag har redan sofvit.»

Marquardus lade sin hand på riddarens axel. Denne drog sig undan.

»Aha, I skyr mig, ser jag. Kantänka! Det är väl för simpelt det jag gjort. Men en dag kanske I prisar mig som eder befriare.»

»Vi talas vid i morgon. Då I sofvit ut, kom till mig på vallen. Då kan I bättre säga mig till hvad som timat.»

Munken kastade sig ned på träbritsen och Otte Snaf gick ifrån honom. Han kände sig obehaglig till mods. Fy, det var dock någonting styggt detta. Visst hatade han denne herr Birger Trolle, visst hade han i vrede och svartsjuka sändt honom en pil. Men det hade varit utan all tanke, i ögonblickets häftigt uppsvallande hat. Men ett öfverlagdt mord. Det var ändå en usling, denne munk. Och han kunde icke frigöra sig från den tanken, att han dock hade någon del i detta. Nå, hvad som var gjort kunde icke göras ogjort igen. Riddaren var borta, sak samma på hvilket sätt. Nu tillkomme det honom att handla.

Till dess att det dagades, var Otte Snaf ifrigt sysselsatt med förberedelserna till ett utfall mot de svenske. Knektarna befalldes att göra sig redo. De mottogo slöa och liknöjda befallningen. Det var icke längre samma stormodiga folk, som om hösten kommit till Gotland. Försakelser och umbäranden af alla slag hade under den senaste tiden gjort dem modstulna och dolska.

»Slåss,» mumlade de, »vi mäka ju knappt draga vapen. Gif oss åtminstone ett mål mat först.»

»Viljen I ha mat, fån I först kämpa eder därtill,» sade Otte Snaf skarpt. »Det är den enda utvägen — åtminstone känner jag icke någon annan.»

Men han kände sig själf långt ifrån säker på att lyckas. Det enda, som höll modet uppe på honom, var, att svenskarna voro utan anförare.

Det dagades omsider, och Otte Snaf hade tagit plats på muren, som låg åt de svenskes läger, för att kunna iakttaga

hvad där försiggick. Det var lugnt som vanligt, ingenting ovanligt syntes vara å färde. Han bidade i afvaktan att det dock skulle komma. Hade underrättelsen måhända ännu icke nått lägret? Det vore otroligt. Så framt svartbrodern icke gjort sin sak så listigt, att dådet ännu icke var upptäckt.

Under det att Otte Snaf stod på sin dolda post, väcktes han af steg i snön, och vid det han vände sig om, såg han mäster Marquardus komma gångandes mot den plats, där han stod. Riddaren såg skarpt på munken. Dennes ansikte hade nu återfått sitt vanliga kalla uttryck. Nattens förvirring var borta, Marquardus hade åter blifvit herre öfver sig själf.

»Hvad synes där?» sade han lugnt, i det han nickade öfver åt lägret.

Otte Snaf skakade på hufvudet. Mäster Marquardus gick upp till honom och såg själf nyfiket dit öfver.

Som de stodo där båda tysta, grep Otte Snaf plötsligt häftigt tag i munken.

»Se, se!» hväste han fram.

Svartbrodern såg och hans ögon tycktes nästan vilja tränga ut ur sina hålor. Var det en spöksyn? Var han ännu febersjuk efter nattens tilldragelser? Nej, Otte Snaf såg det ju också.

Där, öfver det hvita snöfältet, som gnistrade i morgon-solens röda strålar, sprängde en reslig ryttare fram på en kråmande, svart gångare. Han bar en glänsande rustning, men hjälmgallret var nedfällt, och därunder flöt ett långt, blondt skägg.

Ryttaren var Birger Trolle.

Då han kommit midt för den plats, där de båda männen stodo dolda bak bröstvärnet, stannade han, vände på hufvudet och såg öfver mot slottet. Afståndet var icke större, än att munkens skarpa öga godt kunde iakttaga det triumferande, hånliga uttrycket i riddarens ansikte.

Mäster Marquardus kunde icke taga sina blickar från den

syn, som framställde sig för dem. Han stod framåtlutad, med skälfvande läppar. Så gaf han till ett hånskratt och rusade ned från muren och försvann.

Otte Snaf visste knappast, hvad han skulle tro. Det hade kommit så helt och hållet oväntadt detta. Så mycket förstod han dock, att mäster Marquardus' dolk råkat orätt offer. Hvem hade han dödat? Det var likgiltigt. I alla fall icke Birger Trolle.

Emellertid fortgingo förberedelserna till striden mycket lamt. Slottsbesättningen var tydligen icke långt ifrån att vägra all lydnad. Otte Snaf beslöt sig att meddela konungen detta, hvarför han gick upp på dennes rum. Där träffade han mäster Marquardus. De växlade en blick, men munken tycktes ånyo ha vunnit herravälde öfver sig själf. Lugn och leende stod han framför konungen, som var sysselsatt med att läsa ett stort bref. Otte Snaf stannade innanför dörren och väntade, tills konungen såg upp från läsningen.

»Hvad har I att förmåla, riddare?» sporde konungen.

»Som eders nåde känner, har jag gjort mina förberedelser till ett utfall, ty det lärer intet längre kunna hållas gångande på detta sätt. Men folket knorrar och jag befarar, att det beslutit att icke rycka mot svenskarna, om . . .»

»I kommer lägeligt, käre herr Otte Snaf,» sade konungen, som syntes riddaren lifligare och gladare, än han varit på mången god dag. »Mäster Marquardus och jag hafva just talat om detta. I får lugna er, riddare, vi göra intet utfall.»

»Intet utfall? Men, ers nåde . . .?»

»Se så, blif nu intet het. Där man ingen väg kan komma med våld, får man försöka med lämpor. Jag har fattat mitt beslut. Vi bjuda de svenske en dagtingan.»

Otte Snaf bet ihop tänderna.

»Det lärer väl aldrig vara ers nådes allvarliga mening, tänker jag. Det vore ju början till slutet. Det vore ju att erkänna sig besegrad, och ännu har ju dock ers nåde detta fasta slott. En dagtingan kan inte räcka evinnerligen. Efter

den kommer uppgörelsens dag, då slottet måste gå ur edra händer, konung Erik. Har ert nåde betänkt detta?»

»Fuller väl, Otte Snaf. Vi ingå en dagtingan med herr Birger Trolle om ömsesidig frid. Vi förbinda oss att fly honom slottet i handom inom en viss tid, och . . .»

»Jag förstår intet detta. Är det svartbrodern, som gifvit ert nåde detta råd, är det, med förlof sagdt, ett dåligt råd.»

»Det skall I intet säga, Otte Snaf. Ser I, att lofva är en lätt sak. Att hålla — ja, det beror på framtiden. I ser detta bref? Vet I, hvarifrån det kommer? Det har gått långa vägar öfver sundet och Öland och hit till Klinte med konung Kristierns, min frändes, kurir. Koningk flydde det från honom och har burit det till mig. Vet I hvad den danske kungen skrifver? 'Bida, min frände, och var vid godt mod. Sök blott att förhåla tiden, till dess våren kommer, då jag kan få mina galejor i sjön, och vi skola se, om ej herr marsken, den där sig ock konung Karl kalla låter, skall låta eder sitta i frid och ro på edert Gulland.' Förstår I nu, riddare? Vi måste ingå på en dagtingan, vi måste låta herr Birger tro, att vi ämna uppgifva slottet, men,» konungen skrottade skrockande, »när tiden är inne, månne han få se på annat. Man tager minsann intet konung Erik, där man sätter honom, det skall min käre herr marsk Karl noggsamt få erfara. Se så, nu lærer I begripa, och nu lærer I ock handla så som jag varder eder befallandes. Jag har utsett eder till underhandlare med herr Birger Trolle.»

Otte Snaf gjorde en grimas och hans ansikte öfvergöts af en harmens och vredens rodnad.

»Ett sådant uppdrag lærer väl bättre passa för mästern Marquardus,» sade han doft.

»Mästern Marquardus har sina skäl att intet beblanda sig med riddaren,» svarade konungen.

»Jag kan nog begripa det,» sade Otte Snaf med ett hånskrott. »Nåväl, hvad befäller ert nåde, att jag skall göra?»

»Jo, I låter hissa den hvita flaggan på utanverken åt

svenskarnas sida. Därpå låter I från muren genom en här-old förkunna, att vi önska stillestånd samt inbjuder riddaren att med följe infinna sig här hos mig, så att vi få underhandla med honom om de närmare villkoren. Har I förstått, riddare Otte Snaf?»

»Fuller väl, eders nåde.»

»Sätt då saken i verket genast, och därmed befalladt.»

Otte Snaf gick med dröjande steg ut ur rummet. Det var icke så mycket själfva den omständigheten att en dagtingan skulle äga rum, som förtröt och grämde honom. Han insåg nog, att detta var det enda som kunde ske under rådande förtviflade förhållanden. Men han tänkte på, hvad följden skulle blifva: trafik till och från slottet, herr Birger Trolle skulle ha åtgång dit, Margit och fru Cecilia skulle åter begynna att besöka staden, riddaren och den unga flickan skulle få tillfälle att träffas utan tvång — ah, han ville icke tänka därpå.

Då han hunnit borggården, nåddes hans öra af smattande trumpetstötur från de svenskes läger. Han hastade till utanverken och såg hvad som var å färde. Därute myllrade det af knekteflockar, stora skytten hade körts fram och vände sina gapande mynningar mot slottet. Själf red herr Birger Trolle af och an bland de sina, befallande och uppmuntrande. En stormning förbereddes. Hans eget folk såg på under slö likgiltighet. Ingen sade ett ord. Det var som det alltsammans icke anginge dem.

»Ämnen I låta fånga eder som råttungar?» skrek Otte Snaf uppbrusande.

Ett ögonblick tänkte han trotsa konungens befallning och försöka ett försvar, men så kom fru Cecilia gångandes.

»Nå, herr Otte Snaf, kommer den hvita flaggan upp snart?»

Jaså, hon visste också det.

»Här finns ingenting hvitt,» sade riddaren snäsigt.

»Så tag detta,» fortfor Cecilia och löste en lång, hvit silkesduk från sitt hufvud.

Knektarna lyfte hufvudena och sågo undrande på hvarandra.

»Du där,» röt Otte Snaf, »fäst tågstumpar i duken och hissa den på en stake. Nå, begriper du?»

Karlen gjorde som han blifvit befalld, och inom några ögonblick fladdrade fru Cecilias silkesduk öfver murkrönet.

Herr Birger Trolle drog in sin häst vid åsynen af densamma och han log. Jaså, det var sålunda ute med konung Erik. Han behöfde icke spilla vare sig krut eller blod. Nå, han hade egentligen ingenting däremot.

Han red fram till löggravens rand och väntade. En af knektarna steg upp på muren och ropade genom händerna som i en lur:

»Herr riddare Birger Trolle, konung Erik bjuder eder stillestånd och förlikning. Han hafver inga medel att längre utstå belägringen.»

»Hvad fanen skulle det sista tjäna till,» hväste Otte Snaf, som stod nedanför.

Nu hördes Birgers stämman.

»Jag är villig att underhandla, men endast med slottets höfvitsman. Tillsäg honom, att han kommer upp.»

Karlen dök ned, och hur mycket det än harmade Otte Snaf, måste han upp i hans ställe. Han gjorde tvunget sin reverens för fienden och sade:

»Jag bekräftar de ord, som nyss yttrades.»

»På min herres och konungs vägnar mottager jag stilleståndet och anhåller få veta, när det täckes konung Erik att möta mig för att skriftligen stadfästa villkoren.»

»Hans nåde hafver tillsagt mig, att I själf äger bestämma tiden. Platsen beder han måtte blifva här i slottet, efter som han lider af krämpor och är mindre väl till pass.»

»Godt, vid middagstid vill jag med följe infinna mig vid vindbryggan. Portarna hållas öppna, medan underhand-

lingarna pågå. Jag håller mitt folk i beredskap och har mina skytten laddade, därest I skulle finna det rådligt att öfva något svek.»

»Herr Birger Trolle, vi äro ock riddersmän,» sade Otte Snaf harmset.

»Nå, vid middagstid!»

Riddaren red tillbaka. Den hvita duken fortfor att fladda öfver muren. Som en löpeld spred sig i staden ryktet att konung Erik dagtingat. Man skyndade i stora skaror ut för att själf med egna ögon se det synliga beviset därpå. Prosten i Sancta Maria ställde till mässa och klockorna klingade från tornet. Konung Erik stod vid sitt fönster och lyssnade till malmklangen.

»Dårar,» sade han håfullt. »Skrattar bäst som skrat-
tar sist.»

Då Cecilia berättade Margit hvad som händt, försjönk denna i tankar. Hon förstod, att det var något mycket betydelsefullt, som skett, men hade icke aning om innebörden däraf. När Cecilia sade henne, att riddaren om några timmar skulle komma till slottet, rodnade hon och reste sig häftigt.

»Och det är intet svek med i spelet?» frågade hon och såg skarpt på sin beskyddarinna.

»Nej, icke så länge jag finnes här, skall svek ske mot honom,» genmälte Cecilia. »Oroar dig detta, kan du vara lugn.»

»Jag är så glad, att riddaren kommer hit,» sade Margit öppet.

»Hvi så, mitt barn?»

»Jo, jag får ju se på honom riktigt då, och kanske tala vid honom.»

»Och det skulle göra dig glädje?»

»Ja, det skulle det, Cecilia,» svarade hon. »Han är så ståtlig och vacker.»

Cecilia log.

»Du gömmer intet undan dina känslor, barn,» sade hon.
 »Men honom skall du icke visa din beundran.»

»Och hvarför skulle jag intet det?»

»Därför att man icke brukar så.»

»Det bryr jag mig intet om. Jag älskar honom, ser du.»

»Så, så — det var stora ord. Är du så alldeles viss på det?»

»Ja, det är jag, Cecilia. Det måste vara kärlek jag hyser för honom. Jag tänker på honom om dagarna, om nätterna drömmer jag om honom. Jag blir så het i blodet, när jag tänker på, att han kunde fatta min hand, och jag tror jag skulle dö af lycka, om han ville smeka mig öfver håret.»

Cecilia tog flickan i sina armar och kysste henne, i det hon suckade.

»Stackars min Margit. Men det är bäst, att du slår bort slika tankar. Riddaren har kanske redan någon skön och förnäm dam, som väntar på honom och som skall bli hans brud.»

Margit bleknade.

»Tror du det, Cecilia?»

»Icke vet jag, men icke är det otroligt.»

»Godt, då skall jag taga honom ifrån henne,» sade flickan trotsigt och knöt sina händer.

»Vildfågel,» sade Cecilia smeksamt. »Ingen känner framtiden, ingen vet hur det varder gångandes. Det är dock godt, så länge man kan hoppas. Se så, kläd dig nu så vackert du kan. Måhända vill konungen, att vi skola vara närvarande vid underhandlingarna.»

»Ja, det får jag ju, Cecilia. Lofva mig det.»

»Om du uppför dig höfviskt som en dam anstår.»

»Det skall jag, det kan du lita på. Jag skall se, hur du gör, och göra alldeles likadant. Men talar han mig till, får jag väl svara?»

»Det kan väl ingen förbjuda dig.»

»Skall Otte Snaf vara närvarande?»

»Det förmodar jag.»

»Det tycker jag intet om. Han har betett sig illa mot riddaren, och jag kan intet lida honom. Och så ser han numera så styggt på mig, fastän jag intet gjort honom.»

»Är det säkert det?» sporde Cecilia.

Margit slog förvirrad ned ögonen.

»Jag bryr mig intet det minsta om Otte Snaf,» sade hon därpå trotsigt. »Han må se på mig, hur han lyster. Det kommer mig intet vid.»

Då vintersolen på den molnfria himlen nått middagshöjden, sprängde herr Birger Trolle med sina underbefälhafvare, själf tjugonde, upp mot vindbryggan till Visborgs slott, som icke under flera månader varit nedfälld. Han hade sin mest lysande rustning med vajande fjäderbuske på hjälmen, på hvars glänsande plåt syntes det Trolleska vapnet. Ut-kiken i tornet stötte i sin trumpet, då kavalkaden nalkades, och vindbryggan for rasslande ned öfver löpgrafven på sina rostiga kättingar. Portarna gnisslade upp, och det svenska följet red in öfver bron. Vid dess andra ända stod Otte Snaf med en livvakt, så ståtlig han hade kunnat få ihop den, af utsvultna pomerska knektar. Ernst von Wolthusen hade sedan längre tid varit sjuk af de umbäranden han måst underkasta sin väldiga lekamen och låg och svor och pustade på sin bädd inne i en af vaktkamrarna. De båda riddarna hälsade hvarandra höfviskt. Båda buro om sin vänstra arm hvita bindlar till tecken af att de möttes i fred. Otte Snaf var blek och behärskad. Det var förödmjukande för honom att behöfva emottaga den stolte svenske herren till fots, men i hela slottet fanns ej längre en häst att tillgå.

»Behagar herr riddaren följa mig till konungen,» sade Otte Snaf med en bugning.

Birger Trolle steg af sin stampande springare, som fattades vid tygeln af en väpnaresven. Han gaf ett tecken till sina underbefälhafvare att följa sig, och alla begåfvo sig

skyndsamt öfver borggårdarna, medan det öfriga följet stannade innanför de öppna portarna.

Konung Erik satt i sin stora länstol vid sitt tunga ekbord. Han var klädd i en utsökt mörkblå, skiftande sammetsdräkt, hade silkesstrumpor och skor med gyllene, af ädelstenar besatta spännen, spetsmanschetter och spetskrås. Så slogos dörrarna upp, och Otte Snaf förde in de svenske herrarna.

Birger Trolle bugade sig djupt för den gamle konungen.

»Jag hälsar eder välkommen, riddare Birger Trolle,» sade han utan att resa sig. »I bär fridens tecken om eder arm, och jag tackar eder, att I välvilligt upptagit mitt förslag. Stridens lycka är växlande, jag har funnit det. Jag måste bjuda eder dagtingan, som jag hoppas I hederligen vill bevilja mig i närvaro af dessa herrar, mina och edra.»

»Godt, jag väntar på, hvad eders nåde har att förelägga mig.»

»Ja, det är vänligt och ridderligt af eder, riddare. Hvad skall jag säga?»

Hans öga sökte omkring i rummet; Otte Snaf förstod, att det gällde mäster Marquardus, men denne hade visligen dragit sig tillbaka från rådplägningen under någon förevändning. Konungen fortfor då: »Ser I, riddare, den långa belägringen har gått hårdt åt oss. Jag vill säga eder, att vi äro så godt som utblottade. Därför aktar jag nu att öfverenskomma med eder om slottets öfverlämnande.»

»Jag är beredd att genast mottaga det,» svarade Birger Trolle.

»Icke så hastigt, riddare,» sade konungen med en afvärande handrörelse. »Det kan väl icke vara eder mening att köra bort en gammal orkeslös gubbe midt i den hårda vintern.»

»Jag har min herres och konungs tillsägelse att bjuda eders nåde skäligt vederlag i slott och förläning.»

»Ja ja, jag vet . . . jag hafver sport det. Men innan vi tala härom, må I höra de villkor jag tänkt mig.»

Herr Birger Trolle bugade sig till tecken, att han var beredd att lyssna till, hvad konungen hade att andraga.

»Som jag sade eder,» fortfor Erik, »kan jag svårligen tänka på att draga bort i denna hårda vintern till Borgholm, som jag vet I har i uppdrag att bjuda mig i utbyte. Jag må därför förblifva kvar i detta slott till — låtom oss säga påsketiden nästa år. Vid den tiden lærer det väl vara vår och det blir lättare för mig lämna ön. Till dess sitter jag kvar här, behåller min besättning eller en del däraf, dock icke inom slutna portar, utan må det blifva fredlig umgång oss emellan. I förser mig med hvad jag nödortfeligen behöfver för mitt och de minas anständeliga underhåll, och så lofvar jag eder muntligen och skriftligen att på öfverenskommen tid hålla eder och eder herre Visborgs slott samt med hela Gulland tillhanda. Det är, synes mig, hederliga villkor, som I icke bör betänka eder att ingå på. Vapenhvilen torde vara lika välkommen för eder som för mig, och I må betänka, herr Birger Trolle, att det är en dagtingan, som från min sida ingås af fri vilja och icke en med vapenmakt af eder tilltvingad. Nå, hvad svarar I, riddare, på detta mitt förslag? I går in därpå?»

Riddaren töfvade litet med svaret. Det smakade honom icke riktigt detta med det långa dröjsmålet. Hvem hade framtiden i sin hand, och hvem visste, om det icke, när allt kom till allt, låg någonting härunder. Birger Trolle kände nogsamnt, att det var en mer än vanligt brännande fråga denna om Gotland. Måhända var det bara meningen, att den gamle ränkfulle konungen ville tillskansa sig tid för att hinna smida ihop en plan för att ännu en gång draga sig ur knipan. Då konungen såg riddarens tvekan, sade han ytterligare:

»Jag är fuller öfverbevisad om, att där som konung Karl själf kunde här gifva sitt ord, skulle han intet vägra mig

denna min billiga åstundan. Det är ju allenast tak öfver hufvudet jag äskar.»

»Så må eders nåde då få det, som eders nåde föreslagit,» genmälte till sist riddaren, hvars tankar gått öfver till den unga, sköna flicka, han visste dväljdes här. Det kunde dock intet ske vidare fara. Så snart han det kunde, ville han sända båd öfver till konung Karl om den ingångna dagtingan samt äska utlofvade förstärkningar för att, när tiden vore inne, kunna gifva eftertryck åt sin fordran om villkorens uppfyllande.

»Godt, jag visste det väl,» sade Erik, i det ett svagt leende for öfver hans ansikte och en glimt af tillfredsställelse lyste upp de matta ögonen. »Så skrida vi då genast till upprättande af den nödiga handlingen. Ja, jag ser, min secretarius har redan lagt den färdigpräntad här. I behagade läsa den, herr riddare Birger Trolle.»

Konungen räckte honom ett pergament, som riddaren ögnade igenom.

»I kan väl läsa, riddare?» sporde konungen ironiskt.

Birger Trolle bugade sig.

»Det är allt såsom vi öfverenskommit det,» sade han och lämnade tillbaka brevet, som konungen tog, hvarpå han med gåsfjäderpenna tecknade dit sitt namn. Birger Trolle skref ock sitt, och de närvarande herrarna såväl de konungske som riddarens bevittnade skriften, hvarpå stora vaxsigill hängdes vid densamma.

»Se så,» sade konung Erik glädtigt och steg upp, »nu är denna saken undangjord. En så viktig tilldragelse borde vi festligt celebrera, men som I hafven hört, gode herrar, är konung Erik fattigare än den fattigaste af sina undersåtar, han hafver intet att bjuda eder utom det tomma gästabudsbordet.»

»Ers nåde,» genmälte Birger Trolle, »där som I intet hafver däremot, skall jag genast se till, att I får eder tillsändt af mina förråder det I behöfver för eder själf och edert folk.»

»Jag kan icke säga annat än tack till detta, riddare. Håhå, ja ja, konung Erik har sålunda kommit därefter, att han måste mottaga allmosor. Ödet är hårdhänt understundom, herr Birger Trolle. Jag beder emellertid eder att afhandla dessa ting med slottets höfvitsman, herr Otte Snaf, som jag härmed gifver fullmakt uti hithörande att handla i mitt ställe.»

Otte Snaf bugade sig djupt. Han envisades att icke se åt Birger Trolle, och hans uppsyn var mörk och hotande som ett ovädersmoln.

I detta ögonblick öppnades en af dörrarna till rummet, och fru Cecilia trädde in. Konungens ansikte upplystes af ett flyktigt leende och han vinkade åt henne inbjudande med sin magra hand. Birger Trolle bugade sig djupt för den högväxta vackra damen, som med sina stora ögon mönstrade honom från hufvud till fot.

»Jag ser,» sade Cecilia, »att I hafven allt afhandladt eder emellan, gode herrar, och jag lyckönskar eder till uppgörelsen, som jag önskar månde blifva till båtad för oss alla. Gudi lofvadt, att belägringen nu är till ända. Jag hafver lidit mycket af den. Sägen mig, är tillgången numera fri till staden?»

»När jag väl hunnit meddela rådet och mitt folk den ingångna vapenhvilan, lærer intet hinder vidare möta för tvångslös umgång med slottet och staden,» genmålde Birger Trolle. »Jag skyndar nu att fullgöra detta. I skolen snart, ädla fru, höra trumpetsignalerna, som kalla borgerskapet till rådhuset.»

»Och när detta är fullgjordt, utbeder jag mig af eder, herr riddare, den gunsten, att I måtte återvända hit för att med en enkel måltid, sådan som Visborgs slott numera det förmår, fira det ingångna fördraget. Tyvärr sträcka sig icke mina tillgångar därefter, att jag kan såsom gäster se ock edra följesmän. I afslår icke min bön?»

Birger Trolle tog fru Cecilias framsträckta hand och

förde den vördnadsfullt till sina läppar. Därpå vände han sig till Otte Snaf.

»Så står jag till er tjänst, riddare, därest I nu behagar följa mig.»

Med en bugning för konungen och fru Cecilia aflägsnade sig herr Birger Trolle, följd af sina män och den mörkt blickande slottshöfvitsmannen.

Då konungen och Cecilia blifvit ensamma, satte hon sig i en stol midt emot Erik.

»Nå.» sade hon, »låt mig nu höra öfverenskommelsen.»

Konungen meddelade henne den.

»Borgholm?» sade Cecilia halft för sig själf. »Icke tänkte jag, att jag skulle behöfva flytta ännu en gång, förrän jag gjorde den färden, som vi alla skola gå.»

»Du skall intet tänka därpå, Cecilia. Vi hafva intet sett påsketiden än. Hvem vet, hvilken som då åter är herre på Gulland?»

Cecilia såg skarpt på konungen.

»Är det svek med i spelet?» frågade hon.

»Icke det jag vet, men underligare ting än detta har man sett. Ingen lärer väl förtänka mig, om jag gör ännu ett försök att få sitta kvar i orubbadt bo. Om några dagar sänder jag mästern Marquardus till min frände konungen i Danmark med förmälan om hvad som timat. Sedan få vi se, hvad som kan komma att hända. Men nog om detta — den svenske riddaren har lofvat att åter fylla din visthusbod, min Cecilia, och det lärer väl tarivas, där som du skulle kunna bjuda oss något till lifs i gästabudsväg.»

»Så lefva vi då på allmosor, konung Erik.»

»Ja, jag sade så ock, men nöden har ingen lag. Sådan kan krigets gång vara.»

Cecilia reste sig med en suck.

»I dag bjuder jag dock på det sista af hvad jag själf sparat.» sade hon. »Måltiden intaga vi hos mig. Jag tänker, det är ännu ett och annat, som kan tarfva att afhandlas

med riddaren. Nå, jag skulle kunna säga eder en sak, Erik. I vet, min lilla Margit?»

»Å, jasanya, Prussens flicka. Naturligtvis kommer jag ihåg, fastän du bevakat henne, som vore hon en fånge denna sista tid. Men hvad är det då med henne?»

»Hon har fattat tycke för riddaren.»

»Riddaren? Hvem? Herr Birger Trolle?»

Cecilia böjde jakande på hufvudet.

»Den kärleken månde då ha kommit fågelvägen,» sade Erik med ett skrockande skratt.

»Kommer den måhända icke som oftast den vägen?» svarade Cecilia.

»Nåja,» sade konungen, »detta lägger jag mig intet i. Är det emellertid så, att han ock har ett godt öga till henne, kan det ju möjligen komma oss till gagns.»

»Jag förstår, hvad I menar, Erik. Men Margit är intet af det slags kvinnor som . . . som . . . jag,» pressade hon fram.

»Kanske när allt kommer till allt, är hon en förklädd konungadotter,» skrattade konungen. »Men nu är hon ju bara dotter till en vrakplundrare, som fått sin lön och gått all världens väg, så icke kan hon vara för god till rodocka åt en riddersman.»

»Jag vet, att I tyckte så,» svarade Cecilia och såg forskande på konungen. »Lyckligtvis kom jag emellan.»

Då konung Erik blifvit ensam, satt han länge grubblande med hufvudet i handen.

»Jag måste taga det på detta sätt,» sade han till sig själf. »Det är för märkvärdigt, att icke Cecilia själf märker den förunderliga likheten. Visst är det ju naturens lek, ty jag vet ju, hur det gick med barnet. Men jag blefve olycklig, om hon finge en tanke åt detta hållet. Nu är såret läkt, och det tjänar till intet att röra vid det igen. Måhända kunde det gå upp. Emellertid, det här kan komma mig till pass. Kan jag blott få riddersmannen verliedt i flickungen, lindar jag honom sedan om mitt finger, och skulle det gälla,

får Cecilia med sina nunneidéer maka åt sig. Jag är intet så blödig, när det bara riktigt gäller.»

Det var allmän glädje i Visby öfver konungens dagtingan. Trumpeter smattrade snart genom vinterkylan, folket samlades till rådhuset, dit herr Birger Trolle, åtföljd af Otte Snaf, nu till häst, begaf sig. Där upplästes konungens skriftliga uppgifvande af slottet och godtogs af rådet, hvarpå man åtskildes för att fira dagen med ätande och drickande.

I denna allmänna gamman glömde man till och med det hemska mordet under natten. Märten Stekvändare fick plötsligt brådt, väpnarens lik fördes bort och begrofs, och så var saken förgäten af de flesta.

Bland borgerskapets representanter på rådhuset befunno sig ock rådsherre Kreyenschok och Olof Hageby. Rådsherren hade blifvit en stapplande gubbe, så hade sorgen öfver dotterns förlust tagit honom. De båda följde Birger Trolle, då han lämnade rådhuset, efter att till affärd hafva hälsat Otte Snaf, som i glädjen öfver att åter få tumla en springare till och med ett ögonblick glömde sitt hat mot den svenske herren. Birger Trolle lämnade sin häst åt en af sina knektar och följde rådsherren och köpmannen. Kreyenschok tog Olof Hagebys arm till stöd.

»I har varit på slottet i dag, herr riddare,» sade rådsherren, »och I lärer väl nu många gånger få anledning att begifva eder dit. Då ville jag säga eder en sak. I skall akta eder. I skall icke tro konung Erik mer än jämt. Hela slottet är en räflya och en röfvarhåla. Håhå, jaja, inte glömmet jag det. I skall veta, riddare, att vid en fest där förra året försvann min älskade dotter, mitt enda barn.»

»Försvann, säger I?» afbröt riddaren förvånad. »Slikt är väl dock intet möjligt?»

»Man skulle så tycka, herr riddare, men det är dock sant. Det vardt ett förfärligt åskväder och under villervallan blef Elsbeth borta.»

»Elsbeth?» sporde riddaren. Det föreföll honom, som hade han nyligen hört det namnet.

»Ja, hon hette Elsbeth och var Olofs trolofvade. Alla möjliga ansträngningar gjordes för att återfinna henne, men förgäfves. Det var som hade jorden öppnat sig för att uppsluka henne.»

Nu mindes Birger Trolle. Det var, då han smugit sig in i slottet genom den hemliga gången och stigit upp för stegarna i tornet, som han hört fru Cecilia och den unga flickan tala om någon som hette Elsbeth, och han kom till och med ihåg, att just Olof Hagebys namn nämnts vid samma tillfälle. Här var det tydligen någon hemlighet han var på spåren och han öfverlade i största hast med sig själf, om det kunde vara skäl att nu gå djupare in i den, förrän han hört sig för något mera. Men Olof Hageby släppte honom icke. Vid riddarens frågande ton hade han ryckt till och sett på honom forskande, och nu tog han till orda.

»Hvarför spørjer I om min stackars olyckliga flickas namn, riddare?» sporde han. »I har någon särskild anledning därtill, icke sant?»

»Icke just. Jag tyckte mig hafva hört namnet, det var alltsammans.»

»Hur hafver I hört det?»

»Jag minnes icke så grant nu.»

»Jag ser på eder, att I söker dölja något, riddare. För den barmhärtige Gudens skull, gör det icke! Om I visste, hur jag plågats och våndats af detta. Om jag fått se min Elsbeth död, det hade ju varit bitter sorg, men jag hade då måst med smärta underkasta mig den högstes behag. Men detta att hon så skulle försvinna är ju för hemskt. Jag kan icke tro, att jorden uppslukat henne. Ibland, då jag i min ensamhet grubblat på detta, har jag haft en tanke, som gång på gång kommit igen, att hon varit utsatt för något nidingsdåd. Det finns så många hemliga gömslen i detta fördömda slott, och mer än en kvinna har förblifvit borta där.»

»Men sökte man icke igenom slottet, då eder trolofvade försvann?»

»Jo, från ofvan till nedan, men utan att finna spår af henne. Jag måste ju tro, att hon är död, jag har spanat själf, på alla upptänkliga sätt, men förgäfves. Nu, då I, herr riddare, på detta sätt frågade efter henne, flammade mina tvifvel och mitt vanvettiga hopp upp igen. Håll mig intet längre i okunnighet, därest I vet något om Elsbeth, vore det så ock det allra värsta.»

Nu hade Birger Trolle kommit på det klara med, huru han skulle handla. Han ville reda ut saken själf först. Hans tanke var, att här hade verkligen varit något nidingsdåd å bane. De båda kvinnorna hade ju talat om Elsbeth som den där lefde. Han ville fråga fru Cecilia, när han fick tillfälle därtill.

»Men jag säger eder,» vände han sig till Olof Hageby, »att I farer vilse. Jag minnes nu, att jag af någon hört den sorgliga händelsen omtalas, och då rådsherren nyss nämnde sin dotters namn, kom det ånyo för mig. Jag beklagar eder, Olof Hageby, men då nu så lång tid gått, lærer det väl rakt intet vara värdt att hysa något falskt hopp. Det sker så underliga ting här i lifvet.»

Olof Hageby frågade icke mer. Han drog en djup suck och vandrade tyst sin väg. Hans tankar kretsade kring den kära försvunna, så som de gjort mången dag och natt förut. Då de nått rådsherrens hus, tryckte Kreyenschok vänligt Hagebys hand.

»Stackars Olof,» sade han, »du har fått en tung börda att bära, likasom jag och min hustru.»

Här skildes också riddaren från köpmannen samt gick till sitt kvarter, hvarpå han ordnade om, att proviant skulle sändas till slottet. När tiden var inne, begaf han sig sedan dit själf. Vindbryggan var fortfarande nedfälld. Vaktknekten stod vid porten med bardisanen under armen och gngade ifrigt på en redan ganska köttlös färbog.

11.

Öfverfallet i klostret.

»Jag har fått befallning att ledsaga eder, riddare,» sade Otte Snaf mörkt, då Birger Trolle trädde in i slottet.

»I har afhämtat provianten?» frågade den svenske öfverbefälhafvaren. »Annars tänker jag, att den vid detta laget är färdig.»

Han behöfde intet svar, ty han hörde nu det fröjdefulla sorlet af slottsknektarna på en af de inre borggårdarna, där de för första gången på lång tid höllo på att förplåga sig med rågröd och fårkött. De sjöngo och dansade, så att man kunde tro dem vara rusiga af starkt öl, ehuru den enda dryck de fått hämtats ur slottets brunnar.

Vid uppgången till fru Cecilias våning stannade Otte Snaf och pekade åt riddaren att fortsätta uppför trappan. Själf stannade han nedanför. Då riddaren försvunnit, knöt han händerna i vanmäktig vrede.

»Fördömdt,» mumlade han, »att munkens dolk skulle stöta miste. Men kanske min blir säkrare, därsom den flyger ur läderhylsan. Ah, nu skall han sitta där uppe och tala ömma ord vid henne, och hon skall le mot honom. Jag blir galen, blott jag tänker därpå!»

I detsamma smög sig mäster Marquardus förbi. Han stannade, då han såg Otte Snaf.

»Är han där uppe?» frågade han. Riddaren svarade intet.

»Han måste stå under den ledes beskydd,» sade munken. »Sedan jag stötte fel, har jag fått en riktig skräck för honom. Jag är icke feg, men jag darrar blott jag tänker på honom. Jag håller mig undan, så länge jag kan. Se upp,

Otte Snaf, där står han i fönstret. Nej, då går jag intet denna vägen.»

Och han vände om samma väg som han kommit.

Då Birger Trolle steg in i det första af de rum, som fru Cecilia bodde, fann han ingen där. Han ställde sig då väntande vid fönstret och såg ut öfver borggården. Då han blickade ned, varseblef han munken och vämjelse och vrede färgade hans kinder. Där stod mördaren. Nåja, hans tid skulle förvisso komma. Han hade icke glömt Ejnar.

Så hörde han en dörr öppnas från det inre af rummen. Han vände sig om och väntade. Hastigt och otvunget, som om hon icke anat, att någon fanns där, kom Margit ut i rummet, där riddaren stod.

Hon stannade häftigt, då hon fick se honom, och förde handen till hjärtat. Rodnande slog hon ned ögonen och stod där blyg på tröskeln. Birger Trolle gick emot henne.

»Det vill jag kalla ett godt förebåd, skön jungfru, att I var den första, som mötte mig, då jag kom hit som gäst. I hyser väl intet agg mot eder fiende, jungfru?»

»Jag vet intet, att I varit fiende till mig,» sade Margit litet stammande utan att se upp.

»Nej, det har I så rätt i. Nu är det i alla fall slut, och med eder inspärning också. Det har väl ändå varit en svår tid, och jag har mer än en gång haft mina tankar på eder, jungfru. Det har gladt mig, då jag sett eder på slottsval-larna. Jag visste då åtminstone, att I icke var sjuk.»

Margit såg hastigt på honom.

»Men I har varit sjuk, riddare,» sade hon.

»Å, intet att nämna om. En förlupen pil, det var allt-sammans.»

»Ja, jag vet...»

»Så, I vet det?»

»Nej, nej ingenting. Det var visst någon som berättade det för mig. Men är det riktigt förbi med belägringen nu, och få vi gå och komma, som vi själfva vilja?»

»Ja, så länge stilleståndet räcker. I jungfru, som är så skicklig och djärf en ryttarinna, lärer väl längta efter att åter komma till häst.»

Margit suckade.

»Det är slut med nöjet nu,» sade hon som ett misslynt barn. »Hästen hafva knektarna ätit upp.»

Hennes tonfall var så lustigt, att Birger Trolle icke kunde afhålla sig från att skratta.

»Ha de ätit upp den! Sådana stygga knektar. Men så få vi väl se till, att I får en annan springare.»

Margit såg upp mot honom med ett leende i blicken.

»Vill I verkligen det, riddare? O, hvad det skulle vara roligt att ha en sådan häst som eder egen. Det är det vackraste djur jag sett.»

»Tycker I? Vore icke Marcolfus så envis af sig, skulle jag hjärtans gärna förära eder den, jungfru.»

»Nej, skulle I vilja det? Ja, det gör intet, att han är litet vild af sig. Det tycker jag så mycket bättre om. Jag skall nog veta att få honom spak, när jag så vill hafva honom. Hette han Marcolfus?»

»Ja, och därsom I intet är rädd för honom, vill jag lämna eder den genast. Jag red hit på honom och han står vid detta laget inne i stallet.»

»A, då måste jag genast skynda ned och se på honom. Nej, det är sant, jag hinner intet nu.»

Hon vände sig om inåt rummet.

»Cecilia dröjer,» sade hon, »hon skulle komma genast.»

»Å, vi hafva ju ingen nöd här vi två, I och jag. Men så sätt eder, jungfru. I blir trött af att stå.»

Margit gjorde så. Riddaren stod framför henne med ryggen stödd mot väggen. Det blef några ögonblicks tystnad. Den unga flickan satt och lekte med sitt silkesskärp, hvars tofsar lågo i hennes sköte. Birger Trolle betraktade henne. Han hade nog sett, att hon var vacker, men så egenomligt skön hade han dock icke föreställt sig henne, som

han nu fann henne. Då han sett på henne en stund, tyckte han sig finna, att det fanns något i hennes ansikte, som påminde om fru Cecilia. Det måste vara påfallande, eftersom han kunnat fästa sig vid det, så flyktigt som han hade sett den stolta, sköna damen.

Tystnaden begynte blifva besvärande. Ju mer Birger Trolle såg på Margit, dess svårare fann han det att återknyta samtalet. Han ville helst stå och se på henne, på hennes svällande friska läppar, hennes sänkta ögon med de långa, svarta ögonfransarna och de fint tecknade brynen öfver dem. Så flög en tanke på honom.

»Jungfru,» sade han, »har I känt någon, som kallades Elsbeth?»

Margit ryckte till, och han såg, hur hon bleknade.

»Elsbeth?» stammade hon förvirrad.

»Ja, Elsbeth Kreyenschok, dotter till den gamle råds-herren.»

Margit steg hastigt upp.

»Jag vet icke hvad I talar om, riddare,» sade hon. »I får tillgifva mig, men jag måste bestämdt se efter, hvar fru Cecilia blifvit af.»

Därmed skyndade hon ut.

Birger Trolle såg förvånad efter henne. Hennes förvirring hade varit påtaglig. Det var klart, att hon visste godt besked. Hvarför ville hon då icke säga något?

Som han stod och grubblade öfver detta, öppnades dörren ånyo och gamle konung Erik kom in. Han var klädd i festdräkt af sammet, med spetskrås. På hufvudet bar han en veckad baret med hvita fjädrar.

»Ah, där är I ju, herr riddare. Vi äro just icke artiga af oss, som låta eder vänta. Men I tillgifver nog. Detta, som händt i dag, har gjort oss litet bortkomna, skall jag säga.»

Han struttade bort och satte sig i den stol, som Margit nyss lämnat.

»I skall hafva tack, riddare,» fortfor han, »för att I så hastigt lämnade oss den öfverenskomna provianten. Jag kommer just nu bort från knektarna, som lefva glada dagar. Ja, ja, när det gäller födan, äro vi människor intet stort bättre än djur. I kan tro, att vi icke fått mycket i kräfvan denna sista tid. Det undras mig just, hvad fru Cecilia kan hafva för läckerheter att bjuda oss på. Hvad? Jag tycker mig höra henne där inne. Ja, där kommer hon.»

Konungen steg upp.

Klädd i en sid, svart klädning af sammet och hvitgula spetsar trädde Cecilia in samma väg, som Margit förut kommit. Hon gick raskt fram till Birger Trolle och räckte honom sin hand, den han vördnadsfullt och bugande kysste. Konungen fick en knappt märkbar nick och ett lika flyktigt leende.

»Så, mina gode herrar,» sade hon, »det är icke värdt att längre töfva. Bordet är dukadt.»

Det hade blifvit skumt i rummet, ty det var redan ett stycke lidet på eftermiddagen. Då Cecilia, som gick före dem, öppnade den dörr, hvarigenom hon kommit, strömmade ett starkt ljussken dem till mötes.

Det var ett ganska litet rum de kommo in i. Det hade bonade väggar och bonadt tak med underliggande, snidade bjelkar. Från en af dem hängde en blank bronskrona, i hvilken gula vaxljus fladdrade. Därunder stod det dukade gästabudsbordet, med tända armstakar. Högkarmade stolar voro ställda kring bordet.

Konungens ansikte lystes upp af ett leende, då han såg dessa anordningar.

»Jag tänker du är en trollfé, min Cecilia,» sade han muntert. »Hvad är detta allt? Skummande öl i den stora stånkan, äkta mumma, tror jag, och flaskorna där, omspunna med bast? Jo, jag tackar, rhenvin! Nej, men Cecilia, hvar har du tagit detta ifrån?»

»Den är icke klok, som tager det sista han har,» sva-

rade den vackra kvinnan. «Hur vi än gingo hårdt åt förråden både af mat och dryck, alltid sparade jag litet. Och nu ångrar jag det intet. Men det är ock det allra sista, så att efter detta skulle jag minsann icke kunnat trollo fram vare sig vått eller torrt. Men låtom oss taga plats. Köksmästaren väntar att bjuda steken.»

Konungen såg sig om.

»Din skyddsling, Cecilia?»

»Ja, Margit. Henne hade jag så när glömt. Jag skall ropa på henne.»

Då Margit kom in, såg hon fortfarande skygg och förvirrad ut. Hon fick sin plats bredvid konungen, medan Cecilia behöll riddaren för sig själf.

Konungen var i allra bästa lynne. Han pratade oupphörligt och åt ganska glupskt af den möra, välsmakande kaninsteken. Rhenvinet smakade honom förträffligt och han öfverhopade Cecilia med loford för den omtänksamhet hon visat genom att till det yttersta spara något af de knappa förråden. Herr Birger Trolle kunde icke komma sig för med att tala mera, än hvad artigheten bjöd. Han satt och såg på Margits älskliga ansikte, som betäcktes af en skär rodnad, då hon kände, att hans blickar hvilade på henne. Nu såg han ytterligare, hvad han förut tänkt på. Det var en förunderlig likhet mellan de båda kvinnorna, icke blott till utseende, utan till sätt och åthäfvor. Var detta en slump, var det en ganska underbar sådan.

Då de stego från bordet, gingo de in i ett närgränsande rum, där konungen slog sig ned i en karmstol. Inom några ögonblick hade hans hufvud sjunkit ned mot bröstet och han sof. Rummet var icke mer än till hälften upplyst, ty på ett skåp i ett af hörnen stod endast en armstake med två ljus. Margit hade tagit plats på en låg pall vid Cecilias fötter, riddaren satt midt emot dem.

»Jag månde hafva skrämt eder med min fråga för en stund sedan, jungfru Margit,» sade Birger Trolle och lutade

sig fram öfver mot henne. »I såg så förvirrad ut, då I skyndade bort.»

»Hvilken fråga, om jag törs spörja?» sade Cecilia, medan Margit häftigt grep hennes hand och såg henne halft förskräckt i ögonen. »Eller måhända det är en hemlighet?»

»Icke det jag vet, ädla fru. Jag sporde jungfrun, om hon haft en vän, som hette Elsbeth Kreyenschok.»

Nu var det Cecilias tur att förvirras.

»Hvad vet I om henne, riddare?»

»Ganska föga, ädla fru. Hon lärer hafva försvunnit under ett åskväder här i sommar, som om jorden slutit sig öfver henne.»

»Ja, ja, det är sant. Det var en för sorglig händelse. Men hvi spörjer herr riddaren om henne?»

»Skall jag tala uppriktigt, så har jag hört det talet, att hon lever.»

Lyckligtvis var rummet så skumt, att Birger Trolle icke såg, hur Cecilia ömsom rodnade och bleknade.

»Det talet har jag aldrig hört,» sade hon till sist. »För öfrigt är det en omöjlighet. Men detta är så sorgligt, att vi hellre tala om någonting annat.»

Medan riddaren och de två kvinnorna sutto där uppe i den halfjusa kammaren och läto samtalets trådar löpa ut åt skilda håll, satt Otte Snaf dyster i sin vaktkammare. Hans tankar ville icke lämna Margit och riddaren. Hans blod sjöd af svartsjuka och hat och han önskade, att han haft mäster Marquardus' lätta samvete för att kunna lösa svårigheterna.

Som han tänkte på munken, öppnades dörren och svartbrodern steg in. Han slog sig tyst ned framför riddaren och såg på honom utan att i början säga ett enda ord. Otte Snaf fann detta besvärligt.

»Hvad ser I på, mäster?»

»På er naturligtvis. I är intet vid bästa mod, synes det mig.»

Otte Snaf slog sin knutna hand i bordet.

»Jag blir det aldrig, så länge denne svenske riddaren finnes i lifvet,» sade han vildt.

»Det är förebråelse till mig detta,» svarade munken, »men hvad som icke lyckades ena gången kan lyckas den andra.» Otte Snaf såg upp med gnistrande blick.

»I vill?» sade han flämtande.

»Ja, på det villkor att I fyller det löfte I gifvit mig. Jag tvekade icke och jag gjorde mitt bästa. Skaffa mig nu flickan, och jag lofvar eder att gifva Birger Trolle en läskedryck, som skall bli den sista han kommer att tära i lifvet. Det är enda sättet. Med vapen i hand går jag icke mera in på honom. För stål är han hård.»

»Hvad som helst gör jag för att slippa ur detta helvete, som rasar här inne,» sade riddaren och slog sig med knutna handen mot bröstet. »Jag gör det redan i natt. Men hvart-hän skall jag föra henne?»

En blixtn af glädje flammade till i munkens svarta öga.

»Den saken har jag nog tänkt på,» sade han. »I för henne bort till skogen, till den underjordiska vägen I vet. Där hämtar jag henne.»

»Tror I, att den är säker?»

Det hade mästern Marquardus, om någon, sina skäl att tvifla på, men han låtsade icke härom. Han ansåg det vara bäst att få Elsbeth in i slottet. Där hade han redan tänkt på ett säkert gömställe åt henne.

»I gör det i natt?» sade han. »Det är som jag vill hafva det. Endera dagen drager jag till konungen i Danmark och innan dess . . .»

»Innan dess skall riddaren vara ur vägen,» sade Otte Snaf. »Det är mitt villkor.»

»Och jag går in därpå. Riddaren lär nog komma ofta hit nu. Den slinkan tycks vara en stor dragningskraft för honom.»

»Tig, tala intet därom, eller I gör mig från mina sinnen.»

Godt. Jag skall styra om saken. Död eller lefvande för jag flickan i edra armar. Sedan får I svara för hvad som händer.»

»Det är afgjordt sålunda?»

»Afgjordt.»

»Genom gåfvor och gengåfvor...»

»Säg hellre genom skurkstreck och skurkstreck.»

Munken skrattade.

»Vill I använda så fula benämningar, står det eder fritt.

Jag fäster mig föga vid uttrycken, bara saken...»

»Gå er väg, mäster,» sade Otte Snaf häftigt.

Munken smög sig leende bort. Han visste, att han kunde vara säker på Otte Snaf, som var ett viljelöst rof för den häftigaste svartsjuka. Men han tänkte, att det vore så godt att elda upp den ännu ytterligare. Han öppnade alltså dörren igen, stack in hufvudet och sade:

»Nå, Otte Snaf, lyster det eder icke att skåda, hur den sköna Margit vid detta laget ligger i den svenske riddarens armar?»

Otte Snaf rusade upp.

»I är satanas själf, I lede munk,» sade han ursinnigt, »packa eder i väg genast, har jag sagt, eller jag gör mig olycklig på eder!»

Mäster Marquardus slog kvickt igen dörren och vandrade sin väg.

Då Birger Trolle om kvällen steg upp och tog afsked af fru Cecilia och Margit, höll han länge den unga flickans hand kvar i sin.

»Jag hoppas,» sade han, »att I i morgon låter sadla Marcolfus och gör en ridtur med mig, där som vädret aktar blifva vackert.»

»Blott knektarna icke i sin glupskhet ätit upp allt sadeltyget ock,» sade fru Cecilia med ett leende.

Då Birger Trolle gått, föll Margit sin väninna om halsen och brast i gråt.

»Hvi fäller du tårar, barnet mitt?» sade fru Cecilia och smekte flickans mörka, mjuka hår.

»Jag vet det icke själf, Cecilia. Att gråta har aldrig varit min sak, men det känns så ljuft att få fälla tårar nu.»

Och Cecilia kysste henne ömt på pannan.

Då de voro redo att gå till sängs, sade Cecilia:

»I morgon, Margit, gå vi till klostret och besöka den stackars Elsbeth. Gifve Gud, att hon nu måtte befinna sig väl. Hvad kunde riddaren mena med sin fråga?»

Birger Trolle vandrade långsamt in i staden. Kölden hade gifvit med sig något, himlen var mulen och tung. Det såg icke lofvande ut för vackert väder till morgondagen.

Där han drog gatorna fram, hörde han skratt och skråll från de många vinstugorna. Man tycktes allmänt fira den ingångna vapenhvilan kring ölstånkorna och vinflaskorna. Det var icke blott stadsborna och de svenska knektarna, utan äfven slottets besättning hade begagnat tillfället att röra på sig. Och besynnerligt nog märktes ingenstädes något af fientliga känslor. Man drack hvarandra till och talade om tilldragelserna under den gångna belägringen såsom om något det där kom andra, icke talarna vid.

Trots det att Birger Trolles tankar så gärna dröjde hos den sköna Margit, glömde han icke det han hört om Olof Hagebys trolofvade och klostret. Här var någon hemlighet, och det lyste honom starkt att söka rifva sönder den slöja, som låg öfver den. Han kom lätt nog till den slutsatsen, att klostret, som de båda kvinnorna talat om, icke kunde vara något annat än Solberga nunnekloster, och sent om aftonen, då det redan närmade sig midnatt, begaf han sig ditut. Han valde denna tid för att icke blifva upptäckt af spejande, nyfikna blickar.

Klostret låg icke långt söder om staden. Det var ansenligt mindre än de vanliga klostren inne i staden. Omgifven af en mur låg själfva klosterbyggnaden förenad med det lilla kapellet och där bakom, vettande åt öster, de ganska rymliga

ekonomibyggnaderna, samt den vidsträckt ortagården, där nunnorna om sommartiden vistades.

Han gick genom de höga snödrifvorna fram till klosterporten och klappade på. Det var just vid den tiden, då nunnorna samlades i kapellet till midnattens sedvanliga andaktsöfning. Han fick med den tunga järnklappen dunka upprepade gånger, innan den lilla luckan på porten uppläts och den grånade gardianens slätrakade ansikte tittade ut. Utom trädgårdsmästaren var dörrvårdaren den enda manliga invånaren i klostret.

»Hvem är det, som klappar så serla?» sade gubben, i det han sökte genomtränga det nattsvarta mörkret.

»Jag är riddaren Birger Trolle och önskar ett samtal med fru abbedissan.»

»Det låter sig intet göra. Vill man söka henne, får man komma hit om dagen.»

Gubben slog igen luckan, men Birger Trolle var icke sinnad att låta afvisa sig så lätt. Han körde sin knutna hand mot den lilla luckan, innan dörrvaktaren hunnit skjuta för rigeln.

»Jag är den svenske öfverbefälhafvaren,» sade Birger Trolle litet häftigt, »och jag anhåller, att I månde framföra min begäran till fru abbedissan. I kan släppa in mig i gången så länge, ty det likar mig föga att stå och vänta här ute i snön.»

Riddarens befallande ton tycktes göra intryck på den gamle.

»Öppna kan jag icke, men jag skall båda upp fru abbedissan.»

Efter en kort stund hörde Birger Trolle portarnas lås knarrande gå upp, och portvakten visade sig nu med en lykta i handen samt tillsade riddaren att stiga in. Han befann sig i ett kalt, fyrkantigt rum med hvitmenade väggar. På två sidor syntes trappuppgångar den tredje upptogs af en dörr.

Gamlingen tecknade åt riddaren att följa med, hvarpå de båda stego upp för den vänstra trappan.

Abbedissan satt väntande i en länstol i sitt rum, då riddaren trädde in. Det var ett tämligen stort rum, väl ombonadt och försedt med bekvämt bohag. I ena hörnet stod en bönpall och däröfver var en stor, i trä klumpligt huggen Mariabild uppställd. Rummet erhöll sin belysning från ett par lampetter å väggarna.

Birger Trolle bugade sig djupt för den vördnadsbjudande abbedissan, som satt där med ett strängt och allvarligt anlete.

»Jag önskar eder frid och välsignelse, riddare,» sade hon nästan majestätiskt, »men det förundrar mig storliga att få på denna tid mottaga edert besök.»

»Ja, det kan visst tyckas underligt,» medgaf herr Birger, »att jag på detta sättet kommer i mörka natten. Men dels tålde, hvad jag här har att spörja, intet uppskof, dels önskade jag icke att blifva sedd vid mitt besök.»

»Jag väntar på hvad I har att spörja då,» sade abbedissan. Birger Trolle tyckte icke om långa och konstiga inledningar. Därför sade han brådt:

»I har i edert beskydd en ung flicka, Elsbeth Kreyenschok?» Om Birger Trolle tänkt sig att genom abbedissans ansiktsuttryck sluta sig till, huruvida han gått rätt eller icke, hade han misstagit sig. Icke en muskel rörde sig i hennes regelbundna drag. Hon svarade lugnt:

»Hvad är det, som kommer eder att tro någonting sådant, herr riddare?»

»Jag icke blott tror, utan jag är säker därpå. Hon fördes hit efter den förskräckliga åsknatten i fjor.»

»Det är helt och hållet misstag, herr riddare. Efter det ovädret mottogo vi icke någon skyddsling; är detta den enda grunden för edert påstående, så...»

»Jag har icke så alldeles noga reda på hvarje omständighet, som var förknippad med den egendomliga händelsen, fru abbedissa,» genmälte Birger Trolle. »Men I skall icke

tro, att jag kommer endast på hörsägner. Jag har kommit för att försöka erhålla ljus i en sak, som jag är viss om har någonting brottsligt i sig. Att klostret icke haft någon del däri, vet jag ju förvisso, utan att här endast öfvats en barmhärthetsgärning.»

»Jag vet icke hvad jag skall säga till detta, herr riddare.»

»Så, nu har I ju själf medgifvit, vördigaste fru abbedissa, att jag är på rätt spår. För öfrigt vill jag säga, att det är fru Cecilias utsago...»

»I kommer sålunda på hennes vägnar?»

»Icke alldeles. Hon vet intet om att jag är här, och min mening är icke heller att taga den stackars flickan ur klostrets hägn.»

»I är en ädel och rättskaffens man, herr riddare, därtill kan jag sluta mig af edert uppträdande, och jag har aldrig hört annat än godt om eder. Nåväl, I har rätt, Elsbeth Kreyenschok befinner sig här. Har I hört hennes historia?»

»Nej, fru abbedissa.»

»Den är i sanning sorglig, men jag hoppas till Gud den allsmäktige, att han skall vända det onda i godt till sist. I skall emellertid få allt att veta, jag är öfvertygad om att fru Cecilia intet skulle hafva däremot, där som hon visste af edert besök.»

Och den vördiga damen berättade nu för den häpet lyssnande riddaren alla de omständigheter, som varit förknippade med Elsbeths försvinnande, sådana hon fått dem af fru Cecilia. Under den uppskakande berättelsen växlade uttryck af hat och vrede i riddarens ansikte. Då hon slutat, utbrast han:

»Men detta är ju en skurkaktighet utan like! Icke nog med att denne munk är en lönmördare, han är ock en äreförgäten kvinnoskändare. Men det skall blifva ett brådt slut på hans framfärd, så sant mitt ärliga namn är Birger Trolle.»

»Ack, herr riddare, I har icke en aning om allt det

nesliga och onda, som haft sitt upphof i detta näste, hvilket heter Visborgs slott. Och den onde anden har varit mäster Marquardus. Visst är konungen en dålig och lättsinnig människa, men han är dock en ljusens ängel gent emot svartbrodern. Ja, kunde I stäcka hans framfart, skulle I förvisso hafva gjort en god gärning, herr riddare Birger Trolle.»

»Hur befinner sig nu den arma?» frågade Birger Trolle.

»Hon är lugn, men ytterst nedtryckt till sinnes. Det synes mig, som om hennes hälsotillstånd numera icke ingåfve någon farhåga. Vi ha gjort oss all flit med att vårda hennes medtagna kroppskrafter. Men själen är ännu mörk. I allmänhet tyckes hon hafva förlorat minnet af hvad som händt och af hela sin förtid. Jag har ibland vågat mig att uttala inför henne namnen på hennes fader och moder och trolofvade. Då har hon för ett ögonblick likasom lystrat, men genast återfallit i sin förra slöhet. Jag har dock tänkt mig, att det icke är bra att längre behålla henne här, utan att hon bör föras till sitt hem. Men utan fru Cecilias medgifvande har jag icke velat någonting företaga. Det olycksaliga kriget har ju hittills hindrat henne från att infinna sig här, men nu är det gudilof till ända. Skulle det lysta herr riddaren att se det stackars barnet, skall jag följa eder till henne.»

»Jag vet icke, men törhända ändå.»

Abbedissan reste sig, gick bort till väggen och tog ur ett konstnärligt snidadt ekskåp en nyckel. Så tände hon en lykta och tillsade riddaren att följa.

Från det rum abbedissan innehade, löpte en korridor fram genom klosterbyggnaden. Gången var svagt upplyst af en flämtande lykta i taket. På båda sidor befunno sig nunnornas celler bakom tillslutna dörrar, öfverst försedda med ett järngaller. De gingo gången fram och vidare uppför en trappa samt stodo inför en dörr, hvilken abbedissan varsam om öppnat, sedan hon ett ögonblick lyssnat.

»Hon sofver visst,» hviskade hon.

När de trädde in, stannade båda vid tröskeln, och abbedissan skuggade med handen för ljuset. Rummet var stort och rymligt, med rikare inredning än en vanlig klostercell. Birger Trolle såg en hög sparlakanssäng stående vid väggen mitt emot dörren. Sparlakanen voro öppna. Från bädden hördes lugna, jämna andedrag.

»Som jag sade, hon sofver. I kan träda närmare, riddare.»

Då ljuset föll fram öfver sängen, såg Birger Trolle ett blekt hufvud hvila på de hvita kuddarna. Han betraktade den sofvande under tystnad. Hur vacker var icke den unga flicka, som slumrade där! Ett ansikte med något af ängel öfver sig. De magra, hvita händerna lågo på täcket. Då och då ryckte det i de späda fingrarna. Riddaren fick nästan tårar i ögonen.

»Arma, olyckliga barn!» hviskade han.

»Ja, I må väl säga det, riddare. Hon har blifvit en späd planta nu. Förr var hon en frisk, rodnande ros.»

Abbedissan strök den sofvande lätt öfver pannan, men hon rörde sig icke; hon endast log matt i sin djupa slummer.

»Det är dock för sorgligt, att det varat så länge,» menade riddaren. »Minskar icke detta hoppet om förbättring?»

Abbedissan suckade.

»Jag hoppas till Gud icke,» svarade hon och vände ljuset från den sofvande.

I samma ögonblick trängde ett svagt buller dit upp. Abbedissan lyssnade.

»Hvad kan det vara?» sade hon, synbarligen litet ängslig. »Här plägar om natten vara så tyst.»

Birger Trolle hörde nu också ljuden. Det lät som steg klampande uppför trappan och skrofliga röster.

»Helga Guds moder,» stammade abbedissan, »här månne icke stå rätt till.»

Hon såg ett ögonblick misstroget på Birger Trolle.

»Herr riddaren hade intet följ med sig?»

»Nej, jag kom ensam.»

Nu hördes ett illande skrik af kvinnoröster, som blandade sig med råa svordomar.

»Guds död, hvad är detta?» sade riddaren, tog lyktan från abbedissan och skyndade ned för trappan.

Skriken hade kommit från klostrets understa våning, där några af nunnorna också bodde. De hade väckt systrarna en trappa upp, och då Birger Trolle skyndade fram genom korridoren, såg han uppskrämda ansikten i nästan alla dörrar. Vid hans åsyn slog de unga kvinnorna skrikande igen dörrarna om sig, tydligen i tanke, att det var denne högreste man som förorsakat bullret och skriket.

Innan Birger Trolle hunnit korridoren till slut fram till trappan, upphanns han af abbedissan. Hon var en modig kvinna, och det var blott de första ögonblickens häpenhet, som kommit henne att förlora besinningen. Nu var hon lugn och beslutsam igen. En af nunnorna kom ilande emot henne, endast iförd underkläder.

»Hjälp, hjälp, fru moder!» skrek hon.

»Se så, intet larm,» sade abbedissan vänligt, men befalande. »Gå in i edra celler. Jag skall höra efter hvad som står på.»

Birger Trolle hade emellertid redan igenkänt en af de talandes röster därnere. Det var Otte Snafs stämma han hörde.

»Se så, uppåt med er! Här finns hon icke. De ha säkert gömt henne bättre än så.»

Nu kom han uppför trappan. På stegen hördes att han följdes af flera. Birger Trolle stod vid det öfversta steget med handen på svärdet. Otte Snaf rusade fram, tagande två trappsteg i sänder. Han sprang med hufvudet nedböjdt och såg icke, att någon stod där hejdande, förrän han våldsamt stötte emot Birger Trolle. Riddaren stod som en bildstod, men Otte Snaf tumlade af stöten baklänges och skulle hand-

löst hafva fallit utför trappan, därest icke hans följeslagare tagit emot honom.

I första ögonblicket blef han så häpen, att han icke kom sig för med att säga någonting. Då han kommit på fötter, stirrade han med af vrede glödande blickar mot den högväxte, blonde riddaren, som stod där med sitt blanka svärd i handen.

»Hvad gör I här så dags på dygnet, herr Otte Snaf?» frågade han kallt. »Och hvi kommer I med följe? Hvadan denna brådskande färd, som kommer de stackars systrarna att skrika af förskräckelse?»

»Hvad gör I så här själf, herr Birger Trolle?» flämtade Otte Snaf fram och grep åt svärdet.

»Det kommer eder icke vid. Jag har icke stört klostrets heliga frid, men det tyckes I vilja göra.»

Det sjöd inom Otte Snaf, och tankarna hvirflade i hans hufvud. Här var ett tillfälle att göra sig kvitt den fördömde svensken. Han hade ju fyra stadiga pomrare med sig, och själf femte skulle han väl kunna rå på den förhatlige riddaren.

»Så kommer det icke heller eder vid, hvad mitt ärende är,» svarade han hånfullt. »Jag tillsäger eder att lämna mig vägen fri och eder, abbedissa, befaller jag att visa mig, hvar I döljer fru Cecilias jungfru. Jag är här för att hämta henne.»

Abbedissan steg fram till trappan.

»I kommer då i fru Cecilias ärenden? Föga lärer I få mig att tro därpå. I måste ha brutit eder in här och sålunda brutit klostrets heliga frid. Vik därför hädan, att icke himlens vrede månne drabba eder, klosterskändare.»

»Å,» sade Otte Snaf hånfullt, »håll I inne med edra stora ord. »Här är jag öfvermakten och tänker intet låta mig skrämmas genom käringsnack eller svensklater.»

»I går tillbaka, eller mitt svärd skall stäcka eder framfart,» sade Birger Trolle allvarligt.

Under dessa underhandlingar hade nunnorna åter nyficket gläntat på sina dörrar, men då de nu sågo den reslige rid-daren svänga sitt svärd, stängde de ånyo skrikande till om sig.

»Pass mans auf, karlar!» röt Otte Snaf och sprang upp-för trappan. Pomrarna hade redan sina korta pikar i ord-ning och rände förbi honom, ty i hastigheten snubblade han och föll framstupa.

»Åreförgätna bofvar!» skrek Birger Trolle ursinnig. »Drag eder undan, fru abbedissa, och må den heliga jungfrun till-gifva mig, att jag låter blod flyta här.»

Hans skarpa svärd träffade med ett väldigt hugg den närmaste knekten och klöf hans hufvud. De andra svarade med ett rytande och stormade nu på honom. Otte Snaf var sist, han skrek och ville tränga sig fram, men lyckades icke. Birger Trolle drog sig ett steg tillbaka. Ett piksting träffade honom i vänstra armen, ett annat i axeln, men de båda, som stuckit honom, lågo i nästa ögonblick liflösa i sitt blod på den halfskumma gångens golf.

»Det är satanas själf!» skrek den fjärde knekten och rusade sin väg ned för trappan.

Nu stodo Otte Snaf och Birger Trolle mot hvarandra. Den förre flämtade af ifver och hans ögon sprutade eld. Han skrattade vildt.

»Så står jag då emot dig, du kvinnotjuf, du smilande kammarsven!» ropade han. »Se så, låt nu svärden afgöra mellan oss.»

»I månde icke vara vid edra sinnen,» sade Birger Trolle, i det en flyktig vrede kom hans kinder att rodna. »Med en galning slåss icke en riddersman.»

»Ha, I är feg!» hånade Otte Snaf. »Men vill I icke för-svara eder, sticker jag eder ned som en hund. Drag pliten, säger jag.»

»För himlens skull, herrar,» sade abbedissan förtviflad, »här har flutit nog med blod. Så tänk eder då för, I där, som stormar an. Denne herr Birger hafver ju intet gjort eder.»

»Har han intet!» brast Otte Snaf ut. »Jo, han har så mer än någon. Hvem gaf eder lof att lista Margit ifrån mig? I kom med edra vattenlagda ögon och edra sockersöta läppar och förhäxade henne. Men kan min goda klinga hindra det, icke skall hon hvila i dina armar.»

Birger Trolle hörde på i häpnad. Han förstod, att han hade framför sig en rasande, försmådd älskare.

»I talar ju icke vettigt, riddare,» försökte han ännu medla. »Se så, gå nu edra färde härifrån, och är det så, att I har något emot mig, skola vi göra upp den saken på en annan plats, men icke här.»

»Nej, nu på eviga minuten,» var Otte Snafs svar, och i detsamma höjde han sin klinga. Abbedissan, som vid sitt försök att medla kommit framom Birger Trolle, fick ett sting i sin vänstra arm och gaf till ett jämmerrop. Då fattade vreden herr Birger.

»Så må I då få eder vilja fram,» sade han med sammanbitna tänder, »och må edert blod komma öfver edert eget hufvud.»

Han ryggade några steg tillbaka för att gifva Otte Snaf tillfälle att komma helt upp i gången — han ville icke hafva någon fördel öfver honom. Så korsades klingorna, Otte Snaf gjorde rasande utfall, Birger Trolle nöjde sig med att afvärja dem. Han var en skicklig fäktare och tänkte trötta ut sin motståndare. Denne var emellertid icke att leka med. Hatet gaf honom jättkrafter, och han ansatte Birger Trolle så häftigt, att riddaren steg för steg måste gå tillbaka.

»Haha!» skrattade Otte Snaf, »jag tänker, jag snart skall få sikte på herr riddarens hjärta. Då skall jag taga med mig en kärlig hälsning till jungfru Margit.»

Men då ändrade Birger Trolle taktik. Från försvar gick öfver till anfall. Hans klinga träffade Otte Snaf i axeln, så att blodet sipprade ut. Själff fick herr Birger ett hugg öfver vänstra handleden.

»Se så, nu blanda vi blod,» sade Otte Snaf hånfullt.
»Parera nu, herr riddare, eljes...»

Otte Snaf fick icke säga ut meningen, ty Birger Trolle gjorde en snabb understöt och rände sitt svärd in i bröstet på honom. Stöten var så våldsamt, att Otte Snaf handlöst tumlade baklänges och i fallet drog han Birger Trolle öfver sig. Den sårades ögon syntes vilja tränga ur sina hålor. I döds-kampens kraft klämde han sina händer om Birger Trolles strupe.

»Jag dör,» hväste Otte Snaf, »men du skall följa mig, icke som riddersman, utan som en strypt killing.»

Ännu kraftigare pressade han sina fingrar om riddarens hals. Det gurglade i dennes strupe, blodet stockade sig i hufvudet, han såg tusen stjärnor dansa för ögonen.

»Hvarken du eller jag skola famna henne,» sade Otte Snaf afbrutet.

Men i detsamma lossnade hans fingrar och med ett rosslande ljud föll han död tillbaka.

Birger Trolle steg upp som bedöfvad.

»Gud förlåte mig, det var jag som gjorde det,» sade abbedissan darrande och vacklade mot väggen. »Då jag såg, hvad han ämnade, fattade jag tag i hans svärd, som han släppt, och slog honom med fästet i hufvudet.»

Så sjönk hon medvetlös till golvet.

Birger Trolle, ännu bedöfvad efter den döendes kraftiga stryppningsförsök, böjde sig ned, tog den modiga frun på sina armar och bar in henne i hennes kammare. Där lade han henne på den hårda, torftiga sängen, ref en remsa af linnehandklädet och virade om den sårade armen, hvarpå han gick ut och kallade på en af systrarna att vidare vårda abbedissan. Förfärad lydde den, som bodde närmast, hans befallning.

Därute i gången lågo fyra blodiga lik. Otte Snaf låg med glasartadt stirrande ögon, ännu med ett hånleende om munnen. Herr Birger tänkte efter ett ögonblick. Här fanns

ju ingen, som kunde hjälpa honom att forsla undan de döda. Då gick han utför trappan. Där såg han, hur Otte Snaf beredt sig tillträde till klostret. Med ett blödande sår i hjässan låg portvakten där på förstugans kalla stenläggning. Tydligt hade Otte Snaf bultat på porten, gubben hade öppnat den lilla luckan för att se ut. I detsamma hade han fått dråpslaget, hvarpå det varit lätt att genom gluggen skjuta bommen från porten, som den gamle helt visst glömt att låsa efter Birger Trolles inträde. Porten stod öppen och han skyndade ut i natten, bort mot staden, där han fick fatt i några af sina knektar, som följde honom tillbaka och buro ut de fyra liken i snön. Då hade abbedissan kommit till sans igen och hjälpte till med det blodiga arbetet.

»En sådan natt!» sade hon och knäppte sina händer, då Birger Trolle kom åter för att säga henne farväl. »Men vi kunna tacka Gud, att I, herr riddare, befann eder här, annars hade de skurkarna nog fått utföra sin nesliga afsikt att föra bort den stackars Elsbeth. Jag anar, att den nedrige mäster Marquardus döljer sig bakom detta. Gudi lof, att allt aflupit såsom det gjort. Men aldrig skall detta hemska minne kunna utplånas.»

Hon reglade själf porten efter den bortdragande riddaren. På sina pikar buro knektarna Otte Snafs lik in i staden.

»Han skall få en kristlig begrafning,» sade Birger Trolle till sig själf, »ty han var dock en oförfärad man.»

Men när han kom upp på sin kammare, kastade han sig på sin bädd och tänkte. Stackars Otte Snaf, han kände medlidande med honom. Han förstod, att försmådd kärlek drifvit honom till det, som var orätt. Ack ja, hvarthän kunde icke älskogs makt föra en man? Försmådd älskog? Hvarför hade Margit visat bort honom? Den döde hade ju sagt det. Och de bloddrypande scenerna svunno för hans syn, och fram trädde en älsklig, strålände skön och blyg, ung flicka, som log emot honom sitt fagraste leende. Hvad hade han

gjort för att fånga det? Intet. Så är det. Den, som törstar efter en blick blott från den älskade, honom vänder hon kallt ryggen. Men den, som intet aktar därom, han får hennes både blickar och leende och hela varelse. Ja, ja, så är det. Och med en sista ljus tanke på ung Margit somnade riddaren in i krigarens lugna sömn, som icke stördes af en sådan småsak som fyra tagna människolif.

12.

Kärlek som försakar.

Mäster Marquardus var den, som i den tidiga morgonen fick mottaga Otte Snafs stelnade lik. Han bet sig i läpparna, så att blodet sprack ut, vid tanken på, att hans planer ännu en gång gäckats, och han svor i sitt sinne en dyr ed, att den svenske riddaren en gång skulle få umgälla, att han gått honom på detta sätt i vägen. För att tills vidare slippa ifrån alla efterräkningar begaf han sig genast på väg till Danmark, som konung Eriks sändebud till konung Kristian, och när Birger Trolle infann sig på slottet för att af konungen kräfva upplysningar om det nesliga öfverfallet i nunneklostret samt fordrade undersökning med svartbrodern både för den del han kunde hafva i detta och för mordet på väpnaren Ejnar, var munken borta. Konungen aktade sig väl för att omtala, att han visste något om denna bortovaro; han menade sig intet kunna göra däråt. Birger Trolle, som icke hade någon aning om konungens svekfullhet, trodde honom och sade sig själf, att straffet nog en gång skulle drabba den slemme munken för alla hans nidingsverk.

Emellertid fortfor förhållandet att vara godt mellan sta-

den och slottet. Birger Trolle drogs ofta till borgen af sin längtan att se och tala med Margit. Händelsen med Otte Snaf och de ord, denne uttalat vid enviget, hade så småningom gjort det klart för honom, att han älskade den unga flickan. I denna kärlekens första, sjudande tid tänkte han intet på hvilka hinder, som verkligen funnos för hans förening med henne, om han lyckades vinna hennes hjärta. Han var konung Karls man, och hans herre skulle nog icke tillåta sin troman att ingå ett dylikt äktenskap. Dessutom var ju Margit icke af börd. Men, som sagdt, kommo någon gång dessa tankar för honom, dref han dem bort och lefde i ruset.

Öfverfallet i klostret hade visserligen blifvit bekant i staden, äfven för Olof Hageby, men ingen anade anledningen till detsamma, och Birger Trolle fann det vid närmare efter-sinnande vara klokast att ännu så länge bida tiden samt öfverlämna hela denna sak åt fru Cecilias klokhet och kvinnliga takt.

Så sträng förvintern hade varit, kom den, som alla barska herrar, icke att regera länge. Redan vid juletid inträdde omslag i vädret. Gamla erfarna väderleksspåmän profeterade visserligen, att man skull få igen det längre fram på nyåret, men vid tiden för årsskiftet hade man emellertid fullt lenväder.

Så kom årets sista dag. På morgonen gaf sig Birger Trolle till slottet och inbjöd konung Erik helt vänskapligt att om aftonen fira det gamla årets slut tillsammans med honom och hans underbefälhafvare i staden. Dagen förut hade rid-daren fått sändebud från konung Karl såsom svar på sitt meddelande om det ingångna vapenstilleståndet, och konungen bekräftade här, att han fortfarande vore villig att till Erik öfverlämna Borgholms slott med Öland mot det att Visborg lämnades honom i handom. Birger Trolle ville högtidligen i festligt lag gifva konung Erik detta tillkänna.

Man samlades till gästabudet i en af rådhusets stora salar. Den svenske befälhafvaren hade dit inbjudit också en

del af rådsherrarna orh stadens förnämligare borgare. Äfven rådsherre Kreyenschok och Olof Hageby voro bland de inbjudna, men de hade tacksamt afböjt. De hade ingen åstundan att vistas i sällskap med konung Erik. Det förstod också Birger Trolle granneligen.

Den stora salen var prydd med grönskande, höga granträd, på golvet var strödt friskt ene, så att hela rummet doftade af nordisk skog. Gästabudsborden stodo dignande under mat och dryck, vaxljusen strålade i mässingskronorna.

Det blef en glad nyårsfest. Dryckeskannorna gingo flitigt omkring, så att då konung Erik vid midnattstid vandrade tillbaka till slottet, måste han stödja sig på två af sina svenner. När han kom upp på sina rum, gick han halft raglande in i Cecilias gemak. Han hade något slags dunkel föreställning om, att han borde hälsa henne ett godt nytt år. Men han fann rummen tomma. Han gick omkring och sökte, men såg hvarken till Cecilia eller Margit. Då började han väsnas och ropa, så att till sist fru Cecilias gamla trotjänarinna helt yrvaken tumlade in i rummet.

»Hvar har hon sin matmoder, gamla ugglan?» frågade konungen.

»Frun och jungfru Margit äro till gästbud hos rådsherre Kreyenschok. Skulle det blifva sent, ämnade de visst öfvernatta hos rådsherrens.»

Konung Erik mumlade något mellan de tandlösa gomarna och snubblade i väg ut igen. När han åter kom in i sitt stora gemak, såg han en lång, mörk gestalt stå borta vid det öfverfyllda skrifbordet. Han studsade och skuggade med handen för ögonen, som hade han trott, att han såg i syne. Men nu kände han igen, hvem han hade framför sig.

»Marquardus,» stammade konungen, »är I återkommen redan!»

»Som I ser, eders nåde. Resan har gått lyckosamt både dädan och tillbaka. Jag har att framföra de kärligaste hälsningar från hans nåde konung Kristian.»

»Godt, godt,» lallade konungen, »visst är jag sömnig och trött efter allt detta åtande och drickande hos herr Birger, men det lyster mig ändå att närmare spörja efter och lyssna till de tidender, I kan medföra, mäster.»

Munken grep med handen innanför sin kaftan och drog fram ett bref. Konungen fattade det brådskande och öppnade förseglingen.

»Fly mig ljusstaken närmare, mäster,» bad han och begynte så läsa. Det gick synbarligen endast med svårighet, men han ville icke låta svartbrodern taga del af innehållet, förrän han själf sett det. När han slutat läsningen, reste han sig och kastade tillbaka hufvudet. Rusets ångor, som omtöcknat hans hjärna, syntes ha svunnit med ens, han räckte pergamentet åt mäster Marquardus och sade:

»Läs!»

»Jag känner redan dess innehåll,» sade munken och bugade sig. »Ers nåde värdes se, att mitt råd var godt, då jag intalade eder att icke i brådkastet uppgifva slottet. Man rustar redan allt hvad man hinner i Köpenhamn, och vid första gynnsamma tillfälle är den danska flottan här. För ers nådes räkning gick jag in på villkoret, att eders nåde måtte ställa Gulland under danskt beskydd, till dess förhållandena hinna ordnas.»

»I gjorde rätt däri, mäster. Se så, marsk Karl, nu skola vi än en gång leka en lek.»

Konungen reste sig och gick med ganska stadiga steg öfver golfvet, fram och tillbaka. Han fäktade med armarna och småpratade för sig själf. Så stannade han framför mäster Marquardus.

»Vet I, mäster,» sade han, »hvad som svåra lyster mig att göra?»

Munken skakade på hufvudet. Konungen brast i skratt.

»Ah, det vore ett spratt,» sade han skrockande. »Jag tycker mig se, hur den linhåriga svensken då skulle spärra upp ögonen. Ja, mäster, jag gör det, jag gör det. Jag

stänger slottets portar, drager upp vindbryggan och bryter stilleståndet. Vi kunna förvisso hålla ut, tills min frändes hjälp kommer.»

»Men ers nåde, hafva vi förräder härtill?»

»Tror I, mäster, att vi varit sysslolösa, medan I var borta? Nej, vi ha nog samlat i visthusen, så att det är tillfyllest en eller annan månad. Knektarna ha fått sin sold och äro vid godt mod. Gå därför och kalla hit riddar Isterbuk, ha, ha, ha!»

Den som konungen gaf detta öknamn, var herr Ernst von Wolthusen, som efter Otte Snaf blifvit slottets höfvitsman. Han hade roat sig tappert och tyckte ingalunda illa om vapenhvilan. Han trufdes så väl på vinhusen inne i staden, förallt hos mor Annchen och hennes vackra dotter. Han åt och drack och var glad samt lät hvarje dag hafva sin egen plåga.

Yrvaken begaf han sig i väg till konungen. Han svor för sig själf öfver att på detta sätt blifva störd i sin goda sömn. Då han kom in i kungsgemaket, hade Erik satt fram en silfverbägare fylld med vin.

»Se där, riddare, skölj snarkningarna ur strupen, innan vi börja.»

Riddaren lät icke bedja sig två gånger, utan tömde den försvarligt stora bägaren i ett enda drag. Han såg, att konungen var vid godt lynne.

»Goda tidender från Danmark, riddare,» sade konungen. »Nu kan I få tillfälle att än en gång draga eder pamp och låta den dansa öfver ryggen på de svenske.»

Ernst von Wolthusen såg litet frågande ut.

»Mäster Marquardus har kommit med budskapet just nyss. Vi skola leka igen, riddare. Hör därför min befallning. I låter genast draga upp slottsbyggnaden, knektarna befallas att taga sina vapen och begifva sig till vallarna. Åt den sidan, som vetter inemot staden, ställer I upp de tre största slangorna, laddar dem godt med krut och hvad I har

till hands, och så, när dagen bräcker i morgon, låter I sätta luntorna till fängkrutet och brassar löst. Det blir tre skott, riddare. Förstår I det? Dansk lösen, dansk lösen, ty från denna stund äro vi under min allra käraste frändes konung Kristians mäktiga beskydd.»

Befallningen kom så oväntadt, att Ernst von Wolthusen blef alldeles öfverraskad. Han stod kvar dröjande.

»Inga invändningar,» sade konungen högdraget, »I gör, som eder är befalldt. Vapenhvilan är slut, vi uppptaga striden igen.»

Ernst von Wolthusen bugade sig och gick samt begaf sig i mörkret till knektarnas hallar, där de lågo i sin sömn, samt till de utställda vakterna. Han gaf sina befallningar, med tillsägelse att allt skulle gå så tyst tillväga som möjligt, för att tilltaget icke skulle väcka uppmärksamhet utifrån. Slangorna fördes fram, vindbryggan hissades upp, portarna bomrades för, torn och vallar försågos med väpnad besättning, och konung Eriks borg hade ännu en gång återtagit sitt krigiska utseende. Nu väntade Ernst von Wolthusen endast på den första svaga gryningsstrimman i öster för att skjuta in det nya året.

Efter nyårsaftonens festligheter lågo stadsborna i sin söstaste sömn. I det svenska lägret fanns endast en mindre bevakningstrupp kvarlämnad, ty efter vapenhvilans ingående hade krigsstyrkan till största delen blifvit inkvarterad i staden.

Det blåste en frisk sunnanvind, himlen var klar och det var knappast mer än nött och jämnt fryskallt.

Då dånade plötsligt i den tidiga morgonstunden ett skarpt skott genom staden. Förskräckta tumlade de yrvakna stadsborna ur sina sängar. Birger Trolle var genast på benen och rusade ut. Nu ljud ännu ett skott och så ett tredje. Det var från slottet man sköt.

I en blink fick den svenske betälhafvaren på sig kläder och rusade ned på gatan. Där syntes i fönster och på trappor förskräckta människor. Hvad står på? gick frågan från

mun till mun. Den gamle räfven där borta på slottet har väl brutit stilleståndet. Det är honom så likt att bryta tro och loften.

Birger Trolle hörde dessa yttranden, då han skyndade förbi. Han insåg, att de voro sannolika, och han skummade af vrede. Den gamle skälmen till konung. Hade han icke några timmar förut suttit och helt vänskapligt pokulerat med svenskarna! Och nu betedde han sig på detta trolösa sätt.

Innan Birger Trolle hann halfva vägen till sina uppkastade förskansningar, dånade trummorna och smattrade trumpeterna honom till möte. Hans underbefälhafvare, som förde kommandot i lägret, hade genast låtit slå allarm. Nu började också en kyrkklocka ringa och i språngmarsch rusade de svenska knektarna till sin post.

Där började stiga en mörkgrå rökpelare upp mot den klara himlen, den blef allt tjockare och tjockare, vältade och ringlade för den starka sydliga blåsten, till dess att efter några minuter eldslågorna svingade sig upp ur rökmolnen.

Elden kom från S:t Mikael's prästgård, som låg i stadens sydligaste del i närheten af slottet. Ernst von Wolthusen hade med sina tre skott lyckats skjuta eld i dess vindsvåning, och snart stod hela den gamla korsvirkesbyggnaden i ljus låga.

Det var rop och skrik och förvirring öfverallt. Stadsborna hade nu hunnit komma till, och väldiga folkmassor rörde sig kring brandplatsen. Elden hade god näring, kastade sig öfver till den närbelägna kyrkan, hvars träorn och tak snart voro ett enda bål. Med vinden kastade sig elden vidare öfver till angränsande byggnader och antände dem.

Birger Trolle var redan till häst och hade fått ordning på sitt folk. Hvad som främst måste göras var att släcka elden och han beordrade en del af knektarna att med brandhakar rifva ned de brinnande väggarna för att om möjligt på detta sätt hindra eldens framfart. Af folket bildades på hans befallning en dubbel vattenlangningskedja ned till sjön,

och spann med det iskalla vattnet häfdes i hundratal in i elden.

Då ljud plötsligt i svenskarnas rygg ett högljudt härskri, och knektarna hunno knappt vända sig om, förrän slottsbesättningen, som passat på att göra ett utfall, var öfver dem. Men de behöllo sin kallblodighet. Anförda af herr Birger Trolle själf, mötte de kung Eriks folk och efter en kort, men skarp fäktning tvangs Ernst von Wolthusen och hans knektar ånyo in i slottet. Tio döda lågo på svenskarnas sida i den smältande snön; de konungske lämnade efter sig dubbla antalet.

Birger Trolle red omkring, svart i ansiktet af röken från de brinnande husen och blödande från ett sår i vänstra armen, som träffats af von Wolthusens svärd. När Eriks folk hade dragit sin kos, skyndade han emellertid tillbaka till de brinnande byggnaderna, och hans folk fick nu med förnyade ansträngningar kämpa mot den fiende som heter elden. Prästgårdsbyggnaden var redan nedbrunnen, allt trävirke i den gamla kyrkan likaså, därtill tre, fyra af de närmaste husen. Men bortom dessa gick en bred gränd och här lyckades man begränsa elden. Man hade emellertid ett svårt arbete och vintersolen hade vandrat ett godt stycke upp på himlen, innan lågorna hunnit dämpas, så att endast tjocka, gråbruna rökmassor numera välte upp mot skyn.

Under arbetet med släckningen fick Birger Trolle syn på fru Cecilia, som stod bland många andra åskådande kvinnor.

»I här, ädla fru?» sade han frågande. »Befinner I eder icke inom slottets tillbommade portar?»

»För himmelens skull, riddare, hvad står på? Hur skall jag förstå detta skjutande och denna fäktning och denna brand?»

Riddaren log hånfullt.

»Därom är bäst att I spørjer konung Erik den ordhållige,» sade han. »Det är han som skjutit eld i kyrkan och

prästgården, det är han som brutit tro och loften och begynt krigstillståndet igen. Men nu hafver jag ingen miskund längre.»

Harmens rodnad färgade fru Cecilias kinder.

»Så är jag glad att jag icke befinner mig där inom murarna,» sade hon. »Jag lärer heller icke snarliga komma dit. Lyckligtvis har jag vänner, som vilja taga hand om både mig och Margit.

»Befinner sig jungfrun med eder, fru?»

»Ja, vi voro i går till gästabud hos rådsherrn Kreyenschok och stannade där öfver natten. Skotten väckte mig som alla andra. Jag kunde icke tro detta om konungen, och jag grubblar öfver, hvarpå detta kan bero.»

»Det lärer väl snart visa sig. Jag menar, att han vän- tar hjälp, men då mån- de den komma i brådkastet, där som det icke skall blifva för sent.»

»Hvad ämnar I så göra, riddare?»

»Min plikt,» svarade Birger Trolle, hälsade fru Cecilia och red sin färde.

Allt ställdes nu åter på krigsfot bland de svenske. Lä- get förlades fulltaligt inom vallarna, men när Birger Trolle hunnit tänka sig om, dröjde han dock med en stormning. Så starkt som Visborgs slott var, hade han icke tillräckligt med knektar, för att utgången skulle blifva otvifvelaktig. Han sände med en liten kalkskuta bud öfver till konung Karl, som befann sig i Söderköping, om hvad som timat, och kräfde ofördröjligen undsättning i folk och ammunition, och i afvaktan härpå höll han sig stilla.

Icke så konungen och hans folk. Tidt och ofta oroades de svenske genom utfall från slottet, och knappast en dag hann förgå, utan att en eller annan liten fäktning utkämpades. Men de konungske blefvo alltid tillbakaslagna. Birger Trolle led dock afsevärda förluster, ty då de pommerske knektarna en gång fått riktig smak för denna leken, kämpade de som hela karlar. En dag lyckades de till och med att

kapa åt sig ett ansenligt krutförråd och började följande dag att beskjuta svenskarnas förskansningar. Birger Trolle besvarade elden och lyckades rasera en del af slottets utanverk. Men det var till föga nytta, ty Ernst von Wolthusen drog nu dit de flesta af slangorna och allt folk han kunde undvara, så att ställningen fortfarande var mycket väl försvarad.

Och på detta sätt gingo dagarna.

Emellan drabbningarna och alla sina öfriga befälhafvaremsorger fick emellertid Birger Trolle tid att besöka rådman Kreyenschoks hus, där fru Cecilia och Margit bodde allt fortfarande. Konung Erik hade sändt ett hemligt bud till Cecilia med uppmaning att komma åter till slottet, men hon hade bestämdt vägrat, till konung Eriks stora harm. Med Birger Trolle afhandlade hon, huruvida man skulle yppa hemligheten med Elsbeth, men då enligt abbedissans utsago den unga flickans tillstånd allt framgent förbättrades, beslöt man att ännu något afvakta tiden.

Margit gjorde med Birger Trolle under denna tid långa ridturer. Den häst, riddaren skänkt henne, befann sig kvar på slottet, men han skaffade den unga flickan en annan. Han älskade att se henne till häst. När hon satt i sadeln, kom det öfver henne något så stolt och strålande, hennes kinder färgades af purpur, hennes ögon blixtrade och hela hennes mjuka, smidiga kropp spändes i hvarje muskel till ädel skönhet. Hon var mer oförvägen ryttarinna än han någonsin tänkt sig. När hon blifvit van vid sin gångare, utförde hon med djuret riktiga konststycken. Riddaren, hennes kavaljer, såg på i leende beundran.

Så var det en dag i början af februari. En lätt frost hade hårdnat marken, och den spröda isen öfver vattensamlingarna knastrade under hästhofvarna. Margit och hennes riddare sprängde fram öfver vägarna och markerna, in i skogen. Plötsligt höll riddaren in sin häst och såg sig omkring. Margit vände sig i sadeln.

»Hvi dröjer I, riddare,» sade hon, »och hvi ser I så tankfull ut?»

»Minnens I ej denna plats, jungfru Margit?»

Hon rodnade och slog ned blicken.

»Det var här jag första gången kom till mötes med eder,» fortfor Birger Trolle, »och det var ett lyckomöte.»

Det kom en smärtsam ryckning kring Margits mun. Birger Trolle förde sin häst intill hennes, och de sutto nu båda på branten af klippan, som höjde sig ur hafvet med frostiga granar och tallar. Det blef några ögonblicks tystnad. Margit satt framåtböjd och lekte med manen på sin gångare. Då hon fortfor att vara tyst, återtog Birger Trolle:

»Ja, ett lyckomöte var det för mig i alla händelser, ty den stolts jungfru jag då träffade likt ett skogsrå på en trollhäst, har för mig öppnat de ljufvaste utsikter. Jungfru Margit, en svärdets man är sällan en ordets man ock. Sirliga talesätt äro icke i min smak, och därför vill jag genast och öppet säga eder hvad jag menar. Jag har fått eder kär, jungfru, så kär som jag aldrig hållit någon på jorden. Förrän jag såg eder, visste jag intet af den ljufveliga plåga, som heter älskog. Nu vet I, hur det är fatt med Birger Trolle, och nu vädjar jag till er. Kan och vill I blifva min allra hjärtans käraste Margit, jungfru?»

Den unga flickan hade än rodnat, än bleknat under riddarens tal. När hon nu såg upp på honom, låg ett djupt allvar öfver hennes sköna anlete. Hennes barm häfdes, men hon tvang sig synbarligen till lugn och efter några svaga rörelser af läpparna, som ville de icke lyda henne, började hon långsamt:

»Jag har både väntat och fruktat, att denna stunden skulle komma, riddare. Jag visste ju, att I hade mig kär — hvilken kvinna ser och känner icke slikt! Jag vet heller icke, hvad det vill säga att förställa sig, och därför må I ock veta, Birger Trolle, att mitt hjärta jublat af glädje där-

öfver. Ty från första stunden jag såg eder, visste jag, att I var min herre.»

»Margit!» utbrast Birger Trolle, böjde sig fram och ville fatta hennes hand. Men hon strök sin häst ett steg tillbaka.

»Icke så, herr riddare,» sade hon. »I har sagt, att I hafver mig innerligen kär, och det tror jag, och jag har sagt eder, att ingen i världen likar mig bättre än Birger Trolle, men...»

»Hvad, finnes det ändock ett men?»

Margit böjde på hufvudet och syntes tänka efter.

»Vi hafva ofta talat om detta, Cecilia, min käraste väninna, och jag, helst på den senaste tiden, och jag har gjutit många tårar, när hon sagt mig, att så kär hon än har mig, kan hon icke se, att jag kunde blifva herr riddarens maka, ty det är ju så I menar, Birger Trolle? Ja, jag vet det ju. Vi hafva talat om, hvad jag skulle svara, när I kom och sade till mig som I sagt i dag. Och så, som hon lärt mig, blifver ock mitt svar, ty hon har rätt: Herr riddare, Margit kan icke blifva eder en huld maka, ty i hennes ådror flyter intet ädelt blod. Jag vet, att eder ätt är en af de mäktigaste och stoltaste i Sverige, och Birger Trolle kan icke äkta en flicka af okänd börd sådan som jag. Skulle ock er kärlek vara så stark, att I intet brydde eder därom, skall jag ändå intet säga annat än nej, nej — ty Birger Trolle, I är mig så kär, att jag intet ryggar tillbaka att offra min egen lycka för eder. Jag ser, att I finner detta vara ett bittert tal, men, Birger Trolle, den dag skall nog komma, då I tackar mig därför, därest I då minnes flickan af okänd börd därnere på Gulland. I går kanske snart vidare härifrån till större bragder och ett dådrikare lif, och då råkar I en stolts jungfru af samma stånd som I själf, hvilken I för till eder fäderneborg och blifver lycklig.»

Hon slutade. De sista orden uttalade hon med skälfvande stämman, och då Birger Trolle allvarsamt betraktade henne, såg han i hennes ögon tårars fuktiga glans.

»Margit, Margit!» sade han varmt. »Hvilken ädel kvinna I är. I må icke tro, att jag heller glömt den synpunkten I nyss framlagt, men den, som Birger Trolle väljer till maka, blir genom honom af lika ädel börd som trots någon riddaredotter.»

Margit skakade med ett sorgset leende på hufvudet.

»Hade I sagt mig något sådant för ett halft år sedan, kunde jag måhända hafva trott eder, men icke nu. Jag börjar känna till, hurudan världen är, och den skulle aldrig förlåta den lågättade kvinnan, att hon velat stiga upp på höjder, där hon icke hafver rätt att dväljas. Och så, Birger Trolle, må vi intet tala mera om detta. Som en dyrbar skatt vill jag hela mitt lif behålla och troget bevara minnet af eder ridderliga kärlek.»

Nu fattade riddaren vörtnadsfullt hennes hand och förde den till sina läppar.

»Jag vill göra eder till viljes, Margit, nu, men I får intet begära, att jag skall afstå ifrån eder. Jag skall tala med fru Cecilia, och jag kommer tillbaka. När jag så vet, att I ock har mig kär, skall jag veta att vinna till sist. Jag kommer åter, jag kommer åter, Margit!»

Han kände, hur den annars så kraftiga hand, som låg i hans, skälfde. Den drog sig icke undan. Han såg, hur en tår långsamt föll ned för flickans bleka kind. Då kunde han icke styra sig längre. Han drog henne plötsligt intill sig, lade hennes hufvud mot sin axel, smekte hennes mörka hår, och så tryckte han sina läppar mot hennes. De voro kalla, men vid beröringen med hans tycktes de strömmas genom af eld. Hon tryckte dem fast mot hans mun, hon slingrade armarna kring hans hals och höll honom så fast, som ville hon aldrig släppa honom.

»Min skatt, mitt allra käraste hjärta,» hviskade Birger Trolle, »så är du då min för tider och evigheter.»

Men då ryckte hon sig lös ifrån honom och dolde sitt ansikte i händerna.

»Min Gud, hvad har jag gjort!»

»Intet annat än visat, att du älskar mig, Margit.»

»Men jag ville det icke. Jag kan aldrig mer blifva glad efter detta.»

»Intet sådant tal, käraste min Margit, nu är du min, och jag skall ock veta att behålla dig. Se så, le nu, älskade, till hösten förer jag dig i brudstol.»

Margit skakade på hufvudet och suckade.

»Aldrig mera så,» sade hon. »Tillgif mig, Birger Trolle, men jag var mig intet själf mäktig.»

Hon förde med handen tillbaka håret, som med några lockar fallit henne öfver pannan, och såg bort, utåt hafvet. Då fängslades hennes blick ditut och hon pekade bort mot synranden. Birger Trolle följde den angifna riktningen och såg nu, att där utifrån närmade sig flere fartyg. Han kunde nogsamnt se, att det var stora galejor.

»Nå, ändtligen,» utbrast han, »ändtligen har då konung Karl sändt mig den äskade hjälpen.»

»Och hvad så?» frågade Margit.

»Så stormar jag kung Eriks fäste. Jag skall jämna med jorden denna räflya, där aldrig smides annat än svek och illfundigheter.» De sutto båda kvar på sina hästar och sågo ut till hafs. Seglarna närmade sig hastigt för den friska sydvästbrisen. De styrde kurs rakt mot Visby.

Birger Trolle satt fortfarande med blicken riktad utåt den annalkande flottan. Den bestod af sex större galejor och några smärre fartyg. Då de kommit så nära, att riddaren kunde bättre urskilja deras byggnad, smög sig öfver honom ett tvifvel, om det verkligen var svenska fartyg. Till sist blef hans ovisshet häfd, ty upp under nockarna flögo nu röda flaggor med hvita kors.

»Ah,» sade han och drog så häftigt in tyglarna, att hans häst ryggade tillbaka.

»Hvad är det?» sporde Margit.

»Det är icke svenska, utan danska galejor,» sade Birger

Trolle. »Så blir det måhända en annan dans, än jag hade tänkt. Men jag måste skynda åter till staden. I följer mig, Margit?»

Han satte utan vidare sporrarna i hästens sidor och de ilade ut ur skogen, från klippbranten, landsvägen fram och hän mot stadens på afstånd synliga murar.

Man hade äfven från slottet sett de annalkande fartygen. Mäster Marquardus stod vid fönstret i konungens rum och blickade ut till hafs. Då fick han syn på de uppdykande seglen.

»Ers nåde,» sade han hastigt, »det nalkas fartyg hitåt.»

Konungen reste sig brådskande ur sin stol och gick fram mot fönstret.

»Jag kan intet se,» sade han, »mina ögon äro för skumma.»

De stodo båda och väntade, till dess konungen förklarade, att han fått ögonen på fartygen.

»Nå, mäster,» sade han, »hvad säger I om dem? Är det min frändes eller marsk Karls galejor?»

»Jag hoppas, att det månde vara af de förra,» genmälte munken. »Jo, I har tur, ers nåde, nu ser jag de röda flaggorna.»

Konungen gned förnöjd sina händer.

»Nå, jag visste väl, att min käre frände Kristian icke skulle svika mig,» sade han. »Godt, nu är all fara öfverstånden. Hamnen behärska vi med våra slangor, så att dit vågar sig väl näppeligen herr Birger.»

Munken vände sig hastigt om.

»Ers nåde,» sade han, »I minnens nog, att den fördömde svensken, medan vi intet krut hade till våra stycken, lät försänka hamnen med de två gamla fartygen, som lågo där. Galejorna kunna icke komma in.»

»Jag vånne fanen hade honom,» utbrast konungen. »I har rätt, mäster. Och vi kunna intet göra däråt. Mätte nu blott ingen olycka ske.»

Mäster Marquardus hade rätt. Birger Trolle hade varit nog förtänksam att låta vid inloppet till hamnen sänka två gamla galejor, som tillhörde Erik och som nu icke lämnade tillträde för större fartyg.

Emellertid hade riddaren hunnit till lägret. Han gaf genast order, att halfva knektstyrkan skulle med de gröfsta styckena begifva sig till hamnen och söder om slottet för att hindra, att trupper utifrån sjön landsattes och infördes i borgen.

De danska galejorna hade emellertid gladeligen seglat på, och då de kommo i närheten af landet, lossade de utmanande några skott. Det största af fartygen, som gick i spetsen af flottiljen, minskade segel och fortsatte in i hamnymningen, men det törnade plötsligt mot de sänkta vraken, och den danske amiralen insåg genast, att man varit förtänksam nog att spärra inloppet. Nu hade svenskarna hunnit ned till stranden med sina slangor och läto några skott knalla af för att visa, att stranden ej var obehakad. De fingo svar från slottet, där Ernst von Wolthusen fått befallning att söka drifva bort de belägrande. Samtidigt gjorde slottsbesättningen ett utfall, en häftig strid uppstod, i hvilken de konungske visserligen som alltid blefvo tillbakaslagna, men Birger Trolle insåg, att hans ställning var ytterst farlig, om hjälp kunde komma från fartygen.

Men någon sådan syntes underligt nog icke till. Sannolikt ville icke den danske amiralen riskera en landstigning under svenskarnas slangor, som man ställt så, att de icke kunde oskadliggöras af elden från slottet, hvilken dessutom — ehuru amiralen icke visste något därom — var föga att frukta, då slottets krutförråd numera var ganska knappt.

Naturligtvis väckte den danska flottans ankomst till Visby stor uppståndelse bland stadsinvånarna, och vredgade tillmälen mot den förrädiske Erik sagnades ingalunda. Det fanns till och med krigiskt sinnade borgare, som uppmanade Birger Trolle att befalla ut allt ungt folk i staden och med

deras tillhjälp i danskarnas åsyn företaga en stormning af slottet, men riddaren var för klok att lyssna till dylika mera välvilliga än kloka råd. Under hela dagen befann man sig emellertid i ständig rörelse. Krigsgalejorna seglade fram och åter utanför kusten med sina flaggor fladdrande i brisen, och från slottets högsta tinnar syntes såsom ett välkomnande, uppmuntrande svar den röda och hvita duken likaledes svaja.

Så gick dagen, kvällen föll på och natten kom, mörk och mera stilla än dagen varit. Birger Trolles knektar höllo vakt nere vid stranden, för att ingen skulle kunna närma sig land. De måste dock helt och hållet lita till sin hörsel, ty se något kunde de icke i det ogenomträngliga mörkret.

Och dock försiggick någonting därute. Konungen hade hela dagen befunnit sig i ungdomligt munter sinnesstämning och hade långa stunder lagt råd med sin förtrogne, mäster Marquardus, hur man bäst månede bete sig.

»Ers nåde,» sade munken, »I måste begifva eder ut ombord på fartygen, ty jag tviflar storliga, att flottans anförare vilja vedervåga att komma till oss.»

»Men det är omöjligt. Jag är en gammal man och kan intet vara med om slika vågstycken.»

»Det är intet vågstycke. Prussens stora skeppsbåt ligger ju här nedanför, dold för svenskarnas blickar af den utskjutande murarmen och vågdämmaren. Vi låta karlarna sätta bylten om årorna och ro ljudlöst ut. Det artar sig till en lugn natt och fartygen hålla sig på skapligt afstånd.»

Konungen skakade på hufvudet.

»Jag är rädd för sjön,» sade han.

Men hur det var, lyckades mäster Marquardus öfvertala honom, och Prussens folk fick befallning att genom gången under stadsmurarna nedåt sjön begifva sig till stranden och ställa i ordning båten. När mörkret inträdt, verkställdes också ordern, och då det stundade till midnatt, smögo sig konungen och mäster Marquardus samma underjordiska väg ned till stranden. Det var som hade det kommit nytt lif i

den gamle Erik. Svept i en varm kappa, gick han raskt i båten och satte sig på aktertoften. Gruset skrapade under kölen, då båten sköts ut, men sedan gled den, tack vare försiktighetsmåtten med årorna, ljudlöst genom vattnet.

Man såg icke handen för ögonen. Mäster Marquardus, hvars syn var skarp som en fågels om dagen och hvars ögon om natten hade något af uggleögonens egenskaper, höll skarp utkik i fören. Då karlarna rott vid pass en half timme, hade han dem sakta att hålla in årorna. Han tyckte sig se något höja sig ur mörkret och var nästan säker om, att han hörde vattnet skvalpa om en skeppsbog.

»Ro mera norr på,» kommenderade han.

Karlarna lydte och efter en kort stund blinkade en lanternerna fram ur mörkret.

»Lyckan är med oss,» sade mäster Marquardus, »så, ro mot ljustet.»

Snart låg den lilla båten under sidan af ett mera i dyningarna gungande än egentligen framåtglidande fartyg. Mäster Marquardus ropade an.

»Hallå, hvem där?» fick han till svar.

»Det är konung Erik,» svarade munken, »som kommer att få amiralen till tals. Hvilket är detta skepp?»

»'Galten' är dess namn,» blef svaret, »och det för ombord riddaren Folmer Mårtensson, befälhafvaren öfver flottan.»

»Så ha vi då styrt rätt på slump,» sade Marquardus till konungen.

Efter ett kort dröjsmål lades ut en fallrepstrappa, sedan en ände kastats till karlarna nere i båten, och svartbrodern klättrade vigt upp för det höga fartygets sida.

Då han kom upp, mottogs han af nyfikna blickar från vaktmanskapet, hvars befälhafvare han i skenet af en lykta på däck kunde urskilja.

»Man kan ju kalla det tur,» sade mäster Marquardus med ett grin, »att i detta beckmörker styra rätt på amirals-

galejan. Tack vare lanternans tändande fingo vi sikte på rätta kursen.»

»Vi förde icke lanternor,» sade officeren, »ty vädret är stilla lugnt och de öfriga fartygen befinna sig längre till sjös. Men jag tyckte mig höra något skvalp som af ett fartyg och fann det bäst att signalera.»

»Därför äro vi eder tack skyldiga. Men jag glömmer ju alldeles bort konungen därnere. Han är en gammal man, som I nogsammt vet, och kan icke komma upp för denna repstegen, men jag tänker, att I egen nog en tågkorg, hvori han kan hissas upp.»

Officeren hade emellertid genast låtit varsko befälhafvaren om båtens ankomst, och upp ur sin akterut belägna kajuta kom nu riddaren och amiralen Folmer Mårtensson till Thisted. Det var en högväxt, redan grånad man, klädd i en dräkt af mörkröd, grof boj och med en mörk baret på sitt kortklippta hufvud. Munken bugade sig för honom.

»Hvem är I?» sade amiralen barskt.

»Jag är hans nåde konung Eriks secretarius,» genmälde mästern Marquardus.

Då amiralen hörde munkens framställning beträffande sättet att få upp konungen, drogs hans mun till ett leende, men han befallde genast några af sitt folk att skaffa en bärstol och rep ur kajutan, hvarpå den gamle konungen lyckligt och väl firades upp på amiralskeppets däck.

»Eders nåde,» sade den reslige amiralen, och nu var det han som bugade sig, »det var mig i sanning oväntadt att få mottaga eder här. Det är intet lekverk att nattetid i en bräcklig båt begifva sig till hafs.»

»Fast jag är till åren, är jag intet harhjärtad af mig,» genmälde Erik med värdighet. »Jag har kommit hit för att af edra läppar, riddare — ty jag märker granneligen, att I är denna min frändes konung Kristians flottas befälhafvare . . .»

»I har rätt, eders nåde, Folmer Mårtensson till Thisted är mitt namn.»

»Godt, herr Folmer Mårtensson, hvad var det nu jag ämnade säga? Jo, af edra läppar få mottaga hvad I har att bringa mig från konungen, eder herre.»

»Värdes eders nåde följa mig till min kajuta, där vi ostördt kunna komma till tals.»

Med en handrörelse visade han vägen akterut. En af skeppsfolket hade redan fattat den på däckets stående lyktan och gick före. Då konungen gaf sig åstad, följde mästern Marquardus. Amiralen stannade och såg på honom.

»Han är min förtrogne secretarius,» sade konungen förklarande. »Jag behöfver honom väl vid detta tillfälle, ty mitt minne begynner svåra svika mig.»

Folmer Mårtensson bugade sig tyst, och alla tre begåfvode sig öfver däckets, som i flera afsatser höjde sig ända till dess man stod i den högt öfver vattnet liggande aktersta delen, där amiralens kajuta var belägen. En trappa förde dit ned, och när den var slut, befann man sig i ett visserligen tämligen lågt, men mycket rymligt rum, där en åttkantig glaslykta med ett vaxljus brann i taket! Midt i rummet stod ett golffast bord, och Folmer Mårtensson inbjöd konungen att taga plats i en karmstol bredvid detsamma. Själ fble han stående framför Erik, medan mästern Marquardus höll sig på andra sidan bordet.

Konungen började att i korta, ofta afbrutna meningar berätta om tillståndet på slottet, om belägringen och hvad mera han antog kunna intressera amiralen samt frågade till sist, hvad denne själf hade att förmäla.

»Eders nåde,» sade amiralen, »jag fick min nådige herres befallning att med mina fartyg kryssa upp under Visby, om det låte sig göra löpa in där och lämna eder en första undsättning af folk och förnödenheter. Mitt manskap räknar endast få hundrade man — det fanns icke sold till större antal,» tillade han leende. »Men jag har redan sett, att detta intet låter sig göra. Att bjuda svenskarna strid vågar jag icke, ty folket är ungt och föga öfvadt, så att jag måste

nöja mig med att lämna eder proviant samt krut och skyttestycken till edra slangor. Men ers nåde kan snarligen vänta mera kraftig hjälp. Jag vet nämligen, att min herre och konung befallt den ädle riddaren Olof Axelsson att inom kort begifva sig hit med en större flotta för att taga ön i besittning för Danmarks rike.»

»Å, Olof Axelsson? Thotten?» frågade konungen.

»Alldeles riktigt, eders nåde. Jag går härifrån uppåt Åland för att brandskatta där, innan den svenske konung Karl hinner få ut sina galejor ur Stockholmsskären.»

Konungen syntes tänka efter ett ögonblick.

»Ja, ja,» sade han, »det var ju så I bjöd min frände, Marquardus, att få Visborg samt hela ön?»

Svartbrodern bugade jakande.

»Men det lyster mig att veta, hvilket vederlag han ämnar mig för detta rika land. Därom hade min frände intet att förmäla mitt sändebud. Har I intet skriftligt från kungen?»

»Nej, men han gaf mig muntligen löfte att bjuda eders nåde staden Nykjöbing på Falster samt med Ålholm och Ravensborg. Han menade, att det vederlaget kunde lika eders nåde.»

Konungen suckade.

»Hvad han än kan bjuda, icke kan det dock gå upp mot detta mitt härliga Gotland. Men jag är ur leken och får nöja mig med hvad som bjudes. Ja, ja, Nykjöbing känner jag väl. Det slottet är intet illa. Jag minnes det den gången — nå det kan vara detsamma. Men som jag nämnt, våra förråder äro svårt medtagna på Visborg. De tarfva förstärkning.»

»Som jag sade, har jag i uppdrag att förse eders nåde med hvad som kan krävas. Svårigheten lärer väl mest blifva, huru förråden skola kunna införas i slottet, då de svenske utifrån hålla det besatt.»

»Herr riddare,» tog nu mästern Marquardus till orda,

»där som att I viljen låna oss ett par af edra båtar jämte vår egen, kunna vi ju under natten forsla det i land.»

»Det lærer svårligen låta sig göra, vördige broder, ty I skolen förstå, att jag intet för ombord på 'Galten' alla dessa viktualier och all denna bestyckning, som min nådige herre låtit lasta in för sin frändes hans nådes räkning. Det kan intet göras annat än under dagen.»

»Få vi det blott till stranden, skola vi nog reda oss äfven då.» menade svartbrodern. »Vi taga in förråden genom en underjordisk gång, och medan båtarna närma sig, få våra knektar göra ett utfall för att draga uppmärksamheten från sjön.»

Sedan dessa angelägenheter ännu en stund afhandlats, begaf sig konungen från det danska chefsfartyget och nådde lyckligt åter slottet.

Under dagen sågo de svenske den ena båten efter den andra sticka ut från de danska galejorna. Birger Trolle förstod naturligtvis, att här var fråga om att förse slottet och dess besättning med proviant, och han befallde sitt folk att beskjuta båtarna. En lyckades man sänka, men de öfriga kommo oskadda undan, enär slottsbesättningen, såsom mästern Marquardus sagt, oupphörligt genom täta utfall oroade de belägrande.

Sedan den danska flottan verkställt slottets proviantering, gick den till segels och styrde kurs söderut.

13.

Uppvaknandet.

Elsbeth Kreyenschok hade sofvit i tre hela dygn. En läkekunnig broder från Franciskanerklostret hade tillkallats af abbedissan för att om möjligt råda bot på detta oväntade. Den gamle munken satte sig vid flickans bädd, tog hennes hand, strök henne öfver pannan och såg mäktiga fundersam ut. Abbedissan förtrodde honom under tysthetslöfte Elsbeths sorgliga historia och hennes sinnesslöa tillstånd under den senaste tiden.

»Jag har aldrig förr sett dylik sjuka,» sade den läkekunnige, »och kan intet säga hvad den tyder på. Möjligen bliver den till själens hälsa, men möjligen ock till dess fullständiga slumrande bort med kroppen. Väcka henne förmår jag icke. Vi få lämna allt åt Gud.»

Margit, som efter Birger Trolles kärleksförklaring känt sig sorgsen till mods, hade bedt abbedissan och Cecilia om tillstånd att få komma till klostret för att vaka öfver den sofvande Elsbeth, och denna hennes begäran hade beviljats.

Hon satt nu uppe i kammaren, där Elsbeth låg med slutna ögon. Den sofvande andades lugnt och jämnt, hennes ansikte var af genomskinligt hvit färg, men en lätt rodnad purprade dock de insjunkna kinderna. Under hela denna tid, Elsbeth varit i saknad af sitt förstånd, hade hon alltid sofvit mycket oroligt. Hela hennes kropp kunde plötsligt spritta till, det ryckte i lemmarna och hennes ansikte förvreds smärtsamt. Margit hade vid sina besök ofta iakttagit det.

Nu var det emellertid icke längre så. Orörlig låg Elsbeth, hon slumrade som ett godt barn, utan den minsta skiftning i sitt anlete. Margit märkte genast förändringen.

»Jag kan icke tänka annat, än att det månede båda godt, vördiga fru,» sade hon till abbedissan. »Hon sofver sig till både kroppens och själens hälsa.»

På morgonen af den fjärde dagen, då Margit för ett ögonblick lätt slumrat in, spratt hon plötsligt upp vid ett ljud, som liknade en suck. Hon såg sig omkring, och så föll hennes blick på Elsbeth, som hon fann hafva vändt på sig i bädden.

Hon låg med ansiktet utåt rummet, med hufvudet stödt i handen. Sof gjorde hon fortfarande, men där kom och gick ett svagt leende kring hennes läppar.

Tyst smög Margit sig ut och kallade på abbedissan.

Då de båda tillsammans lika tyst öppnade kammardörren, stannade de, och deras hjärtan begynte häftigt klappa. Elsbeth låg lugnt och såg på dem med sina stora blå ögon.

De vågade icke säga något. De sågo, att blicken icke längre var den irrande och frånvarande, som de förr så väl kände. Nej, det låg medvetande i den, en stilla undran, som dock icke hade något af rädsla. Slutligen gick abbedissan sakta fram till sängen.

»Elsbeth!» hviskade hon, och rösten stockade sig i hennes hals.

Flickan blickade på henne. Då den vördiga frun åter upprepade namnet, sade den sjuka svagt:

»Ja, jag hör, goda fru.»

»Du känner sålunda igen mig?»

»Ja, I är abbedissan i systerklostret.»

Abbedissan kunde icke tillbakahålla sina tårar.

Nu ställde Margit sig bredvid henne och tog Elsbeths hand.

»Så känner du kanske ock igen mig, Elsbeth,» sade hon och föll på knä vid sängen.

»Margit,» kom det svagt från flickan.

Men i detsamma var det, som hade något mörkt och smärtsamt minne dragit förbi hennes själ, ty hon rynkade

ögonbrynen och hennes läppar begynte skälfva. Då strök abbedissan henne kärligt öfver pannan.

»Icke tänka nu, Elsbeth,» sade hon lugnande. »Du har varit svåra sjuk, men den gode Guden har bevarat dig och du skall snart blifva frisk. Intet grubbel. Du är i goda händer, och när du är frisk, skall du blifva glad och lycklig. Seså, drick nu detta och slut sedan ögonen åter till sömns.»

»Ja, jag vill sofva, det känns så skönt,» svarade Elsbeth, i det hon tog den dryck af utspädt ädelt och kraftigt vin, som den goda abbedissan bjöd henne. Så lade Margit kudarna till rätta under hennes bleka kind, och efter en stund tillkännagåfvo de jämna andetagen, att hon slumrat in igen.

»Detta är ett under,» sade abbedissan och knäppte händerna, i det hon blef sittande kvar vid sängen. »Vi månde tacksamt sända våra böner till den heliga jungfrun, som varit den olyckligas förespråkare hos sin högt älskade son, vår frälsare. Jag skall genast kalla systrarna till tacksägelsemässa.»

Och snart ljöd i klostret den lilla silfverklocka, som kallade jungfrurna till kapellet Där sjöngos ljufliga hymner, och böner frammumlades vid det att radbandens kulor flyttades af fina, bleka fingrar.

Men Elsbeth låg fortfarande och sof där uppe i sin kammare.

Då Margit skyndade till rådsherre Kreyenschoks för att meddela Cecilia den underbara nyheten, mötte hon Olof Hageby. Hon betraktade hans sorgsna, i förtid fårade anlete och grånande hår. Köpmannen hälsade vördnadsfullt.

»I ser så glad och lycklig ut, jungfru Margit,» sade han med smärtsamt tonfall.

»Jag är det också,» genmälde hon, »men intet för min egen skull, utan för andras.»

Och hon tryckte varmt hans hand.

»Det är ock den bästa glädjen,» återtog han och vandrade suckande sin väg.

Margit såg tvekande efter honom. Hon tyckte, att det var så hjärtinnerligt synd om honom, att hon kände sig starkt frestad att ropa honom tillbaka och säga honom dessa enda ord: Elsbeth lefver! Men hon lade band på sig.

Fru Cecilia mottog underrättelsen med glädjetårar.

»Det är att tacka Gud för,» sade hon. »Men nu gäller det att handla visligt. Bäst lärer väl vara att först tala vid rådsherren.»

Emellertid gingo ett par dagar och Elsbeth fortfor att tillfriskna. Så småningom kom hennes minne tillbaka, och abbedissan fruktade storligen, att detta skulle hafva något menligt inflytande på hennes förbättring, men tack vare hennes kärleksfulla och lugna sätt att tala vid den stackars flickan aflopp allt lyckligt. Elsbeth kom ihåg hvad som händt under slottsfesten, fängslandet och inspärlandet i den underjordiska kammaren. Men sedan — ingenting. Hon fick nu veta, att hon hela tiden legat sjuk i klostret — man sade henne så.

»Och Olof och mina föräldrar?» sporde hon.

»Du skall snart få se dem. De ha hela tiden trott dig vara död, Elsbeth, det var bäst så. Men nu blir ock din uppståndelse en så mycket större och mera jublande lycka.»

Cecilia beslöt att först underrätta Olof Hageby om att hans för död ansedda trolofvade verkligen lefde. Det var ett svårt uppdrag, som kräfde icke liten takt, men hon hade icke rätt att längre uppskjuta det, ty hon såg, hur sorgen fruktansvärdt tärde på den unge köpmannen, och hvad Elsbeth själf angick var hon viss, att det skulle hafva skadlig inverkan på henne att längre vistas under dessa förhållanden i klostret.

Olof Hageby blef mycket förvånad öfver att en dag se Cecilia träda in genom porten i hans stora köpmansgård, där det var ett lif och ett surr af kommande och gående, af

foror och tomma vagnar. Han gick emot henne och förde henne höfviskt upp för trappan till sin bostad, hvars inredning bar vittne om att ägaren sett sig mycket om i världen.

Olof Hageby bjöd sin gäst att sitta ned i den bästa stolen och själf blef han stående framför henne.

»Sätt eder, herr Olof,» bjöd hon vänligt, »jag har mycket att tala med eder om.»

Köpmannen undrade storliga, hvad hon så kunde hafva att säga honom.

Fru Cecilia satt tyst ett ögonblick. Det var henne svårt att börja. Hon såg förstulet upp i Olof Hagebys allvarliga ansikte, där spåren af den sorg, han haft att kämpa igenom, tydligt stodo tecknade.

»I får tillgifva mig,» sade hon till sist, »om jag är kommen hit för att rifva upp ett sår, som måhända redan begynner att ärras, men I vet noggsamt, att de läkekunnige understundom måste företaga en så smärtsam handling för att bringa en lidande till hälsa. Till äfventyrs kan också jag . . .»

Köpmannen skakade på hufvudet.

»Det är mig icke svårt att förstå, hvarthän I syftar med edert tal, ädla fru,» sade han. »Nej, ärrats har detta såret ännu icke och lärer väl heller icke komma att så göra. Det var för djupt och svårt. Hade jag icke min jäktande dagliga id, skulle jag aldrig kunnat genomleva dessa outsägligt pinsamma månader.»

»Ja, jag förstår eder granneligen, och det har i hög grad pinat mig, att något sådant skulle hända på slottet, som därförut icke hade något godt rykte. Men man får icke förlora allt hopp, Olof Hageby.»

»Den är en dåre, som hoppas, där allt hopp är utelykt. De döda stiga intet mer upp ur sina tysta grafvar.»

»Nej, men de lefvande försvunna kunna komma åter.»

»Ja, ja, i sagorna plär det gå så till, jag vet det.»

»Lifvet är understundom mera underligt än den under-

ligaste saga. Säg mig, Olof Hageby, har I aldrig tänkt på, att Elsbeth helt plötsligt kunde ha blifvit bortförd?»

»Ack jo, ädla fru, det har jag visst, och den misstanken har marterat mig långt mera än medvetandet att Elsbeth dött en förskräcklig bråddöd. Men jag har ju måst öfvergifva den. Hvem skulle hafva kunnat verkställa någonting slikt, och hur skulle det hafva kunnat tillgå, utan att lämna det ringaste spår efter sig?»

»Människans list och ondska är stor, Olof Hageby, och ingen hederlig man har ännu funnits så vis, att han kunnat till fylles utforska deras fördolda vägar.»

Olof Hageby såg upp och fäste sin blick forskande på fru Cecilias ansikte, som syntes fullkomligt lugnt, ehuru hennes hjärta häftigt klappade under den vida, veckade sammetsdräkten.

»Hvad menar I med detta tal?» frågade han och grep med handen fast om kanten till bordet, mot hvilket han stödde sig.

Då växlade fru Cecilias kinder färg. Hon ömsom rodnade och bleknade, och handen, som hon höll mot den skinnklädda stolskarmen, begynte darra. Köpmannen, som såg hur upprörd hon blef, tog häftigt ett steg emot henne, borrhade sin blick i henne och nästan skrek:

»Gud i himmelen, I vet något, fru Cecilia! Tala, jag besvär eder därom! Låt mig veta allt, vore det ock det värsta. Säg blott ut»

»Seså, Olof Hageby, I skall vara lugn nu. Jag sade eder ju, att jag tilläfventyrs kunde bringa eder balsam.»

»Ja, ja, Elsbeth lefver?»

»I sade det, hon lefver.»

Hvit som ett lärft om kinderna stod den unge, starke mannen där. Hela hans kropp skälfdes som af frossa, benen sviktade under honom och det var med yttersta ansträngning han kunde hålla sig upprätt.

»Hon lefver,» hviskade han. »Är det intet i en dröm jag hör detta? Har I verkligen sagt det, fru Cecilia?»

»Ja, jag har sagt det. Hon lefver och väntar att få omfamna eder. Den stackars, stackars Elsbeth. Hvad hon har lidit!»

»Men hur är det möjligt, att jag intet fått veta detta förrän nu?»

»Jag har icke vetat, om hon skulle lefva, förrän i dessa dagar. Hon har varit mycket sjuk.»

»Hvar, hvar finnes hon, hvar har man dolt henne?»

»I skall få veta det, Olof Hageby. Behåll nu eder fattning och var en man. När I fått höra, hvad jag har att förtälja eder, skall I följa mig till henne. Sätt eder nu och lyssna lugnt till hvad jag har att säga.»

Den unge köpmannen tog sig med händerna om pannan.

»Jag fattar icke detta, jag kan icke tro det. Här måste dölja sig någon förfärlig hemlighet. Å, fru Cecilia, fru Cecilia!»

Och han föll, under tyngden af sina stormande känslor, på knä framför henne, han lade sitt hufvud i hennes sköte, dolde det i händerna, och den starke mannen snyftade som ett barn.

Cecilia höll sin hand på hans hufvud, där håren i förtid begynt att gråna; äfven i hennes ögon glänste tårar.

Omsider lgnade han sig, steg upp och återgick till sin plats framför sin gäst.

»Se så,» sade han, »nu kan I tala, jag vill höra eder lugnt.»

Och Cecilia började förtälja försiktigt och förmildrande, hela historien om den afskyvärda ogärningen. Allt efter som berättelsen fortskred till upptäckten i den underjordiska hålan, till Elsbeths själssjukdom under den långa tiden och allt detta, som läsaren känner af det föregående, återgaf Olof Hagebys ansikte de skiftande intryck han erfor. Han lefde med, han slukade hvarje ord, hans läppar skälfdes smärtsamt,

han bet ihop tänderna i raseri, hans händer knötos i ursinne, hans ögon tårades ånyo vid skildringen af Elsbeths hjälplösa belägenhet.

»Å,» utbrast han, då Cecilia tystnade, »det månne finnas en rättvis Gud, som hämnar slika uslingars illdåd. Min arma, arma Elsbeth, hur du fått lida! Mätte den högste förläna mig nåd att kunna ur ditt barnarena sinne plåna ut alla dessa fador.»

»Ja, barnaren var hon, och barnaren har Herren låtit henne genom sin underbara makt förblifva. I, Olof, är den förste, för hvilken jag talat om denna lika underbara som förskräckliga tilldragelse. I förstår nog, hvarför jag hittills tegat därmed. Både I och Elsbeths föräldrar sörjde henne som död. Det var ju att begråta, men tusenfaldt bittrare hade det förvisso varit, om I fått henne åter utan förståndets ljus. Jag har nog mycket tänkt på, om jag handlade rätt. Att jag trott mig handla så, därom vet jag att I är viss. Se så, följ mig nu bort till klostret. Det skymmer snart till afton och vi kunna komma dit, utan att väcka uppseende.»

Ifrigt skyndade Olof Hageby vid fru Cecilias sida genom staden utefter den östra muren bort till nunneklostret i Solberga. Den unge köpmannen befann sig i häftigt upprörd sinnesstämning. Han trodde sig ännu drömma. Var det sant verkligen, att hans Elsbeth lefde, att han skulle få återse henne densamma som förr? Det jublade inom honom, men det var ett jubel, hvari blandade sig hela den långa, marterande smärta, som han utstått, och den vemodigaste ömma tanke på henne, som lidit så gränslöst. Hans tanke gick ock till den, som varit upphovet till allt detta, men han slog bort den. Nu fick han icke hata, icke tänka på hämnd. Men hans tid komme nog också för detta.

Fru Cecilia hade underrättat abbedissan om, att hon ämnade föra med sig Elsbeths trolofvade till klostret. Samtliga nunnorna hade därför befallts gå in i sina celler, så att

den stora byggnaden med sina gråa ytterväggar och sitt hvitmurade inre låg i dyster högtidlig tystnad. Olof Hageby kände sig beklämd till sinnes, då han trädde in här. Att tänka, att här hade hans Elsbeth ensam tillbragt många månader. Det måste hafva varit förfärligt. Fru Cecilia måtte ha sett på hans ansiktsuttryck, hvad han tänkte, ty hon tog hans hand, tryckte den och sade stilla:

»Det var bäst så. Hvad Elsbeth behöfde var just lugn och stillhet. Här har hon fått det.»

»Ja, ja, jag tackar eder, ädla fru.»

Då de kommo upp för den andra trappan, bjöd Cecilia Olof Hageby stanna. Han lydde med högt klappande hjärta.

»I får intet gå in genast,» sade hon, »jag måste förbereda Elsbeth. Hon är ännu icke mycket stark.»

Hon gick tyst hän mot dörren i korridorrens bortre ända, knackade lätt och gick in. Elsbeth satt vid fönstret och såg genom dess galler ut åt klostrets örtagård, där träden stodo nakna och svarta och där snön redan smält bort, så att mörka fläckar af jorden voro synliga. Hon höll hufvudet lutadt i handen och syntes försjunken i drömmar. Knackningen hade hon icke märkt, utan satt orörlig kvar, då fru Cecilia trädde in och gick fram till henne samt lade sin hand på hennes hufvud. Då såg hon upp, utan att blifva förskräckt, med ett lugnt leende.

»God afton, mitt barn,» sade Cecilia, »hur befinner du dig i dag?»

»Tack, det blifver bättre alltjämt, tycker jag, men nu längtar jag härifrån. Har I ännu intet sagt till Olof och mina föräldrar? Å, jag längtar efter dem så. I natt var det nära, att jag sprungit min väg och hem till dem. Jag vill intet längre förblifva här.»

»Det skall du ej heller. Jag har kommit för att hämta dig.» Elsbeth reste sig och hennes kinder öfvergötos af en skär rodnad.

»O, min Gud!» stammade hon och förde handen till hjärtat. »Låt oss då gå,» tillade hon brådskande.

»Är det ingen du först skulle vilja träffa?» sporde fru Cecilia.

»Jo visst . . . fru abbedissan.»

»Ingen annan?»

Elsbeth såg på fru Cecilia, som mötte hennes blick med ett leende.

»Du kära barn, det är någon, som väntar på dig här utanför.»

Elsbeth slog armarna om Cecilias hals och började snyfta.

»O, hvad ni är god, hvad ni gjort mycket för mig. Säg, är det . . . Olof?»

»Ja. Var nu lugn, barnet mitt, jag skall kalla honom.»

Hon kysste henne på pannan och löste sig ifrån henne. Så öppnade hon dörren och ropade sakta:

»Kom in!»

Elsbeth stod skälfvande midt i rummet. Det var redan halfskumt och korridoren låg i mörker, så att hon icke kunde se någon där. Men hon hörde några brådskande steg, och inom ett ögonblick trädde en manlig gestalt in. De stodo midt emot hvarandra de båda, som så länge varit skilda genom ett olyckligt öde. Ingen af dem hade ett ord att yttra. Deras blickar sökte hvarandra genom skymningen. Så bredde Olof Hageby ut sina armar och hans röst skälfdde af svällande ömhet, då han sade det enda ordet:

»Elsbeth!»

Då störtade hon fram till honom, tryckte sig till hans bröst. Han grep om henne, men hon höll på att glida ur hans famn, ty rörelsen hade varit henne för öfvermäktig, hon hade förlorat medvetandet.

Fru Cecilia lugnade den förskräckte Olof Hageby och ägnade genast den unga flickan sina omsorger med den på-

följd, att hon snart vaknade till sans igen. Då satt hennes trolofvade vid sängen och höll hennes hand. Han föll på knä och täckte den med kyssar. Hon låg som drömmande och tog emot hans smekningar. Så började hennes tårar flöda, hon grät, grät både i sorg öfver hvad som varit och i lycka öfver hvad som var. I detta ögonblick kunde icke ord tolka hvad de båda kände. Deras hjärtan voro öfverfulla. De hade gått från döden till lifvet och ur vinteraftonens skuggor skymtade de redan lyckans gyllene solsken.

Fru Cecilia betraktade några ögonblick de båda unga, som funnit hvarandra åter, så smög hon sig ljudlöst ut, lämnande dem ensamma med deras stormande känslor.

Och allt eftersom skymningen föll på, blefvo de mera herrar öfver sig själfva. Olof Hageby satte sig i rummets enda karmstol, tog sin trolofvade i knäet, lutade hennes hufvud mot sin axel. Och nu kommo ordens ström. Hon berättade för honom, ofta afbruten af hans varma kyssar, om allt hvad hon genomlevvat och som stannat i hennes minne. Hon skälfde som af skräck, då hon talade om hur hon blifvit fångslad och alla de själsmarter hon lidit under den nedrige svartbroderns skamlösa försök. Hon dolde sitt ansikte vid hans bröst och kände sig glad öfver, att där var mörkt, så att han icke kunde se den brännande rodnad, som täckte hennes kinder. Och Olof — han förtalde henne om sin och hennes föräldrars gränslösa sorg, hur rådsherren hade åldrats och hur fru Giseltrude hade varit sjuk allt sedan den förfärliga dagen. Å, hvilken nedrighet hade han icke begått, denne munk! Fanns det en hämnd nog svår för honom!

»Nej, nej, icke hämnas,» menade Elsbeth, »nu hafva vi ju hvarandra åter. Vi draga en slöja öfver det framfarna. Vid din sida, Olof, skall jag nog glömma det. Du är ju så god och kärleksfull.»

»Ja, Gud gifve mig sin kraft därtill,» sade Olof och tryckte sin trolofvade till sitt hjärta. »Ack, Elsbeth, men vi

ha ju i vår lycka varit själfviska nog att alldeles glömma din fader och moder, som ännu gå där tröstlösa och begråta dig.»

»Du har rätt, Olof, men det är så förunderligt med den kärleken. Dig, dig tänkte jag alltid främst på och icke dessa, som födt och vårdat mig. Det är dock icke otacksamheten. Sådant är sann älskogs väsen, tänker jag mig.»

Det knackade sakta på dörren och de båda unga reste sig. In trädde abbedissan och bar i händerna två vaxljus, som klart lyste upp rummet. Nu först såg Olof riktigt sin trolofvade, hvars bleka, infallna ansikte bar tydliga vittnesbörd om hvad hon lidit. Olof Hageby tog henne om hufvudet.

»Du stackars kära barn, du är som en lilja, hvars stängel och kalk falnat för ovädret. Men solskenet skall komma nu och du skall blifva densamma som förr.»

Abbedissan, som följts af fru Cecilia, sade:

»Jag har, medan I bytt edra förtroenden, sändt bud hem till eder, Olof Hageby, efter en täckt kaross, i hvilken I kunnen fara hem till Elsbeths föräldrar. Den tör snart vara här. Medan I ännu vänten, så följ mig till kapellet att i innerlig bön tacka den heliga jungfrun och hennes högtlovade son för hvad de låtit eder vederfaras.»

Olof bugade sig, och arm i arm gingo de båda återförnade efter abbedissan och Cecilia genom de mörka gångarna utför trapporna till den lilla klosterkyrkan, där en lampa, som hängde i en konstrik ampel från det hvälfda taket, spred ett matt sken och där rökelsekaren brunno på det lilla altaret, hvarest en i trä sirligt snidad madonnabild med barnet såg ned på dessa båda tacksamma människor, som i ödmjukhet böjde knä för henne och ur hjärtats djup sände bönernas varma rökoffer mot höjden. Bakom lågo de båda kvinnorna också på knä. Det låg öfver kapellet en bäfvande helig stämning, som grep allas hjärtan och kom dem att klappa af mäktig rörelse, när de unga systrarnas dolda kör

i sanktuariet stämde upp en lofhymn till honom, som frälsar ur besvärligheter och faror.

Då de fyra samfäldt lämnade kapellet och kommit upp på abbedissans kammare, vände Olof Hageby sig till denna.

»Vördiga fru,» sade han ödmjukt, »jag kan icke nog tacka eder för eder vänliga vårdnad om det, som är mig kärast på jorden. Sådant kan icke återgäldas, det vet jag fuller väl, men I tillåter mig dock att till edert kloster lämna en skänk, som må hugfästa minnet af min förlorade och så underbart återfunna trolofvade.»

»Det hedrar edert ädla hjärta, Olof Hageby, och jag tackar på mitt systerskaps vägnar.»

Vagnen hade nu rullat fram — föret hade nämligen gått så bort, att man måste använda hjuldon — och Elsbeth tog ett innerligt varmt farväl af den ädla fru abbedissan. Cecilia följde de unga, ty hon var fortfarande gäst i fru Giseltrudes hus.

Medan vagnen skakade öfver den knaggliga landsvägen och genom Söderport in på stadsgatorna, talade de alla tre om, hur de skulle bäst skicka sig, då de kommo fram. Men de hade icke kommit till något resultat, då karossen stannade utanför rådsherren Kreyenschoks hus. Olof begaf sig emellertid först ensam upp.

I den stora salen satt rådsherren, böjd och hvithårig, framför en flammande ekvedsbrasa i den öppna skulpterade spiseln af sandsten. Han satt och såg in i elden, med blicken följande lågornas knastrande lek i det torra, hårda virket. Köpmannen ryckte häftigt upp dörren och skyndade fram till den gamle, som litet förskräckt öfver att så plötsligt störas såg upp på den inträdande. Än mera häpen blef han, då han varnade uttrycket i Olof Hagebys ansikte. Kinderna hade fått rodnad, ögonen glänste, och han bar sitt hufvud så käckt som i forna dagar.

»Hur är det med dig, Olof?» sade den gamle.

Då fattade köpmannen hans händer och tryckte dem.

»Fader Hans,» utbrast han, »det sker underverk i dessa dagar. De döda lefva upp igen.»

»Hvad menar du?»

»Alldeles hvad jag säger. Bered dig på det mest oväntade, min gamle vän. Ser du intet, hur glad jag är? Hvad tänker du väl det är, som kan vålla Olof Hageby en sådan glädje?»

I detsamma kom fru Giseltrude långsamt in från angränsande rum, stödd på en käpp. Hon såg sin make stående framför elden med armarna utsträckta och ögonen nästan hemskt stirrande på Olof Hageby.

»Hvad står här på?» frågade hon matt. »Jag hörde din stämman, Olof. Hvi är du så högljudd? Minnes, att det härskar sorg i detta hus.»

»Nej, icke nu längre, mor Giseltrude!» utropade Olof och förde henne till den stol, rådsherren lämnat. »Sätt eder och hör mig.»

»Min Gud, Olof, talar du i yrsel?»

»Nej, nej, jag kan intet längre bära det ensam. Så hören då: Elsbeth lever!»

Fru Giseltrude gaf till ett skrik och satte händerna för ögonen.

»O, himmel, har du blifvit vanvettig!» snyftade hon. Och rådsherren började skälfva som ett asplöf.

I detsamma läts dörren upp och Elsbeths gestalt syntes i öppningen.

»Se, se själf!» utbrast Olof Hageby och skyndade emot henne.

»Far, far! Mor, mor!» ljöd Elsbeths af tårar kvädda stämman.

Rådsherren tog sig om pannan.

»Ser jag spökelse och är det jag, som förlorat förståndet?» sade han darrande. »Giseltrude, mor, se dig då om och säg mig, om det är en drömsyn endast.»

Men stödd af sin trolofvades arm hade Elsbeth redan hunnit fram till fadern och kastat sig till hans bröst.

»Nej, nej, det är jag, min far, din egen dotter. Och här är hon, min mor. Lägg dina händer på mitt hufvud och känn, att jag är af kött och blod.»

Hon hade sjunkit ned på knä för fru Giseltrude, som nästan vanmäktig blifvit sittande i stolen. Rådsherren blickade än på Olof, än på Cecilia, som med ett godt leende betraktade den ömma scenen.

»Sade jag icke, att de döda blifva lefvande, att underverk ske!» utropade Olof Hageby. »Seså, det är sanning, den härligaste sanning. Elsbeth är åter vår, skänkt åt oss af Honom, som styr allt till det bästa.»

Elsbeth låg fortfarande i moderns famn. Deras tårar blandades. Den fordom så stränga fru Giseltrude var vek som ett barn, hon snyftade och smekte dotterns blonda hår.

»Mitt barn, mitt barn!» hviskade hon endast mellan tårarna.

Det dröjde länge, innan de upprörda känslorna lagt sig så mycket, att man kunde börja tala lugnt. Margit hade under tiden kommit till och med systerlig ömhet hälsat den återfunna. Så slog man sig ned kring brasan, på hvilken lades ytterligare bränsle, och i vinteraftonen satt där en lycklig grupp, frågande och svarande. Endast då och då vid skiltringen af Elsbeths lidanden gick som en kall fläkt genom rummet, men den jagades snart bort af den lycka, som dessa tre kände öfver att åter äga hvarandra.

14.

De döda gå igen.

Ehuru det icke längre var någon vidare sträng vinter — kölden kom dock ryckvis — låg det mycket is i Östersjön och seglade fram och tillbaka mellan fasta landet och Gotland. I Stockholms- och Östgötaskären höll den sig fortfarande fast, och detta var orsaken, hvarför icke Magnus Green kunde komma öfver med de begärda och utlofvade hjälptrupperna åt Birger Trolle. Från Lübeck och de öfriga hansesstäderna skickade man dock redan sina holkar med varor norröfver, och de fingo söka sig in hvar de kunde, för det mesta till Kalmar, när sundet icke var spärradt af is.

Konung Erik, som fortfarande var vid godt mod i förtröstan på den undsättning, som snarast vore att förvänta från konung Kristian, lefde riktigt upp på nytt. En dag kallade han sina mest bepröfvade sjöröfvarskeppare till sig och sade:

»Nu, Prusse och Koningk, hafven I fått ligga i ugnsvärmen vintern öfver, så I får bereda eder på att arbeta igen. Inga svenskar finnas i sjön, men lübeckarna segla ju här förbi så nära, att jag nästan kan stå i mitt kammarfönster och spotta dem mellan seglen. Klara därför skutorna, ut med eder. För isflaken klareren I eder nog, och kommen så hem med några goda laddningar. Mitt rhenska är snart slut och af allt det andra finnes heller icke öfverflöd.»

Prussen och Koningk läto icke säga sig detta två gånger. De leddes åt lifvet i land, helst som de måst lefva på förknappning hela vintern, och Prussen hade måst af sin äkta hälft ödmjukt tigga sig till en dukat då och då för att få en mugg öl.

Så gjorde de då sina goda fartyg i ordning. Det var starkt byggda galejor, väl ägnade för kaperi. Besättningen var snart fulltalig, väpnad till tänderna. Nickhakarna stodo på sin plats för- och akteröfver, och i rummet fanns så mycket af kulor och krut, som konung Erik och hans höfvitsman ansågo sig kunna undvara. Några dagar lågo de instängda nedanför slottet, medan vinden kom från nordväst och packade isen in utefter hela kusten, men så slog den om och tog de väldiga flaken med sig, så att nästa morgon syntes fritt vatten, så långt ögat kunde nå. Då hissade Prussen och Koningk sina segel och stucko till sjös. Konungen stod uppe på slottet och vinkade dem lycka på färden.

De båda i kaparhandtverket mycket erfarna sjöbussarna hade kommit öfverens om att denna gång operera samfäldt. Denna tiden på året plägade hansans köpmän sända till sjös endast sina största och bästa fartyg, hvilka kunde vara godt bevarade, och det var säkrare, om man var två om en sådan affär, ehuru naturligtvis andelen blef så mycket mindre.

De höllo kurs rätt öfver mot Ölands norra udde, men under hela dagen sågo de icke ett segel, huru de än höllo utkik. Vinden blåste jämn och ganska stark, så att de båda fartygen gjorde god fart. Mot aftonen signalerade Prussen, som innehade amirals makt och myndighet öfver den yngre Koningk, att man skulle sticka från land och kryssa söderpå. Natten blef klar och stjärneljus, böljorna hoppade lustigt om stäfven, och då vattnet stänkte upp, bildade sig iskristaller i tackel och tåg, ty det var ganska skarp frost.

Om morgonen gick Prussen ombord på Koningks fartyg.

»Det ser ut, som lübeckarna anat, att de hade oss i sjön,» sade han förtretad. »Längre ned än åt Bornholm töras vi väl svårigen gå. Nu ligga vi ju i bästa farleden och här få vi hålla oss. Det riktigt kliar i fingrarna på mig att få ett nappatag. Kom ihåg, Koningk, att vi först vittja rummen, innan vi spärra luckorna. Det har varit svåra magert nu för oss, så att vi kunna tarfva litet att stoppa i

lommen, utan att den gamle konungen behöfver lägga sin näsa i blöt. Sista gången jag fick mig några fullödiga dukater var då jag krossade skallen på den där kamraten utanför Sandön och forslade hem den där vildkattan till flickunge, som blifvit en fin dam och fru Cecilias kelegris. Men jag måste dela med mig åt den isterbuken von Wolthusen, och det grämer mig så länge jag lefver. Kom ihåg kajutan, sök i alla vrår där. Det klickar aldrig att där finns dukater.»

»Kanske sådana där vildkattor ock?» menade Koningk.

»Å, dem kan man bedja både den och den bevara sig ifrån. Jag glömmmer aldrig, hvilket besvär jag hade med den där Margit. Hon både klöste och ref, och jag var ett ärkenöt, som inte lät henne följa gubben till botten. Nå, nå, det förstås, att icke har jag haft så värst ondt af henne sedan, men, ser du, Koningk, man skall aldrig göra en sak till hälften. När vi därför möta vår lübeckare, låta vi yxor och dolkar gå. Öfverbord med hvar lefvande själ, rent däck, det är min lag för gossarna.»

»Ja, du har alltid varit en blodtörstig krabat,» menade Koningk.

»Nej, däri har du orätt. Men det hör till handtverket. Däråt finnes ingenting att göra. Nu går jag i alla fall ombord och fammingen månne taga hela det stolta Lübeck, om vi intet få något att göra snart.»

Som om den rika hansestadens skyddspatron själf hade hört hotelsen och intagits af fruktan, hann Prussen knappast stiga i sin julle, förrän utkiken på Koningks fartyg ropade ned i däck, att segel syntes söderpå.

»Sätt årorna i med fart, karlar,» manade Prussen sina roddare, och den lätta båten flög genom de hoppande iskalla vågorna. Då Prussen kom ombord på sin skuta, rapporterade honom också därifrån, att segel var synligt. Skepparen gaf befallning att ändra kurs och ligga för små segel, ty han ville icke, att den annalkande skulle för brådt fatta mistankar genom att de båda fartygen kommo norrifrån. Man

hade nämligen, antog Prussen, helt säkert reda på i Lübeck, att inga krämarholkar ännu kunnat för isarna lämna de svenska hamnarna.

Det blef en tålmodspröfvande segling. Både Koningks och Prussens tämligen små fartyg voro mycket snällseglande, då däremot den varskodda seglaren nalkades ytterst långsamt. Koningk fick signal att hålla sig på afstånd från systerfartyget, på det att icke heller härigenom i förtid oråd skulle anas. Det mörknade. Seglaren hade nu kommit upp midt emellan de båda kaparefartygen, en stor, tungt lastad galeja. Prussen anföll icke gärna i mörkret. Därför följde han på afstånd efter, säker om att galejan, som fått något försprång, icke skulle undgå honom och hans kamrat.

Omsider gick månen upp öfver hafvet. Himlen var alldeles molnfri och silfverglansen flög ut öfver vattenytan samt fyllde luften, som blef siktbar långt bort. Inom synhåll för blotta ögat från kaparefartygens däck arbetade den lübska galejan sig fram. Så lät Prussen en gäll hvissling ljuda. Den hördes och förstods från Koningks fartyg. Alla segel sattes till och med fräsande skum kring bogen ilade sjöröfvarna fram efter sitt rof.

Ombord på kaparefartygen gjordes allt klart till strid. Nickhakarna föröfver laddades med groft skrot, üntherakarna och bilorna lades i ordning på sina platser, svärdens eggjar synades och en och annan af karlarna skyndade att i sista stund gifva den tveeggade dolken en slipning. Alle man stodo på sina poster, de båda skepparna i bakstammen, kommenderande manövrerna.

Medan de båda kaparna sålunda ila undan i månlyuset, må vi aflägga ett besök ombord på den lübska galejan. Det var ett fartyg af ett par hundra lästers storlek, tungt lastadt med viktualier och vin. Där fördes ock ombord några kaggar fullödiga holländska dukater, som skulle betalas till en köpman nere i staden, hvilken hade affärer med det stora handelshus, som redde för galejan. Skepparen hette Lüders,

var en ung man, som seglat vida omkring i världen. Han var djärf och modig och därför hade han fått sig den dyrbara lasten anförtrodd, ty man kunde ju möjligen befara något från konung Eriks kapare, af hvilkas oförvägenhet just de löbske hade sorgliga erfarenheter.

Då skeppare Lüders första gången fick sikte på de båda små fartygen, betraktade han dem noga. Vid hans sida stod en gammal hvitskäggig man i besynnerlig, hoplappad dräkt. Han hade kommit ombord i Lübeck just som Lüders skulle gå och begärt att få öfverfart till Stockholm mot det att han åtog sig att lotsa fartyget på den svenska kusten, som han sade sig mycket väl känna. Skepparen gjorde inga svårigheter, gubben såg visserligen medfaren ut och hade något lömskt och vildt i sina drag och sin blick, men hvad han än månade vara för en karl, kunde han icke göra någon skada. Lüders försökte fråga ut honom, men fick af hans karga svar inga andra upplysningar, än att han var en sjöman, som lidit skeppsbrott, blifvit upptagen af en spaniefarare, följt med till det främmande landet och sedan till fots genom Frankrike lyckats nå den tyska hamnen.

»Ser du de båda fartygen, gubbe?» sporde skepparen och pekade i riktning mot dem.

Den gamle rynkade sina buskiga ögonbryn och knep ihop ögonlocken för att riktigt skärpa blicken.

»Ja, jag ser,» sade han.

»Tror du det är krämarskutor?»

»Vet icke, än äro de för långt borta.»

»Men de ligga för små segel, alldeles som vore deras mening att invänta oss.»

»Måhända. Är det kaparefartyg, får I bereda eder på en dust, skeppare.»

Lüders skrattade.

»Må de komma,» sade han, »jag har intet för ro skull tredubblat besättningen denna resan, och duktigt folk att

slåss har jag. Ja, må de komma. Emellertid låtsas vi intet om dem.»

Gubben stod fortfarande kvar och spanade än åt ena, än åt andra sidan öfver till de båda fartygen. Han stod där ännu, fast mörkret begynte falla på, och ju längre han såg, desto mer förändrades hans ansiktsuttryck.

Det kom glöd i ögonen och han bet ihop tänderna, så det gnisslade.

»Hvad är det, gamling?» frågade skepparen.

»Den känner jag,» svarade han och knöt handen mot fartyget, som seglade efter i lovert. »Jag skulle känna den bland tusenden.»

»Kapare, hvad?»

»Ja.»

Det blef tyst, de båda fartygen sackade allt mera efter, och Lüders började tro, att, därest skutorna hade onda planer mot hans fartyg, de afstått från sitt uppsåt på grund af galejans storlek.

»Nej, vänta bara, tills det blir månljust,» menade gubben. »De segla oss snart i fatt. De kunna flyga genom sjöarna.»

»Så är det bäst vi göra oss redo med ens,» föreslog skepparen och befallde sin besättning att beväpna sig. »Det kan hända, gossar,» sade han, »att vi få oss ett nappatag med de där, som följa oss. Stån på eder och kommen ihåg, att vi föra en dyrbar last på kölen.»

Karlarna nickade god mening och gjorde sig i ordning under tystnad.

Hvarje öga ombord på den lübska holken följde de båda friseoglarna. När månen gått upp, sågo de, hur bägge med alla klutar tillsatta närmade sig, seglade förbi för att ett par mil norrpå åter vända, tydligen inväntande fraktfartyget.

»Jag förstår dem,» sade skepparen, »de veta, att vi ha svårt att manövrera, och vilja taga oss en från hvar sida föröfver. Alle man på sina platser!»

Den gamle hade också bedt att få vapen. Han valde en blank, skarp yxa, hvars tyngd han pröfvade genom att upprepade gånger svänga den öfver sitt hufvud. Han skrattade därvid, så det ekade öfver däckets.

Det var nu intet tvifvel mer, att strid förestod. De båda kaparefartygen kommo för half vind seglande ned mot den tunga holken. Prussens fartyg kom i lovart, tätt under lübeckarens bog. Plötsligt syntes elden af en lunta, nickhaken på styrbord fyrades af och skrotstyckena flögo hvinande och under ett moln af rök upp i den tunga holkens tackel, genomborrade seglen och slet af det löpande godset på ett par ställen. Skadan var dock icke så stor. I nästa minut kom ett likadant skott från Koningks fartyg, men det var illa riktadt och gick akter om lübeckaren, ty kaparen hade för hård fart. Den vände genast och under besättningens hurrarop strök den upp under sidan på den anfallne och äntherhakarna höggos i relingen. Men lübeckarens besättning var på sin vakt. Knappt hade hakarna fallit, förr än bilorna föllo tungt på dem och splittrade skaften, så att fartygen åter kommo åtskils och kaparen strök förbi för öfver.

Den gamle med sin blänkande bila brydde sig icke om hvad som försiggick på babordssidan, han stod fortfarande uppe i lovart, därifrån Prussens skuta nu i ilande fart rände upp. Äfven här föllo hakarna. De höllo fast, och i nästa ögonblick rusade ett femtiotal högt skrånande vilda sällar upp ombord på lübeckaren.

Men här mötte de ett motstånd, som de tydligen icke väntat. Lübeckarens duktiga besättning tog emot angriparna med dolkar, pikar och yxor och det uppstod ett vildt handgemäng. Skepparen Lüders deltog icke själf däri. Han stod i bakstammen och höll utkik mot andra sidan, där Koningks fartyg loverade för att ånyo komma upp under lübeckarens sida.

Men i spetsen för folket i lovart stred det gamla gråskägget. Hans hugg föllo säkra, och blodet frustade kring

honom, där han gick fram. Sjøröfvarna ryggade tillbaka, trängdes mot relingen och för första gången under år af dylika illbragder märkte de, att här kunde det verkligen blifva tal om utgången. Redan lågo tio af dem på lübeckarens däck med klufna skallar.

Prusse, som från sitt fartyg uppmuntrat sitt folk, såg emellertid, att det började gå galet, och han äntrade nu själf upp till det anfallna skeppet för att personligen föra de sina an.

»Friskt mod, gossar,» skrek han, »slå ned krämarpaket. Hvad ären I för karlar, som låten kujonera er af slika drängar! Hugg och stick bara!»

Och han skyndade själf fram till de främsta.

Men han hade icke väl kommit dit, förrän det gamla gråskägget stod framför honom. Prusse skulle just lyfta sin yxa mot honom, då gubben slog till ett skallande hånskratt, som skar så hemskt, att Prusses arm alldeles förlamades.

»Ha, ha, ha! Så träffar jag dig ändå till sist!» skrek gubben. »Minns du mig? Så, inte? De döda gå igen, du! Minns du icke, hur du med yxan måttade ett hugg åt skallen min och hur du sedan vräkte mig i sjön? Det var då I for upp mot Stockholmsskären du. Men nu står jag här i alla fall. Förklara det, du. De döda gå igen, har jag sagt. Nu klyfver jag skallen på dig!»

Hans röst hördes öfver hela fartyget. Orden skrekos fram, den gamles ögon gnistrade och han skar tänderna. Hans uppträdande hade en nästan förlamande inverkan på sjøröfvarna. De hörde upp med striden, stirrade på gubben och på hvarandra. Prussen själf hade blifvit hvit som ett lärft i ansiktet, hans knän darrade och han hackade tänderna af fasa. Nu såg han det. Här stod mycket riktigt framför honom den, som han själf vräkt öfver bord efter att ha krossat hans hufvud. Det var icke naturligt. Här voro spökerier och trolltyg å färde. Han satte händerna för ansiktet, i det han släppte sin yxa i däckets, och gaf till ett skrik...

»Tillbaka, tillbaka! Mot onda andar kan ingen strida.»

Men han fick icke tid att själf vända sig till flykt, ty gråskägget rusade med ett rytande på honom, hans bila var höjd, han svängde den ett hvarf kring hufvudet och ned föll den med eggen mot Prussens hjässa. Så kraftigt var slaget, att hufvudet klyfdes till axlarna och konung Eriks bäste kapare föll tillhopa på däckets, badande i sitt blod.

Nu var det slut med besinningen hos sjöröfvarna. Hals öfver hufvud tumlade de ned på sitt fartyg, men alla hunno de icke undan. Lübeckarens besättning hindrade återtagtet för mer än en, som död eller illa sårad blef liggande kvar på däckets.

Hastigt nog fick man äntherhakarna loss och sackade akteröfver. En obeskriflig förvirring rådde ombord å det skepparelösa fartyget. Den vettskrämda besättningen skrånade och ropade till Koningks fartyg att fly, fly för brinnande lifvet.

Koningk hade emellertid ett par gånger sökt hugga äntherhakarna i lübeckaren, men han förstod icke att manövrera så skickligt som Prusse och misslyckades därför. När han nu hörde skränet från kamraten och såg, att Prusse aflägsnade sig, följde han genast exemplet och lübeckaren seglade tungt och stolt sin väg, medan månen fortfor att stråla ned sitt silfverskir öfver de lekande vågorna, som snart fingo mottaga den ena döda kroppen efter den andra, hvilken från lübeckarens däck sänktes i deras iskalla famn.

Böjd öfver den döde Prussens kropp stod den gamle, stödd mot sin blodiga bila.

»Det är han, det är han!» mumlade gråskägget. »Jag kände igen honom. Mitt hugg träffade säkrare än hans. Han kommer icke att gå igen.»

»Se så, vräk kadavret i sjön, gamling,» manade skepparen Lüders, »vi måste ha rent däck.»

Då tog gubben fatt i den liflösa massan, lyfte den på seniga armar öfver sitt hufvud och slungade den utom re-

lingen. Några ögonblick syntes den flyta i månens silfverstrimma akter om fartyget. Så försvann den i djuPET.

Skeppare Lüders hade hela tiden iakttagit gubben.

»Hvem är du, gamle?» frågade han. »Jag hörde dina ord, då I möttes i striden. Du hade träffat kaparen förr.»

»I sade sant, skeppare,» genmälte gråskägget, »och jag lög intet, då jag sade, att som jag nu behandlat honom, behandlade han en gång mig. Vill I höra den historien? Nå, jag kom seglande med en liten jakt upp mot Stockholm.»

»Hvarifrån?» afbröt skepparen.

»Från Gotland,» svarade gubben och undvek att möta den frågandes blick. »Då mötte jag just samma fartyg, som I nu ser försvinna därborta. Det blef strid af. Vi voro blott två. Jag fick ett hugg af en yxa öfver hjässan — se här, I kan ännu se ärret — och stupade i däck utan medvetande. Då jag vaknade till sans igen, låg jag och flöt i vattnet. En af kaparna hade för att komma ned i rummet på jakten kastat förluckan i sjön, och man hade, utan att veta det, slungat ut mig på densamma. Jag måste dock icke varit alldeles utan sans, ty jag höll, då jag åter vaknade, krampaktigt fast i luckans kanter. Icke hade jag legat länge, ty jag såg ännu sjöröfvareskutan segla undan ej så långt borta. Min egen jakt låg i marvatten och sjönk inför mina ögon. Jag hade dock förvisso gått döden till mötes, därest icke några timmar senare en stor spaniefarare seglat förbi. Man upptäckte mig, jag blef upptagen och måste följa med. Hugget, jag fått i hufvudet, var icke farligt, det läktes snart, och så fick jag lefva för att taga hämnd.»

»Det var en underlig historia, gubbe. Den ljuder som en saga.»

»I säger det, skeppare, och I har sannerligen rätt. Mer än en gång har jag undrat öfver själf, att jag blef vid lif. Jag har alltid varit en hård man och rätt hafver jag icke städse handlat, icke heller har jag trott på, hvad munkar och präster kalla försyn, men jag inser nu, att det måste

finnas någon, som leder människornas öden, och det är därför mer än en handling i mitt usla lif, som jag ångrar. Men får jag lefva, vill jag, så godt jag förmår, söka att bota, hvad jag brutit.»

»Din berättelse låter underlig, gubbe, som jag säger,» genmälte skeppare Lüders, »och jag spørjer icke vidare efter, hvem du månne vara. Du gaf oss ett godt handtag mot kapareföljet, och därför skall du hafva tack och en belöning, när vi väl hinna Stockholm. Du känner ju skären där upp omkring?»

»Fuller väl, skeppare, jag har seglat bland dem tjugu år af mitt lif.»

Och han gaf rorsmannen en kort och kärf befallning om kursen.

Koningk kom betydligt slokörad tillbaka till Visby. Konung Erik blef både vredgad och nedstämd öfver förlusten af Prusse, som hade varit hans raskaste och pålitligaste karl. Han sporde noga efter, huru allt hade tillgått vid striden, och Koningk måste flera gånger upprepa sin skildring, sådan han hört den af dem, som vid Prussens sida deltagit i änteringen. Historien om uppträdet med gubben lade konungen ingen särskild vikt vid. »Han hade naturligtvis något gammalt ouppgjordt med Prussen,» menade Erik. »men synd för mig var det dock, att Prussen skulle få betala med lifhanken.»

Men det fanns en annan, för hvilken Koningk berättade om striden och som lyssnade mera uppmärksamt till honom, och det var slottets nuvarande höfvitsman, Ernst von Wolt-
husen.

Han och Koningk sutto om aftonen inne i vaktkammaren och pokulerade, då skepparen förtalde sin historia. Riddaren spärrade upp sina små knapplika ögon.

»Hvad var det gråskägget sade?» sporde han.

»Ja, jag kan ju intet så grant mäla det, ty jag har det blott från hörsägen, men det var något om att Prussen

skulle hafva slagit neder honom med sin yxa och slungat honom i sjön, men att de döda gå igen.»

Ernst von Wolthusen lät höra en lång hvissling.

»Jag tror jag känner till den historien,» sade han.

»Historien om den gamle?»

Riddaren nickade.

»Prussen, gu'signe hans själ, berättade den själf för mig, då han i fjor på sommaren kom uppifrån Stockholm och hade den där vildkattan Margit med sig. Gubben, som han slog då, var jäntans fader.»

»Å fannen,» sade Koningk, »hon, som nu blifvit så förnäm och är hos fru Cecilia. Men eftersom vi tala om frun, hvarför finns hon intet vidare på slottet hos konungen?»

»Gubben har väl tröttnat på henne, tänker jag, eller ock hon på honom. Det likar mig för resten bäst, att hon intet är här. Hon skulle lägga sin näsa i allting, både det hon begrep och det hon intet begrep. Allra bäst skulle det dock lika mig att vara ifrån allt detta, ty sämre tjänst än hos denne gamle stöten, som kallar sig konung Erik, kan man intet få. Ingen berömmelse att vinna, om man åtrår efter sådant, och ännu mindre af penningar. Nu är det rent förgjordt igen, och jag ser intet, hur det skall gå, om icke de danske snarligen komma till hjälp. Vi göra utfall efter utfall för att betaga de svenske lusten att fortsätta belägringen. Men de äro sega som kådan på furan, och det berömmet skall jag gifva dem, att de slåss som karlar. Nej, här måste blifva en annan vändning, annars tackar jag konung Erik för hvad som varit och farit, och så drager jag ut i världen igen för att söka en annan herre, som betalar skapligare för en god arm och ett godt svärd.»

Riddare Ernst von Wolthusens missnöje var lätt begripligt. Ånyo begynte förråden aftaga på slottet, och själfve mäster Marquardus, så slug han än var, kände sig tveksam, huru till sist allt mände sluta. Han var numera betydligt mindre säker på sig själf. Hans mordförsök mot Birger

Trolle hade misslyckats, hans usla planer mot Elsbeth Kreyenschok äfven, och där låg och ältade honom en tanke på, att måhända detta misslyckande till sist skulle falla åter på honom själf. Han gick numera sällan ut, utan höll sig i konungens närhet inne på rummen. Erik höll han ännu, den listige svartbrodern, i ledband, och han var rädd, att konungen skulle märka, att hans goda råd begynte tryta. Så länge Erik hade fullt upp med mat och dryck på bordet, var det lätt att styra honom, hvarthän det än bar. Men när stänkorna kommo fram med syrligt, jästsatt öl, vinstopen blefvo tomma och faten med stekarna hade endast rester under silfverlocken, då var den gamle ej så god att tagas med. Därför gällde det för mäster Marquardus att så godt sig göra lät förse sin herres bord, till dess han själf kommit någorlunda på det klara med, hur man bäst skulle handla. Men hvarför kommo icke de danske, såsom konung Kristian själf lofvat och Folmer Mårtensson nu senast konfirmerat? Svartbrodern spanade dag efter dag ut till hafs för att få se segel, men ännu så länge gäckades lika ofta hans förväntan.

15.

Vedergällningens stund.

I kretsen af sina kära, vårdad af fader, moder och trolofvad, återvann Elsbeth Kreyenschok hastigt sina krafter. Hvad som i icke ringa mån också bidrog att lätta hennes sinne och att glömma alla de fador hon utstått, var sällskapet med Margit. Den unga flickan och fru Cecilia voro nämligen alltjämt kvar i rådsherrrens hus, Cecilia vänligt gående den sjuka fru Giseltrude tillhanda.

Men som dagarna gingo, märkte Elsbeth, att Margit undergått en stor förändring. Hon hade minnet af henne som en undrande, halft skygg flicka, men glad och med spelande lynne. Nu mötte henne de mörka ögonen allvarliga, det låg ett drag af vemod öfver hela det sköna ansiktet. Ibland kunde Elsbeth öfverraska väninnan med en djup suck, och då hon tog henne i sina armar, vättes hennes kind af en fallande tår.

En dag, då de båda unga flickorna sutto samman uppe på Elsbeths kammare, som rådsherrn hade låtit ytterligare pynta ut åt den återfunna dottern, tog Elsbeth Margits hand, blickade henne in i ögonen och sporde:

»Hvarför går du här så nedstämd, min egen hjärtevän? Ack, om du visste, hvad det smärtar mig. Jag är ju själf så glad och lycklig, och jag ville gärna, att andra ock skulle vara det.»

Margit svarade ej.

»Är det någon sorg, som trycker dig, så förtro den åt mig. Delad, är en sorg alltid lättare att bära. Kanske är det dig tungt här, kanske längtar du långt bort härifrån?»

»Kanske,» svarade Margit och såg ut genom fönstret.

»Hjärtesorg?» hviskade Elsbeth, i det hon lutade hufvudet mot väninnans axel. Margit satt tyst.

»Ja, ja, jag förstår det nu. Du har hjärtesorg, min egen Margit, och den kan vara tung att bära. Jag har ju själf känt det. Men man får intet förtvifla. Skyar och moln kunna skingras och allt blifva ljust.»

»Icke för mig, Elsbeth,» sade Margit.

»Icke för dig? Jo, just för dig. Du om någon är värd att blifva lycklig. Se så, säg mig nu, hur det är — *hvem* han är.»

Margit syntes kämpa med sig själf.

»Det tjänar till intet,» sade hon slutligen, »ty det kan icke blifva till något. Du, Elsbeth, är lycklig. Du är jäm-

bördig med den du älskar. För eder förening finnes intet hinder. Men jag . . . jag kan icke.»

»Du har ej svarat mig, hvem han är. Kanske kan jag hjälpa dig.»

»Det är herr Birger Trolle, Elsbeth.»

»Ah, men han är ju så ädel och god.»

»Ja, han är det.»

»Och vet, att han hafver fångat ditt hjärta, vännen min?»

»Han vet det. Han har själf höfviskt giljat till mig, och jag har sagt honom, att han är mig kär.»

»Nå men, älskade Margit, då är det ju ingenting att sörja öfver. Jag trodde du hade en hjärtevän, som intet brydde sig om dig. Du blifver förvisso lycklig med herr Birger.»

Margit skakade sitt sköna hufvud.

»Icke kan jag mottaga hans kärlek,» sade hon dystert.

»Han är en högättad ädling och jag en flicka utan börd, som icke en gång känner min far och mor, ty den gamle, som hade mig i sin vård borta på den öde ön, vet jag, hvem han var, vet jag ens, om han var min fader?»

»Men du är ju så skön som den skönaste prinsessa. Bryr intet herr Birger sig därom, icke bör din börd vara något hinder för eder lycka.»

»Du säger så, Elsbeth, men jag är också stolt. Jag vill icke, att han måhända en gång skall blicka ned på mig, och om han äfven icke skulle göra det, komma alltid de andra att skåda mig öfver axeln. Å, hvarför skulle jag komma hit, hvarför fick jag intet vara kvar därute i ensamheten, där jag icke kände till något af världen och dess sorger, där jag tumlade om som ett barn utan en världens tanke på, att det fanns någonting annat i lifvet än detta. Ack, du kan tro mig, Elsbeth, det finns stunder, då jag utesägligt längtar bort till ön i hafvet igen.»

»Tror du icke, att detta är en syndig längtan? Tänk, hur annorlunda ditt lif nu blifvit, hur mycket mera rikt än förr.»

»Rikt på sorg och trängtan — javäl.»

»Du skall intet på detta sätt se allting mörkt. Jag vet ju själf, att den svartaste natt kan vändas i ljusaste dag. Se så, låt mig tala med herr Birger.»

»Nej, nej.»

»Vet fru Cecilia af allt detta?»

»Ja, jag har sagt henne det.»

»Nå, och hon?»

»Hon kan intet gifva mig orätt, ty jag har rätt. Nej, Elsbeth, för mig blomstrar icke kärlekens lycka. Om jag blott förstått detta, då jag första gången såg honom, skulle jag hafva kämpat emot, och det skulle aldrig hafva kommit därhän. Men mitt hjärta var mjukt och öppet, aldrig hade jag sett en man, sådan som riddaren. Å, hvilka drömmar Margit då drömde! Det var idel rosenskimmer öfver dem. Jag sväfvade öfver rosornas ängder, kände blott doften, men nu hafva rosorna begynt stinga.»

»Stackars mitt hjärta! Men jag tror icke, att det är så illa, som du föreställer dig. Å, låt honom säga dig, att han bryr sig om ingen mer i världen än dig. Lyssna därpå, och du vet nog, att har han en gång sagt det, står han ock därvid, ty det finns trofasthet hos den riddersmannen, det känner jag.»

»Och är det kanske icke det, som plågar mig mest? Det, att jag måste bereda honom sorg. Jag har bedt honom glömma mig. Gör han det?»

Margit skakade på hufvudet, men fortsatte:

»Nå, hvem vet? Äfven herr Birger är intet mer än människa, och det kan ju hända, att han möter någon annan, som fördunklar min bild. En man sörjer ej i evighet, om han också säger så. Och dock smärtar mig också den tanken, Elsbeth. Bäst vore, om jag finge dö.»

»Icke tala så, Margit, så ung och skön som du är. Nej, jag skall ställa allt till rätta. Jag skall tala vid Olof, och vi skola nog finna på någon utväg.» sade ung Elsbeth med tillförsikt.

Margit log, sorgset tviflande.

»Tro du, min egen vän,» sade Margit och smekte Elsbeths kind. »Det är lätt och rätt, när man är lycklig, och det är du ju nu?»

»O ja, så lycklig, men just därför vill jag, att du ock skall vara det.»

»Se så, låt oss nu lämna detta. Det kan icke blifva till något, att vi längre samtala därom. Vi blifva bara nedstämda båda två. Tyst, hör du steg i trappan? Det är förvisso din Olof, som kommer.»

Elsbeth sprang upp och skyndade mot dörren, som just i detsamma öppnades af den unge köpmannen. Han bredde sina armar mot sin trolofvade och slöt henne till sitt hjärta.

»Min kära,» sade han, »du ser, att vårsolen redan börjat lysa. Luften är så klar och mild. Vill du icke göra en vandring med mig upp till vårt blifvande hem. Där timras och målas, Elsbeth, och jag vill begära några råd af dig, eftersom du ändå skall blifva härskarinna där.»

»Det vill jag visst, Olof. Följer du med oss, Margit?»

»Nej, I gån nog helst allena,» genmälte den unga flickan. »Jag stannar häruppe och väntar dig, jag känner mig sannerligen riktigt trött.»

Elsbeth kysste kärligt sin väninna och gick med sin trolofvade.

»Hvad är det med jungfru Margit?» sporde köpmannen, då de kommit ned för trappan. »Hon såg så sorgsen ut, syntes det mig.»

»Stackars Margit, hon har hjärtesorg, men jag skall berätta dig allt under vägen. Vi måste hjälpa henne, du och jag,» svarade Elsbeth.

När Margit blifvit ensam, satt hon en stund orörlig i stolen och stirrade framför sig. Så höjdes hennes ungdomligt fulla barm af en djup suck, hon kämpade ett ögonblick med snyftningarna, men så bröto tårarna fram. Hon kastade sig ned vid stolen, dolde ansiktet i händerna och grät, grät öfver-

siggifvet. Aldrig fällde hon en tår, när någon såg det, men nu, så här i enslighet gaf hon sin smärta luft. Nu kände hon, att också hon var en kvinna som alla andra kvinnor. Hur ensam kände hon sig icke! Och dock hade hon ju alla dessa, Cecilia, Elsbeth och de andra, som vårdade sig om och höllo af henne. Men hur svunno de icke nu, hur små syntes de henne icke gent emot detta stora, allt uppslukande, som nu fyllde hennes hela själ! Å, Birger, Birger! Han var hennes enda tanke, hennes enda längtan. Med honom var lifvet allt, utan honom intet. Ja, hon kände det så. Hennes sunda, kraftiga natur kom visserligen med inkast. Allt hade en öfvergång, hvad som nu syntes som lif eller död skulle visst en gång te sig annorlunda. Ja, om det varit en annan man, Otte Snaf . . . kanhända. Men icke denne härlige, blonde riddersman, så stolt och skön och så älskande. Nej, det fanns ingen som han, ingen! Hon reste sig och torkade tårarna, såg sig i den slipade stålspegeln, som hängde på väggen. Och när hon betraktade sin bild i den, rätade hon ut sin af smärtan böjda, ungdomliga gestalt. Hon såg, hur skön hon var. Hvad var det Elsbeth sagt? Som en prinsessa. Ja, väl. Hon tänkte sig stående vid Birger Trolles sida. Han var henne värdig. I en förening mellan två sådana varelser, som ägde båda det högsta mått af mänsklig skönhet, låg det något stort. Å, hon skulle aldrig hafva kunnat fatta kärlek till en man, som icke till hjärtats omhölje hade ett manligt skönt yttre. Det var ju förmätet att tänka på detta sätt, men hon kunde icke hjälpa det. Mot honom och henne, hur små och tarfliga syntes ej alla de andra! Cecilia, ja, hon hade i sin ungdom varit en sådan kvinna som hon, Margit, nu stod där. Och dock hade hon länkat samman sitt lif med denne ynkrygg till konung. Hur kunde hon hafva gjort det? Han hade aldrig haft några vare sig inre eller yttre företräden, endast makt och rikedom. Att det kunde hafva fångat henne, hon som dock syntes så

stolt. Men hon hade ock fått det att ångra. Hvilken kvinna hade tömt en bittrare kalk än Cecilia?

Medan hon tänkte på allt detta, kom lugnet åter till henne. Hennes kärlek var ju så stor, att den just därför kunde bära ett offer. Hon kom ihåg en afton efter den första gången, hon mött honom ute i skogen. I ett af slottets fönster hade hon stått och blickat upp mot den klara himlen, där stjärnorna gnistrade. Då hade hon tänkt, att om en stjärna blott ville falla, så kunde hon få önska något, ty hon hade hört, att när stjärnorna falla, önskar icke ungmön förgäfvcs. Och se, i detsamma blixtrade ett stjärnskott genom rymden. Hon följde dess lysande väg och hon önskade. Hvad? Att riddaren, som hon mött i skogen, måtte komma att hålla henne kär. Hon hade icke önskat förgäfvcs. Ack, om hon ändå hade gjort det! Men nu var det för sent. Då tänkte hon icke på följderna, nu stodo de klara för henne. Hon måste modigt bära följderna af sin förmäthenhet.

Margit vandrade fram och tillbaka på golfvet. Det var vid middagstid och på gatorna därute, från hvilka snön smält bort så, att de voro alldeles bara, rasslade forvagnarna om hvarandra och fotgängare kommo och gingo. Den unga flickan gick hän till fönstret, som låg högt uppe på trappgafveln och hvarifrån hon hade utsikt öfver de lägre liggande hustaken ned på Strandgatan, som just vid gränden, där råds-herre Kreyenschoks hus var beläget, gjorde en krökning åt nordost i en trubbig vinkel. Hon lät sitt öga följa det skiftande lifvet på den folkrika gatan, som utgjorde den nedre stadens brännpunkt. Där såg hon krämarsvenner stå samtalande i portarna midt öfver gatan, trasiga stackare rullade tunga fat och häfde på väldiga fastager, in i magasinens buros balar af hampa och säckar med dyrbara specerier, ty köpmännen där midt emot hade just fått in en stor holk från Lübeck. Den hade icke kunnat gå in i hamn, ty försänkningarna lågo där fortfarande, men vädret hade dess bättre varit så gynnsamt, att lossningen kunnat ske i prämar från

redde. Det var skrik och hojtande. Då och då stannade en forvagn, en annan mötte, de spärrade af gatan och så blef det skrik och oväsen af. Svennerna röto åt de oskickliga körsvennerna, dessa piskade på sina djur, så att de stegrade sig, tills det äntligen blef ett godt slut på alltsammans. Vagnarna kommo förbi hvarandra, och nu kunde den tjocke, pustande franciskanerbrodern utan möda också komma fram, i det han andäktigt korsade sig, antagligen af tacksamhet för att han lyckligen undgått att blifva ihjälklämd.

Margit såg på allt detta och det skingrade hennes tankar. Ibland hörde hon upp dit, där hon stod, hvad som sades i skrikande ton, ibland sökte hon gissa sig därtill af de orden åtföljande gesterna.

Som hon stod där, ibland vemodigt leende åt någon oemotståndligt lustig scen, såsom då den sprättige klerken hos köpmannen alldeles midt emot skulle måtta ett hugg mot en långsam forman, hvarvid denne hastigt vek undan, så att klerken stupade på hufvudet midt i hampbalarna, gaf hon plötsligt till ett kväfdt skri, grep med händerna fast tag i fönsterposterna, under det hon med vidt utspärrade ögon blickade på en gubbe, som just i detsamma långsamt kom gående norrifrån Strandgatan framåt. Hon såg först endast hans böjda gestalt, men så stannade han, som om han hade frågat någon om något, hvarvid han blickade uppåt, där Margit stod, så att hon fick se hans ansikte. Det var då hon ropade till, det var då hennes ansikte blef blekt och hon begynte darra i hela kroppen.

Hon stod där som fastnaglad vid fönsterposten och hennes blickar hängde vid gubben där nere på gatan. Hon trodde sig skåda en syn, att hennes sinne plötsligt blifvit omtöcknad. Ty det kunde ju icke vara han . . . hon hade ju själf sett, hur den krossande bilan fallit på hans hufvud och hur han kastats i hafvet. Nej, det kunde icke vara han. Hon ville springa ned för att se på närmare håll, men hennes fötter buro henne icke.

I detta ögonblick öppnades dörren, och fru Cecilia kom in i rummet.

»I Guds namn, hvad är det med dig, Margit?» sporde Cecilia och skyndade fram mot den unga flickan.

»Se, se!» fick Margit fram, och Cecilia följde riktningen af hennes blick. Hon såg gubben, som fortfarande stod kvar där nere, samtalande med köpmannens klerk.

»Ja, jag ser, hvad är det med honom?»

»Säg, att du också ser honom, att jag intet drömmer!»

»Kära barn, lugna dig, du darrar ju som vore du sjuk.»

»Jag vet ej, hur det är med mig. Jag såg ju, huru de kastade honom i hafvet, och nu står han här!»

Cecilia grep Margit i armen.

»Du menar...»

»Ja, ja, det är han, min far!»

Cecilia såg skarpt på flickan. Hon fruktade nästan, att hon icke hade sitt förstånd i behåll. Så förde hon henne tillbaka till stolen och satte henne ned i den, hvarpå hon skyndade ut, ned för trappan och ut på gatan.

Några foror kommo just i detsamma, så att hon hindrades att springa öfver till andra sidan. I samma stund begaf sig gubben ånyo i väg, men hon ropade till honom och han stannade, synbarligen tveksam om, huruvida tillropet gällt honom. Han gick dock fram mot Cecilia.

»Var det på mig I kallade, nådig fru?» sporde han ödmjukt.

»Ja,» svarade hon, »jag...»

Men hon höll upp i detsamma. Hennes hjärta slog våldsam och hon visste icke, hvad hon skulle säga. Till sist fick hon fram:

»Hvem är I, gamle?»

Gubben såg forskande på henne.

»Hvi frågar I så? I kan dock intet känna mig. Jag kommer långväga ifrån. Törs jag å min sida spörja, hvem den nådiga frun är, som talar mig till?»

»Mitt namn är Cecilia, konung Eriks husfru.»

Gubben gick ett steg tillbaka. Han lyfte sitt böjda hufvud och såg på henne med en blick, som uttryckte både häpnad och skygghet.

»Talar I sanningen?»

»Ja, hvarför skulle jag icke det?»

»Nej visst, I har rätt. Men jag vet intet, hvad I kan vilja mig.»

»Jag skall säga eder det. Men då får I följa mig, ty gatan är intet lämpligt rum för oss.»

Cecilia gick brådskande tillbaka till rådsherre Kreyenschoks hus, öppnade porten och steg in i förstugan, åtföljd af den gamle. Här stannade hon ett ögonblick för att tänka efter, därpå vinkade hon till honom och de fortsatte uppför den första trappan och så den andra. Då tvekade gubben.

»Jag spørjer ännu en gång, hvad meningen är. Jag vill helst vända om. Jag känner ingen i denna stad, dit jag kommit denna morgon.»

Men Cecilia hade redan öppnat dörren. Hon tog gubben i axeln och förde honom nästan med våld in i rummet.

Med ett rop tumlade han tillbaka och blef stående med vidöppna ögon, stirrande på Margit, som rest sig och hvit om kinden stod framför honom. Hon fick icke ett ljud öfver sina läppar, Cecilia måste skynda till för att stödja henne, annars hade hon fallit till golvet.

»Bedraga mig mina ögon, eller är det du, Margit?» stammade den gamle och räckte armarna mot den unga flickan.

Margit syntes göra våld på sig. Hon grep sig ett ögonblick med handen om pannan.

»Ja,» sade hon, »det är jag, fader. Och du, du! De döda gå alltså igen. Säg mig du också, att jag intet yrar eller drömmer.»

»Du ser mig ju, du hör min röst, kan du tvifla?»

Cecilia stod där stum och allvarlig. Det kämpade af stridiga känslor inom henne. Hon hade lärt sig att hålla af

Margit som en dotter, hon hade gjort sig all möda att plåna ut hennes underliga, stormande förtid och vinna henne helt åter åt nutiden, och hon hade lyckats. Och så kom plötsligt denne man, som de båda trott vara borta för alltid, och förde åter med sig det gamla, detta som hon arbetat att få bort. Han kom och gjorde kanske anspråk på sin dotter. Hon skulle förlora henne. Men hon ville det icke, Margit hade blifvit för mycket för henne. Hennes lif hade varit så glädjelöst och tomt, hennes hjärta hade en gång knappt fått smaka moderskapets fröjd, förrän barnet, hennes barn, tagits bort af Herren Gud. Hon hade burit slaget med ödmjukhet, ty hon hade fattat det som en straffdom, för det hon vändt den då mäktige konung Eriks hjärta från hans lagliga maka, för det hon med honom syndat. Hur bittert hade hon dock icke fått ångra detta! Nu skulle icke ens den tröst, som hon den senaste tiden så girigt fikat efter, vidare unnas henne. Nej, och åter nej, det fick icke ske. Hon ville strida med denne gubbe, denne gengångare från de dödas värld, om Margit. Och nu stod det för henne, hur hon skulle handla. Bilden af riddar Birger Trolle banade sig själfmant fram. Hon visste, hur Margits hjärta hängde fast vid honom, hon hade nog samt hört den unga flickans suckar i ensamheten. Och hon kände till fördomarna. Hon hade insett, att det icke kunde blifva fråga om en förbindelse mellan Margit, den okända flickan, och den högättade, lysande riddersmannen. Men nu ville hon göra allt för att få denna förening till stånd. Ännu en gång ville hon möta konung Erik, ännu en gång, den sista, ville hon bedja honom om en gunst — nej, icke en gunst, utan en billig ersättning för allt ondt han gjort henne. Hon skulle tvinga honom att adoptera Margit som egen dotter, att gifva henne en del af de girigt gömda skatterna, som han aldrig, icke ens när nöden var som störst, velat röra. Och då... ja, då måhända kunde allt blifva godt. Hon skulle gifva Margit åt riddaren, men ändå ej förlora henne.

Omsider hade Margit fattat sig så mycket, att hon åtminstone till det yttre föreföll lugn. Efter det första känsloutbrottet och öfverraskningen hade gubben synbarligen förlägen dragit sig tillbaka mot dörren. Han betraktade Margit med ett slags lurande nyfikenhet. Den flicka, han nu åter såg, var så olik den han lämnat för icke ett år sedan. Då var hon en yster vildfågel, nu stod hon framför honom som en täck dufva, pyntad och sirlig, som dessa damer, hvilka han vid sina besök i Stockholm sett i bärstolar och karosser på stadens gator. Och han kände sig främmande. Han tummade på sin hufvudbonad, som han tagit bort från hufvudet, och det såg ut, som hade han helst oförmärkt velat smyga sig bort.

»Men hur har du kommit hit?» sporde Margit.

Och den gamle berättade hvad vi redan känna från hans samtal med skeppare Lüders. Med den lübeckska koggen hade han kommit in till Söderköping och därifrån på en liten skuta öfver till Gotland.

»Tänkte I, att I här skulle träffa Margit?» frågade fru Cecilia.

Gubben skakade på hufvudet och såg så upp på den allvarliga frun, som skarpt betraktade honom med sina stora, mörka ögon.

Hvad var det manne han såg i dem?

Plötsligt begynte han darra. Hans blick gick från Cecilia till Margit och tillbaka igen . . . fram och tillbaka. Hans mun öppnade sig, som hade han velat tala, men han fick icke ett begripligt ljud öfver sina läppar. Både Margit och Cecilia sågo förundrade hans egendomliga beteende.

Så kastade han sig på knä för Cecilia, dolde ansiktet i händerna och tunga suckar pressades ur hans bröst.

»I Guds namn, hvad är det, gubbe?» sade Cecilia och tog ett steg tillbaka.

»Jag ser det, jag ser det!» stönade han. »Att mitt öga icke sade mig det genast! Jag borde dock hafva märkt det,

då I talade till mig nere på gatan. Nu vet jag hvem I är, I behöfver intet säga mig det.»

Fru Cecilias ansikte betäcktes af blekhet, hon stödde sig mot fönsterkarmen och nästan hviskade fram:

»Så säg då, hvem I tror mig vara.»

»I är . . . I är Cecilia, konung Eriks . . .»

»Tig, olycklige!» ropade Cecilia. »Jag vill intet höra. Men I säger sant. Hur vet I det?»

»Skulle jag icke se det?» fortfor gubben, i det han reste sig. »Ställ eder bredvid Margit därborta, sen hvarandra i ögonen och I skolen själfva se det. Gud förlåte mig alla mina synder, men nu kan jag intet tiga längre. I där, betrakta henne, er dotter, och du, Margit, se, där står din moder!»

»Moder!» skar Cecilias stämman som i ett nödrop. »Moder! Du talar i yrsel, gamling.»

»Nej,» återtog gubben, numera lugnt, »jag vet hvad jag säger. Det barn, som jag fostrat upp ute på min ö, det har I en gång burit under edert hjärta, det har legat vid edert bröst och fått sin första näring af eder. Hvad, minnens I det icke?»

Cecilias barm arbetade häftigt. Hon hade blifvit om möjligt ännu blekare, och hennes ögon hängde fast vid Margit, som sjunkit ned i sin stol, nästan bedöfvad.

»Du talar sanning, gubbe?»

»Vid den lefvande Guden, jag gör det.»

»Så är du en niding.»

»Ja, jag är det, men i detta har jag icke den största skulden. Härvid får I vända eder till en annan.»

»Hvem?»

»Anar I det intet?»

»Jag vill icke tänka därpå.»

»Så skall jag säga eder det: konung Erik gaf henne i mina händer, icke för att jag skulle fostra barnet, utan för att jag skulle bringa det om lifvet. Men jag kunde det icke. Så förhärdad var jag ej. Minns I nu? Drottningen lefde,

konungen ville intet, att frukten af eder förbindelse skulle blifva känd och . . .»

»Nog,» sade Cecilia, »nog. Gå, gamle, men icke långt. Jag vill tala vid eder ännu en gång, men icke här. I skaffar eder härberge, här har I penningar. Låt mig veta, hvar I tager in, och jag skall i afton besöka eder. Gå.»

Hon sköt honom ut genom dörren, sedan hon lagt en silkesstickad börs i hans hand.

Då de båda kvinnorna blifvit ensamma, stängde Cecilia brådskande dörren. När hon vände sig om, voro Margits ögon fästa på henne med tårad blick.

»Margit, min egen Margit!» utropade Cecilia snyftande och sjönk på knä för den unga flickan. Denna lutade sin kind mot hennes böljande hår och båda blandade tigande sina tårar. Rörelsen var dem för öfvermäktig. Ingen af dem kunde få fram ett ord. Å, hur det stormade i deras bröst. Hos Cecilia blandade sig brinnande sorg med ett bittert jubel. Min dotter, mitt barn! ljöd det för hennes öron. Min egen flicka, som jag aldrig fått gifva en moders ömma vård. Hur skulle hon våga blicka upp i detta anlete, som var en afbild af hennes eget. Ja, nu hade hon sett det, men också först nu. Vål hade hon understundom tyckt sig finna en likhet, men hon hade genast tänkt, att slumpen endast här spelade in. Aldrig hade hon anat . . . Och så kom där en känsla af brinnande hat till den man, som hade varit nog usel icke blott att beröfva henne hennes barn, utan som ej ens hade dragit i betänkande att taga lifvet af henne för att dölja ett äktenskapsbrott. Hu, detta ord! Hon hade i vansinnig dårskap, som hon ej längre kunde fatta, lånat sig till medbrottsling. Hur uselt hade han ej handlat! Han endast? Nej, de båda.

Här satt nu deras barn som en lefvande anklagelse öfver fädernas missgärning.

Och hur stredo ej känslorna om hvarandra i ung Margits bröst. Moder! Hur ljuft och underligt klingade icke det

ordet för hennes öron. En bäfvande sällhet fyllde henne, då hon lät sin hand smeksamt fara öfver hufvudet på den, som låg på knä framför henne. Cecilia, som hon lärt sig att hålla så innerligt af, var hennes moder. Men så kom allt det hemska, som gamlingen, den hon kallat sin fader, hade antydt, och hennes hjärta isades. Det kunde ej vara verklighet allt detta — kanske en dröm endast.

Men med tillkämpadt lugn reste sig nu Cecilia. Hon stod hög och allvarlig framför sin dotter och blickade mildt, ömt, men fast i hennes ögon. Så tog hon Margits händer, drog henne till sig och hviskade: »Mitt barn, mitt älskade återfunna barn, skall du kunna förlåta din brottsliga moder?»

»Förlåta? Icke har jag något att förlåta dig. Du, som är så god och ädel. Du kan aldrig hafva begått något orätt.»

»Tack för de orden, de falla som balsam på mitt arma, sönderslitna hjärta. Du fördömer mig icke. Då skola vi strida tillsammans och du skall blifva lycklig, Margit.»

»Tänk icke på detta, min moder. Nu har jag ingen annan än dig. Du skall vara mitt allt. Jag har icke fått lefva till glädje för dig, medan jag var barn. Låt mig då göra det som kvinna.»

Och så satte de sig hand i hand, och de hade så mycket att tala om, och Cecilia berättade under blygsel för Margit om hur hon felat, men ock hur hon blifvit straffad. Och tårarna glittrade i den unga flickans ögon, hon slöt modern i sina armar, kysste hennes panna, i det hon med ömmaste kärlek hviskade:

»Arma, arma min moder!»

Det gamla gråskägget hade tagit härberge i ett logihus nere vid hamnen. Dit ställde fru Cecilia om eftermiddagen sina steg. Hon var väl insvept i en svart slöja, så att hon igenkändes af ingen. Då hon blifvit ensam med gubben och lagt den rostade järnhaspen i märlan innanför dörren, så att

ingen kunde öfverraska dem, befallde hon honom tala. Och han begynte.

»I minnens nog själf, nådiga fru, att till midsommaren blifver det tjugu år sedan Margit föddes. I befann eder då jämte hofvet i Söderköping. Jag hade tjänat konungen i många år och mer än ett hade vi haft tillhopa, ty han var redan den tiden en vidlyftig herre. Så kommer han till mig en natt och väcker mig och för mig till sitt gemak. 'Tomas,' sade han, 'jag behöfver din hjälp och vill betala dig godt. Du känner, att min gemåls hofdam, den sköna Cecilia, har en liten dotter. Hvem hennes far är behöfver du ej veta' — som om jag intet förstod det i alla fall! — 'Jag vill icke, att drottningen, som i dagarna kommer hit, skall veta däraf. Nu ligger modern i feber och yrsel och vi kunna godt taga barnet ifrån henne. Sedan säger jag, att en olycka skett under tiden. Jag har befallt dig att segla till Gotland för min räkning. Tag flickungen med dig och kasta henne i hafvet under vägen. När du kommer tillbaka, får du tio rullar guld för besväret.' Nå, jag var en vild sälle den tiden, som hade mycket på mitt samvete, och guldets lockade mig. Jag gjorde som min herre befallt. Jag fick fatt i barnet, skyndade ombord på det lilla fartyget och gick till segels. Redan samma natt tänkte jag kasta barnet öfverbord, men då jag närmade mig det, var det som hade jag bränt fingrarna. Jag svor en vred ed, att intet skulle hindra mig från att utföra konungens befallning, men, vid den lefvande guden, jag kunde icke röra det lilla kräket. Jag förstod mig icke själf, jag skötte i stället om det, och det gjorde mig glädje att bara se på den lilla.

»Till Gotland kom jag aldrig. Det växte upp en storm, som dref vårt fartyg norrpå, och till sist splittrades det i bränningarna vid en liten ö, som ligger norrut i hafvet. Vi voro fyra man ombord. De tre drunknade. Jag blef uppkastad på stranden, och när morgonsolen begynte skina öfver klitterna och det fräsande hafvet — hvad såg jag, om icke

den lilla flickan, som låg där i den mjuka sanden, oskadd och slumrande. Det var ett underverk, och nu mindre än någonsin hade jag mod att döda henne.

Jag stannade på ön. Det var icke svårt att lifnära sig. Barnet växte upp till en vacker tös. Jag kallade henne Margit, ty det namnet tyckte jag klang vackert. Hon delade allt med mig. Icke lefde jag efter lagarna. Tvärtom blef jag en usling, som gjorde ondt åt dem, som af olyckan kastades mot min ö. Men hon visste aldrig däraf. Jag plundrade och mördade, girigheten fick mig fatt. Jag skydde intet för att samla skatter. Och Margit växte och triftes. Modig och lefnadsglad var hon, en vildinna, men hon var min enda fröjd, jag afgudade henne. Tills omsider vi skildes åt. Hur det gick till, vet I. Sanningenligt har jag förtalt eder allt. Hvad som rör mig själf och mitt lif därute, lär intet lysta eder att veta. Jag har varit en laglös sälle, som gjort mycket ondt, så mycket, att jag aldrig kan försona det. Men nu är det slut med mig. Jag inser nu mina svåra synder och skall det så vara, är jag beredd att lida för dem. Om jag vågade höja en tacksamhetens suck till Gud, skulle det vara för att han icke tillstodde mig att bära hand på barnet, utan att han i sin underliga vishet länkat det så, att moder och dotter till sist blifvit förenade.»

Då han slutat tala, sjönk hans hufvud ned mot bröstet, och om Cecilia hade betraktat honom, skulle hon hafva sett, hur ett par stora tårar runno utför hans färade kinder.

Men hon satt på en träbänk midt emot honom med slutna ögon och sammanpressade läppar. Icke en muskel rörde sig i hennes ansikte. Hon endast andades tungt. Till sist reste hon sig och sade:

»Följ mig, gamle, jag går att ställa konung Erik till räkenskap.»

Men gubben tvekade.

»Jag vågar icke, ädla fru, jag vågar icke träda inför honom.»

»I skall intet frukta. Han har ingen makt nu längre. Han är likasom I en orkeslös gubbe.»

Och de gingo genom gatorna, upp mot slottet, som fru Cecilia sett endast på afstånd under snart tre månader. De begåfvo sig icke till vindbryggan, utan nedåt stranden till den underjordiska gång, som där mynnade ut. Cecilia kände den väl. Hon öppnade och skred igenom den och stod snart jämte sin följeslagare inne på den västra borggården.

Som hon gick med brådskende steg öfver densamma, mötte hon mäster Marquardus, hvilken riktigt ryggade tillbaka, då han kände igen den beslöjade kvinnans gestalt.

»Fru Cecilia,» stammade han.

»Är konungen i sina gemak?» frågade hon kallt.

Munken bejakade bugande frågan och försvann med en skygg blick.

Med säkra steg skred hon vidare uppför trappan och stod utanför dörren till konungens boning. Här tillsade hon gubben att bida, hvarpå hon med fast hand fattade dörrhandtaget och steg in.

Konung Erik satt i en stol vid det stora bordet. Framför honom stod en vinkanna och en tömd bägare.

Slött såg han upp, då han hörde någon inträda. Men vid första blicken i Cecilias allvarliga, bleka ansikte reste han sig häftigt.

»Cecilia,» stammade han, »Cecilia, du här? Så kom du då åter till mig. Jag visste ju, att du icke skulle hafva hjärta att blifva borta.»

Och han räckte handen mot henne som till en smekning. Men hon ryggade tillbaka.

»Rör mig icke, konung Erik, rör mig icke!»

Det låg en sådan underlig, dyster klang i kvinnans stämma, att konungen häpet betraktade henne.

»Icke röra? Nej, det har jag intet tänkt. Jag ville blott hälsa dig välkommen.»

»Jag vill icke hafva din hälsning heller. Jag kommer intet som din gäst, utan som din anklagare.»

»Anklagare? Hvad kan den sköna Cecilia hafva att anklaga mig för?» frågade Erik med ett försök till leende.

Cecilia såg på honom föraktfullt.

»I är en slem man, konung Erik.»

»Jag vet du tycker så, Cecilia, men det var icke alltid din tanke.»

»Nej, det var intet så, ty jag kände dig intet. Jag vill icke tala om hvad ondt du gjort mig, därvid lärer jag väl själf icke vara utan skuld, men hvad jag nu vill säga dig, Erik konung är sådant, att jag vämjes vid dig. Du är mig likt ett skabbigt, förpestadt djur.»

»Cecilia, tänk på med hvem du talar. Jag är dock din herre och konung.»

Cecilia skrattade hånfullt.

»Hvarken herre eller konung, fastän jag kallar dig så. Vet du hvad du är, Erik? En gemen mördare.»

Konungen ryckte till. Han förstod icke, hvarthän Cecilia syftade. Hon fortfor:

»En mördare är du. Hvem har du mördat? Du vet det noggsamt. Ditt och mitt barn, den lilla, som du sade mig hafva i ett obehakadt ögonblick blifvit hafsfruns rof, henne mördade du, usling. Nu kommer jag för att af dig kräfv mitt åter.»

»Du talar icke klokt, Cecilia,» genmälte konungen och sjönk ned i stolen. »Hvad båtar det till att nu rifva upp dessa gamla historier. Den, som en gång är död, kan icke genom vare sig anklagelser eller hot göras lefvande igen. För öfrigt säger du icke sant. Jag har icke dödat ditt barn.»

»Nej, nej, jag vet det nog. Du har icke dödat det, men du lät det dö. Det tjänar till intet, att du nekar. Jag vet hvad jag säger.»

Men konungen lät sig icke bekomma. Han hällde i en bägare vin ur kannan och tömde den.

»Min kära Cecilia,» sade han, »jag vet icke, hvem som har inbillat dig allt detta. Det är ju bara snack. Barnet omkom, och det var nog bäst så. Du har rätt i, att jag icke sagt dig sanningen om det dock. Men detta gjorde jag icke för din egen skull. När du nu kommer och vansinnigt anklagar mig, skall du likväl få det allt veta. Du kväfde flickan i din feberyrsel, du själf dödade henne, och så kommer du till mig och talar stolta ord, som voré jag den skyldige.»

»Hur usel I är, konung Erik! Och detta tänker I, att jag skulle sätta tro till?»

»Du får göra som dig lyster. Sanningen är det i alla fall.»

»Du säger det då?»

Cecilia tog ett steg emot honom och blickade honom rakt i ansiktet, men han slog ned ögonen.

»Ja, har jag sagt,» svarade han och vred sig otåligt i stolen.

»Så skola vi då se,» sade Cecilia kallt, gick till dörren, öppnade den och ropade utåt svalen:

»Kom in!»

Nu reste sig konungen ånyo.

»Hvad är meningen, Cecilia?»

»I skall genast få se det.»

Och in steg den gråskäggige gamle. Han stannade vid tröskeln i halfdunklet. Cecilia tog hans arm och hade honom inför Erik.

»Känner du honom?» frågade hon med dof stämma.

Men konungen såg från den ena till den andra, utan att förstå. Någon aning tycktes dock begynna spira upp inom honom, ty han började märkbart darra, och han slog omkull vinkannan, hvars innehåll flöt ut öfver bordet och skvalade ned på golfvet.

»Säg honom själf ditt namn, gubbe,» uppmanade Cecilia. Då blickade den gamle konungen i ansiktet och sade det enda ordet:

»Tomas!»

Med ett utrop föll konungen nästan handlöst baklänges i länstolen, och hans ögon häftade sig stirrande på den gamle mannen. Tomas! Ja, det namnet mindes han, och nu förstod han, att det måste falla öfver honom alltsammans. Här stod hans anklagare, och han hade ingen utväg att fly undan. Han blickade omkring sig, som om han velat söka hjälp någonstades, men han mötte endast den stolta, sköna kvinnans ögon och den irrande blicken af den hvithårige gubben.

»Nå, konung Erik, hvad säger du nu?» frågade Cecilia med hård stämma. »Här står den, i hvars händer du öfverlämnade barnet, för att han skulle kasta det i hafvet. Inser du nu, att det finns en gud, som kan hämnas? Han har låtit denne gamle komma i min väg, för att din uselhet skulle blifva afslöjad, du barnamördare. Men han har gjort mera än så. Den man, hvilken du anförtrodde att fullgöra ditt nidingsverk, fick icke göra det. Det barn, som du ville låta kasta i hafvet till föda åt dess rofdjur, det fick växa till, han vårdade det, och det lever.»

Vid dessa ord kom ett klagande ljud, nästan ett kvidande, öfver konungens läppar.

»Ja, vrid och vända dig,» fortfor Cecilia. »Dina anslag hafva misslyckats, min dotter har jag redan slutit i mina armar. Jag kunde gråta blod vid tanken på, att I, konung Erik, är hennes fader. Och vill du höra mera? Du har själf hyst din dotter under ditt tak, ja, du har haft usla anslag mot ditt eget barn, du äreförgätne, liderlige usling. Förstår du nu? Margit, den flickan, som satt i tornkammaren och som du försökte behandla lika nesligt, som du burit dig åt mot så många andra oskyldiga unga kvinnor,

Margit, som din röfvare Prusse en gång hemförde efter en ogärning till hafs, Margit, hör du, är din dotter.»

Erik satt i stolen, fullständigt tillintetgjord. Han hade sjunkit tillsammans allt mera vid hvarje ord Cecilia yttrade med hotfullt höjd stämma. Han stönade tungt, hans tandlösa undergom föll allt längre ned, tungan hängde slappt ut ur den vidöppna munnen, han satt där, en afskräckande bild af en ertappad brottsling.

»O, hur vämjes jag icke vid dig,» återtog Cecilia, »hur förbannar jag icke den stund, då jag först mötte dig. Men straffets stund skall komma, eller måhända den redan är kommen. Nu har jag sagt dig sanningen, nu har jag fått ställa fram för dig, huru äreförgädet usel du är. Ja, skälf och darra du i din förnedring. O, hur jag föraktar dig. Om du icke vore så full af laster, skulle jag förbanna dig. Men jag lämnar dig i dens händer, som rätt dömer mellan människors barn. Jag går nu, och du ser mig aldrig åter, Erik, du som en gång var en konung.»

Och hon vände sig stolt, öppnade dörren och gick ut, följd af den gamle mannen.

Hon gick icke samma väg hon kommit, utan öfver de stora borggårdarna hän mot den järnskodda ekporten mellan vaktornen. Där stodo de pommerska knektarna slött på vakt.

»Öppna porten och fäll ned vindbryggan!» befalldes Cecilia högdraget.

Men knektarna tvekade. Svenskarna lågo ju öfver på andra sidan, och sedan konungen bröt vapenhvilan hade vindbryggan varit uppdragen. Men då Cecilia upprepade sin befallning, vågade de ej annat än lyda. Rasslande och gnisslande föll bron, portarna gingo upp och öfver den djupa löpgrafven skred den sköna Cecilia i värdig gång, utan att ens kasta en blick bakom sig på slottets gråa, fasta murar.

16.

Slut på konung Eriks saga.

Man var i början af april. Våren hade redan kommit. På solbelysta backar grönskade gräset, så att de svenskes hästar kunde släppas ut på bete. Då vinden kom från nordväst, kunde man visserligen ännu i fjärran skönja seglande, hvita isband, hvilkas närvaro gjorde luften kylig, men annars var det blidt och fagert.

Birger Trolle hade nyligen fått underrättelse öfver från Sverige, att nu kunde Magnus Green när som helst väntas åter till Gotland med friskt manskap, för att återtaga sitt öfverbefäl och med förnyad styrka belägra konung Eriks fäste, det sista han nu ägde i norden, ty allt Gotland hade fallit ifrån honom och hyllat den svenske konungen.

Herr Birger var icke glad till sinnes. Efter Margits afböjande af hans frieri hade han icke mera talat med henne om älskog. Han hade då och då sammanträffat med henne, och han varnade, att hon blifvit sig alldeles olik. Den glädtiga friskheten var borta, rodnaden från kinderna också, och ögats glans var icke mer så ungdomligt yster, som han en gång mindes den. Därtill var hon tyst och sluten, undvek gärna riddaren. Om allt detta, som förefallit mellan den gamle Tomas, Cecilia, Margit och konung Erik, visste Birger Trolle intet, ja, därom hade icke ens rådsherre Kreyenschok och hans familj någon kännedom. Ty moder och dotter hade gifvit hvarandra löfte att aldrig för någon tala därom.

I samma mån som Margit blef alltmera sorgsen och blek om kinden, tilltog Elsbeth i hälsa och friskhet. I kärlekens skygd återvann hon snart nog sin munterhet och sina krafter och hon var en lycklig trolofvad, som nu under jublande

visor om dagarna redde sig till att stå brud. Om endast Margit icke varit så dyster. Det plågade henne, när hon tänkte därpå. Och intet kunde hon göra, ty då hon en gång ytterligare sagt Margit, att hon nog skulle ställa allt till rätta mellan henne och riddaren, hade väninnan nästan med häftighet mött henne, så att hon icke vidare vågade blanda sig i detta. Men ibland grubblade hon öfver, huru det kunde komma sig, att då de båda älskade hvarandra, Birger Trolle och Margit, de då icke kunde blifva trolofvade och sedan makar likasom hon och Olof. Hon kunde dock icke tyda den gåtan.

En dag, när Birger Trolle red utåt höjderna söder om Visby och lät vårvindarna svepa om sin panna, såg han segel ute på hafvet, många segel på höga master, och det kom honom att stanna och skåda. Vinden blåste frisk från väst, så att galejorna närmade sig med god fart, och det dröjde icke länge, förrän han kunde se, att de förde de röda och hvita danska dukarna, som stolta fladdrade för brisen. Då förstod han, hvad som var å färde. Det var konung Kristians flotta, som styrde mot Visby. Äfven honom hade ryktet om dess ankomst redan nått, och han hade blott önskat, att Magnus Green skulle hinna före. Men nu voro de danska här, och han visste, att de stodo under befäl af den lysande riddaren Olof Axelsson Thott, en af Danmarks tappreste krigare så till lands som sjös. Det stundade sålunda bistra tider, därest han ville behålla landet åt sin herre. Men å andra sidan var han nästan glad vid utsikten till strid, ty det skulle icke då lämnas honom så månget tillfälle att rufva öfver egna, sorgsna tankar.

Då han kom till staden, fann han folket i full rörelse. Man strömmade ned till hamnen, för att beskåda den annalkande flottan, som bestod af väldiga, högstammade fartyg, sirade med gyllene galjonsbilder. Öfverst på det största fladdrade en vit standert med ett vapen, som Birger Trolle kände igen såsom Thottarnas.

Befälhafvaren på flottan visste denna gång, att hamnen var spärrad, så att intet försök gjordes att tränga därin, utan fartygen bildade linie och ströko upp förbi staden, hvarvid det plötsligt blixtrade till från amiralskeppets styrbordssida och ur de hvita rökmolnen dånade skotten från minst tio svåra slangor. Herr Axelsson hälsade tydligen den inspärade konung Erik på hans belägrade slott.

Hur skulle det nu gå för Magnus Green, när han komme med sina fartyg? Helt visst voro de på långt när icke så många och stora som de danskes. En strid skulle komma att utkämpas, och det var icke svårt att förutse, hur den skulle ända. Här måste något göras, och Birger Trolle, som var en snarfyndig herre, fick genast fatt i en holkskeppare, som med sin lilla skuta nattetid smög sig ut från Visby för att gå de svenske till mötes och anvisa dem att i stället löpa an Fårösundet och sedan landvägen forsla trupper och skytten till Visby.

Slottsbesättningen, som numera icke led någon nöd och som i svenskarnas tillbakaslående och danskarnas bebådade hjälp såg den enda möjliga utvägen att utfå sin ganska dryga innestående sold, hade under vinterns lopp tidt och tätt oroat svenskarna, och om de än icke kunde sägas hafva besegrat dem, hade de i alla fall vunnit så mycket, att fienden drivits bort från sina vaktställningar vid stranden i närheten af slottet och till det uppkastade lägret. Följden häraf var, att de hemliga tillgångarna till slottet befunno sig utom svenskarnas räckvidd och häraf begagnade sig också Olof Axelsson. Under natten landsattes en ganska betydande mängd trupper, hvilka intågade i slottet med proviant och ammunition för bestyckningen. Birger Trolle hade nog samt lagt märke till hvad som förehades och harmades nog däröfver, men han kunde icke göra något däråt, och det var ingen behaglig syn för honom att följande morgon se den danska flaggan svaja högt från slottets tinnar och torn. För att visa sitt öfvermod började man skjuta från murarna, och skrot-

laddningarna från slangorna yrde omkring i gränderna i den närmaste stadsdelen, så att mer än en sårades. Stadsborna rasade, och det var icke utan, att man yttrade hotfulla förebråelser mot Birger Trolle, så att det tarfvades hela det inflytande han lyckats förvärfva för att hålla de ursinniga något så när lugna.

Men på slottet hade herr Olof Axelsson rådplägning med konung Erik. Till den hade konungen kallat också mästern Marquardus. Den lysande riddaren trädde icke in för den gamle konungen med krökt rygg såsom alla andra. Han kom larmande med några riddare och svenner i sitt följe och blef stående framför gubben i karmstolen, medan han kastade en misstänksam blick på svartbrodern.

»Jag är hans nådes secretarius,» sade mästern Marquardus djupt bugande, »och hans nåde hafver kallat mig hit för att sätta upp protokollet öfver den öfverenskommelse, som väl blifver följden af öfverläggningen.»

»Jaså, I tror det, munk?» genmålde riddaren och skratade hånfullt, hvarpå han vände sig till konungen. »Jag medför och aflämnar härmed de kärligaste hälsningar till ert nåde från ert nådes höge frände, min herre konung Kristian,» sade han.

»Jag tackar eder, riddare Axelsson, och jag väntar, att I medför goda tidender. Enligt konungens sändebref till mig fordrar han, att jag skall lämna Visborg och Gotland eder i handom mot det, att jag i förläning mottager af honom Nykjöbing på den ön Falster samt med Ålholm och Ravensborg, hvilket löfte riddaren Folmer Mårtensson för mig konfirmerat.»

»Därom känner jag intet. Här hafver jag att framvisa för eder min herres egenhändigt undertecknade fullmakt för mig att vara höfvitsman på slottet, och eders nåde har jag fått befallning att bringa ombord på min flotta och därefter föra eders nåde till Pommern.»

Konungen såg upp.

»Till Pommern? I menar till Falster?»

»Nej, till Pommern, till Rügenwalde. Litar eders nåde icke på mitt ord, så se här skriftligt.»

Han drog ur barmen ett pergament, som han räckte Erik.

»Läs I, Marquardus,» sade konungen med ängslig röst och räckte munken brefvet. Denne ögnade igenom skriften.

»Riddaren har talat rätt,» sade han, »till Rügenwalde i Pommern står det.»

Det kom ett klagande ljud öfver den gamle darrande konungens läppar.

»Är detta allt, hvad min frände gifver mig?» frågade han.

»I har edra sparade skatter, ers nåde,» svarade riddaren, »och min herre aktar ock att gifva eder anständigt underhåll.»

En flyktig rodnad öfverfor Eriks bleka, slappa kinder, och med en svag återtoning af sin förlorade kunglighet reste han sig häftigt ur stolen.

»Så månde jag säga, att min frände behandlar mig skamligt. Vi ingingo en öfverenskommelse att gifva lika för lika — nej, det var det dock icke, ty han skulle få långt mer, än han tillstodde mig. Och nu afspisar han mig som en tiggare. Jag lämnar intet mitt bifall till detta, jag sitter kvar här, och I, herr Olof Axelsson, kan genast draga edra färde och må famningen taga både eder och eder herre.»

Riddaren log kallt.

»Jag har mina befallningar,» sade han, »och de lyda, att därest eders nåde icke skulle godvilligt foga sig efter min herres vilja, skall jag med våld föra eder ombord på flottan. Jag skulle dock helst vilja slippa detta.»

Konungen darrade i hela kroppen, han öppnade och slöt munnen och stönade gång på gång, innan han kunde få fram ett ord.

»Så hade det varit likare för mig, om jag tagit marskens erbjudande af Borgholm,» hväste han. »Han skulle dock hafva hållit sitt löfte. Men det är ett sant ord som säger,

att släkten är argast. Nå, mäster Marquardus, I, som alltid varit rådklok, hvad säger I om detta?»

»Munken har ingen talan här,» sade riddaren kärft. »Han kan gå.»

»Men han följer mig,» sade konungen.

»Jag tänker icke det, ers nåde. Som höfvitsman här har jag behof af honom, och jag ämnar behålla honom.»

»Herr riddare,» inföll nu svartbrodern, »jag är i konungens tjänst och det tillhör mig att följa honom. Ingen annan än han befäller öfver mig, icke ens konung Kristian.»

»Tig, munk,» röt herr Olof Axelsson vredgad och grep honom i axeln och skakade honom häftigt. »Hur djärfves I tala ett sådant språk?»

Han slängde honom ifrån sig, så att han tumlade omkull på golfvet.

»Tagen munken i förvar,» vände sig riddaren till sitt följe, »och I ansvaren för honom, till dess konungen afseglat.»

Mäster Marquardus fördes genast bort.

»Ensam!» stönade konungen och föll åter ned i stolen.

»Jag har befallning att låta fru Cecilia följa eder åt,» sade riddaren.

»Cecilia,» svarade konungen hjälplöst, »hon är också borta, alla äro borta; jag är ensam... ensam.»

Och han dolde ansiktet i händerna och började snyfta. Riddaren och hans följe stodo tysta en stund. Till sist ryckte Olof Axelsson medlidsamt på axlarna och frågade:

»När behagar eders nåde afresa? Fartygen kunna icke gärna blifva liggande mycket länge härutanför.»

»Hvarför frågar I mig det?» sade konungen. »När I drifver mig bort, kan det så gärna ske genast. I skall icke behöfva hafva fördrag så länge med mig, riddare Axelsson. Nästa dags sol skall icke skåda mig inom Visborgs murar.»

»Som ers nåde behagar,» svarade herr Olof Axelsson och bugade sig, »jag skall vidtaga mina anordningar därefter.»

Och han aflägsnade sig med sitt följe, lämnande Erik ensam i gemaket.

Där satt han nu, den gamle kungen, en bild af fullständig förkrosselse. Bedragen hade han blifvit, likasom han själf så många gånger bedragit andra. Spelet var slut, han hade förlorat. Det hade kommit så oväntadt, att han icke ens förmådde riktigt harmas. Han kände tvärtom en sådan likgiltighet mot allt. Man kunde gärna göra med honom hvad man lyste.

Ensam skulle han nu gå bort. Hans tanke gick till Cecilia och till Margit, men han sökte slå den undan, ty den bragte honom ångest. Bäst att ingen längre var med honom, icke ens Marquardus. Erik undrade, hvad det skulle blifva af honom. »Han kommer att dingla i ett rep,» mumlade han för sig själf. »Men han har dock varit mig en trogen tjänare.»

Så redde sig då konungen till affärd från Visborg. Ur hemliga gömmor samlade han själf ihop sina samlade dyrbarheter i järnskodda kistor, och han öfvervakade själf deras öfverförande till amiralsfartyget.

Omsider var allt i ordning och han stod i sitt gemak, väntande på herr Olof Axelsson, som själf hade förbehållit sig att ledsaga honom ut till flottan. För sista gången såg han sig omkring i sin boning, han gick till fönstret, som vette åt borggården, och där nere såg han de pommerska legoknektarna och de nykomna danska under prat och skratt formera bekanskap, medan de, som hade tjänstgöring, gingo sin vaktgång på vallar och murar. Ingen tycktes det ringaste bry sig om, att han, konungen, i detta ögonblick lämnade slottet. Visste de det ens? Knappast troligt. Och det var nog bäst så. Han lämnade det ju som en fånge.

Ännu en gång gick han igenom fru Cecilias kamrar. I dem stod allt så orördt, som hon lämnat det den aftonen hon gick bort för att icke mer vända åter. Här dröjde han ett ögonblick. Öfver hans skrumpna, fränstötande anlete kom

ett drag nästan af vekhet, och han drog en djup suck. Så föll hans blick på en mörkblå, fotsid flöjelsklädning, som hängde invid sparlakanssängen i rummets bortre ända. Han gick fram mot den med stapplande steg, han lät handen smeksamt fara öfver det mjuka tyget, och till sist föll han — synbarligen med stor möda — på knä och förde klädningens guldsömmade fäll till sina läppar. Då bröt en snyftning fram ur hans bröst och hans tårar föllo på Cecilias djupblå, skiftande flöjel.

Men han reste sig igen, ty han hörde riddarens steg ute i svalen och han gick honom till mötes.

»Jag är redo,» sade han, och i denna stund kom det öfver honom något af kunglig värdighet. Han bar sitt hufvud upprätt och han blickade stolt på herr Axelsson, som denna gång bugade sig för den fallne gamle kungen.

Och så bar det af utför trapporna, icke öfver borggården och vindbryggan, utan i hemlighet begaf man sig genom gången under slottsmuren ned till stranden. Där gungade en båt i strandskvalpet. Erik och herr Axelsson togo plats på aktertoften, gastarna stötte ut och började ro hän mot amiralskeppet, som låg och kryssade för små segel. Då konungen kastade en sista blick efter sig, såg han från murarnas krön knektarna med fingret visa hvarandra, att där fördes kungen bort. Och han tyckte, att han hörde, hur de skrattade.

Det hade blåst upp ganska försvarligt, så att den lilla båten hoppade upp och ned mellan vågorna, och konungen blef blek om kinden. När man nådde amiralskeppet, var han så illa därän, att man måste i en bärstol hissa honom upp på däck. Riddare Olof Axelsson bjöd honom att genast stiga akteröfver i kajutan, men han sade sig vilja stanna där han var. Utan alla ceremonier tog riddaren farväl af konungen, och då han med sin julle stött ifrån galejan, gnisslade taljorna, seglen svällde för vinden och det granna fartyget stäf-vade söderut.

Men vid relingen stod gamle konung Erik och såg hän mot land. Hans blickar dröjde vid Visborgs höga, gråa murar, vid staden med dess röda tegeltak och höga torn och gafflar, vid allt detta, som han kallat sitt och som han nu oåterkalleligen måst lämna. Ty det visste han ju godt, att från Rügenwalde skulle han aldrig komma.

Så länge han ännu kunde se en skymt af Gotlands höga kalkklippor, stod konung Erik kvar på sin plats. Ingen störde honom.

Och så lämnade konung Erik af Pommern den ö, där han i öfver tio år varit själfhärskare, hvarken sig själf eller andra till båtnad.

Det blef annat lif på Visborgs slott, sedan herr Olof Axelsson nu var dess höfvitsman. Han tog själf högsta ledningen af trupperna, som öfvades dagligen. Slottets försvarsanstalter förstärktes och det syntes tydligt, att herr Olof Axelsson icke ämnade i brådkastet lämna sin post.

Emellertid hade Magnus Green ankommit med de svenska förstärkningarna. I stället för att, som Birger Trolle rådt, gå norrut, landsatte han sina trupper i Vestergarn, och därifrån marscherade två tusen knektar in i det befästa lägret midt emot Visborg. Samtidigt med Magnus Greens ankomst anlände underrättelse till Visby, att man när som helst kunde vänta den danska flottan åter, denna gång med konung Kristian själf ombord, hvilken då komme för att på allvar och i egen person taga ön i besittning för sin räkning.

»Så må vi då förekomma dansken,» menade Birger Trolle, »och bemäktiga oss slottet. Väl inom dess fasta murar, kunna vi trotsa hvilken makt som helst.»

»Och I tänker icke, att herr Olof Axelsson nu kan göra detsamma? Menar I, att vi med någon utsikt till framgång skulle kunna storma slottet?»

»Jag menar så, och sköta vi oss rätt, skola vi kunna utan att spilla en enda man af de våra skaffa oss en så

bred väg därin, att vi skola gå, såsom Valdemar Atterdag en gång gjorde, elfva man sida vid sida.»

»Hvad menar I?»

Birger Trolle berättade nu för Magnus Green om den underjordiska gång han upptäckt. Hans plan var, att man i hemlighet skulle ditföra ett större krutförråd, antända det och spränga det gamla tornet och närgränsande mur i luften.

Magnus Green ryckte på axlarna.

»Den planen tåler nog att tänka på, innan man sätter den i verket. I är för hetsig, herr Birger Trolle.»

Men så fick också riddaren lära sig att vara tålmodig, ty dagarna gingo och ingenting gjordes af svenskarna. De danske fingo ostördt hålla på med sina befästringsarbeten, och Birger Trolles harm kände inga gränser. Mer än en gång var han på väg att säga herr Magnus Green, att han handlade som en förrädare mot konung Karl och Sverige samt att han ville hafva orlof att resa sin väg från hela denna komedien, men Margit, den vackra, sorgsna Margit, höll honom fjättrad kvar på Gotland alltfört. Han fick kväfva sin harm, och han hade ju icke ansvaret.

Magnus Green tycktes icke alls draga i betänkande att lasta det på sina egna skuldror. Han gjorde rakt ingenting emot herr Olof Axelsson, och så gick det till början af juli månad. Då ankom konung Kristian själf till Gotland. Med en flotta om etthundrafemtio segel och en härmakt af sextusen man angjorde han Vestergarn. Flottans öfverbefälhafvare var konungens broder, junker Gerhard af Oldenburg, och så snart han landstigit, sändes bud till herr Olof Axelsson, att han skulle infinna sig vid Vestergarn samt hos den svenske befälhafvaren göra framställning om, att äfven han ville komma till den öfverläggning, som den danske konungen aktade att hafva med dem. Och herr Magnus Green gjorde utan invändningar herr Olof Axelsson sällskap. Här träffades mellan dessa herrar utan vidare meningsskiljaktigheter den öfverenskommelsen, att vapenstillestånd skulle råda till Sankt

Hans eller midsommaren påföljande året och dessförinnan skulle ägandet af Gotland afgöras på ett möte af tolf riksråd från hvardera riket. Olof Axelsson skulle under tiden bibehålla Visborg samt vara berättigad att där införa födoämnen och vapen.

Och nu märktes det granneligen, hvars andas barn Magnus Green verkligen var. Så snart han med de danska herrarna återvändt till Visby, gaf han sitt tillstånd till att en del af den danska besättningen inkvarterades i staden, och nu började dessa rifva ned de förskansningar, som Birger Trolle med så stor möda låtit uppföra. Detta var mer, än Trolle kunde fördraga. Ursinnig begaf han sig till öfverbefälhafvaren och sporde, hvad slikt tilltag kunde betyda. Magnus Green mottog honom mycket kallt.

»Hvad har I då att invända mot mina befallningar?» sporde han.

»Edra befallningar? I vill väl icke säga, herr Magnus Green, att det är på eder befallning, som vi beröfvas våra försvarsanstalter?»

»Jag är icke skyldig eder räkenskap för mina handlingar.»

»Nej, I är det icke, men konung Karl står öfver oss båda, och . . .»

»Saken med honom lär jag få själf att sköta. Det måste en gång blifva fred i detta arma land. Vi hafva icke längre några fientligheter med de danske och därför tjäna befästningarna till intet. De skulle utgöra endast ett hinder för fortsatt fredligt umgänge. Den som icke här lyder mina befallningar, nämner jag förrädare och uppviglare, och jag jag skall veta att behandla honom därefter. Har I fått besked, herr Birger Trolle?»

Riddaren gick utan att säga ett ord. Det var icke allenast han, som knotade, utan äfven det svenska krigsfolket uttalade högt sitt missnöje, med den påföljd, att flera af dem med danskarnas hjälp blefvo kastade i fångtornen i slottet.

Men nu var det slut med Birger Trolles tålmod. Än en gång infann han sig hos öfverbefälhafvaren, nu för att begära sitt orlof.

»I är intet klok, riddare,» fick han till svar, »jag kan icke afskeda eder. Därom får I vända eder till konungen. Men föga lär han väl lika, att I lämnar den post, på hvilken han satt eder. Lyd därför mitt råd och stanna kvar här, och I skall se, att allt skall blifva till vår och rikets båtnad.»

Det var sålunda ingenting att göra. Birger Trolle drog sig helt och hållet undan de danske, lefde för sig själf och afvaktade med otålighet hvad som skulle komma att ske. Han trodde icke på de danskes försäkringar. Förvisso förde de svek i skölden.

Och en snar framtid skulle visa, att herr Birger Trolle hade rätt.

17.

Mäster Marquardus' slut.

Det hörde till öfvenskommelsen mellan junker Gerhard, eller kanske rättare sagdt konung Kristian och Magnus Green, att danskarna skulle förblifva ombord på den i Vestergarn liggande flottan. Endast en ringa del, ett par hundra man, hade blifvit inkvarterade i Visby.

Emellertid hände det en dag, icke långt efter det ingångna fördraget, att ett ilbud kom sprängande in i staden med underrättelse till Magnus Green, att konungen landsatt sin här och med den tågade mot Visby. Birger Trolle befann sig hos öfverbefälhafvaren, då budet nådde honom. Riddaren betraktade skarpt herr Magnus, som syntes honom

ganska brydd, och herr Birger kände sig säker på, att det icke var någon synnerligt stor nyhet den dammige ryttaren berättade honom. Men Magnus Green fann det, vare sig han visste om saken eller icke, rådligast att visa en häftig vrede och befallde genast, att hans häst skulle sadlas. Följd af Birger Trolle, red han genast bort till slottet och äskade att få herr Olof Axelsson till tals. De infördes i kungsrummen och där var höfvitsmannen dem till mötes.

»Herr riddare,» började Magnus Green, »jag månde spörja eder till, hvad det betyder, att konung Kristian med sitt folk tågar hän mot staden.»

»Hvad säger I, herr Magnus Green? Det lärer väl icke vara möjligt. I känner ju öfverenskommelsen.»

»Jag gör så, men det bud jag fått litar jag på. Konungen rycker mot Visby. Är då icke ett ord ett ord?»

»I må lugna er, riddare. Jag känner ju intet om detta, men det vill jag säga eder, att så länge jag är herre här på slottet, skall den ingångna öfverenskommelsen hållas, eller jag skall ligga död för konungens fötter.»

»Där hör I, herr Birger Trolle,» sade Magnus Green litet hänfullt. »Jag tänker I kan vara lugn nu.»

Men trots herr Olof Axelssons högtidliga försäkran ryckte konung Kristian med sina sextusen knektar allt vidare mot staden, och då borgarena om morgonen den 29 juli vaknade, sågo de öfver slätterna söder utanför stadsmuren krigsfolket ligga lägradt i hopar ända bort mot skogsbrynet. Öfverallt höjde sig de danska fälttecknen, riddarna redo i glänsande rustningar kring bland skarorna och en lysande samling med vajande hjälmbuskar hade lägrat sig framför konungatältet, som borta vid skogen höjde sig i hvita och röda våder. Det blef stor uppståndelse i staden, man skokades kring murarna, och rådsherrarna skyndade öfver torget till rådhuset. Så smattrade trumpeter och en skara ryttare närmade sig stadsporten med en fladdrande fana. På Magnus Greens befallning öppnades den för dem, de redo in, och

ordet fördes af riddare Holger Gregersson, konungen högste hofherre. Han förde budskap från Kristian, att stadens råd måtte infinna sig i konungens läger, enär han aktade att göra dem ett meddelande.

Med den stora hären framför portarna fann man intet annat att göra än att efterkomma Kristians önskan, som dock smakade bra mycket af befallning, och om förmiddagen begaf sig rådet under anförande af den gamle Hans Kreyenschok ut till det danska lägret.

Konung Kristian mottog dem utanför sitt tält, omgifven af en lysande samling riddersmän, bland hvilka ock befann sig herr Olof Axelsson och hans broder Ivar. Rådsherrarna afvaktade hvad konungen hade att säga dem.

»I gode herrar — borgmästare och råd i staden Visby — jag har äskat eder hit för att tala med eder till stadens och edert eget bästa. I långlig tid har krig och örlig rasat här, och I hafven mer än andra haft svåra känningar däraf. Men nu månde det blifva ett slut på detta. Ön är sedan urminnes tider Danmarks tillhörighet och jag hoppas, att den så skall förblifva. På Visborgs slott svajar redan den danska flaggan och därmed kunde ju med fog sägas, att hela ön är i danska händer. Men mig lyster icke att taga något som icke gifves mig frivilligt, och jag har intet kommit hit för att kräfva min rätt med svärds slag. Därför tillspörjer jag eder nu, gode herrar, om I fritt och öppet viljen å stadens och allt Gotlands vägnar gifva mig eder hyllning såsom detta lands rättmätige herre och konung.»

Rådsherrarna stodo tysta, med bestörtning blickande på hvarandra. De sökte efter herr Magnus Green, men han fanns icke där. Till sist tog rådsherre Kreyenschok till orda.

»Herre konung, edert tal kommer oss underligt före. I säger oss, att Gotland hörer Danmarks krona till. Därom vilja vi icke tvista med eder. Men vi minnas, hvad I blott för några dagar sedan genom eder herr broder, junker Gerhard, själf tillsagt Visby borgerskap genom den svenske befälhafvaren,

nämligen att intill nästa Sankt Hans frid och stillestånd skall råda och att under tiden en rådsförsamling skall afhandla spörsmålet om hvem Gotland rätteligen tillhör. Därför, eders nåde, förstå vi platt intet, då I säger, att vi månne gifva eder vår hyllning som troppliktige undersåtar.»

Konung Kristian rynkade ögonhrynen.

»I är en gammal man,» svarade han, »och vid edra år plägar oftast barndomen gå igen. Därför kan jag fuller väl begripa, att I intet förstår, hvad jag sagt. Men det är heller icke nödigt. Jag frågar om igen: ären I beredda att hylla mig såsom eder herre?»

»Så gammal är ingen af oss,» återtog rådsherre Kreyenschok, »att vi icke kunna både tänka och handla. Visserligen har vår herre och konung Karl satt till sin ställföreträdare på Gotland en man, den vi intet längre lita till och som han ock gjorde klokast i att icke tro, men vi hafva dock svurit konung Karl tro och lydriad. Vid den vilja vi förblifva, och jag anhåller hos eders nåde, att I intet vidare ville besvära oss med frågor sådana som den I nyss fann skäligt framställa. Har jag talat rätt?» slöt han och vände sig till de öfriga rådsherrarna.

Dessa instämde med ett högt och tydligt uttaladt ja.

Konungen hade synbarligen icke väntat sig detta. Han trummade oroligt på sitt svärdsfäste, stampade lätt med foten i marken, under det man noggsamt kunde skönja, hur vredesmodet sjöd upp inom honom.

»Och det svaren II!» sade han hånfullt. »Men jag är intet tillfreds därmed. Här är icke fråga om hvem I hyllat, utan om hvem I skolen hylla. Och det är mig. I mån fatta eder kort, vare sig I viljen eller intet, skolen I falla mig till föga. Dock vill jag likvisst gifva eder rådsum. Begifven eder åter in i staden, sammankallen menigheten till rådslag, sägen, hvad jag här sagt eder, och gören eder flit att få ett godt beslut fattadt. Jag skall vänta tills i morgon vid denna tiden. Då bidar jag eder här, jag råder eder att icke komma

tillbaka med styfva nackar. Se så, gå nu, och därmed Gudi befalladt.»

Tysta gingo rådsherrarna långsamt mot staden.

»Hvad sägen I om detta, gode herrar?» sade Hans Kreyenschok till sist. »Det är en trolöshet utan like. Ack, att icke denne Magnus Green kommit åter, utan herr Birger Trolle fått blifva vid makten. Då hade förvisso detta ej inträffat.»

Men det fanns intet val. Så snart rådet hunnit staden, sammankallades borgerskapet till utomordentlig rådsläpning genom klockeklang från Sankta Maria. Borgarna kommo i stora skaror strömmande till rådhuset. Dess stora sal med de väggfasta ekbänkarna rymde dem näppeligen. Som herr Hans Kreyenschok var i turen att föra ordet såsom förste borgmästare, satte han sig i den eksnidade, högryggade stolen vid dombordet, och i korta ordalag förtalde han de församlade hvad konung Kristian sagt och hvad han af Visby stads inbyggare fordrade.

Ett hotfullt mummel blef svaret på hans ord. Där hördes ock ganska högljudda uttalanden om svek och förräderi, och det var icke svårt att förstå, att församlingen icke var sinnad falla den danske konungen till föga. Herr Hans Kreyenschok hade visserligen förutsett detta, och detta utfall var ju ock sådant som han själf ville hafva det. Men han ansåg sig dock än ytterligare böra mana borgerskapet till lidelsefri öfverläggning samt att få ett formligt beslut, som han på pergament med pränt och insegel kunde öfverlämna till konung Kristian. Detta framställde han också till menigheten, men han möttes ånyo med rop af: »Vi vilja icke gifva oss åt förrädaren! Död åt de danske.»

»Så är det eder mening, att jag skall säga konung Kristian detta?»

Ett enhälligt ja blef svaret på hans fråga.

Rådsherre Kreyenschok slog klubban i bordet och reste sig ur stolen, och mängden stod just i begrepp att strömma

ut ur salen, då upp genom dess öppnade fönster trängde rop och skrik. Man stannade ett ögonblick lyssnande. Hvad var å färde? Folk kom springande mot torget, och nu hördes från gata till gata fortplanta sig ropet:

»Det brinner, det brinner! De danske ha satt eld på staden!»

Och se där... och där... och där steg en rökpelare upp mot den ljusa sommarhimlen, först sväfvande lätt och ljust grå, så tyngre och mörkare, till dess att röda flammor slingrade sin upp mellan husen.

Under förbannelser öfver den danske konungens svek störtade folket ut ur rådhuset. Hvar brann det? Man såg rök och eld väl på tjugu ställen. En hvar hade samma tanke: kanske det var hans hem som sköflades af lågorna, och man rusade gatorna fram.

Och i allt detta virrvarr hördes plötsligt kanondunder. Den danska hären ryckte mot de södra murarna. Så höll konung Kristian sitt löfte.

Men äfven inom staden smattrade stridslurarna. Hvar var herr Magnus Green? Ingen visste det. Men Birger Trolle samlade så godt sig göra lät de spridda svenska knekthoparna och drog till murarnas försvar. Dock, man hade fiender icke blott utanför murarna, utan äfven inom dem. De i staden inkvarterade danska knektarna höggo ned fredliga borgare hvar de funno dem och plundrade deras hus.

Men då sjöd modet hos köpstadsmännen. Rostade vapen rycktes från väggarna; en och hvar förstod, att här måste han själf värja sitt lif.

Hela staden var ett enda stridstumult. Vid murarna kämpade Birger Trolle och hans folk tappert och hindrade i det längsta danskarna att komma öfver. Men riddaren förstod, att han icke länge ännu skulle kunna hålla sig, ty den danska styrkan var för öfvermäktig.

Öfver staden hvirflade rök och lågor; de tjärade vägarna, som stått och kokat i solskenet, brunno så det knast-

rade, och hvarhelst förvirringen var som störst, där voro ock de danska knektarna, stucko och höggo. Kvinnorna togo barnen i händerna och flydde med dem in i templen. Där skulle ingen våga antasta dem. Den helga friden i de vigda Guds husen skulle väl de danske tveka att skända. Men mer än en segnade ned för ett lömskt hugg på vägen till kyrkorna.

Och nu brakade ett stycke af murkrönet ned för danskarnas skott, och in öfver den uppkomna breschen rusade de vilda danska sällarna under hånande skrål. Birger Trolle kämpade själf förtvifladt. Han sökte döden, tyngd af den skam och vanära, som de svenske, tack vare Magnus Greens trolöshet, dragit öfver sig. Men befriaren undvek honom. Utan att ha erhållit den minsta skråma ens slogs han mot tio danskar åt gången. För hvarje hugg stupade en till marken. Han trängdes allt längre och längre tillbaka.

Rådsherre Kreyenschok hade ilat från rådhuset till sitt hem, där de uppskrämda kvinnorna mötte honom med ångestfulla frågor.

Här rasade branden icke så våldsamt, hans eget hus var ännu skyddadt. Men hvem visste hur det kunde gå?

Strax efter rådsherrn kom Olof Hageby skyndande. Han uppmanade ifrigt kvinnorna att begifva sig till Sankta Maria. När som helst kunde en roffande danskhop komma farande.

»Gå I ock med, Kreyenschok,» uppmanade Olof Hageby, »jag följer eder till kyrkan, där ären I i säkerhet.»

»Och du själf, Olof? Stannar du icke hos oss?» frågade Elsbeth ångestfullt.

»Nej, käraste mitt hjärta, min plats är i borgarnas led mot de lömska fienderna,» fick hon till svar.

Elsbeth sade intet vidare, hon endast tryckte sin trollovades hand.

Och så drogo de alla, rådsherrns samt med dem fru Cecilia och Margit bort mot Sankta Maria.

Då de ilade upp genom den trånga Torggränden, där elden frodades och knastrade i ett stort korsvirkeshus, skyndade, till hälften dold af röken, en munk förbi dem. Margit gaf till ett rop och grep Cecilia hårdt i armen.

»Hvad var det, barn?» frågade Cecilia brådslande.

»O, moder, det var han, Marquardus.»

»Nej, du tog miste.»

»O nej, jag såg, hur hans ögon brännande fäste sig på Elsbeth.»

»Tig för himlens skull, min Margit! Vi hafva blifvit efter. Låtom oss skynda.»

Och inne i det höga templet, under de ljusa hvalfven låg den solglänsta julidagern in med varmt ljus. Genom korets färgade rutor bröto strålarna. Den korsfästes törnekrona glindrade i blodets färg och de knäböjande Mariornas mörkblå och gröna dok dallrade af mättade reflexer. Rundt omkring i bänkarna, på gångarna, i koret, ja, ända uppe vid högaltaret och de båda sidoaltarena lågo kvinnor knäböjande och stammade fram böner. Barnen knäppte sina händer och snyftade högt. Och där kommo prästerna i hvita mässkjortor, föregångna af korgossar, som buro svängande rökelsekar. De stego upp på altaret, de bredde sina händer ut öfver de kvidande ångestfulla skarorna, de anropade den heliga jungfrun och hennes högtlofvade son om nåd och hjälp. In genom portarna hördes stridens larm, eldens brakande, slangornas dån, som kom templet att skaka på sina grundvalar. Prästerna bådo, korgossarna sjöngo en entonig litanian, virakdoften hväljde sig ut öfver templet och berusade med sin välukt. Den ärevärdige gamle kaniken hade fallit på knä vid altarbordet. Han sträckte sina darrande händer mot höjden.

»Heliga Guds moder,» ropade han, »gif dina ångestfulla barn ett tecken, att du icke vändt ditt huldrika ansikte ifrån dem. Gif oss ett tecken, att vi kunna fatta mod att tåligt bära den vånda som oss öfvergår. Din högtlofvade son gjorde tecken och under samt visade så sin allmakt. Gif din för-

bön hos honom, anropa honom om ett nådetecken, såsom vi nu anropa dig, och vi skola skänka dig våra hjärtan, vårt allt, du välsignade bland kvinnor, du heliga moder åt världars och himlars omätligt store herre och konung.»

Och se! Var det himmelens tecken att bönen var hörd? I samma ögonblick begynte klockorna i tornet att långsamt ringa — bing bång, bing bång. Ringarkarlarna, gamla gråskägg, som icke kunnat deltaga i försvaret utan sällat sig till de bedjande i kyrkan, sågo på hvarandra. Hvem rörde väl linorna, då de voro borta? De stapplade, ett par af dem, upp för tornstegarna, men stannade häpna, innan de nått det öfversta bjälklaget, och blickade uppåt stumma. Ty se, de stora glänsande malmklockarna svängde fram och åter, åter och fram utan att någon rörde dem. Det var ett under, det var himlen, som svarat på bönerna. Och hastigt skyndade de ned, och snart spred sig som ett sus genom den knäböjande mängden nyheten om undret. Klockorna fortforo att ringa, den gamle kaniken stod fortfarande med händerna sträckta mot höjden, och likt Moses fick han stöd för dem, att de icke månne slappas. Korgossarna skyndade till och höllo upp dem.

Men klockeklangen från Sankta Maria gaf snart eko från andra kyrkor. Där skyndade ringarna upp, och snart ljud malmen med olika klangfärg öfver hela staden, allt medan eldslågorna frasade och fladdrade mot sommarhimlen, medan hoparna kämpade nästan i hvarenda gata.

Utan att sansa något lågo kvinnorna kvar i bänkarna och på golfvet i Sankta Maria. Dörrarna till vapenhuset stodo öppna, folk gick ut och in. Men ingen af dem lade vidare märke till en mörk, i svart kappa insvept gestalt, som stod till hälften dold bakom den sydvästligaste pelaren i kyrkan. Kapuschongen hade han väl dragit öfver hufvudet, så att endast de bruna ögonen kunde speja ut öfver kyrkan. Han stod där orörlig, endast blicken lefde och den flög oaf-låtligt ut öfver de långsträckta skeppen, där han såg hufvud

vid hufvud. Då och då böjde han sig sakta framåt, till sist tycktes han hafva funnit hvad han sökte och ryckte häftigt till, hvarvid kapuschongen gled något tillbaka, så att hans ansike blef synligt.

Det var mäster Marquardus Steen.

Hans tunna läppar hade dragit sig till ett hemskt leende, hans små skarpa ögon gnistrade, då de brände sig fast på ett enda ställe. Och där lågo knäböjande fyra kvinnor, fru Giseltrude, fru Cecilia, Margit och Elsbeth. Han kände godt igen dem, Margits mörka, rika hår och Elsbeths blonda svall af lockar under de svarta sammetshattorna.

Så stod han väl en timme och betraktade dem. Småningom begynte emellertid folket lämna kyrkan. Det var som hade de klingande klockornas ljud gifvit dem mod och tillförsikt: Herren hade ej öfvergifvit dem.

Mäster Marquardus lät sig af mängden föras mot ingången, men vid den södra portalen stannade han. Han måste hålla sig i en af pilastrarna för att icke ryckas med.

Det var dock icke så lugnt här ute, som man måhända inne i templet trott. Visserligen syntes icke kring kyrkan kämpande skaror — man hörde dem dock — men midt emot kyrkan flammade ett högt bål af två brinnande korsvirkeshus, hvarifrån spred sig en nästan olidlig hetta. Takstolarna voro redan instörtade och den flammande sträckan företedde anblicken af ett enda stort bål.

Trots hopens upprörda sinnesstämning förnekade sig dock icke nyfikenheten hos kvinnorna. De störtade ut ur kyrkan för att på så nära håll som möjligt skåda branden. Det spred sig som en löpeld, att ett par barn blifvit innebrända.

Marquardus Steen stod fortfarande med hopdragen kapuschong vid kyrkdörren. Han granskade hvarje förbipasserande så godt det lät sig göra. Till sist såg han midt inne i en sammanpackad hop de fyra kvinnor, hvilka han så ifrigt iakttagit inne i kyrkan. Då de gått eller rättare sagdt förts

förbi honom, lämnade han sin plats. Han gled som en hal orm in mellan kvinnorna, han kom allt närmare och närmare dem han tydligen sökte. Nu blef det stockning i strömmen. De framför gående hade kommit för nära de brinnande husen, påträngda af de efterföljande. Nu ryggade de tillbaka. Mäster Marquardus begagnade sig af tillfället att komma ännu närmare intill fru Giseltrude, Cecilia och de båda unga flickorna. Han hindrades dock något af en gammal böjd, gråskäggig gubbe, som gick alldeles bakom dem. Men han förstod till sist att komma undan äfven honom.

Plötsligt skar en kvinnas ångestskri genom hopen, det blef en väldig rörelse, det kom flere rop, och inom en sekund hördes ett böljande skrik: »Mord, mord!»

Mord, mord! — ropades med fasa öfverallt. Det blef en obeskriflig förvirring, som koncentrerade sig kring den plats, där fru Giseltrude och hennes följe befann sig.

Och se, nedsjunken på gatan låg en ung gestalt. Det var Margit. Hon låg i sitt blod utan att röra sig. Hennes ögon stodo ännu stela och orörliga af fasa.

På knä bredvid henne låg Cecilia, högt ropande:

»Margit, Margit, mitt barn! De ha mördat mitt barn! Hämnd, hämnd! Tag fast mördaren!»

Elsbeth låg afsvimmad i en främmande kvinnas armar, fru Giseltrude hade af den böljande mängden blifvit skild från sitt sällskap. Man kom till för att hjälpa den sårade flickan. Från hennes rygg strömmade blodet, hon visade intet tecken till lif.

Men nu vändes skarornas uppmärksamhet åt annat håll.

»Plats, plats!» skrek man. »Mördaren är funnen!»

Och släpad af den gråskäggige gamle, sparkad och kindpustad af ursinniga kvinnor, kom Marquardus Steen till syne. Kåpan hade rifvits från hans axlar. Han stod där med vansinnigt glödande ögon, och den blodiga dolken höll han ännu krampaktigt fast. Då han fick syn på den bleka, blödande Margit, gaf han till ett hemskt skratt.

»Så stack jag ännu en gång miste!» ropade han. »Icke dig, icke dig, ville jag åt, utan henne, henne!»

Med ett vigt språng skulle han störta på den medvetlösa Elsbeth, men gråskägget var honom för snabb. Med båda händerna grep han munken, han stirrade än på honom, än på den liflösa Margit.

»Du, du, usling, har gjort detta. Du har mördat en oskyldig kvinna och du har ännu mordvapnet i din hand för en till. O, du helvetets afskum! Henne har du dödat, henne som jag älskat och vårdat som en dotter! Men nu är det slut på dina bofstreck, du lede munk!»

Han höll Marquardus fast som i ett skrufstäd, munken förmådde icke röra sig. Så rätades gubbens höga gestalt, han kastade en snabb blick omkring sig.

»Ur vägen!» röt han med skallande stämma. »Sen här, I kvinnor, hur lönmördare bestraffas.»

Hans stämma klang olycksbådande, folket ryggade tillbaka, och där blef en bred, öppen väg. På jättestarka armar lyfte gubben högt öfver sitt hufvud den spenslige, skräckslagne munken, och med ett skratt, som lät alldeles vildt, rusade han framåt, hän mot det brinnande huset. Några stockar föllo i detsamma ihop till en väldig glödhög, han böjde kroppen tillbaka, och som munken varit en lätt docka, slungade han honom långt in i det flammande bålet.

Ett skrik af fasa ljud, kvinnorna betäckte sina ansikten med händerna och rusade bort i vild flykt.

Den gamle gubben stod där med stirrande ögon. Af kroppen han kastat in bland de brinnande bjälkarna syntes intet. Elden och röken slöto sig omkring den. Mäster Marquardus hade fått straffet för alla sina ogärningar.

Plötsligt vacklade gråskägget och föll till marken. Hettan hade varit för stark, han hade förlorat medvetandet. Några kvinnor, som ännu stannat kvar, släpade bort honom.

Men utanför Sankta Maria låg Margit i sitt blod och kring henne knäböjde hennes moder, fru Giseltrude och den

högljudt gråtande Elsbeth. Margits kropp skakades ett ögonblick af ryckningar, hennes läppar rördes. Så öppnade hon långsamt ögonen och de fästes en sekund på Cecilia. De slötos igen, en djup suck kvälde fram mellan de halföppna läpparna, hufvudet föll åt sidan ur fru Giseltrudes knä. Margit, den sköna Margit, vilddufvan, Cecilias och konung Eriks olyckliga dotter, fanns icke mer.

Ut ur kyrkan kommo den gamle kaniken, munkarna och korgossarna. Bestörta stannade de vid den tröstlösa gruppen. Så togo de upp den döda, och långsamt gick sorgedåget genom gatorna ner till rådsherre Kreyenschoks hus.

Det syntes nu vara mera lugnt i staden. Striden hade dragit sig allt längre söderut. Branden rasade ej heller mera så häftigt. Den starka blåsten hade, i samma ögonblick som Sankta Marias klockor begynte ringa, nästan omedelbart afstannat, lågorna kastade sig ej längre från hus till hus. Liksom genom ett underverk räddades sålunda staden denna gång från fullständig förstörelse.

Konung Kristian fick nog samt erfar, att det icke var så lätt att få Visby borgerskap att falla till föga. Med förtrivflans mod försvarade sig de svenska knektarna under Birger Trolle, understödda af de manliga stadsinvånarna. Men blodbadet på dem var stort. Öfver fyra hundra lågo döda på gator och torg, när mot aftonen striderna upphörde och de danske lägrade sig dels på Södertorg och å Visborgs slott, dels utanför staden. När striderna voro till ända, kom Magnus Green, mörk i hågen, ridande på sin ståtliga häst med ett följe af svenska och danska riddare. Han begaf sig utom staden till konung Kristian. Där träffades öfverenskommelse om tre dagars stillestånd, under hvilken tid förhållandena kunde ordnas.

Uppe vid Sankta Katarinas klosterkyrka stodo bland rykande ruiner Birger Trolle och Olof Hageby. De hade i timmar kämpat sida vid sida. Riddarens rustning var sönderfläkt, hans hjälmhufva krossad och han blödde ur ett sår

i pannan. Olof Hageby hade blifvit sårad i sin vänstra arm, hade slitit ett stycke af sin skjorta och höll den i band därmed. De hade icke haft tid att ägna en tanke åt sina kära, men nu, då larmet upphört, striden var slut och riddaren ordnat om de sårades och dödas bortförande, kom öfver dem en ängslan för kvinnornas öde. De hade ingenting hört om hvad som händt utanför Sankta Maria. I allt virrvarret hade icke så synnerligt många fäst sig därvid. Trötta vandrade de nu båda ned till rådsherre Kreyenschoks hus. De vandrade sin väg mellan ännu brinnande hus. Här och där träffade de på hemska spår efter de rasande striderna. Hela staden tycktes förete anblicken af en valplats. Tysta stego de upp för trappan till rådsherrens hus. De funno porten stängd, hvarför Olof Hageby lät portklappen ljuda. Efter några ögonblick kom en gammal tjänarinna ned, som försiktigt öppnade. Birger Trolle såg hennes rödgråta ögon och sporde:

»Hvad är å färde? Har någon olycka inträffat?»

Den gamla gumman begynte genast voja sig och snyfta.

Men ljudet af de ankommande hade lockat ned Elsbeth. Då hon fick se Olof med armen i band, stannade hon och blef om möjligt ännu blekare än förut.

»Gud vare lofvad, att ingen olycka drabbat dig, min älskade!» utropade köpmannen.

»Ack, Olof, Olof, om du visste så gräsligt!» stönade den unga flickan. Och hon fäste i detsamma sina blickar på riddaren. »Å, herr Birger Trolle, hur skall I kunna öfverleva detta.»

»Vid den lefvande guden, säg oss, hvad det är?» stammade riddaren och grep Elsbeth om armen.

»Margit är död!» pressade hon fram.

Riddaren stod som förlamad.

»Död!» var det enda ord, som kom öfver hans läppar.

Då brast Elsbeth i hejdlös gråt.

»Följ mig,» snyftade hon till sist, och de tre gingo upp-

för trappan till rådsherrens stora, ekbonade sal. Det var halfskumt därinne.

De sågo framme vid ett af fönstren fru Cecilia ligga på knä vid en snöhvit bädd. Borta vid den stora spiseln sutto rådsherren och hans hustru stumma. Endast långa suckar höjde då och då deras bröst.

Birger Trolle tog ett djupt andetag. Han pressade läpparna tillsammans, det lade sig som ett töcken öfver hans ögon, då han långsamt gick fram mot detta hvita, som han otydligt såg i rummets andra ända.

Och nu stod han vid bädden.

På spetsprydda kuddar hvilade Margits hufvud, lika skönt som förr, men blekt som marmor med blå strimmor vid tinningarna. Hon låg med ansiktet åt sidan. Munnen var krampaktigt slutet, ögonlocken fällda, ett drag af dödskampens smärta låg öfver det fina anletet, kring hvilket håret bildade en svart, böljande ram.

Och riddaren stod där och såg. Han kunde icke fatta, att detta var verklighet. Margit, den unga, starka Margit död! Och på morgonen hade han höfviskt hälsat henne, där hon suttit i ett af fönstren, då han ridit förbi! Men han hörde fru Cecilias hjärtetunga suckar. Då böjde han sig ned och lade handen på hennes hufvud. Hon ryckte till, såg förvirradt på honom, och därpå reste hon sig.

»Det är förbi, riddare,» sade hon tonlöst, »där ligger Margit, min Margit. Ja, I ser på mig, I vet intet I, riddare, och ej heller I andra, att hon, som nu ligger där slumrande i döden, fallen för en nidings försåtliga dolk, var mitt barn, min dotter. Och jag kunde gråta blod vid tanken på, att hon skulle med sitt unga lif sona, hvad jag uslast i mitt lif felat.»

Riddaren hade sjunkit på knä invid den döda. Han tog hennes hvita, kalla hand och höljde den med kyssar. Han låg länge med ansiktet doldt mot bädden, så steg han upp, blek men lugn.

»I vet, hur jag älskade henne, fru Cecilia. Men det var vårt öde att icke tillhöra hvarandra i denna världen. Den högste gifve dig, min Margit, min renhjärtade allra käraste, fröjd och salighet i de himmelska boningarna.»

Då brast fru Cecilia i hejdlös gråt. Hennes sorg hade hittills varit utan tårar, men nu öppnades deras källor. Lik ett bittert sorgset barn grät hon, med hufvudet lutadt mot riddare Birger Trolles bröst. Hon begrät sin förlorade dotter, men hon begrät också alla dessa år som gått och som nu stodo för henne såsom något det där verkligen var att fälla tårar öfver.

Och tårarna lindrade, de kommo så småningom allt mindre häftigt, till dess att de upphörde i stilla snyfningar.

Och så sutto de där allesammans, medan kvällen skymde på, och fastän flera af dem ju voro främlingar för hvarandra, kände de sig såsom en enda familj. Det var den döda, som låg där med aftonsolens sista döende strålar på sitt bleka ämne, som förenade dem. Henne hade de haft kär allesammans, och allesammans möttes nu i den smärtsamma saken.

När det omsider tillkämpade lugnet tillät att tala, fingro Birger Trolle och Olof Hageby veta, hur allt tillgått utanför kyrkan. Ingen af de tre kvinnorna — rådsherrn hade blifvit skild från dem för några ögonblick — visste riktigt besked, men de båda männen kunde dock af hvad som berättades sluta sig till den hemska händelsens förlopp. Olof Hageby smög kärligt sin trolofvade intill sig.

»Det är kanske intet rätt, att jag säger någonting sådant,» sade han, »men jag tackar Gud, att icke munken fick utföra sin afsikt. Det var således dig, mitt hjärta, som han sökte nå ända in i det sista. Och en annan fick offra sig för dig. O, Elsbeth, kunna vi väl någonsin glömma henne, Margit, som fick gifva sitt lif för vår lycka? Låt oss knäböja vid hennes bädd och anropa den heliga Guds moder om evig salighet för henne.»

Och nu knäböjde de alla kring det snöhvita liklägret, de bådo icke högt, utan bönerna stego ur hjärtats tysta djup.

Som de lågo på sina knän, begynte vesperklockorna ringa ut öfver staden. Hvad ljuftelig klang de hade i afton, så fulltonig och samstämmande, och det var de bedjande, som hade ung Margits oskuldsfulla själ på de dallrande tonernas vingar sväfvat bort öfver jorden, upp... upp mot de ljusa rymderna.

18.

Frid efter striden.

I tre dagar efter konung Kristians trolösa öfverfall höll man sig ännu fullständigt på stridsfot, ty man kände sig långt ifrån säker om, att icke samma skådespel kunde upprepas. Men på fjärde dagen tillkännagaf Magnus Green och herr Olof Axelsson, att öfverenskommelse träffats mellan de svenske och danske af den innebörd, att stillestånd skulle råda, icke blott mellan Gotland och Danmark, utan ock mellan Sverige och Danmark till Mårtensdag påföljande år. Och denna kapitulationsakt blef godkänd både af konung Kristian och ett par veckor senare af konung Karl Knutsson.

Den som sändes öfver till Sverige med det viktiga brevet var Birger Trolle. Dock hade denne först stått invid Margits grafkulle i griftegården invid Sankta Maria.

Just på den plats, där hon träffades af den mordiska dolken, blef hennes sista hviloplats redd. Skaror af folk följde Margit på den sista färden. Främst gingo fru Cecilia och riddaren. Denne lät en konstförfaren man hugga ut en vacer sten, som skulle täcka grafven. Fru Cecilia gaf det mesta

af sina ägodelar till Solberga kloster, på det att systrarna måtte läsa mässor för Margits unga själ.

Med tungt hjärta lämnade Birger Trolle Gotland, där han upplefvat så litet, men på samma gång så mycket. Litet, ty icke hade där varit stor ära att vinna. Tvärtom snarare, och det sved honom i själen, då han tänkte på Magnus Greens lömska sätt att handla mot konung och fosterland. Men hur mycket hade också icke vistelsen på Gotland gifvit honom! Han hade där lärt känna kärlekens sötma och vanda, han hade där gått sin bittraste sorg till mötes. Med vemod såg han från däckets landet så småningom försvinna. Där lämnade han dock i jordens tysta sköte kvarlevorna af den, som varit honom kärast på jorden. Skulle han än en gång få återse hennes graf, knäböja där och ägna henne sina brinnande böner?

På Visborgs slott satt nu herr Olof Axelsson såsom själfstyrande höfvitsman. Så snart konung Karl undertecknat stilleståndsfördraget, inskeppade sig de svenska trupperna. Och det på danskarnas fartyg. Ty utan någon invändning från Magnus Greens sida hade konung Kristian bemäktigat sig de svenska galejor, som öfverfört Greens trupper.

På ett danskt fartyg passade ock herr Magnus Green, konung Karls trolöse och förrädiske höfvitsman, bättre än på ett svenskt sådant. Danskarna begåfvo sig också hemåt. Konung Kristian lämnade dock kvar två tusen knektar som slottsbesättning åt sin höfvitsman.

Herr Olof Axelsson gick icke konung Erik i spåren att börja med vid behandlingen af Gotlands inbyggare. Han lät dem sköta sig själfva, så länge de icke gjorde honom emot. Men då rådet föreställde honom, att det icke var tillbörligt, att den danska flaggan var hissad på Visborg, så länge frågan ännu var oafgjord om hvem som skulle besitta ön, då fingo de rent besked. Herr Olof slog näfven i bordet och röt, att om de värda herrarna en gång till komme med sådant, skulle han låta sina slangor spela mot staden, så att icke sten skulle lämnas kvar på sten.

Så att nog kunde man förstå, hvars andas barn herr Olof Axelsson rätteligen var.

* * *

Och nu närmar sig vår berättelse slutet. De danske voro nu faktiskt herrar på Gotland, och historien vet förmåla, huru som de ock förstodo att genom svekligt förfarande ännu länge bibehålla den vackra ön under sin värjo.

Af de personer, som uppträdt i dessa skildringar från förgångna tider, hafva redan de flesta afträdt från skådeplatsen. Konung Erik hade förts till Rügenwalde, och där lefde han ännu tio år, till dess han 1459 fick sluta sitt växlingsrika, ränkfulla och brottsliga lif. Birger Trolle, som här på Gotland sett sin kärlekssaga begynna i solglans och sluta i blod, fortfor att tjäna sin konung, medan däremot herr Magnus Green snart nog öppet visade, att han alltid burit afvog sköld mot sitt eget land.

Redan ett par år efter de händelser, som i denna berättelse skildrats, inföll han med en hop stigmän på Kolmårdens skogklädda höjder, hvarifrån han sedan ända ned mot Blekinge härjade de svenska bygderna.

Men bland de kvarvarande hafva vi ännu ung Elsbeth, rådsherre Kreyenschoks och fru Giseltrudes blonda dotter, och Olof Hageby, den duktige köpmannen på Klinten. Margits sorgliga öde hade gripit dem djupt, i synnerhet Elsbeth kände sig så vemodig och nedtryckt, att Olof icke ville framställa något till henne rörande deras förening genom kyrkans band. Han ville först låta svedan af det slag hans trolofvade fått något lägga sig, och han kunde ju ock hafva sina skäl att icke genast yrka på bröllop, ty äfven hans egendom hade delvis blifvit härjad af elden, och han hade full sysselsättning med att återställa sina magasin och förrådshus. Men samtidigt fick han ock tillfälle att ytterligare med de ömmaste omsorger fortsätta inredningen af det blifvande hemmet.

Och slutligen, när det nästa gång begynte att våras på Gotland, då stod Elsbeths och Olof Hagebys bröllop med fröjd och gamman. Framtiden för de unga låg klar och ljus, hvad som varit det var framfaret. De ägnade det nog då och då en vemodsfull tanke, men det tyngde dem icke längre. Och i rådsherhuset vid Strandgategränden rörde sig på bröllopsaftonen en glad samling af borgare med fruar och döttrar. Bruden var strålande lycklig, och hon bar på sitt blonda hår en konstnärligt hamrad och sirad krona, en gåfva af riddare Birger Trolle, som sändt den från Söderköping med en kalkskeppare till Visby. Han hade icke glömt de vänner han på Gotland förvärfvat.

Fru Giseltrude var hjärtligheten själf, allt det kantiga hos henne tycktes ha blifvit bortslipadt under olyckornas dagar. Hennes blickar strålade, då hon betraktade sin vackra dotter.

På henne fästes ock ett par andra ögon, mörka, sorgsna, drömmande.

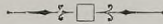
Det var fru Cecilias. Hon satt där, klädd i svart fotsid sammetsdräkt med bländande hvita sorgeskrås. Hennes blickar följde den lyckliga unga bruden. Hvad tänkte hon manne? Du, moder, du kan nog förstå det. Och tårar glänste i ögonen, föllo långsamt ned för kinderna, som begynte fåras.

Elsbeth såg det och skyndade från sin ståtliga brudgum. Ömt lade hon sin arm kring fru Cecilias hals, kysste henne på pannan och hviskade:

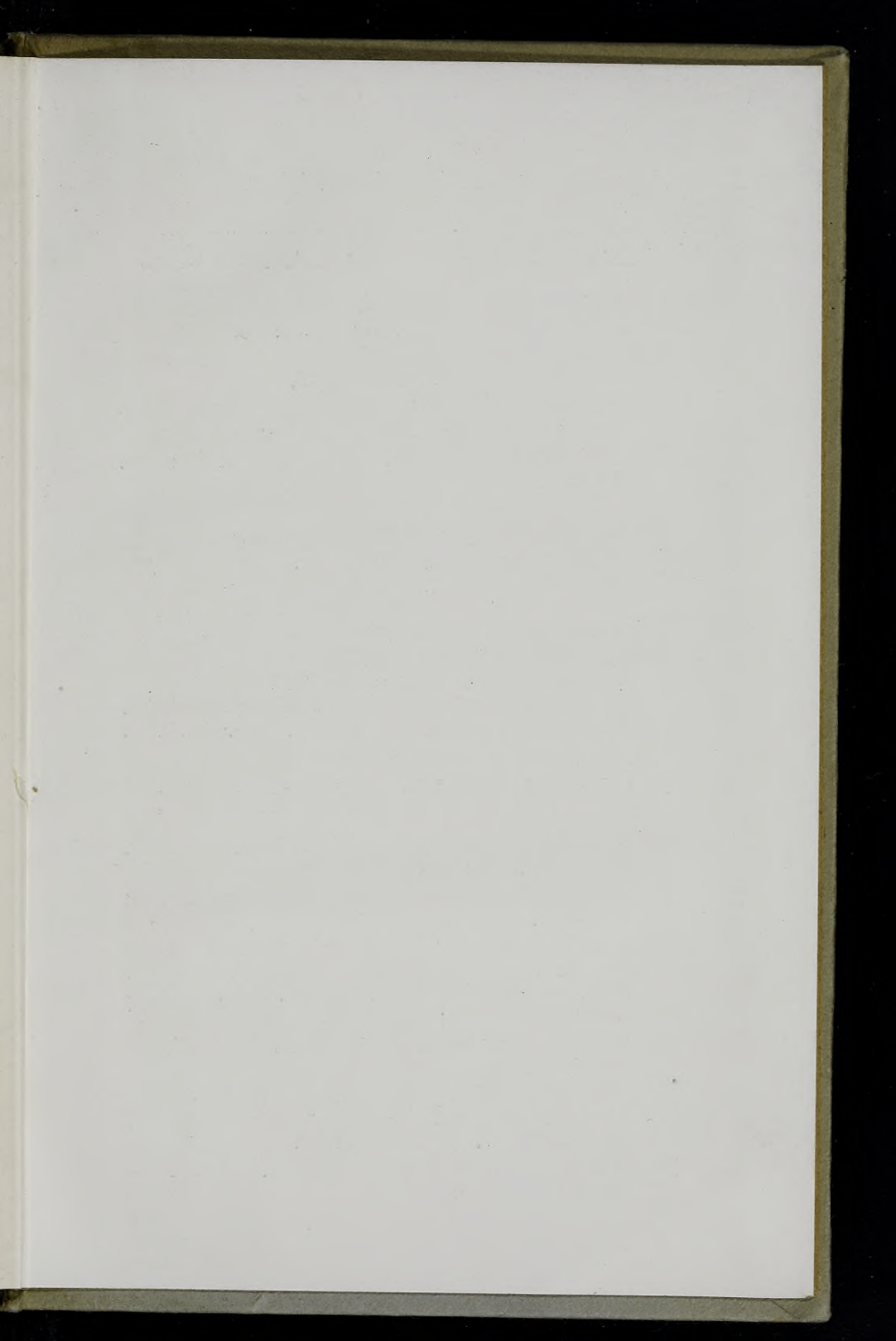
»Jag har icke glömt henne, Cecilia. Jag glömmmer aldrig er och min Margit.»

Innehåll:

1. I Visborgs slottsträdgård	5
2. Klitternas dotter	22
3. Vildfågeln i gyllene bur	44
4. Konung Eriks gästabud	65
5. Mäster Marquardus	104
6. Elsbeth	131
7. Riddaren och stolts jungfrun	158
8. Den underjordiska gången	192
9. Lönmördaren	216
10. Dagtingan	237
11. Öfverfallet i klostret	260
12. Kärlek som försakar	281
13. Uppvaknandet	303
14. De döda gå igen	318
15. Vedergällningens stund	330
16. Slut på konung Eriks saga	352
17. Mäster Marquardus' slut	363
18. Frid efter striden	379

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Albert Bonniers förlag.

Z. TOPELIUS:

- Hertiginnan af Finland. Historisk roman från ryska kriget 1741. 1: 75; inb. 2: 25.
Ljungars Saga. Historisk berättelse från reformationstiden. 2: 50; inb. 2: 75.
Planeternas skyddslingar. Berättelse från drottning Kristinas tid. 3 delar. 7 kr.; inb. 9 kr.
Fältskärens berättelser. 6 delar. 12 kr.; inb. 16 kr.

* * * *

B. S. INGEMANNS romaner:

- Valdemar Seier. Inb. 3: 50.
Erik Menveds barndom. Inb. 3: 50.
Kung Erik och de fredlöse. Inb. 3 kr.
Prins Otto af Danmark. Inb. 3 kr.

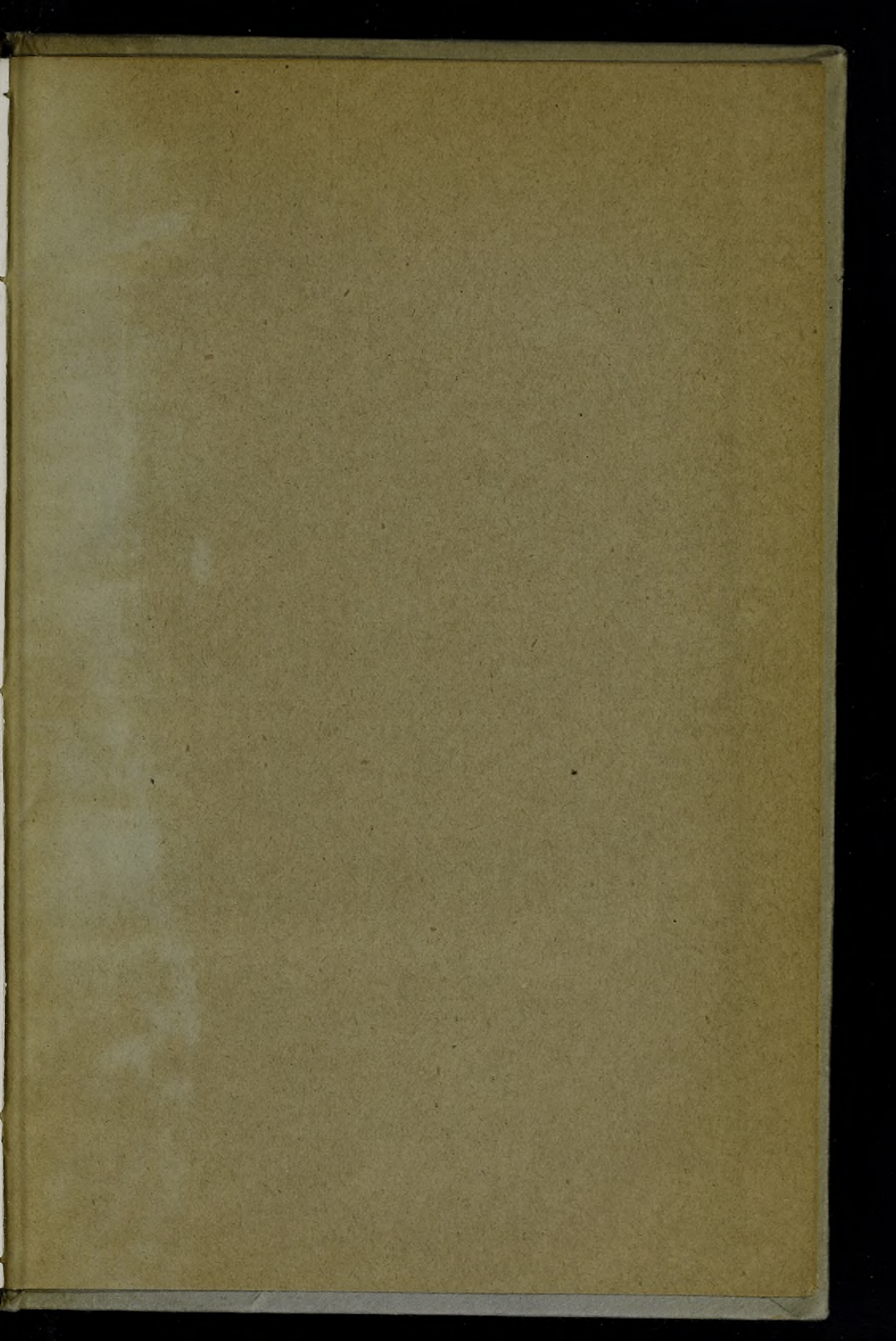
VIKTOR RYDBERG:

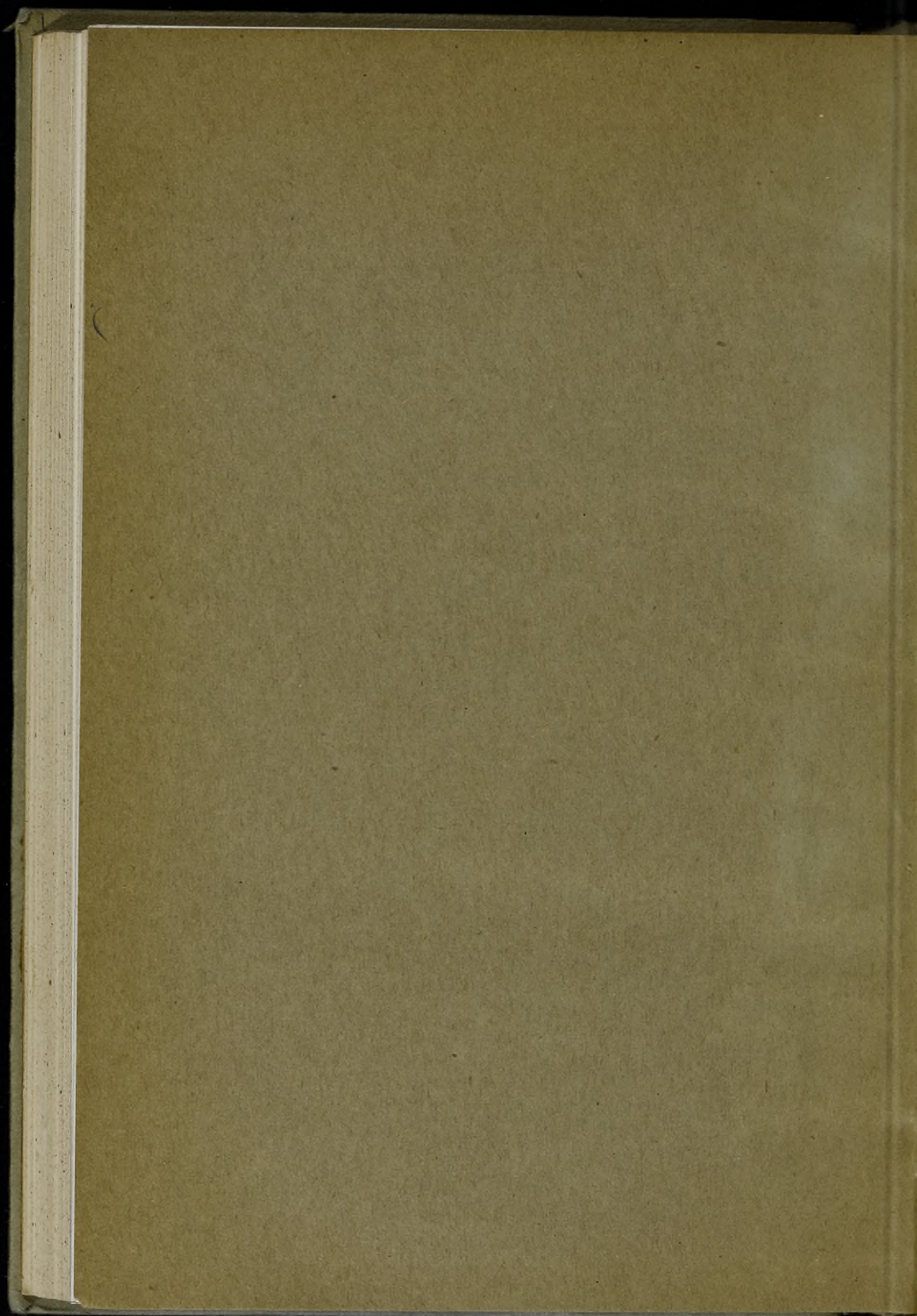
- Vapensmeden. 2 kr.; inb. 3: 75.
Fribytaren på Östersjön. 4: 25; inb. 4: 75.
Den siste Athenaren. 2 delar. 5 kr.; inb. 7: 50.

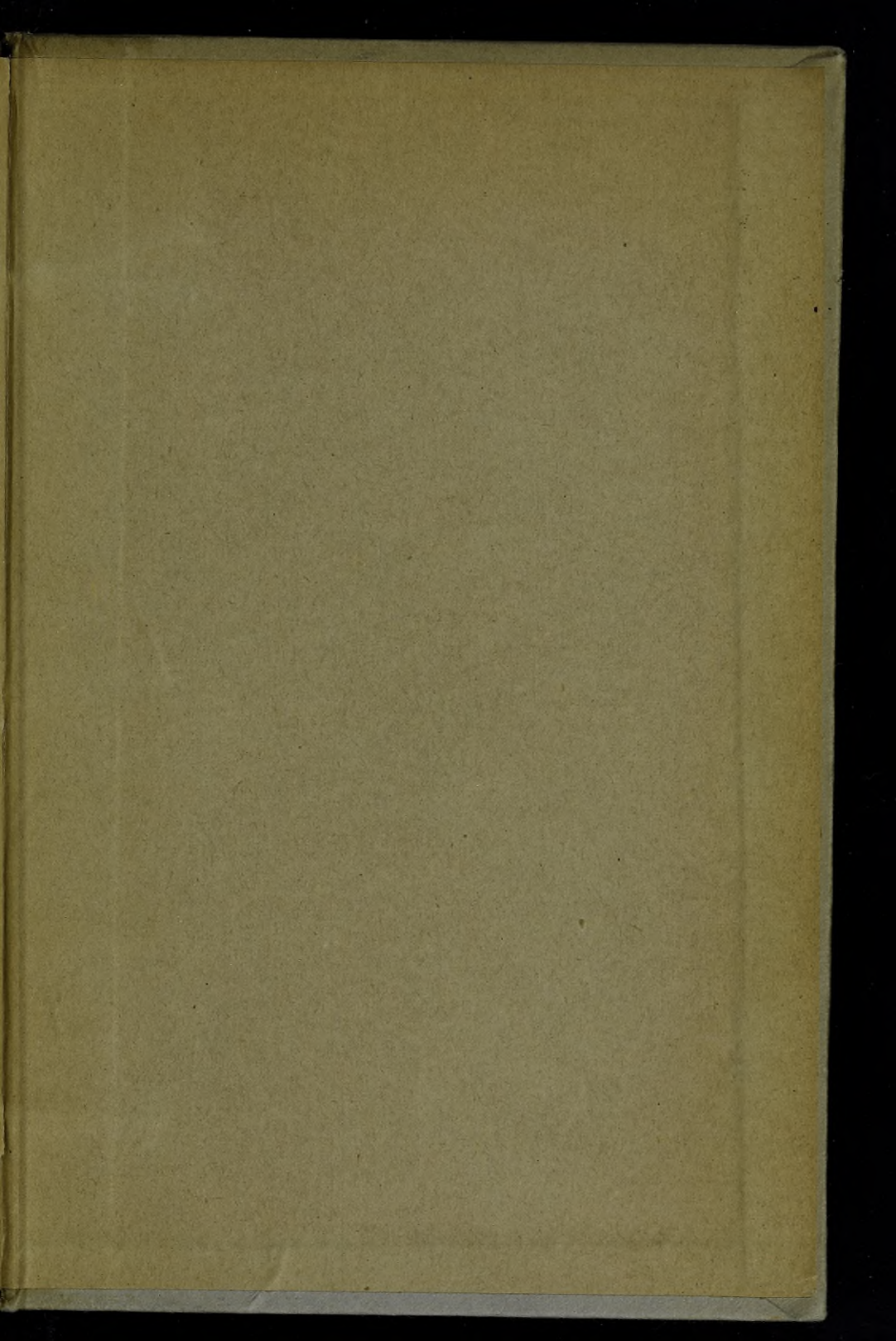
* * * *

Andra goda historiska romaner och noveller:

- G. H. Mellins** Svenska historiska noveller. 3 delar. 7: 50; inb. 10: 50.
L. Oxenstiernas Konungens kapare. 3: 75; inb. 4 kr.
Per Sparres Den siste friseglaren. 3 kr.; inb. 3: 50. — **Adolf Findling**. 2: 50; inb. 3 kr. — **Standaret**. 2: 50; inb. 3 kr. — **Sjökadetten**. 3 kr.; inb. 3: 50.
F. Dahns Julianus affällingen. 2 delar. 4: 50; inb. 5: 75.
G. Ebers' Kleopatra. 2 delar. 3: 50. — **Uarda**. 2 delar. 3: 50. — **En Egyptisk kungadotter**. 2 delar. 3: 50.
E. Ecksteins Nero. 2 delar. 3: 50. — **Claudierna**. 3: 25.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND

15000

401005031